

ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •
ТЕКА • ГАЛАКТИКА •

ПИЕР ПЪОЛО

ГРУБО В МОЗЪКА

ПИЕР ПЬОЛО

ГРУБО В МОЗЪКА

Превод: Денка Дамянова

chitanka.info

Биокомуникации в телевизията — и тя обсебва човешкия мозък. С един приемник „ушен модел“ се „съпреживяват“ събитията от действителността по време на сън. Така най-невероятните сънища са реалност. Ще реши ли този технически напредък проблемите на човечеството? Или точно обратното — ще лиши личността от единствената свобода — да мисли самостоятелно, да мечтае в едно общество, чието настояще авторът Пиер Пьоло добре познава. Може би и затова картината на бъдещето, която той рисува, — „промиването на мозъци“ в планетарен мащаб, е по-страшна от физическото унищожение на човечеството. Романът на носителя на Голямата награда на Франция за научна фантастика от 1978 година звучи с песимистичните си нотки като остро предупреждение и кара всеки да се почувствува отговорен за съдбините на света.

ПАНКО АНЧЕВ

БЪДЕЩЕТО — ОГЛЕДАЛО НА НАСТОЯЩЕТО

Днес ние си представяме утрешния ден като пълно тържество на науката и техниката. *Утре* ще бъде *всичко* възможно, защото човек ще е овладял средствата за разгадаване тайните на природата, за намеса в природните дадености, за управление на процесите, които сега изглеждат неуправляеми. Имаме основание за подобна представа. Пред очите ни се извършват промени, науката се развива с такива темпове, а чудесата остават все по-малко и по-малко.

Ала в радостта от новите хоризонти се прокрадва и съмнението, че научните постижения непременно ще бъдат използвани с благородни цели, че няма да се намерят сили, които да се възползват от положението си и да приложат откритията си за разрушаване на хармонията, за превръщането на човека в сляп изпълнител, за унищожаването изобщо на живота. Борбата между доброто и злото ще се пренесе в бъдното и там ще продължи. Защото усъвършенствуването на техниката не доведе веднага до усъвършенствуването на човешката природа, до издигане на моралните стойности, до установяване рай на земята.

Как и от каква позиция гледаме бъдещето? Какви са гаранциите, които настоящето ни дава? Какво искаме от утрешния ден и с какви средства ще го постигнем? Как, използвайки техниката, ще хуманизираме обществото? Тези въпроси не са вече технически — те са идеологически. Техните отговори във фантастиката (а и не само във фантастиката) са резултат от отношението към настоящето, от това, доколко обществото, в което живее писателят, подхранва оптимизма или песимизма му. Нищо чудно тогава, че мнозина писатели на Запад предричат мрачни перспективи. Е, вярно е, че не винаги те предсказват гибел за човечеството. Такова предсказание дори не е най-страшното. По-зловеща е перспективата за едно общество, което манипулира

човека, за да го лиши от правото на собствено мнение, и го превръща в движещ се робот — бездушен и изпълнителен. В това общество ще се запазят класовите разделения — там дори ще бъдат по-строги социалните различия и ще е възможно преминаването от една каста в друга.

Подобни перспективи ни е начертал и френският писател Пиер Пьоло в романа си „Грубо в мозъка“. Автор на повече от 90 романа, този сравнително млад творец е носител на Голямата награда за научна фантастика на Франция за 1978 година. Пьоло е един от най-популярните френски фантасти, чиито произведения са превеждани на почти всички европейски езици. И нищо чудно, тъй като проблемите в творчеството му са особено актуални и се отнасят най-вече до настоящето и бъдещето на света. Но преди всичко Пиер Пьоло е социален автор. Обществото, което той рисува в романа си „Грубо в мозъка“, е общество на материалната обезпеченост. Една от най-важните му идеологически задачи е обработката на общественото мнение, формирането на пасивно съзнание, което да може да се манипулира лесно и бързо. Осигуреният напредък на телевизионната техника, както и достигнатото съвършенство в боравенето с мозъчната тъкан откриват перспективи не толкова пред медицинската наука, а пред пропагандата. Сега е много по-лесно да се вкарва информация направо в мозъка, да се промива съзнанието с телевизионни програми, които се възприемат по всяко време и безболезнено — просто така, сякаш това става в действителност. Но информацията е само вторична, т.е. обработена и поднесена чрез миниатюрния телевизионен апарат. Всички гледат определен брой програми (и в обществото на „Грубо в мозъка“ съществува конкуренцията на големите телевизионни програми и производители на приемници), което означава, че разликата в мисленето и чувстването ще бъде само разлика в програмите. Манипулирането достига такива размери, че вече ти се предоставят определени „порции“ преживявания. Когато омръзнат картините от непосредствената действителност, идеолозите веднага предлагат събития от миналото, когато сякаш всичко е било по-естествено.

Всичко в този свят е подчинено на телевизионната индустрия. Дори любовта. Дори нещастията. Дори състраданието. Всичко се използва за нуждите на гигантската машина, която смила всичко

нежно, човешко и слабо. Никой не е в състояние да ѝ се противопостави, да се опълчи срещу нея. А и е безсмислена каквато и да е съпротива. Когато Серж, приел името на популярния телевизионен герой Диф Билби, все пак дръзва да разкаже за себе си, за своята грижа, за любовта си, за страданието на Ким, пипалата на телекомпанията го поглъщат и започват да го използват за нуждите и целите си. Неговият живот е прекрасен сюжет за нови предавания, които ще узаконят за сетен път правото да се ограничава човешкото мислене. От това ограничаване не са пощадени дори и творците. И те са машинки, впрегнати в голяма и постоянна задача. Разбрал това, Диф Билби ще изрази естетическите си схващания с потресаваща безнадеждност. Когато ти е отнето настоящето, когато си лишен от правото да бъдеш личност, как ще се надяваш за светло бъдеще. Диф е манипулиран скептик и изповядвайки скептицизма си, той всъщност произнася присъдата си.

Свидетел на своето общество, Пиер Пъоло се опитва да надникне в бъдещето му. Оказва се, че там ще се променят декорите, но не и същността. Оказва се, че бъдеще няма, че техниката ще обсебва все повече човека, ще прониква в него, за да му отнеме идеалите, поривите, изкушенията, надеждите и мечтите. До друг извод френският писател едва ли би могъл да стигне. Мрачната прогноза е продиктувана от идейна обърканост и нестабилност. Но не бива да отминаваме човеколюбието на писателя, неговата тревога, предупреждението му да не предоставяме на човеконенавистниците да управляват човека. В този смисъл романът „Грубо в мозъка“ е документ за честно отношение към социалните проблеми. Това е роман-тревога.

Нека се вслушаме в нея.

До четирите посоки на света, разбира се.

*В думата птица няма нищо
обезсърчително, ала има птици, които не летят.
Жан Мейу*

1

След заминаването на агентите от застрахователното дружество „Том-Фил“ двама клиенти, които Диф Билби не познаваше, бутнаха вратата на магазина. Посрещна ги радушно.

Повече от час Диф и младежите говориха за комикси (напълно забравена повествователна форма, обединяваща рисунка и текст) и обсъждаха възможностите за размяна. Младежите се оказаха нещо повече от осведомени любители — от думите им стана ясно, че притежавали заедно множество албуми и дори по два броя добре запазени вестници и илюстрирани седмичници за младежта от седемдесетте години. Купиха един албум на Жольо и още един на Дрюйе, без корица, но пък оригинален. Отидоха си с обещанието, че скоро ще дойдат пак с цял куп броеве в два екземпляра...

Сега цялата улица тънеше в сянка; само високите поцинковани покриви на сградите пламтяха под слънцето. След горещите часове на деня хората се разхождаха нагоре-надолу, смущавайки гълъбите наоколо. Диф Билби не бе вече самотният крушенец сред мъртвата планета отпреди малко.

Чувстваше се не тъй потиснат. Част от огромната умора, която тегнеше в кръста и краката му, бе отлетяла. Още се потеше обилно, ала вече не обръщаше внимание на това и не изваждаше кърпичката от джоба си. Все още си спомняше за клиничното сведение и разните професионални съображения на Матийо Вилмо, един от застрахователните агенти, но тяхната разяждаща сила бе понамаляла (или онова, което бе почувствал...). Смъдеше го гърлото. Струйка пот се спусна по лявото му слепоочие и продължи да го гъделичка досред бузата му, осеяна с червеникави косми.

15 часът и 12 минути по неговия часовник. Времето пълзеше. Диф Билби, 25-годишен, метър и седемдесет и пет, сто и тринадесет килограма... Ким Сиова, тридесет и три годишна, умряла преди пет години... Диф би дал цяло състояние (каквото не притежаваше), за да види тозчас, че денят свършва. Ала протяжни часове щяха дълго още

да рушат по малко търпението му, докато червеното слънце затъне най-сетне там, сред мъглите на запад по едва забележимия хоризонт на гигантския град. Денят, когато застрахователните агенти идваха на посещение, бе истинско изпитание за Диф. Той обаче така и не можа да си обясни откъде беше тая тревога, която достигаше връхната си точка в момента на срещата, после значително спадаше, ала само нощта я заличаваше докрай.

Диф се измъчваше от мисълта, че с идването на застрахователните агенти в неговия свят на доброволен отшелник неминуемо нахълтваше враждебната нему действителност. Не искаше и да чуе за нея. Калъп за нещастие, за постоянно насилие за ограбване, ето какво бе тая действителност... Затворническа халка, нахлузена на шията му от рождение, за да го мъчи постоянно. И когато повярва, че е успял да се нагоди към нея и по някакъв начин да ѝ се изплъзне, ето че усмирителната ризница се затегна още: със страшен вой светът заяви за своето задушавачо присъствие и причини злополуката, която уби или почти уби Сиова — спасителния му пояс.

Причината, поради която Диф Билби се приютяваше в миналото — старите книги и произведения, свидетели за друг подход към действителното, който само въображението на един читател можеше да приеме, — лежеше може би там, в тоя страх от неприемливото настояще, чиито заплетени схеми никак не съответстваха на собствените му стремления. Диф бягаше, укриваше се, доколкото можеше. Още не бе затънал в лепкавите тресавища на шизофренията, нито бе заключен като Ким в такъв сложен *locket-in*^[1], но понякога се питаше дали не отиваше натам. Някак болезнено го привличаше това плъзгане, изопваше нервите му и го възбуждаше; същевременно един непознат горчив страх разбъркваше ума му, пресушаваше гърлото му и почти го сковаваше: в тая опасна кратка игра страхът неминуемо се оказваше по-силен от привличането.

Действителното Диф го приемаше по една-единствена причина: с намерението някой ден (кой знае кога!) да си извоюва от него една независима сфера, един вид сателит като за него... защо не, хубаво ще си върне заради своя потискан гняв, който засега съска под пепелта; ще подрони устоите на целия градеж...

Уловеше ли се, че обмисля подробно възшествието на своята лична утопия, Диф сериозно се питаше дали вече не бе полудял. Бързо

биеше отбой, гмурваше се в някое спешно занимание, което го поглъщаше целия.

Нещо съвсем конкретно. Почти не използваше своя приемник ОПС; предпочиташе да се сблъска с простия лик на предложената му (наложената му) тиранична действителност, да възприема непосредственото си обкръжение със собствените си сетива, със собствения си мозък. Както се борава със сравнително „просто“ за употреба оръжие, което ти е винаги на разположение, помага ти да устоиш. Чрез книгите черпеше от литературните извори на едно минало, което замайващото настояще бе смазало под бесните си удари. Настоящето — зейнала паст със зъби от слонова кост. Диф постепенно се бе превърнал в един поносим бунтар. И с всеки изминал ден научаваше повече...

Той машинално подреди няколко касетки по рафтовете в раздела „Приключения“ и отново погледна хронометъра си: 15,30 часът. Пръстите му оставяха влажни дири по кутиите на касетките. Петната от пот под мишниците и на гърба на сакото му от лошокачествено кадифе се уголемяваха. Преглъщаше с мъка. Помисли си дали пак не развива тая проклета топлинна ангина, от която вече бе страдал.

Диф прекоси магазина и се изкачи по спираловидната метална стълба, която водеше в дневната на горния етаж. Стъпалата изскърцаха под тежестта му.

Няколко часа преди това по тия стъпала се бяха изкачили двамата застрахователни агенти... Появяваха се редовно на шест месеца от пет години насам. Проверяваха, сверяваха, подхвърляха по някоя и друга насърчителна дума. Заминаваха си. Към случая с Ким Сиова неизменно пристъпяха с многократно и мъчно обяснимо клатене на главата... нещо средно между състрадание, отчаяно недоумение, описване, раздражение... За Диф обаче всеки път имаше куп заслужени похвали...

Диф се запъти към кухненския бокс, плъзвайки отчаян поглед по ламаринената мивка, затрупана с мръсни съдове, мазни чаши и цяла планина празни консервни кутии от очукан алуминий, за които нямаше място в препълнения с боклуци найлонов чувал. Празни бутилки и кутии от бира изписваха пъстър фриз пред фурната. Миризмите ставаха някак по-плътни; привлечени от тях и от топлината, всички

мухи из къщата пируваха по безредната купчина от прибори и изтърбушени опаковки.

Диф измъкна бутилка вода от хладилника, свали капачката с палец, шумно отпи четири-пет големи глътки направо от бутилката, опразни я и я остави при другите. Няколко секунди търси с очи капачката, която се бе търкулнала на пода, и не я откри.

Като утоли донякъде жаждата си, Диф излезе от кухненския бокс.

И остана като закован насред стаята. За миг му се стори, че Ким го гледа, че го гледаха като *живи* нейните очи... Неведнъж се бе лъгал така... Може би защото силно желаше това.

Не, Ким не го гледаше.

Беше все тоя неин поглед от злополуката насам: втрещен, безизразен. Очите ѝ бяха широко разтворени, със странно избелели ириса — преди бяха зелени, понякога с дълбоки сини сенки, с опияняващи отблясъци.

Преди...

Преди, дами и господа, когато Ким Сиова бе на двадесет и осем години, а Диф на двадесет, те се влюбиха неудържимо един в друг (от пръв поглед, както се казва) и смятаха да се обичат дълго, безкрайно дълго, а нямаха време да стигнат дори до прага на съмнението. Преди Ким бе здрава хубава девойка, на ръст почти колкото Диф, със свободно отпуснати заоблени гърди под блузите и любимите ѝ цветни рокли-ризиди, възпъничка в талията и ханша, но тъй приятна за окото, когато ходеше или вършеше нещо. Имаше обло лице и блед нежен тен, какъвто имат само истински червенокосите жени — господи, колко червена бе косата ѝ! Същински пожар, пещ, вулкан! Преди тя имаше едри сочни устни и чипо носле: когато се смееше, то ставаше още по-чипо, а очите ѝ се притваряха. Преди, *преди*, Ким постоянно се смееше... Но каква дълбока сериозност се стаяваше в нейния сиво-зеленикавосин поглед, когато кажеше „Обичам те, Диф“, колко дълго се колебаеше, сякаш думите я плашеха, ала не можеше да не ги изрече. Или просто ги подхвърляше като някакво остроумие. Тя също жадуваше за свой личен свят в непрестанно съзидание, сътворен от нея: но бяха утолили жаждата ѝ, като я удавиха във вълните на *другия*.

Сега Ким тежеше тридесет и два килограма и спеше по шест часа на нощ по един наложен ѝ цикъл, поддържан със серотонинови

инжекции 5 Н.Т.Р. Наоколо ѝ трепкаха, мигаха, дишаха различни многоканални сенситометрични уреди, апаратите за отчитане на обратната биокомуникация, контролните екрани на уредите, отразяващи биоелектрическите процеси — ЕЕГ (електроенцефалограми), електромиограми, електроокулограми, различни многоканални осцилоскопи, измерващи постъпилите от датчика сигнали за умствените дейности.

Сега тя живееше неподвижно в леглото си, ту легнала, ту седнала (чувстваше ли разлика?), останала бе само кожа и кости, хранеше се през вените и със стомашна сонда. Косите ѝ, подрязани късо по хигиенни съображения, бяха загубили огнения си цвят, превърнали се бяха в каска от застинала лава, някаква тъмна кора, прилепнала по костеливия ѝ череп, със следи от вендузите-електроди на енцефалографския и електродинамометричен шлем: там никога вече нямаше да пораснат коси — досуц конфети, инкрустирани завинаги в окосмената кожа. Какво мъчение бе да срещаш сега погледа ѝ — същински извор на празнота, тръпнеща в дълбината на очните кухни, оградени от зловещи синкави сенки... как го терзаеше мисълта, че е потънала незнайно къде. Сега Ким „живееше“, чужда на собственото си тяло и на всичко наоколо ѝ, укрила се дълбоко в своя затвор или бог знае къде, безсилна да владее основните си физиологични реакции, които все още осъществяваха отчасти метаболизма ѝ. Тя вече не знаеше, че сърцето ѝ тупти, че кръвта ѝ тече във вените и артериите ѝ, че червата и пикочният ѝ мехур редовно се изпразват в един съд, подложен под нея. Ужасно бе да гледаш тая набръчкана мумия с потрепващи клепки.

А в главата ѝ вилнееха безспир всички бури на света.

Диф се приближи до леглото с механична походка. Отново извърши всекидневните неща, вчерашните, а сигурно и утрешните.

И пак го обзе онова остро и мъчително чувство, че преживява кошмар сред един обезлюден свят. Но го потисна. Имаше нужда да се вижда с хора, с личности, които сам да си избере, а не да му се натрапят като клиентите или застрахователните агенти. По-късно...

Нахлупи на главата на Ким първия енцефалографски шлем за обратна биокомуникация, намести слушалките за приемане на ответните реакции. Направи първия опит за контакт и в отговор видя

на осцилографа познатата му съвършено объркана крива на електромозъчните дейности: бурята чертаеше една безумна диаграма.

— Аз съм Диф — тихо каза той. — Чуй ме, Ким, помъчи се, ако можеш.

Все същата фраза, все същите думи, като парола. Някога, в началото, Диф упорито вярваше, че вътре в своя „locket-in“ Ким чува и разбира... Но то беше още по времето, когато необузданият му гняв подхранваше една безмерна надежда. Сега тези думи бяха само част от поредицата автоматични действия като слагането на каските, разчитането на данните от контролните екрани, завъртането на копчетата. Клепките на Ким не трепнаха нито по-бързо, нито по-бавно.

Диф ѝ нахлузи втора полукръгла матова каска, свързана посредством цяла мрежа разноцветни проводници и съединителни кабели с множество енергетични уреди от едната страна и цяла серия контролни екрани от другата. Натисна копчето за вкарване на инертен газ в кръвоносната система (долу на тила иглата се долепи до здраво прикрепения металически край) и се зае да разчита електроенцефалограмата: никаква промяна. После задвижи скенера (за термография) и го съедини с ангиографията. Екранът на сенситометъра светна и с помощта на миниатюрния синтезиращ компютър върху издутата електроннолъчева тръба се изписа цветното изображение на мозъка на Ким. Минимално разсеяно. Доминираше кървавочервеното, тук-там пулсираха ярки жълтооранжеви петна.

Диф освети екрана на сравнителния модел и той му посочи главните зони на специфичните умствени дейности: зоните на челния лоб, зоните на двигателните ядра, първа, втора и трета единица; запаметяващите зони, ретикуларните пътища за провеждане на възбудата към кортикалните пластове, таламусните ядра и мозъчния ствол, слепоочния лоб, теменния лоб и най-сетне зоната на третото функционално ядро за всякаква умствена дейност (организиране на мисълта), разположено в предчелната област.

Отразеното върху екрана на сравнителния модел нямаше нищо общо с пламтящото бойно поле, изобразено на сенситометъра, с данните от сегашните дейности на объркания мозък на Ким...

След петгодишна упорита практика Диф Билби бе станал опитен техник и можеше да съперничи на онези, които идваха понякога от неврофизиологичните центрове да проверяват апаратите и да изготвят

сведенията. Бяха му показали някои неща. Беше чел. Изучавал. Гледал бе видеокасети. Всеки ден присядаше до главата на Ким и включваше чудовищната апаратура.

Умееше да разлага всяка една от трите единици дейности, на чието хармонично взаимодействие се дължеше всяка умствена дейност. Можеше да издекламира наизуст програмата:

ПЪРВА ЕДИНИЦА

Система, регулираща тонуса или мозъчната възбуда — добиване на максимална кортикална възбуда, позволяваща правилното приемане на информация, и селективно организиране на умствените процеси, тъй като мисленето е възможно само благодарение на един вид информационна йерархия (пример: лимбичното образувание играе ролята на селектор и подбира от постоянната информационна вълна онова, което е интересно и ново, тя отстранява „шлаката“ и улеснява „отбраната“ информация, като възбужда до максимум съответните зони на мозъчната кора: *ако селективният процес се развива зле, всичко протича еднообразно и напълно дезорганизирано...*).

ВТОРА ЕДИНИЦА

Системата на възприемане, добиване и обработка, съхраняване на информацията. Тази единица съдържа високоспециализирани структури: на слуха, зрението и т.н., като всяка от тях комбинира и изгражда динамични функционални формации на базата на получените изолирани, фрагментарни и точни сигнали. В тези зони кодовите и предаващи операции се извършват чрез взаимодействието на различни кортикални пластове. (Пример: 1. Фрагментарна информация за разграничаване сянка/светлина достига до първичната структура на зрението (зрителен модус); 2. Тази информация се обединява в една форма и се противопоставя на една запаметяваща схема, опознава се и се осмисля (модус на зрителното възприятие); 3. В третичната кортикална

зона опознатата информация се сблъсква със съвкупността от данни, добити чрез другите сетивни модуси, което поражда словесния символ.) Информацията, плаваща от първичните кортикални зони до вторичните и после до третичните, е „деформирана“, обработена чрез операциите за синтез с нарастваща сложност и в по-голямата си част все още неразбираема. Снижаването на специализацията на тези кортикални зони е в пряка пропорционална зависимост от йерархичното им положение и има за последица това, че първичният зрителен кортекс функционира само със зрителни съобщения, докато във вторичните зони кортексът вече съдържа асоциативни неврони в електробиохимична връзка с модалните системи, предназначени за други дейности — като се знае, че дейността на невроните от вторичната зрителна зона остава специфична: тяхното стимулиране дава само зрителен сетивен ответ. Колкото до третичните зони, те са „пригодни за всичко“. Колкото по-малко е специализирана една функция, толкова е по-способна за всичко, толкова по-се стреми към абстрактна, символична композиция, към общото понятие.

ТРЕТА ЕДИНИЦА

Поле, зона, участък, където се организира мисленето чрез процес (или процеси!...) на самоуправление, реагиращи на постъпваща сложна информация, допълнителна безредна информация, намерения, съставяне на планове, програмиране на дейност, контрол над нейното осъществяване, критика, анализ, коригиране и т.н. Тук вече не играе роля автоматизмът, всичко може да бъде постоянно поставяно под съмнение, теглено и претегляно, поправяно, наблюдавано. Тук се ражда свободното действие — несравнимо по-сложно от автоматичното действие или рефлекса. В зоната, заета от тази трета функционална единица на умствената дейност, са налице всички степени за осъществяване: от първичния рефлекс до сложното поведение на третичната зона, в различни анатомични сектори според това, дали се касае за активна

или умствена композиция. (Пример: предчелният сектор, съставен предимно от асоциативни клетки, намиращи се във връзка с всички части на мозъка, без специализирана дейност, ще бъде податлив на всякакъв вид обучение... но и на всякакъв вид забравяне, както и на всякакви отклонения, на основата на вредна информация...)

Диф знаеше всичко това. Навремето, когато потъваше все по-дълбоко в това отблъскващо учене, все повече го обземаше такава трескава увереност, такава безумна надежда, че и най-резервираните бележки на специалистите, с които разговаряше, не можеха да я разколебаят. Защото той разбираше, все повече щеше да разбира и бе изпълнен с вяра. Немислимо бе пред толкова много знания да не се разтворят вратите на успеха... Ала след време... беше станало не тъй, както го предвиждаше. Колкото повече научаваше и разбираше, колкото повече *знаеше*, толкова повече осъзнаваше, че не знае нищо — или отчайващо малко. Всичко усвоено от него бе само нищожна купчинка, пращинки редом с тоя Анапурна, изграден от най-безумни мисловни операции — с други думи, невежество.

Той не знаеше нищо. Освен да борави със свързаните помежду им апарати за обратна биокommunikация с надеждата, че ще успее да си проправи път през електрическата джунгла в мозъка на Ким и ще получи разбираемо съобщение... освен да хвърля спасителни пояси, бутилки в морето, запратени несръчно и наслуки в един или друг сектор, където му се струваше, че може да възбуди краткотрайни връзки в паметта ѝ — пращинка в океана, — мъчейки се да разчете възможните последици от това действие върху един сенситометър. Каква полза от това учене, от тия купища събрана информация, запратила го още по-дълбоко в глъбините на жалкото му човешко невежество и понеже знаеше прекалено много и прекалено малко, се отдалечи още повече от корабокрушенката, упоена жертва на чистата памет. Каква полза да знае, че всяка функционална единица, координираща умственото действие, съдържа нови три зони: първа — етап между външния свят и психиката; втора — за асоцииране и проектиране, обработваща суровата информация; трета — за координиране на умствената дейност... каква полза, щом жалките

апарати, с които разполага, са неспособни да доловят в подробности изумителните взаимодействия между тия многобройни функции? Когато имаш само една нищожна цветна карта, която ти сочи най-общо мозъчната дейност в чист вид, без дълбок аналитичен разрез, как можеш да вярваш все още в деня, когато по чудо твоят зов сред въртопа на бурята най-сетне ще бъде чул?

Логически погледнато, нямаше място за надежда.

Но *логически* погледнато, подобно мозъчно състояние, дублирано с обездвижване и загуба на говора, без да се броят някои допълнителни усложнения, също не бе възможно. Само при мисълта, че този случай е бил предизвикан от вътрешното взривяване на един приемник ОПС, всички техници изпадаха в смут. Имало е злополуки, разбира се, но чак дотолкова... Къде е тук *логиката*?

Диф тръсна глава, капките пот се залюляха. За миг се откъсна от екрана на сенситометъра, който го заслепяваше, премигна, но тутакси насочи вниманието си към морето, обагрено в червено. Надяна каската за обратна биокомуникация и я настрои на звуково предаване (аудио-ЕЕГ), свикнал бе със собствената си вътрешна музика — пък и му беше по-лесно да *разчита* графиката на енцефалограмата на Ким с помощта на сенситометричната ѝ мозъчна карта, която предаваше различните топлинни зони, и едновременно да *слуша* собствения си електромозъчен ритъм, съгласувайки го, доколкото е възможно (или отчасти), с ритъма на Ким. Музиката, представляваща поредица от бип-биии-бип, изпълни мозъка му, звуково подобие на електрическата дейност на неговите неврони. Алфа/тета. Десинхронизирана. От нервност. Притвори очи. Алфа. Бип-би-би-бип-би... Сетне ги отвори пак. Отново десинхронизация. Слухова схема, донякъде сходна с графиката на Ким. Естествено, двете никога не биха си съвпаднали напълно. Трябваше да се открие макар и малко нещо общо. Някаква допирна точка, означаваща *може би*, че известна прилика в дължините на вълните на мозъчните излъчвания на Ким и тези на Диф може да *съдържа* някакво послание, някакво съобщение, предадено по електромагнитните полета. Противно на всякаква логика, Диф вярваше и в това — нещо повече, вярваше, без да намира подкрепа от някаква официална научна теория. Но изследователите потвърждаваха това му убеждение: всяка дейност на човешкия ум се придружава от електрически вълни — алфа, бета, тета, делта, също и от подвълни с

безкрайно ниски честоти в зависимост от умствената дейност. Та нали телепатичното предаване е предаване на тези вълни по някои електромагнитни полета. Хора, включили своите апарати за обратна биокомуникация независимо един от друг, не бяха ли имали понякога едни и същи мисли само защото имаха възможност да разчетат и да се съсредоточат над техните електродинамометрични графики? Ами телевизията ОПС не използваше ли за принцип на приемане познатата дължина на вълната с десинхронизиран ритъм на парадоксалния сън — оттам и значението на съкращението: *ОПС — отклонен парадоксален сън?*... (Или както му казват на шега „Служба за пряк натиск“...)

След пет-шест минути съсредоточаване Диф реши, че е в доста добра умствена координация с Ким. Някои честоти в ЕЕГ му се сториха съгласувани с аудиосхемата на собствения му ритъм. На светещия сенситометричен екран забеляза една силно активизирана зона, считана за първична слухова зона, взаимодействаща си с тъй наречената зона на Вернике, където се явяваше схема с описано значение.

Той заговори:

— Спомни си, Ким. Ти си Ким Сиова. Аз съм Диф Билби. Обичам те. Ти се казваше Даниела Морнер; когато навърши дванадесет години, ти се разведе с твоите родители. И сега ти си Ким. Не мисли за нищо друго, не мисли за останалото, Ким. Тоя свят е фалшив, за тебе твоите спомени не съществуват.

Говореше с глух глас и не се чуваше: в ушите му бе само песента на неговия мозък, който се напрягаше да се съгласува с ритъма на Ким, отразен от ЕЕГ. От пет години повтаряше непрестанно едни и същи думи, предъвкваше историята на Ким Сиова, родена като Даниела Морнер, за да ѝ помогне да намери себе си всред тоя ураган, побеснял от толкова стимулатори на чистата цялостна памет, неподвластна на никакъв контрол. Крецеше името ѝ, за да ѝ помогне да се опомни и отърси от този кошмар и да оздравее.

— Обичам те, Ким. Ти си тук, у дома си, в твоя магазин „Лютеция“. Ти продаваше отдавна забравени книги и касетки със стари филми. Живееше си на завет в твоя свят, но дойдох аз, Диф Билби, спомни си за Диф Билби, за деня на рок концерта на открито. И двамата бяхме сложили холослушалки, но и двамата заедно решихме и

ги захвърлихме. Ти и аз предпочетохме да изживеем това *направо*, да дишаме, да прием с нашите очи, с нашите уши. Ти ми се усмихна. Спомни си, Ким. После аз ти разказах всичко за себе си. Как исках да създавам творби за ОПС и да осъществя моята революция. Ти се засмя. Каза ми: „Ела да прекараш с мене тая вечер.“ Спомни си, Ким. Забрави останалото, забрави лудостта, това не е истина. Нещастен случай, Ким, един гаден ОПС е превъртял в главата ти, нищо друго. Някаква злополука и цялата ти подсъзнателна памет е нахлула като от пропукаан язовир и се е разляла. Тъй силно е било, че ти си предпочела да се скриеш дълбоко в мозъка си. Кажи, че ме чуваш, Ким. Може да те излекуваме, само ме научи как... дай ми някакъв знак. Ти сама можеш да се излекуваш. Голяма работа ще свършиш, Ким, ако се съ согласиш да разбереш, че тоя ад не съществува, че го има само в твоята глава. Да можеше да го видиш как ври на тоя екран, сигурно щеше да го овладееш, да опресниш връзките в паметта си, да възпреш и отблъснеш тоя ад. Ти можеш, Ким. Аз ще ти помогна. Ти се казваш Ким Сиова, ти не си всичият ужас на този свят, ти си личност...

Все този вихър от пламтящи цветове на „сенси“-екрана. Без промяна. А миникомпютърът не отбелязваше никаква забележима дейност в наблюдаваната зона. Целият мозък кипеше. Всички негови зони, независимо от центровете за възприемане и управление. Ала Ким нито виждаше, нито чуваше своя свестител. Тя виждаше и слушаше зрелището и воя на чистата си памет — нищо друго. Браздите, взривовете, непрестанните възпламенявания на тая безумна памет превръщаха милиардите неврони на мозъка ѝ в топка сурова лава, в слънце.

Диф млъкна. Очите му смъдяха, гърлото му пак бе пресъхнало, потеше се обилно. Капнал бе, а знаеше, че и този път нямаше да стигне до никъде. При тая липса на убеденост и на тонус. Паднал духом.

С натрапчивия спомен за посещението на застрахователните агенти... при това знаеше, че подир шест месеца пак щяха да дойдат. Сигурен бе, че ще дойдат, че нищо няма да се промени...

Пристъп на бяс присви стомаха му. Натисна с палец и угаси екрана на сенситометъра. Край на тоя мръсен сеанс! Божичко, понякога, докато наблюдаваше отвътре черепа на Ким и гледаше развихрилата се лудост, му идеше да повърне вътрешностите си.

Ким! О, Ким, смили се!

Тогава по бързото пращане в слушалките на своя аудио-ЕЕГ той разбра, че контактът се осъществява; разбра го, чувайки този шум и гледайки как скача перото по лентата с графиката ЕЕГ на Ким. *Ала не това търсеше той*, не това желаше. Беше точно *обратното* — вече за трети път.

Безкраен ужас се стовари върху Диф Билби. Всички ужаси и всички страдания, в неописуем прилив на паметта, безумната памет на Ким, паметта на света, всичко, което тя бе прочела, изживяла, научила, опознала, всичко, което светът край нея представлява, приела го несъзнателно от другите, също и техните спомени, и завърналото се минало, избълвано, понесло се от едно същество към друго, несъзнателно за нея, всичките измислици, сънища, видения, потъпквания, омерзения, ужаси, тревоги, цялата съзнателна тъкан на света. Измъчиха го всички адски зъбоболи, роди сто хиляди деца, превива се от пронизващата болка на всички апандиситни кризи, имаше безброй мазоли по краката, ноктите му гнояха, изстрада всички ослепявания, всички лудости; бори се сам срещу побеснели армии, загуби си паметта и я възвърна, премазан бе във всички пътни произшествия, умира при няколко милиона рак на ануса, изгни отвътре; пропада в пропасти, рева, като се раждаше, рева, умирайки, рева, живеейки, крещя в нетърпима самота в свят на глухи, чу воя от всички заводски сирени и всички автомобилни клаксони, всички остри писъци на аеровлаковете, разби се с всички самолети, претърпя корабокрушение в затворения трюм на всички кораби „Титаник“; убиван бе във всички революции, разстрелян, победител, полудял от радост и от ужас, застрелян-застрелващ, измъчван-мъчител, плачещ-смейещ се, потръпва от садизъм и отчаяние, потопява се в смъртните детски страхове и мъки, в нощните им ужаси, подхлъзва се по адските надолници на бъдещето, прилично на пропаст; чу всички смехове, всички възклицания, всички речи на всички религиозни водачи, които се бореха яростно, за да накарат хилядите, милионите вярващи да повярват в тях и в тяхната представа за света; бе всичките тези покварени водачи, убедени, че носят спасение за народите чрез своя модел на вярата; чу всички разговори в един град, когато прекосяваше улиците му; бе народите на Европа, тези на Африка, бе народът на Европейската конфедерация, бе 700-те милиона китайци, още толкова американци (от Севера и Юга); бе изплашеният престъпник и неговата

жертва, слепецът, бебето, изтезавано пред очите на неговите родители от някакъв офицер, бе родителите и мъчителят...

Това продължи много милиони години.

И три секунди след непоносимото предаване (когато вътрешният свят на Ким на огромни вълни се бе излял в неговия мозък), Диф загуби съзнание, повален от шока.

Падна.

При падането му слушалките се отделиха от слепоочията му.

Неподвижна в постелята си, Ким съзерцаваше празнотата пред себе си. Нито един мускул, нито един нерв не бе трепнал по лицето ѝ. Графиката ЕЕГ бе все същата. Нормална. Всекидневен свидетел на ужасното мъчение вътре в нея, от което тя бягаше, свила се някъде в себе си, под черната плътна завеса на своята изгубена самоличност... стаила се далече, колкото може по-далече, там, където ноктите на кошмара не смогваха да се вкопчат в нея с цялата си жестокост.

На пода край леглото ѝ Диф Билби, потяща се грамада тлъстина в омачкани дрехи, дишаше мъчително.

[1] locket-in — (англ.) — букв. медальон, съдържащ портрет, кичур коса и т.н. — в случая — състояние, подобно на кома. Б.пр. ↑

2

Даниел Монклеман бутна остъклената врата на бар-ресторанта „Верният“, на ъгъла на улица „Турноа“ и улица „Предат Бастиани“ (някогашната „Вожирар“). Макар и да не бе още заслужил званието „редовен посетител“, той бе добре познат тук от случайните си отбивания и наричаше собственика с малкото му име: Алдо. Този Алдо — гръмогласна, червендалеста, неизменно в добро настроение особа от италиански произход, си бе наумил, по причина, известна само нему, да преименува Монклеман в „гос’дин Клементини“. Той се пъчеше важно зад своя бар и още щом зърна Даниел Монклеман да прекрочва прага на заведението, изрева за поздрав:

— Giorno^[1], гос’дин Клементини! Влизайте, влизайте! Оставил съм една маса за вас! Ще обядвате ли?

Дванадесет минаваше.

Както винаги заведението беше препълнено и както винаги някоя маса се оказваше свободна тъкмо за Даниел Монклеман.

Даниел се отби за малко на бара, промуши се между двама клиенти да размени някоя и друга дума с Алдо, отпивайки от любимия си аперитив. Алдо заговори за хубавото време, което превръщаше всеки ден (и всяка нощ) на месец юни в празник на светлината, и за посещението на папа Еварист I. Алдо бе добре осведомен, тъй като бе видял с очите си шествието и манифестациите. При това ресторантът му се намирал точно на пътя на папската процесия, ето защо той бе утроил своите поръчки за пресни продукти и готови ястия...

Даниел Монклеман се добра до свободната маса близо до остъклената врата. Пред очите му се разкри широк изглед към улицата, към съдебномедицинския изследователски институт за незамърсяващи храните консерванти, а оттатък голямата сграда, издигаща се на мястото на някогашния Люксембургски дворец, съзря американския квартал: така наричаха огромния район с богаташки вили, пръснати измежду редките петна от зеленина. В една от тези вили живееше новата му клиентка.

Приятна вълна от децибели се разливаше над присъстващите в ресторанта. Така беше всеки път, когато Даниел се отбиваше тук. По обед или вечер. Потокът от разговори се прекъсваше от звън на прибори, от весели смехове. Към всичко това се прибавяше и музика за настроение, предавана на инфравълни, която запълваше и най-малкото отслабване на шума. Повечето клиенти идваха от изследователския институт, горе-долу равен брой мъже и жени, повечето облечени в работните си светлосини престилки. Любимата им шега бе да донесат микроскоп и да се преструват, че уж анализират състава на ястията, поднесени им от три-четири хубави девойки от родината на Алдо. Класическият отговор на собственика се изразяваше с едно изречение: „Ами, щом не сте доволни, ходете си яжте туй, дете излиза от вашите епруветки и центрофуги бе, хора!“ — изречено с тон на засегнат човек, разбира се...

Даниел много обичаше това заведение и макар че покрай работата си беше опознал безброй ресторанти в Стария Париж, определено предпочиташе „Верният“. Всеки път, когато се озовеше в тоя квартал, непременно спираше пред вратата му, облепена с всевъзможни афиши.

Не беше сам на масата. Срещу него седеше една девойка и довършваше шербет с фъстъци. Тя деликатно боравеше с пластмасовата лъжичка, поднасяйки от време на време късчета лед към устните си, боядисани в черно. По-скоро хубавичка, макар че такива като нея ги имаше с хиляди. Докато настаняваше Даниел, Алдо се почувства длъжен да ги представи един на друг: обичал да се създават контакти в неговото заведение, каза той. Обаче домогванията му останаха несполделени: като събщи името на Даниел (т.е. „гос’дин Клементини...“), той почака няколко секунди девойката сама да събщи името си — не я познавал, та предполагал, че не е от института. Провал. Тя само се усмихна мило и отново насочи вниманието си към шербета.

— Сигурно е актриса от фантастичните филми на ОПС — реши да се пошегува Алдо.

Сдържано мълчание от страна на девойката. С отчаяна гримаса Алдо се призна за победен и взе поръчката на Даниел.

Даниел огледа улицата, минувачите, колите, сетне се озърна наоколо. Няколко пъти срещна черните очи на момичето, което

скришом го наблюдаваше, но тутакси забождаше нос в шербета си. От стопения лед на дъното на стъклената купичка се образува малка локвичка. „Като не искаш да говориш, и аз ще си мълча“ — си каза Даниел Монклеман. Всъщност девойката имаше интересни очи и приятно лице, а дълбокото деколте и полупрозрачната тъкан на дрехата не скриваха нищо от приятната ѝ пазва. Тъмен грим, съобразен с тона на устните ѝ, подчертаваше зърната на гърдите ѝ. Даниел си спомни, че в една от видеопрограмите ОПС бе гледал гневно предаване срещу тая мода, която водела до увеличаване на заболяването от един вид рак на гърдите. Представи си своята сътрапезничка с изгнили гърди, проядени от лакомите клетки и после изрязани. Но си помисли, че тя можеше да прибегне до естетическата хирургия, и се отърси от тази представа.

Докато чакаше да му сервират, отвори плоското куфарче на коленете си и прегледа бележника с поръчките за преди обед. Четири посещения. От тях трима несигурни клиенти, успял бе обаче да ги заинтересува и му бяха обещали, че пак ще го потърсят, ако кредитните органи след внимателно проучване на техните професионални и социални досиета им дадат разрешение. „Том-Фил“ обикновено бе в тясно сътрудничество с кредитните банки: не бяха глупави да продават нахалост и след няколко месеца да установят, че вноските не се покриват, понеже клиентът бил „в очакване“, както се казва на професионален език. Все по-често обаче купувачите на приемници ОПС се набираха сред подвижните, най-сигурни в бъдещето си класи. При тях кредитните органи непременно оказваха помощ. Притежаването на приемник ОПС показваше изкачване по обществената стълбица, нуждата да се приобщиш към едно „привилегировано“ семейство. При това цените бяха значително намалени от пет години и продължаваха да спадат, а това насърчаваше търсенето; увеличаваше производството и предлагаше работа. Вървеше се направо към един вид общество ОПС, което щеше да прекарва девет десети от живота си в компанията на приемника ОПС. Съвсем логично. Ерата на едновременния академичен телевизор постепенно залязваше. „Том-Фил“ не бе единствената крупна фирма за конструиране и продажба на ОПС, осигурявана от капиталите на банките и К.О. (кредитните органи): същия принцип бе възприела и „Юнивърсъл Джап В. Къмпъни“ (мултинационална японо-американска

фирма), както и „Азия Интернешънъл“. „Том-Фил“ имаше могъщо влияние на световния пазар, което се крепеше на многонационалните евро-американски капитали и филиалите ѝ в арабските страни — двата блока забравяха различията си в името на общата кауза. Твърдеше се, че част от баснословния бюджет на „Том-Фил“ отивал да пълни касите на Всесветското християнство... но пък могъщите акционери от богатите арабски страни отстъпваха техния дял в полза на неоислямските водачи. По-големи или по-малки субсидии се заделяха за „Поклонниците на свети Петър“, „Приятелите на Маноск“, църквата на „Вярата на човека“, „Гласът за немите“... Всички тези вярващи не бяха ли всъщност телезрители ОПС? Ако не сега, то един ден неминуемо щяха да бъдат, ако искат да участват в голямата игра. А в тази игра нямаше по-добро оръжие от ОПС. Бомбите така и нямаше да избухнат. Освен по погрешка. ОПС подкрепяше и чудесно боравеше с това положение. Не, място за страх нямаше, трябваше да се окаже доверие на политико-религиозните водачи, които, макар и да ги биваше да объркват макиавелистично картите, не бяха безумци. Отдавна бе минало онова време, когато генералите и държавните глави преживяваха подпалените от тях самите войни, без да падне косъм от главите им. Сега обаче всеки изплъзнал се от контрола конфликт можеше да принесе планетата в жертва, а генералите и държавните глави живееха на същата тая планета и някой хубав дъждец от неутронни, атомни или бактериологични бомби не би ги пощадил, та дори да се окопаят вдън скривалищата си, съвсем безнадеждно укритие — и ако допуснем, че то устои и милите господа се подадат навън, в изпепеления от ужаса свят, щяха ли да имат въздух за дишане?

Ето за какво мислеше Даниел Монклеман, оптимист по темперамент, представител-продавач към фирмата „Том-Фил“, която сега предлагаше на пазара всички видове приемници ОПС.

И тъй, до обед бе посетил четирима клиенти. Трима, които подлежах на предварително проучване, четвъртият случай бе наполовина сигурен: Жил и Рита Окдей, с предплата за ушен модел приемник-бижу от трето поколение. Заключение от кредитното проучване бе положително: и двамата работеха в производството на автомобили за фирмата „Карбусолей“ и нямаше никаква опасност да ги оставят „в очакване“, във всеки случай не преди да приключи изплащането на двата приемника ОПС. Дотук добре. За следобед

Даниел си бе набелязал само едно посещение. У дамата от американския квартал. Чакаше го хубав ден.

Той подреди книгата си и подпря чантата о крака на стола. Огледа се: всички посетители в ресторанта имаха ушни приемници, някои носеха модела-бижу от 3-о поколение, други бяха с „кутийка“, вместена в ушната мида. Погледът на Даниел срещна очите на девойката срещу него: само в нейните уши нямаше нищо. За миг Даниел се поколеба дали да я заговори на тази тема, или да си мълчи. Предпочете да се нахрани спокойно. Но девойката, след като поднесе към устата си мъничката лъжичка, неочаквано го заговори първа:

— Вие сте продавач на ОПС, нали?

Даниел кимна малко неуверено — тъй като инициативата бе поела тя, ентузиазмът му съвсем се прекърши.

— Мисля, че познах по това, как прелиствате фишовете. От коя фирма?

— „Том-Фил“ — каза Даниел, сочейки значката на ревера на самото си.

— Най-добрата, нали?

В усмивката на момичето долови лека, ала не зла ирония. Беше гладен. Стотици миризми се носеха из ресторанта и глождеха стомаха му.

— Най-добрата, разбира се — каза той.

Три минути по-късно той осъзна, че държи пред нея редовната си хвалебствена реч. Девойката го слушаше полуразвеселена-полузаинтересована. Остатъкът от шербета се бе стопил; с върха на лъжичката тя галеше очертанията на устните си. Всъщност изглеждаше доста добре — особено погледът и гърдите й... Даниел се запита дали бе законно и религиозно омъжена, дали въобще имаше някой в живота й, другар или другарка. Реши, че не бе от тия, дето непременно робуват на принципи в тия неща... В погледа й имаше нещо, което му напомняше съпругата му, Матилд... Матилд, в началото на запознанството им, защото сега, след време, погледът й бе скован от неизменен отмъстителен мраз.

Най-после Алдо донесе чиния препълнена с юфка и всевъзможни морски лакомства, сложи я пред Даниел, смигна, кимна по посока на девойката и изчезна, ухилен под мустак.

— Вие нямате ли приемник ОПС? — осведоми се Даниел, като разбъркваше соса и тестените късчета с върха на вилицата си.

Тя каза, че нямала и че не чувствала да ѝ липсва. Стигал ѝ нейният стар академичен приемник, впрочем тя почти не го пускала. Била последователка на „Преродените в бога“, заяви тя глухо и спокойно, а сякаш нададе боен вик.

— Аха! — промълви Даниел, внезапно притеснен при мисълта, че му предстои идеологически спор, а никак не го желаше.

„Преродените в бога“... ясно. Най-злите противници на системата ОПС, които обаче не се отказваха да я използват за пропагандни цели, ако случайно им се отстъпеше за ограничено време антената, с цел да се изтъкне политиката на либерализация на информационните средства. И „преродените“ излизаха пред ОПС, за да изобличават ОПС.

Какво демократично алиби за правителството, което много добре знаеше ограничения брой слушатели на „преродените“, и добра предпазна клапа за водачите на сектата, които вероятно бяха наясно за манипулацията, но гледаха да не изпускат случая. Бяха яростни революционери и действени, доколкото позволяваше законът, проповядваха премахването на големите международни религиозни движения. Действаха заговорнически и подмолно за преобразуването на действителността, като прибегваха до всякакви манипулации и най-вече до средствата за масова информация и системата ОПС. Водач на „преродените“ бе Жозеф Малиер, наричан още Жо Велики, един луд...

— Мисля, че не си струва да се убеждаваме един друг... — каза Даниел.

Поднесе към устните си една хапка, напоена хубаво със сос. Очите му бяха насълзени. Скришом изтри клепачите си, докато дъвчеше.

— Не се плашете — каза момичето. — Нямам борчески дух. Впрочем мисля, че крайностите, които много от нашите проявяват, повече навреждат на делото ни, отколкото... Вие плачете?

Даниел попи отново сълзите си със салфетката на бели и червени квадрати. Усмихна се.

— Няма нищо. Малък недъг... — И той на драго сърце заобяснява, като се надяваше с това да отклони разговора... — Някога боледувах от нещо на кръвоносната система — (потупа челото си) —

частична лицева парализа... Нищо сериозно. Оздравях... само че се получило невронно срастване, както ми обясниха. С отражение върху слюнчените и сълзоотделителни процеси, по-точно в обменните канали. Прилича на някаква шега, но е така. Нещо като грешка в регулировката, ако мога така да се изразя. Например, когато съм гладен, слюноотделянето нормално трябва да се увеличи, но тая погрешна регулировка задвижва сълзоотделителната система. И аз заплаквам.

Тя се ококори, сетне прихна. Засмя се и Даниел, бършейки отново сълзите си... Както се надяваше, разговорът се прехвърли на тази тема и той си отдъхна.

Излапа набързо яденето в чинията. Девојката прие отново безразличния си вид, който я обезличаваше; повече не ѝ беше интересно, плати сметката си и стана, кимвайки на Даниел. Той се загледа подире ѝ. Под прозрачната туника, умело разкъсана по краищата, носеше червени бикини, врязани в задничето ѝ — заоблено и приятно поклащащо се в такт с походката.

Даниел повика съдържателя, поръча десерт и размени няколко думи за момичето. Той осведоми Алдо, че била от „Преродените в бога“, и веселата усмивка тутакси изчезна от мургащото запотено лице на съдържателя. Той заяви, че в неговото заведение тя няма повече да намери място за хубавото си задниче и всичко останало, че той не желае да има нищо общо с тая измет... и че е цяло нещастие, че тия проклети безверници все някак успяват да вербуват в редиците си най-хубавите момичета. За доказателство спомена за една антиклерикална манифестация на „Преродените“ при преминаването на папската процесия преди няколко дни:

— Имаше петдесетина такива побъркани, повече момичета, облечени, ако може да се говори за облекло, с лъскави гирлянди и нищо повече. Като коледни елхи, такива ще ти ги кича всеки ден! Бъди сигурен, приятелю, че ония от охраната на драго сърце са хукнали да ги арестуват! Гирляндите не са помогнали. Хич не знам как са удържали да не ги изнасят на място. Още повече че ония си го търсеха. Палките в панталоните им струваха повече от палките в ръцете им, честна дума.

— Не видяхме такова нещо по ОПС... — Алдо избухна в гръмък смях.

— Има си хас! ОПС предаде триумфалното шествие на светия отец и толкоз. Така трябва. А тия побъркани момичета аз ги видях с очите си. Видях ги и тия, дето бяха там. Бас държа, че всички мъжаги се бяха настървили на плячка, само че не му беше времето.

След това заключение, което развесели Даниел, съдържателят се върна при бара и подхвана историята пред онези, които бяха чули само по нещо от нея...

Даниел Монклеман изяде десерта си (и той си бе поискал шербет с фъстъци), мислейки за девойката. После, докато пиеше истинско кафе, продължаваше да си представя силуета на девойката, очите ѝ, които му напомняха Матилдините, черните ѝ устни, гърдите под прозрачната блуза, заобления задник, скрит под бикините, които мислено сваляше. Прииска му се нещо ново. Като момичето от „Преродените в бога“. Матилд отдавна вече не му действаше, само му се прищяваше да си потърси друга, цялата бе във възглавнички от тлъстини, целулит и тем подобни. Би го изтърпял как да е, но и с лицето ѝ ставаше нещо подобно, а избухливият ѝ характер я превърна след време в непоносима дебелана. Но, господи, нали както има лек за психическо смущение, така има лек и за затлъстяването, за целулита! Или пък раздяла, развод, нещо ново! Стоп, господине, не: и дума не може да става за развод при „Поклонниците на свети Петър“, отцепили се от всесветското християнство. Те дори живеят в 2026 година от тяхната „ера“, а не в 2045 година според официалния календар на Европейската конфедерация и общоприетото датиране, въведено от Всесветското християнство. Супер неподкупните привърженици на свети Петър се женят пред лицето на бога и за цял живот! Създават деца и ги възпитават по тяхному... А Матилд бе поклонничка на свети Петър. По-точно бе симпатизираща и заинтригувана от тях по времето, когато се срещнаха с Даниел (и имаше толкова жив и закачлив поглед!). Но ето че ВЯРАТА я озари, спусна се отгоре ѝ като облак фекални стрептококи над отходна яма и резултатът бе такъв, какъвто можеше да се очаква — гнусен.

Даниел Монклеман излезе от ресторанта, изпратен шумно от собственика и неколцина постоянни посетители.

Навън слънцето безмилостно жареше. Млечносиньото безоблачно небе сякаш похлупваше жегата с гигантски капак и затова бе душно като в парник. Далече във висините един самолет чертаеше

безшумно светла бразда от сгъстен газ: като бързо нарастваща драскотина. На изток сред светлината се люлееха яркоцветни летящи криле; Даниел за миг се захласна в техния танц, питайки се разсеяно откъде са излетели спортистите и на кои писти щяха да се приземят. Леко запотената му длан зацапваше дръжката на чантата му. Движението по улиците бе плътно, ала шумът бе приглушен. Повечето коли имаха специални мотори за пречистен газ или батерии за земно електричество.

Внезапно си спомни, че клиентката му съвсем не бе неприятна. И тя беше поборничка, като момичето с червените бикини, само че се бореше за „Вярата на човека“. Съвсем различно нещо от „Преродените в бога“.

„Ха, ха, ха!“ — изсмя се в себе си Даниел Монклеман.

С бодра стъпка се запъти към колата си, спряна на стотина метра. Програма: боркинята на „Вярата на човека“ и окончателната продажба на поръчания приемник. Добре. Ще види как ще потръгнат нещата. От двадесет и пет години бе представител-продавач на фирмата „Том-Фил“ и много добре знаеше, че някои клиентки особено харесваха ненадейните посещения: клиентките и техниката ОПС бяха двете любими теми за разговор (да не каже и единствените...) сред колегите му... Както и да протекат нещата у боркинята, след това непременно ще иде да поскита из прохладните улици на остров Сен Луи. Тия прохладни улици...

Седна зад волана, тракна вратичката, спусна стъклото. А сега напред.

Пак ще се прибере у дома си по-рано.

Даниел си засвирука, докато маневрираше, за да се вмъкне в потока коли. На кръглия площад, ей там, ще завие и ще поеме по улицата, където се намираше изследователският институт. Синезлузите химици се връщаха на работа, по моравата пред него спореха за нещо групи хора.

Даниел Монклеман прокара ръка по сивеещите си коси. Взе от кутията за ръкавици тъмните си очила и ги намести на носа си. Засвирука си по-силно. Имаше хубава програма и на сърцето му беше леко.

Нима можеше да знае, че тази програма ще се провали и че този ден той ще потъне в драмата като камък, запокитен в пропастта.

[1] Giorno — съкратено от „buon giorno“ (итал.) — добър ден.
Б.р. ↑

3

За да го наричат „американския квартал“, причината беше съвсем проста — имената на улиците му: улица „Ню Орлиънс“, улица „Ню Йорк“, улица „Форд“, улица „Манхатън“, улица „Луис и Кларк“ и т.н. Може би още и заради това, че архитектурата на храмовете се вдъхновяваше от „ретро-модерните“ схващания, характерни за постройките в Североамериканския съюз (тогавашните САЩ) от края на миналия век. Фасади, украсени с едри необработени камъни с гладка мазилка помежду или с изкуствена лицева част върху бетонна основа, облицовка с фурнир от дървесни клони, истински или имитация, гигантски остъклени врати, покриви с по една, две, три, четири или пет страни под лек наклон, покрити с дъсчици вместо с керемиди, с неизменния комин от едри камъни, стърчащ като кула и похлупен с метална плочка. Жилищата се състояха само от приземен етаж, стъпил направо на земята, покрита с плочки тераса, беседка, обвита или не с пълзящ бръшлян, ружи или някое друго декоративно растение. Гаражът бе прилепен до къщата или вкопан под нея. Градините и моравите си приличаха с малките пръснати тук-там зидове, синкави ели и плачещи върби, които не само че не плачеха, но изглеждаха и странно обезводнени в трептящия юнски въздух.

Ето и улица „Луис и Кларк“. Даниел спря колата край тротоара до номер 67, пред нисичка стена от изкуствен камък, на височина колкото градинската вратичка — пластмасова, но много сполучлива имитация на ковано желязо. Представи си за миг, че е попаднал в стар американски филм, какъвто можеше понякога да се види по академичната телевизия за запълване на някоя празнина в програмата. Даниел взе от задната седалка куфарчето си, излезе от колата и машинално заключи вратичката, макар и да бе сигурен, че в този район не рискуваше нищо: на портала при входа за квартала трябваше да обясни на строгия пазач какъв е, въпреки че онзи го знаеше. Пазачът телефонира на госпожа Тодоба и чак тогава пусна Монклеман.

Госпожа Мюриъл Тодоба...

Даниел свали тъмните си очила и ги пусна в горния джоб на самото си. Горещо му беше и се боеше, че под мишниците му са се появили петна от пот. Предпочете да не проверява. С куфар в ръка пое нагоре по настланата с чакъл алея.

Мюриъл Тодоба отвори вратата, преди още да бе позвънил. Смътният спомен за тая клиентка, останал в съзнанието му (срещаше се с мнозина като нея), се съживи веднага щом я зърна на прага. Привлекателният образ на девойката от „Преродените“, който витаеше още в представата му, изчезна: пред очите му стоеше нещо по-добро. Една висока, стройна, засмяна млада жена, загоряла, с обло, но енергично лице: с много черни и лъскави дълги коси, с блестящи очи (дали не бяха с контактни лещи?), с лакома уста. Четиридесет цветущи лазарника — намери той определението. Късият ѝ пеньоар се замяташе над изпъкналата гърд и стигаше до ханшовете ѝ. Дълги крака. Дори на бос крак беше с половин глава над Даниел.

— Господин Монклеман! — каза тя за поздрав, протягайки ръка, отрупана в евтини пръстени (екстравагантност, защото тая жена навярно би могла да си позволи истински скъпоценни камъни).

Даниел поднесе ръката ѝ към устните си — леко и елегантно, като истински светски мъж.

— Мадам Тодоба...

Тя го помоли да я извини, задето го приема в такова облекло: тъкмо правела слънчеви бани край басейна си. Решително неспособен от известно време да мисли за две неща наведнъж, Даниел си го изтълкува така: „Тя сигурно е гола-голеничка под пеньоара си!“, и отвърна:

— Моля ви, скъпа госпожо...

... като се мъчеше да придаде на лицето си такъв израз, че да не издаде мислите си... Знаеше ги тия отворени мадами, срещаха се във всички класи: много ги биваше да лазят по нервите на горките продавачи... Накрая си разтварят бедрата, като си мислят, че са победили: а докато чакаш, тия крави все правят тъй, че не знаеш къде да се денеш. С най-малкия погрешен ход, обмислен или не, в тая игра на котка и мишка, провалящ не само сеанса с вдигнатите крака, но и поръчката.

Вътре в себе си Даниел реши, каквото и да стане, отначало да се заеме с работата си (недотам убеден, че ще осъществи намерението

си). В края на краищата можеше да си измисли цял филм, вдъхновен от червените бикини на момичето от „Преродените“. Може би госпожа Тодоба нямаше подобни намерения: сама, неомъжена и свободна, тя едва ли познаваше лишенията на мнозина омъжени жени, богати и изоставени в техните апартаменти...

Покани го да влезе, попита го какво предпочита — да се порадва на слънцето или да се наслади на прохладата. Той избра прохладата.

Домакинята посочи едно от многото кресла в просторната всекидневна. Гостът се разположи в него — дълбоко, меко, приятно. Тя го попита какво желае да пие, наведе се над масата-бар и докато приготвяше две чаши джин с лед, той я огледа с кос дискретен поглед. С плавното си движение тя бе повдигнала долния край на пенъоара си: имаше поне бикини — зелени.

Стаята беше огромна, цялата облицована в светло дърво (или негова имитация — искаше се значително състояние, за да си позволиш истинска дървена облицовка), с безброй картини по стените. Камината от червени тухли заемаше голяма част от стената. На пода — дълговлакнест бял мокет. Кресла, меки ниски столове, канапета. Ниски масички от стомана и стъкло, бюро в същия стил, отрупано с книжа. Библио-видеотека. Над камината — кинетичен календар с дата 3 юни 203 година, за да напомня, че тукашната господарка се числи към организацията на материалистите-деисти, поклонници на незнайното и несигурното, под ръководството на Водача Жан Луи Андре Ренге, основател на „Вярата на човека“. Този календар бе истинско художествено произведение, но Даниел побърза да отмести погледа си. Още при първата им среща Мюриъл Тодоба най-естествено бе насочила разговора към религиозните си вярвания (по-точно върху принципите на вярата в неверието...) и Даниел трябваше да изтърпи това, като се преструваше, че му е интересно. Всички тия вярващи от разни вероизповедания, изгаряни от безукорна гражданска мисионерска страст, му бяха опротивели до немай къде. През цялата си кариера бе слушал какви ли не уроци по катехизис, а автоматизмът на внимателно подбираните му отговори все още не успяваше да премахне скритата му досада... И тъй, оказа се, че госпожа Тодоба не била от най-яроствните. Посветените във „Вярата на човека“, с които Даниел бе имал случай да се среща и разговаря, бяха сравнително умерени във възгледите си. Тяхната леко снизходителна толерантност

по отношение на другите вярвания, фактът, че умееха не само да говорят, но и да изслушват, ги правеха донякъде поносими. Всъщност Даниел би могъл да основе още една религия на принципа „Ще поживеем, ще видим“ и девиза „Нищо за премахване“, ако въобще желаше да основава каквото и да било и ако изповядването на такава размекваща „вяра“ не бе пряко насочено срещу моралните възгледи на епохата, превърнати в етика и закодирани в хромозомите, както растенето на косите и ноктите или регенерирането на някои клетки. (Излиза тогава, че не само той страдаше от хромозомна грешка в прекия и преносен смисъл...) Беше роден и възпитан в неокатолическата религия на Всесветското християнство, никога не бе помислял да се отказва от тази придобивка, нито бе чувствал нужда да се задълбочава в нея: беше му добре така, може би поради факта, че това религиозно движение беше най-здрово или поне най-разпространено: крепост, която обредните бойни танци на близките или коренно различни религии не успяваха да съборят.

Голямата си вяра Даниел посвещаваше на ОПС и на своята работа. Всъщност един ден той бе разбрал, че култът на ОПС бе наистина най-великата религиозна сила на света. Религията над религиите. Макар че нямаше официално признати свещеници, мисионери поборници, папа. По-точно всички тия служители на култа бездруго съществуваха, да не говорим за вярващите... само че те не се наричаха така. Работеха прикрито и в подривната си дейност стигаха дотам, че настояваха да служат на местните религиозни сили. Това откритие бе преобразило Даниел Монклеман, вдъхнало му бе обикновена енергия и бе го превърнало в незаменим представител-продавач. Прикрит мисионер на възроденото технологическо варварство, с куфар в ръка той вървеше по пътя си съвсем безнаказано (и имаше защо!) като стотина-двеста хиляди като него. Ама че хубава шега...

Отпи глътка джин. Беше освежително и силно питие. Младата жена се настани отсреща му в дълбок нисък стол и кръстоса голите си крака. Тя също отпи малка глътка и сложи чашата на една съседна ниска маса. Леденият алкохол се спусна в стомаха на Даниел и се превърна в топлина. Почувства, че ушите му пламват, усети гъдел в крайчеца на ухото с промушения и защипан в него приемник ОПС.

Под мъхестата тъкан на пенъора връхчетата на гърдите на Мюриъл Тодоба леко изпъкваха: отдолу беше гола, разбира се.

Даниел остави чашата си, взе куфара си и го отвори.

— Моля, вижте, скъпа госпожо...

Той разтвори куфара си на масичката. Положен върху виолетово кадифе, приемникът ОПС, 3-о поколение, модел „Ушно бижу“, светеше с целия си блясък. Отличен образец с промушваща се закопчалка, с антена, увиваща се по хрущяла на ушната мида, позлатен, с декоративна висулчица, обкована с пайети от хиацинт върху шлифована плоскост от елмазен прах, инкрустирана с черен диамант. Някое бижу не заслужаваше името си така, както това.

— Истинско чудо! — прехласна се Мюриъл Тодоба, наведе се напред и гърдите ѝ изопнаха пенъора.

Даниел също си наложи да гледа бижутото и само бижутото...

— И аз мисля така, скъпа госпожо. Смятам, че нашите златари са направили нещо изключително по предложената от нас схема. Пред вас е едно рядко красиво изделие.

Жената се изправи с ослепителна усмивка.

— Тази сутрин свалих от себе си моя стар модел, 2-ро поколение — каза тя. — Като разбрах, че идвате следобед, не можах да се стърпя. Ще го вземете ли обратно?

— Разбира се, госпожо. Нали се уговорихме. Също и капсулите, ако са ви останали.

— Сега ще ви предам всичко. И ще ви се издължа.

Тя стана и прекоси стаята, поклащайки ханша си по адски влудяващ начин. Даниел отпи втора глътка и остави чашата. Мюриъл Тодоба се връщаше, понесла в една ръка кутията със стария си приемник, а в другата — чековата си книжка. Когато се отпусна в ниския стол, пенъорът ѝ се разтвори, откривайки част от банските ѝ гащета. Даниел пое кутията и я намести в куфара си. Ушите му горяха. „Уреждай тая работа час по-скоро, драги ми Дани, и после каквото и да става право на остров Сен Луи, на сянка в ония приятни барове с хубави момичета...“. Той заговори припряно:

— Вие няма какво да уреждате лично с мен, скъпа госпожо. Аз само ще ви изготвя изплащателна бележка, а вие само ще телевидефонирате през следващите два дни на някоя банка по ваш избор и тя ще се нагърби с прехвърлянето на сумата. М.З.П., извинете,

искам да кажа, този модел от 3-о поколение, сигурно ще ви достави безкрайно удоволствие. Той осигурява такава независимост при гледането, че не може и да се сравнява с предишния ви апарат. Не говоря за моделите от първо поколение, преди да им придадат миниатюрни размери, тези грамадни каски, които са настройвали външно с помощта на кутия, без никаква гаранция, при това са хващали само 5,4 и 1 канал, и то само директно в нормален парадоксален сън. Тези модели съставляват едва 3% от нашите продажби и са предназначени главно за по-долните социални категории, стремящи се към интелектуално развитие.

— Никога не съм имала такъв приемник. От академичния апарат преминах на модел 2.

— И вече сте си дали сметка за огромната разлика между това да се *гледа* една телевизионна програма отвън и да се *гледа вътрешно*, да се *изживее* в главата, в ОПС, без загуба на време, по време на сън. Но тези модели притежават още и допълнително външно управление, така че могат да се настройват и ръчно. Вашето визуално приемане бе програмирано в обективното време и се осъществява след поглъщане на, капсули „Т“, имащи определена трайност, които предизвикват парадоксалния сън по биохимичен път, след като ускорят цикъла на предходните фази: заспиване и дълбок сън. Той изготви изплащателната бележка и я остави до куфара. С крайчеца на пръстите си пое тържествено модела бижу и го положи на дланта на лявата си ръка.

— В техническо отношение е безупречен — заяви той. — Разполага с допълнително управление, включено към програмиран миникомпютър за саморегулиране, чрез обратна биокомуникация, обезпечаващо контрол над фазите на дължините на мозъчните вълни. Програмиране, съчетано със съзнателно възприемане на отклонения парадоксален сън. Достъп до различните банки за учебни програми, исторически прегледи, художествени филми и т.н. С възможност за препрограмиране по всяко време чрез особен вид запаметяване, пряко запечатано във вашата памет. Казано не тъй сложно, достатъчно е да си спомните някоя програма и наум да пожелаете да я видите, и селекцията се извършва тутакси. По същия начин се осъществява селекцията при всяка още неизлъчена оригинална програма посредством нашия 6-и канал, който ежедневно информира за

предаванията, излъчвани по петте други канала. И тъй самоуправление чрез предварителен хипнотичен запис на хода на вашето видеоприемане. Неограничена свобода да приемате и избирате програма, когато си пожелаете. Възможности за непрекъснато четиричасово приемане в обективно време, ако предпочитате това. По всичките пет канала, разбира се. Гаранцията е десет години.

— Наистина е съвършен — призна Мюриъл Тодоба. — Предполагам, че гаранционните разходи ще се уреждат от моята разплащателна банка.

— Да, госпожо, така е.

— Може ли да ми го включите още сега, моля?

Даниел сви вежди. Отпусна ръка и върна обратно бижутото в калъфката му.

— Госпожо Тодоба... Боя се, че няма да мога... Това не влиза в кръга на задълженията ми. Много съжалявам. Мога да ви обясня действието на апарата, но само толкова. Нали разбирате, свързано е с гаранцията, която предлагаме, а тя обхваща не само възможните технически аномалии при апарата, които всъщност са изключени, но в случай на злополука предлага обезпечение за вас и вашето семейство...

— Аз нямам семейство, господин Монклеман. Сама решавам кое ще ми е полезно и кое не...

— Законът, госпожо Тодоба; съжалявам много, но в момента действа закон, изготвен от нашите ръководители и юристи по настояване на Всесветското християнство, според който се следи за зачитането на човешката личност въобще и на самия себе си в частност. Знам, че не изповядвате тази религия, но вие живеете в обществена система, където тя е суверенна... макар че от либерализъм се допускат и други изповедания и вярвания. „Том-Фил“ държи да спазва този закон. Трябва да дойде невротехник и да се увери, че сте психически напълно здрава. Не се и съмнявам, че сте в такова състояние, но това са изискванията. Веднага ще предупредя невротехника, когото познавам лично. Ще дойде при вас тая вечер или най-късно утре.

Жената не отвърна нищо. Отчаяната ѝ гримаса скоро се замени от прелъстително изражение на лицето и някакъв особен блясък във виолетовите ѝ очи.

Сърцето на Даниел подскочи.

— Разберете ме — каза той не тъй строго. — Този М.З.П. е само един приемник и нищо повече, едно звено между излъчения сноп и вашия мозък. Ако мога така да се изразя, мозъкът ви играе ролята на истински видео-екран. Но трябва да бъде подготвен, пригоден, програмиран за различните селективни функции, които му предстоят да изпълнява; това трябва да се извърши след сенситометричен преглед на мозъчната кора и ЕЕГ. Предварително ще ви бъде зададен хипнотичен код и осигурена подходяща настройка на зоните за хващане на каналите, за самото видеоприемане и възможност да се ползват запаметяващите банки, за които ви споменах преди малко. Трябва например да посочим и да „обучим“ определени групи клетки от мозъчната кора, способни да се възбуждат взаимно, така че да образуват заедно определени вериги и схеми, които впоследствие ще се подчиняват на кодирания сигнал на вашето желание и ще се преобразуват. Ще трябва да научим тези клетки да се асоциират с клетките от запаметената схема. Най-добрата асоциация ще се осъществи, ако е предизвикана от първичен емоционален заряд. Например по-ясно си спомняме онова, което ни е причинило болка, страх и т.н. Нашият невротехник ще работи именно над емоционалната зависимост. Не е сложно за един добър специалист, но и не за всеки е достъпно. А тази работа заслужава да бъде свършена отлично, за да се насладите напълно на вашия приемник. (Пленителна усмивка.) Не мислите ли?

— Вече съм носила приемник от второ поколение и съм подлагана на запаметяващо кодиране... Наистина ли няма никакъв начин, скъпи господине?

Скъпият господин се поизви в креслото си. Забеляза уж случайно полуразтворения пеньоар, помисли, че може би се мами, после изведнъж реши, че е успял. Но за всеки случай продължи:

— Кодирането ще бъде друго. Ако ви включа апарата в сегашното му състояние, вие ще можете да хващате най-много 5-а мрежа и няма да сте в състояние да приемате видеоизлъчванията по ваше желание. Вашето вътрешно визуално възприемане би представляло нещата като в един променлив свят поради факта, че импулсите, приемани хаотично и непрекъснато от вашия мозък в будно състояние, не ще могат да постигнат най-дълбоко асоциативните

възможности, нищо не е подготвено за това — освен може би фазата на 5-а мрежа. Вашите асоциации няма да бъдат под действието на обратния контрол на запамятаващата зона от мозъчната кора, а ще бъдат случайни, като при обикновените сънища. Истинският отклонен парадоксален сън внася ред при това възприемане, като предлага програма, изградена от асоциации, която никак не пречи на цикъла на дълбокия сън, бил той предизвикан или не. Предаването на ОПС поставя на мястото му всичко, което обикновеният сън е разбъркал.

— Но аз бих могла да виждам 5-а мрежа — прошепна Мюриъл Тодоба. — Макар и не добре.

— Нямам право да...

— Утре, преди идването на невротехника, ще махна апарата.

— Той ще познае.

— Но ако му кажете като на ваш познат...

— Не знам дали...

— Знаете ли, вие сте много красив мъж, господин Монклеман.

От няколко минути си мислеше, че е спечелил. В девет десети от случаите този номер минаваше. Знаеше, че и Дидие Ларзан го чакаха приятни мигове на следния ден, стига да поискаше, а той щеше да поиска: Мюриъл Тодоба бе точно по вкуса му. Всъщност така и не разбра как се бе озовала на коленете му и в кой миг се бе свлякъл пеньоарът ѝ, но бе изненадан от едрите ѝ натежали гърди. Тя се усмихваше, подпря се на коленете му, изправи се бавно. Едно кафеникаво зърно погали бузата му. Изхлузи бикините си с леко движение в ханша. По загорялата ѝ кожа се проточваше тъничка бяла нишка, следа от операция на апендикса.

Все пак като че ли предпочиташе кръглото задниче на момичето от „Преродените в бога“. Матилд също имаше белег от операция на апендикса, а тези асоциации не водеха до нищо добро. Той последва клиентката си до канапето, разкопчавайки пътъм панталона си.

Не беше нищо сензационно, Даниел бе преживял къде по-хубави неща... Обаче жена като Мюриъл Тодоба навярно умееше да бъде и по-щедра, когато поискаше, когато се отдаваше истински в любовта, а не за да плати незаконните услуги на някакъв си продавач на приемници ОПС. Задоволи се само да държи бедрата си разтворени. А и очите... Повъртя се малко в кръста, точно колкото бе нужно, за да не изглежда съвсем потърпевша... Даниел свърши по-скоро с облекчение,

отколкото с наслаждение. Очевидно седмото небе бе заоблачено и доста ниско...

Провал. Дидие Ларзан навярно щеше да се справи по-добре, много е възможно: Дидие Ларзан с неговата муцуна на роден прелъстител бе способен да разтрепери дори статуя.

Докато Даниел се закопчаваше, клиентката се изправи отново, прибра бикините си и облече пенъора. От полюляването на гърдите ѝ при тези движения у Даниел отново пламна желание. Мигновено като светкавица. На лицето ѝ се бе върнала любезната усмивка и без да каже нищо, тя изчезна някъде навътре. Даниел почака, седнал благопристойно на табуретката. Почувства се донякъде смешен, измамен, със своя омекнал, лепкав член като гол охлюв, свил се дълбоко в гащетата му. Погледна дали по панталона му няма петна, затърси из джоба си пакета цигари, колкото да дене някъде ръцете си, намери ги и запали една „Голд Рой“.

Мюриъл Тодоба се появи отново. Навярно бе взела душ или се бе потопила за малко в басейна: мокрите ѝ коси бяха вдигнати и омотани набързо в жълта кърпа. Беше сложила подходяща мини рокля, прилепнала тук-там по влажното ѝ тяло.

— Ще бъдете ли така добър да ми поставите този апарат? — запита тя.

Даниел се помъчи да се усмихне мило и се залови за работа. Ухото на жената беше продупчено отпреди.

— Готово — каза Даниел. — Можете да приемате 5-а мрежа, като се има предвид, че вече сте си служили с предишния модел. Но не и когато поискате, както ви обясних, тъй като при вас още не е извършено авто-хипнопрограмиране. Най-напред ще трябва да ви поставят във фаза на отпускане алфа, докато настъпи сънят (наричан още делта, когато е предизвикан чрез стимулиране) и десинхронизацията тета/алфа. Вашето видеоприемане няма да бъде съвършено, рискувате да приемате с интерференции — нещо подобно на откопирани образи. Но това е всичко, което мога да сторя.

— Благодаря ви, скъпи господине.

— Кажете утре на Дидие Ларзан, че аз съм ви го сложил, за да ви доставя удоволствие. Дидие Ларзан е името на невротехника, нали си спомняте. Той ще отмине това, че не спазихме правилника... *за да ви достави удоволствие като мене.*

Даниел се сбогува с клиентката си, като се ръкува набързо и сдържано и чувството, че е смешен след онова, което се бе случило, още повече се засили...

Тя го придружи до прага на дома си и той усети погледа ѝ (би се обзаложил, че е насмешлив) върху тила си, докато слизаше по алеята, настлана с чакъл. Седна в колата и хвърли поглед към къщата: жената бе изчезнала.

Даниел Монклеман шумно въздъхна, свали самото си, като се въртеше на седалката. В колата цареше душна жегга. Тапицерията на седалките пареше. Той натисна бутона за отваряне на всички стъкла.

Хронометърът на таблото показваше седемнадесет часа. Невероятно! Бе загубил толкова време в дома на тази... Копнееше за един душ, а след това да изпие нещо освежително, за да прочисти гърлото си, да премахне вкуса на джина и миризмата на оная мадама, която се бе оставила да я чукат, както никога никоя от малките развратници от остров Сен Луи нямаше да посмее да го стори.

Остров Сен Луи. Земя на удоволствията, забранени от официалния (и противен) морал на Всесветското християнство.

Потегли. Колата измина стотина метра по улицата, след това Даниел изви по напречния път към изхода на квартала. Забеляза бариерата и будката на пазача. Той...

... беше на дванадесет години, казваше се Даниела и беше родена 2012 година по официалния календар. Апартаментът им беше огромен и всяка дрънкулка в него вонеше на мангизи. Ама такава натрапчива миризма, че Даниела вече не я траеше. Идеше ѝ да повърне от нея. Точно това и направи един път, и то направо на дълговлакнестия мокет от чиста вълна в големия салон, под мрачните погледи от холографските снимки в минигалерията на прадедите (няма майтап!), окачени в релефни гипсови или позлатени рамки по тапицираните с копринено моаре стени. Беше повърнала съдържанието на тънките и дебелите си черва плюс една хубава локвичка алкохол, подправен с онази „миризлива трева“ и отвара (лека) от татул. Било криза на растежа. Е, да. Една от най-хубавите ѝ демонстрации против затворническият родителски режим. Напразно бе им обяснявала, те не разбираха. И не желаеха да разберат. Имаха само една дъщеря и никога не бяха искали повече деца: твърдяха го, крещяха го и все повтаряха, че били вложили всичките си надежди в нея. Какво ли не бяха

направили тия нещастници за нея: анализи на бащината сперма както и на майчините яйцеклетки, изкуствено осеменяване при постоянен гинекологичен надзор... виждате ли какво се мъти, приятели. Машината-мамичка функционира съвършено. Погледнете графиките, анализите, сведенията от прегледите. Вижете само какъв хубав ембрион, какъв хубав плод, какво хубаво бебе! Гарантирано манифактурно производство Морнер. Чудесно изделие! Ще го наречем Даниела, защото, скъпи приятели, изглежда много е важно за едно дете какво име сте му избрали. Чули ли сте за това? Така ни посъветва психиатърът. Ще я наречем Даниела. Роди се Даниела. Да живее Даниела!

Вървете по дяволите, скъпи родители-конструктори на съвършени бебета, скъпи радатели на бащино-майчиния инстинкт и производители на чудеса, скъпи вярващи от всякакъв род, скъпи убедени привърженици на нуждата от непреклонно възпитание — жалки, досадни програматори на увековечаването на вида, поклонници на най-неумолимия култ, скрити под маските на чистата съвест, на дълга, на вярата, на хуманизма, на всичко, което би изпепелило в отмъстителния огън на жертвените си клади онзи, който дръзне да разрови тази гадост. Вървете по дяволите вие, скъпи малки божества-архитекти, комбинатори на хромозоми под благосклонния поглед и непогрешимите напътствия на заклетия специалист генетик. Всички, и мъже, и жени, загрижени само за едно, устремени само към едно: съвършеното изграждане на тая малка човешка катедрала, носеща клеймото „ПОТОМСТВО“ и подписа на създателите си дълбоко в крехката си главица. Като верижка, като намордник. Вървете се чукайте от време на време за наслада и само за наслада и не се грижете за после, не се мъчете да узнаете дали точно тази каша от сперма е най-добрият цимент за вашето бленувано шедьовърче.

Защото напук на всичките ви усилия, скъпи родители, случва се тъй, че великолепното творение, паднало от корема на машината-мамичка, залинява. Верижката е прекалено къса, намордникът — тесен... а вашият подпис в нейната главица на изпортено чудо не е връзан достатъчно дълбоко. Изглежда, по ваша вина, поради тежките ви мрежи, поради хомота на врата, направен от дърво, такива са яремите на впрегатните животни на село... поради вашата вяра, вашите едностранчиви желания, вашите планове, начертани като

мраморни магистрали сред непристъпните джунгли, заради ВАС, скъпи марионетки родители, катедралата-дете ще се сгромоляса и тук ще дойдат да отслужват мрачни страшни литургии в чест на всички дяволи.

Бяха изградили, предвидили, предназначтали за Даниела гладко бъдеще в сладникавите багри на тъй наречената ЛЮБОВ, защото те бяха изхвърлили от речника си думата „егоизъм“. Егоизмът бе нещо ужасно, болест, опасна за другите. А те бяха ваксинирани: стигаше това, че мислеха само за нея, живееха само за нея, опяваха ѝ те и при всеки удобен случай подемаха химни за бащино-майчиното съвършенство. Да, плоско и гладко бъдеще от А та до Я, при което графата „затвор“ се отминаваше, а за графата „заминаване“ въобще нехаеха. Изравнени са всички грапавини и височинки по пътя, изправени са опасните завои, изметен е коварният ситен чакъл, подсушени са заледените места. Отлична работа.

Само че тя не искаше. И то много отрано. Много скоро нещастното дете с изранени от намордника бузи си беше послужило със зъби, за да прегризе кожата му. Защото искаше да крещи заедно с онези, които крещяха по улиците из другите квартали, да се развлича другояче. Да крещи, да вика, да се смее, да цапа гащите си в главоломното пързаяне по излъсканите каменни парапети на стълбищата, а не по пързалките на „детските градини“, да се бие с малките сополанковци, който умеят да се смеят, а не се дерат от рев за най-малката драскотина на коляното.

Разбира се, че това им бе причинило мъка. И дори повече от мъка. Ужасна скръб, безкрайно разочарование, нещо невъобразимо. И кой бе виновен? Естествено, тя... и чудовището на злобата, на гнева, тутакси прераснал в нескрита омраза, изскочи. Уродливо и страшно.

Години се бореше то с непреклонната воля на Даниела. Чудовището татко-мама се хранеше с гняв, горчиви съжаления и отчаяние. А волята на Даниела непрестанно укрепваше, хранена от онова, което ѝ поднасяха.

Война.

От противниковата страна прибягнаха до услугите на един психиатър, избран измежду „Поклонниците на свети Петър“. Безчувствен, мръсен глупак. Посъветвана от един непредубеден класен педагогически съветник и понеже имаше право на това, Даниела

отвърна на удара. Тя потърси помощта на психиатър, симпатизиращ на членовете на „Федерацията на бъдещето“, тъй като не вървеше да спре избора си на някоя прекалено революционна група, а „Федерацията“ обединяваше множество либерално настроени ревизионистки групички с умерено прогресивни възгледи, люшкащи се постоянно между желанието за съюз с Всесветското християнство и сдържаната опозиция.

Война на психиатрите.

Сега на сцената излязоха съветниците по педагогическото ориентиране, според обичайните правила на играта в една държава, която вършеше всичко за доброто на своите поданици, и то от детството им. „Детето е напълно самостоятелна личност и като такава може да се ползува от законите на обществото, както всеки гражданин.“ Демагогия и гъвкав целенасочен подбор на фрази, майонеза, която винаги се получава добре. „Единадесетгодишното дете се счита годно да се ползува от правата си; то трябва да бъде изслушано.“ Браво.

И Даниела бе изслушана.

Тук бяха всички: Даниела, нейните родители, съсипани, осмени, бесни, и психиатрите, и педагозите, и съветниците по ориентирането, и адвокатите. В огромния салон, под бледите погледи на фотографираните прадеди, върху мокета и килимите, между пъстрите мебели, инкрустирани, позлатени, украсени, тапетите, златните неща, мазилката, имитираща мрамор, въобще имитацията на истинско материално богатство. Всичките са тук. А навън валеше. Беше такъв хубав дъжд! Чуден проливен пролетен дъжд! Невиждан порой, как само плющеше по еркерите на фасадата и стъклата и шибаше асфалта на улицата!

Събраха се в пещерата и за сетен път опитаха да ги сдобрят, дано пък, преди да се реши и произнесе присъдата за развода на детето с родителите му. Сдобряване ли? За Даниела това бе все едно да заличи годините на борба, да приеме да върви по предназначения път, за да угоди на татко-мама, да се изучи и стане генетичка или техничка по ОПС, с две думи, да се насочи към почтена професия. Като татко, който управлява въздушния трафик на цяла Франция (не беше единствен, но по думите му излизаше така...), и като мама, която работи в лаборатория за генетическа селекция към агрономическия

институт. А Даниела така и не знаеше какво иска да прави. На дванадесет години човек е отговорен за себе си и тъкмо затова има право да не се стреми още към нищо определено, има право да се противопоставя на натиска от всички страни, ако се съмнява...

— Приемате ли да се сдобрите и заедно да тръгнете отново по пътя на...

— Не.

НЕ НЕ НЕ НЕ НЕ НЕ НЕ НЕ НЕ!

НЕ

Да се махне от тая пещера! Да забрави съдийските муцуни!

Беше на дванадесет години и половина. Присъдата бе произнесена и с помощта на заседателите (които си получиха паричките) Даниела спечели. Даниела се разведе със своите родители. Те бяха обвинени в зле насочено възпитание и морални насилия. Осъдиха ги да ѝ изплатят, когато поиска, значителна сума, за да може да осъществи това, което наистина желае — и за което бе създадена — под благосклонния надзор на съветниците по ориентирането.

Спечели! Свободна е!

Мама умря след шест месеца. От скръб и от яд.

Горката мама.

Даниела бе тринадесетгодишна, а чичо Хартю (ама че име!) беше висок и слаб, прегърбен, едното му рамо бе по-високо от другото и само се смееше, а очите му излъчваха истинска топлина... А сега е вече четирнадесетгодишна, веднага свикна с новото име, което си бе избрала, времето беше слънчево, а чичо Хартю се смееше, май не трябваше да се осланя сляпо на неговата безкористност, славен Хартю, мръсен Хартю... Даниела, не, вече не е Даниела, пушеше контрабандната миризлива трева, ще рече, продавана с разрешително, а какво пречеше да се фалшифицира едно разрешително, обикновено си затваряха очите, сигурно разбираха, но какво от това? От тази трева песните и образите ОПС танцуваха и беше смешно. Нищо не разстройваше по-добре една програма ОПС от цигара с миризлива трева, не всяка програма, разбира се — с една дума, когато искаш да ти е приятно... Всички знаеха, че предаване ОПС се разваля с миризливата трева, с транквиланти, с медикаменти. Ето защо всеки телезрител бе длъжен да се подложи на предварителен невропсихологичен медицински преглед. Ето защо любителите на

транквиланти и на всякакви разстройващи препарати са главно из средите на долните класи, сред онези, които нямат материални средства да си купят един ОПС. Съвсем логично. Имаш ли мангизи, едното не пречи на другото, иначе бройката наркомани бе минимална, не си струваше да се тревожат. Имаха си по-важни работи. Даниела бе на шестнадесет години. НЕ, не ДАНИЕЛА! Как не... Разбира се, че е тя: Даниела. Шестнадесетгодишна и вече собственичка на магазин. Как умееше да запълва живота си, умееше и обичаше. Той се казваше... казваше се... музиката се лееше безспир, от сутрин до вечер, багрите шеметно кръжаха в Даниелиния стомах, в главата ѝ, обливах я и я пронизваха, тя бе само багри. Той се казваше... хайде, спомни си... още малко усилие..., казваше се Антоан, да, Антоан, но му викаха Том. Антоан, Том Верес. Точно така. Караше като луд, седнал зад волана на своята „Бронко-420“ (каква антика), не се интересуваеше нито от книги, нито от нещо друго освен от техниката ОПС, да, особено когато предаваха надбягвания. Имаше белег горе на лявата си скула и друг под дясната си гръд, и още един... Том. Том Верес. Госпожа Том Верес. Не: госпожа Даниела Мор... и после Том избледнява, Том изчезва. Том полита сред трясъка на железариите на своята „Бронко“. Воят на ламарината...

... смачкана. Болката мушкеше гръдния кош на Даниел Монклеман. Отвори очи и погледна замаяно, като паднал от друга планета. С празна глава. С глава, пълна със свистене. Празна и бучаща.

Видя как пазачът прескочи перваза на малкото си прозорче — фуражката му отлетя.

Разбра, че колата му е изскочила от пътя и е връхлетяла право върху портиерската будка. Ала не знаеше кой път, коя улица, коя будка, кой пазач. Сетне в паметта му изплуваха някакви образи...

Видя тежките гърди на гола жена с дълги черни коси и виолетови очи. Той...

Не разбираше нищо.

4

Говореше се за война.

Думата се споменаваеше често в разговорите на големите (дори и на пет-шестгодишните деца) и най-вече на възрастните. Изглежда, че нещо ставаше, тъй като думата не звучеше по предишному: произнасяха я както с устните, така и с очите. Големите, осем-девет-десетгодишните, повтаряха каквото бяха чули да казват родителите им или казаното и видяното по телевизията. В тогавашния свят онези, които имаха приемници ОПС, се брояха на пръсти. Едва ли знаеха за тях. Имаше предимно стари академични апарати с цветни екрани и катодни лампи, та дори и черно-бели. С идването на 2026 година Серж започваше шестата си година.

Спомняше си обаче, че хората говореха колкото за войната, толкова и за Европейската конфедерация. Свързваха ги и ги противопоставяха.

— Татко, какво е това Европейска конфедерация?

И ако татко не беше в лошо настроение, има охота и достатъчно червено вино в жилите си, започваше:

— Сине, това е нещо дяволски добре измислено! Тоя съюз ни обединява с куп страни, получава се страшно як блок и по-добре да си нямаш с него работа.

Звучеше много утешително, особено след като цял ден си слушал глупостите на няколкото хлапета от тайфата, които искаха да минат за всезнайковци и за престиж се впускаха в какви ли не гибелни пророкувания. Ако дядо се случеше вкъщи, поклащаше глава и отсичаше:

— Нищо подобно! Ама че си наивен! Ако се случи нещо лошо, другите блокове официално няма да си помръднат и малкия пръст, само ще чакат да приберат каквото остане накрая.

Серж решително не проумяваше нищо.

— Я не бери грижа толкова. Дядо ти май не е с всичкия си.

Всеки път, щом дядо му вземаше думата, го изслушвах, а после го коряха, че не бил с всичкия си. Татко се дразнеше и излизаше. А мама казваше: „Пак успяхте да го ядосате.“ Серж се измъкваше лекичко и отиваше при другарите си или заставаше пред телевизията.

Давах равнината. Най-старите хора като дядо още помнеха времето, когато на нейно място е имало планина. Бяха я виждали с очите си. Бяха участвали в голямото подравняване. Когато говореха за това, ставаха сериозни, очите им не изразяваха нищо, само съжаление. Съжалението, че са постъпили така, и мъката, че не са могли друго. Или това, или смъртта. Дори изборът им бе измама. Сделка с глупци. Мнозина вече ги нямаше, за да разкажат. Измряха. Измряха от злополуки в гигантските открити мини, от радиацията, от причинените от нея болести — ракови заболявания, обгаряния, кожни болести. Разядени от всичко това.

И то за какво, за нищо, единствено заради работата. Заради мините, дето са давали всякога само оскъдна руда и подир двайсетина години ги изоставиха, както и неплодните хълмове, флотационните басейни и утайниците, съоръженията за първична обработка.

За всичко това по телевизията не казваха нищо. Ала старците, и дядо, и татко, и другите, разказваха. А на двеста километра наоколо може и нищо да не знаеха, нищо от това да не ги тревожеше. Впрочем на двеста километра отгук се намираха градовете. Градът. (Всички те си приличаха, разрастваха се, предградията им се сливаха едни с други чрез множеството улици, съединени като невронните връзки на огромен мозък.)

— Ето виж, мойто момче, планината беше там, там и там. Е, не е била като Монблан или американското Колорадо. Дума да не става. Казваха им Върховете, ей там, на онова място, достигаша 1200 метра. Заоблени планини, покрити с гори, радваха окото. Лете, пролет и есен всичко зеленееше, отвсякъде грееха какви ли не цветове. Пък и дивеч имаше, знаеш. Сръндаци, зайци, глигани. А ей тука беше истинска долина.

И дядото обясняваше какво е това „долина“. Серж кокореше очи, седнал на най-долното стъпало на общежитието. Дядото седеше на най-горното и свиваше цигара от миризлива трева: казваха, че била цяр срещу рака на белите дробове... Серж гледаше как вдървените пръсти увиваха хартийката около зеленикавата смес. Старецът запалваше

цигарата си, дръпваше няколко пъти от нея с притворени очи, сетне я оставяше да загасне и пак я запалваше — и пак, и пак. Разказваше за някогашната долина, разказваше за борбата на онези, които бяха дръзнали да се опълчат срещу добиването на урана.

— Използвахме всички законни средства. Този край беше обявен за защитена зона. Имаше даже министерство за защита на околната среда или нещо подобно, всъщност някакви екологически групировки. За тукашните хора решението за добив на уран беше равносилно на обявяване на война. Ето защо протакаха срока, колкото можеха. Знаеш ли, навремето повечето хора все още твърдо вярваха в богатата от технологичния подем и в решаващата роля на индустриалните икономически интереси. Беше времето на големите манипулации с общественото мнение, направлявано от печалбата и парите, от свещениците на икономиката, на политиканстващата политика, от цялата тази помия. А хората се водеха послушно, подгонени от страха от енергийната зависимост. Могъщи гангстери крещяха: „Петролът е застрашен!“ и „Да живее ядрената енергия!“

Той продължаваше в същия дух, горещеше се, докато видеше, че на Серж вече не му е интересно. Тогава се връщаше към историята с мините от тази част на източното предградие — Вогези/Юра.

— Накрая повечето местни хора отстъпиха. Аз също. Трябваше да се работи, а имаше само това и нищо друго. Свършено бе с равнината. Вече не ни интересуваше. Или трябваше да я населим и разработим, или да мрем. Сега е по-зле от всякога... наистина загубена работа. А по онова време най-буйните се опълчиха, грабнаха пушките и хайде в планината. Бяха предупредили, че ще го направят, и удържаха думата си. Водачи им бяха трима дървари, дори един писател бе застанал в редиците им — от старата школа, дете разказват разни истории в печатните книги, беше родом оттук. Отначало се нахвърлиха на инвентара, ама бяха много изолирани и населението остана със скръстени ръце. Тукашните хора винаги са били овце, а не вълци. То им е останало от историята и от всичко, което им се е струпало на главата открай време, пък и от наивност. С две думи, нашите шумкари докараха на обектите снаряди и повредиха инвентара на инженерите, а когато им изпратиха части от Корпуса за сигурност, те стреляха по ченгетата. Работата опря до армията, до газовете, до напалма. Всички останаха по местата си. Знаели са как ще свършат, ама устояха докрай.

Дядото подръпваше от загасналата си цигара.

— А ние подкарахме скреперите. Подравнявахме планината, а пушките бяха опрени о гърбовете ни. Цели двацет години. За тоя дето духа. Стигнахме дотам, да купуваме руда от Америка и да ходим да я търсим из Африка, уж помагаме на развиващите се страни. Забравяме ада на земята и се обръщаме към вярата, потопяваме се в духовното.

Дядото палеше цигарата си отново.

— Едно ще ти река аз, мойто момче. Гледай да не се замесваш в тоя цирк. Където и да идеш, навред ще намериш все тоя град, най-съвършената досегашна организация, в помощ на всеки нуждаещ се гражданин. Голямо постижение. Най-доброто, което можело да се направи. Сега пък взеха да използват едни телевизори, дето им влизат в главите, та по-хубаво да проумеят как техният свят се бил устремил към съвършенство. Може и да е тъй, знам ли. Това, което знам, е, че за нас, дето сме тука, не казват почти нищо, а пък и ние сме част от тоя свят, нали? Това, което знам, е, че ни казват: в Африка е също като тука; и разни други неща. Ама аз никога не съм ходил там да видя. Туй да го запомниш от мене. Ще ти разправят, че планетата щяла да се запази от хаоса, като се обърне към духовното, че спасението на човека увенчавало неговото желание да върши добро. Няма да ти говорят за места като тукашното, дето ни оставят да си мрем, защото вече не им служим за нищо — а пък не искаме и да си заминем.

— А защо да не заминем бе, дядо?

— Къде? В техните градове? Да идем да се строяваме в редици, та да ни показват по картичките си? В техните болници? Като пораснеш, прави каквото си щещ, момчето ми. Впрочем могат и да те принудят да заминеш — стига да решат да обявят това място за опасно (ще измислят нещо, за да не ги обвинят, че не са го сторили по-рано). Ама ти да не им вярваш. Гледай хубаво къде стъпваш. А аз ще си пукна тука. Тука ми е гробът и аз съм си го изкопал.

Дядо подръпваше от загасналата си цигара.

Пейзажът беше от червена и черна пръст, от белезникава скала с огромни белези, останали от киселинните пръски. Сред тия заливи и полусринати могили като лунен или марсиански декор бясно профучаваха моторизирани полицейски части. По пръснатите наоколо хълмове растяха храсти, не по-високи от човешки бой, и папрати. Високите дървета бяха изсъхнали и приличаха на гниеци кръстове.

Хлапетата играеха в изоставените кариери, до крак изтребили своите миньори за тия двадесет години. Зейналата паст на онези, в които още се работеше, продължаваше да взема нови жертви. На шестия си рожден ден Серж за малко не загина при едно срутване. Дечурлигата търчаха и скачаха, повтаряха точно онова, което бяха видели по телевизията, като си измисляха приключения между старите разнебитени навеси, туловищата на изоставените скрепери, нашарени от ръждата със същите цветове като почвата. Сред останките от инсталациите за първична обработка им се привиждаха крепости.

Казваха: войната.

Казваха: Европейската конфедерация.

Казваха: ние ще бъдем най-силните и няма да рискуваме нищо.

Казваха: да бъдем зорки и единни като една страна и една сила.

Казваха: някой ден ще трябва да си тръгнем оттук.

Оскъдните лишеи, прераснали между камъните, дращеха кожата на коленете му. Имаше дни, когато Серж изпадаше в треска, трепереше, покриваше се с пъпки. „Как да се храним правилно с тая проклета временна пенсия?“ — казваше тате. И повтаряше същото пред пътуващия лекар, обвиняващо сочейки с пръст мехурите от копривна треска по мършавите хълбоци на Серж.

Лекарят, грамаден, червендалест, с обръснат череп, му отвърщаше всеки път с миролюбив тон:

— Защо не идете със семейството си в града, господин Монтра?

И предписваше някаква помада. А неведнъж измъкваше от бялата си брезентова чанта нужната тубичка и я слагаше на масата.

— В града ли? И какво ще търся в града? Да мра от глад, а? И да давам половината от тая мизерна пенсия за наем?

— Ще си потърсите работа.

— Нямам квалификация. Нищо нямам. Много ги е грижа за нас. Бива ни само да копаем, ама вече и това не правим. Защо трябва да напускам тоя край, нали съм роден тук?

— Накрая тука ще осланете само вие, Монтра — казваше лекарят.

Съобщаваше това с тон на човек, който предсказва нещастие и знае, че е безсилен да го отклони. Говореше по навик.

— Тия, дето заминават, не знаят за къде са тръгнали — възразяваше му тате. — Баща ми ще умре скоро. Това ще стане тук.

Дядо поклащаше глава и гледаше лекаря право в очите.

Лекарят въздъхваше и питаше:

— Серж, а ти какъв искаш да станеш?

— Искам да съчинявам истории като един тукашен човек, който отдавна е умрял. Ама за телевизията.

— Много хубаво.

— Той е на шест години — казваше тате. — Сега се учи да чете. Хич не му говорете, че ще може да върши каквото си е наумил. Не е за нас тая работа. Не е за момчето на безработен миньор.

Лекарят свъсваше вежди и за няколко секунди ставаше много страшен, сетне лицето му се проясняваше.

— Вие нямате представа за тези неща, господин Монтра. Никога не сте виждали действителността зад тия развалини.

Тате беснееше, устата му се изкривяваше, погледът му ставаше зъл:

— А кой ги е направил тия развалини, както казвате вие? Да, питам ви аз, дето нищо не зная...

— Грешка на миналото, докато хората намерят разумно решение.

— Тук за нас миналото е вечно.

Те се припираха. Серж се чешеше. И разговорът свършваше все по един и същи начин, лекарят се усмихваше със съжаление, вдигаше рамене и си тръгваше. Мама отпушваше тубата с помада и мажеше кръста на Серж. Тате изпадаше в нервна криза и излизаше.

По телевизията даваха приключенията на Диф Билби. Ежедневен анимационен филм. Заглавие на предаването: „Не следвайте лошия пример на Диф Билби.“ Диф Билби бе едно непоносимо хлапе, вършеше само глупости и затова здравата го наказваха през последните тридесет секунди от предаването.

По могилите край кариерите децата от селото играеха на Диф Билби. Серж бе Билби. В началото — защото децата решиха така, понеже беше най-малък, а по-късно по свое желание. Даже някак си успяваше да спечели, хе-хе-хе, малка лична победа, къде с извъртане, къде подмолно — с опияняващото усещане на сила, колкото и нищожно да бе: дълбоко в тоя затънтен край, притиснат между кратери и могили, едно шест и половина годишно момченце дълбаеше проход, за да избяга. Това бе победата на злото, и то безнаказана. Порасне ли, каквото ще да казва тате, той ще измисля приключения за

телевизията(а защо не за ОПС, средството да приемаш и направо да изживяваш в мозъка са видеопредаването — за това говорят толкова често, колкото и за войната, и то навсякъде, та чак и по „нормалната“, телевизия, плющят наниз от лозунги, декламирани от засмени говорители и говорителки, видимо започнали да оглупяват: „Елате в Голямото семейство на ОПС! Бъдете с нас!“, „Живейте със самото събитие!“, „Поставете се в центъра на заобикалящия ви свят!“, „ОПС ви дава уникално и максимално възприемане на действителността!“ и т.н.). Той ще съчинява истории и така ще се разплати за всичко. Ще каже това, което други никога няма да посмеят да кажат. Ще стане автор на прочута серия, в която един друг Диф Билби *ще победи!*

Ще разкаже за шумкарите в планината, които не искаха да разравят земята им, да тровят водата им, да преорават горите им, да горят земята им със сярна киселина.

Скоро серията с Диф Билби свърши. Замести я друга драматизация, която показваше човекоподобни животни: в нея лошият бе вълк. А какво е това „вълк“? Прилича на тия мръсни подивели кучета, дето скитат къде ли не, обясняваше тате.

Имаше едно момиченце на име Мюгет. Родителите му държаха онова кафене с магазинчето в края на селото. Навремето, когато мините били още в експлоатация, заведението поддържали баба й и дядо й, ама умрели от някаква мръсна непозната болест. Мюгет все хитруваше, три дни ходеше на училище, два отсъстваше. Беше на четири години. Или на пет. Имаше огромни зелени очи, гнойни пъпки край устата и кървящи струпеи в носа. За един бонбон се търкулваше от могилката в калта или сваляше гащичките си и учудено гледеше как по-отворените момчета я гъделичкаха между краката. Или се събличаше гола. Един ден едно от големите момчета, дванайсетгодишно, каза, че щяло да й направи дете, жива кукла, и й подаде четири бонбона.

Съблече я и разкопча панталона си. Големият повали насила Мюгет, тя закрещя. Това продължи дълго, големият довърши забавлението си с бутилка от кола: Мюгет вече не крещеше, зяпачите не се смееха. От нея течеше кръв. Те се разотидоха, а тя все стоеше там. Големият ги накара да се закълнат, че няма да казват никому нищо, иначе ще им види сметката. Веднага набедиха един тип, който бе имал истории с малки момичета. Напразно крещеше той; че е

невинен, бащата на Мюгет го повали още същата вечер с един пушечен изстрел — по-точно с четиринадесет, толкова съдържаше пълнителят на неговия праисторически „Уинчестър“ 30/30. След това онзи тип представляваше купчина кайма. Четири дни по-късно откриха дванайсетгодишното момче, обесено с кабел от велосипедна спирачка на една метална греда в разнебитения навес, където играеха. Беше се покатерил по една стълба на два метра от земята (или го бяха повдигнали горе). Примката почти бе прерязала врата му.

По-късно Серж щеше да разкаже за една банда момчета, забравени от света сред мъртвешкия пейзаж, и за едно четири-пет годишно момиченце, изнасилено за четири бонбона с една бутилка от кола, докато пукне като животинче. Щеше да разкаже за един тип, който крещеше през плач: „НЕ СЪМ АЗ! НЕ СЪМ АЗ!“, докато шестият куршум не му пръсна черепа, щеше да разкаже за едно обесено момче, с изкривен врат, с подут език като синкав мехур, изскочил от устата му, с боси и покрити с мръсотия крака.

Защото никой нямаше да разкаже за тези неща на телевизионните екрани. Съществуваха само Диф-Билбовци и зли вълци, които получаваха заслуженото.

Той щеше да говори за бащата на Мюгет, който отново взе пушката няколко месеца по-късно и уби жена си и накрая себе си. Разправяха, че дошли някакви момчета и му разказали истината за смъртта на Мюгет... Разправяха...

Веднъж, когато Серж бе на десет години, от полицията дойдоха да арестуват баща му. Прекалено дълго бил чакал за работа, а това не било законно. Мамел ги.

Дядо бе умрял.

Мама получи само една пенсия заради работата, която тате бе вършил много отдавна. Види се, не можеше да чакаш за работа и да получаваш парична помощ повече от две години. Май че тате доста ги е мамил. Натовариха го за града. На принудителна работа под надзор.

— Боже, ами сега какво ще правим? — безучастно се завайка мама.

Както бе предрекъл лекарят, селото опустяваше. Нямаше и три хиляди жители. Някакви съмнителни типове взеха да посещават мама. Доста време мина, докато Серж разбере и приеме, че тя бе намерила такъв изход за своите проблеми. Не ѝ се разсърди.

По-късно щеше да разказва как мама...

Първоначална насока в образованието си получи в едно съседно село отатък кратерите и могилите, село с чисти къщи и почти зелени поляни наоколо. Един доста приятен тип го изслушва цели часове. След това реши да го измъкне от клоаката му и да го настани в града, в едно семейно общежитие под опеката на държавата. Серж въобще не реагира. Още бе зашеметен от гледката на зелените поляни.

Не смееше да погледне надолу, сигурен бе, че ще види нещо ужасно, ако погледът му слезе до гърдите. Смразяващ страх пъплеше по него. Беше се вцепенил от това, което го бе сполетяло; представяше си счупеното колело на изтръгнатия волан, намушкания в гърдния му кош лост за управление като някакъв назъбен кол и кръвта, готова да бликне при най-малкото му движение. Вледеняващият страх го обзе цял, почувства някаква зашеметяваща вълна да се надига в него и му прилоша. Пазачът му говореше нещо, надвесен през отворената врата на колата му. Даниел гледаше как мърдат червените му устни, окръжени със синкава брада. Кой знае защо си помисли: „Ако ще и по четири пъти да се бръсне на ден тоя тип, пак ще си е такъв.“ Пазачът отваряше и затваряше уста като риба в аквариум. Ушите на Даниел бучаха.

„Какво се е случило с мене? Потеглих с колата и после... Станах някой друг, друга, казвах се...“ Споменът се разпокъсваше, подробностите се пукаха като мехурчета и проблясвайки, замираха — като сън, чиито нишки се губят миг след пробуждането. Прилошаването му премина. Даниел дойде на себе си, макар да бе още силно разтърсен.

— Господине! Господине! — викаше го пазачът.

Той, който само допреди няколко часа се бе сторил на Даниел толкова зъл, сега, под въздействието на тревогата, се бе преобразил. Посегна да разтърси Даниел, но той му кресна:

— Не ме пипайте! Воланът е забит в корема ми! Бързо повикайте лекар!

Човекът погледна към волана, сетне отново към Даниел. По бледите му бузи изби лека червенина. Дори се усмихна бегло:

— Не бойте се, господине. Воланът си е на мястото, държете го с ръцете си. Вижте. Вижте.

Даниел се поколеба, но го послуша. Да, воланът си беше на мястото, а той го стискаше с две ръце тъй силно, че кокалчетата му

бяха побелели. Гръдният му кош бе невредим...

— Изглежда, че предпазният ви колан се е откачил — каза пазачът. — Само сте се ударили, това е.

Даниел се запита беше ли закопчал или не колана, преди да потегли. Не можа да си спомни нищо. Промълви:

— Може да имам нещо счупено...

Тежка болка го стягаше в ребрата, по целия му гръбначен стълб от тила до опашната кост пробягваха бодежи и още не бе се отърсил от тая странна замъгленост, изпълваща главата му.

— Само сте се ударили, друго няма — каза пазачът. — Добре, че не сте вдигнали голяма скорост, иначе щеше да е лошо. Помъчете се да се измъкнете оттук.

Даниел се напъна да отлепи ръцете си, вкопчени за кормилото. Вратата се бе отворила от удара. Той излезе предпазливо от колата. Краката му го държаха. От съседните къщи прииждаха хора и между тях той зърна синеблузите силуети на хората от изследователския институт. Обиколи колата, пресмятайки щетите: изкривена броня, срутена мазилка на една стена в портиерната.

— Добре съм — каза той на пазача в отговор на въпросителния му поглед.

Въпреки това човекът го хвана за лакътя и го въведе в стаичката си. Тук, на хладно, той дръпна един стол и Даниел се строполи на него. Почувства, че така болката още повече се усили. Пазачът му наля нещо и Даниел го изпи без колебание. Алкохолът го шибна. Топлината се изкачи до бузите му. Беше буквално мокър от пот.

— Мисля си какво може да се е случило с вас — каза пазачът. — Честна дума, карахте като охлюв и току свърнахте от пътя и тръгнахте право към ъгъла на портиерната. Рекох си: ама какви ги върши тоя приятел? Видях ви зад волана. Викнах ви от моя прозорец. Изглеждахте ми съвсем занесен.

— Прилоша ми — каза Даниел. — Моля ви се, кажете на тия хора да си ходят...

Пазачът потърси фуражката си и я намери на земята — бе паднала, когато скочи през прозореца. Излезе от стаята. Даниел го чу да се разправя с хората и да ги успокоява. После се върна и затвори вратата след себе си.

— Прилоша ми — повтори Даниел. — Ударът... сега ми е добре. Задържах се в оная къща с една клиентка, госпожа Тодоба, и веднага след това излязох на слънце. А вътре в колата беше истинска потилня. Май съм получил слънчев удар.

— Възможно е. Имахте късмет, че не карахте бързо. Трябва да внимавате с тая лятна жега. Да ви наля ли още една чашка?

— Не, не, благодаря! Чаша вода, ако обичате... Пазачът кимна. Пийна още една глътка направо от шишето, остави го и тръгна да пълни чаша вода от една малка мивка...

Даниел остави застрахователната си карта и писмено заключение за злополуката, подписано от пазача. (Даниел запази едно копие за „Том-Фил“ и за поправките на колата.) Ръцете му трепереха, иначе се чувстваше много по-добре.

Два пъти пазачът го попита дали ще може да кара колата, Даниел отговори, че може, и кимна, когато човекът го посъветва да вземе предпазни мерки и да отиде на лекар. Едно счупено ребро било дребна работа, обаче трябвало да се лекува незабавно, за да няма усложнения. Даниел обеща да стори всичко, каквото иска пазачът.

Качи се в колата под все още загрижения поглед на добрия човек. Моторът слабо пърпореше, автоматично изключил от скорост при сблъсъка. Даниел даде заден ход и пое по пътя. Група любопитни мъже и жени, отдалечили се едва на трийсетина крачки, го наблюдаваха, докато прекоси кварталната бариера и потъне сред вълната от коли.

Караше бавно и предпазливо.

Слънчев удар... разбира се, не беше. А бе нещо съвсем друго. Нещо като лошо предаване ОПС, когато запаметяващата настройка е погрешна. На няколко пъти посегна към закачения за месестата част на ухото си приемник, като че ли можеше да разбере нещо пипнешком. А дали не бе повреда в приемника? И неволно да е уловил някое неконтролирано предаване от директно излъчвана програма. Неволно да е хванал образ от неизвестен канал, прехвърлил границата на съня? Което можеше да означава повреда в приемника, с други думи, неизправност в интегрираната хипнопрограмираща кортикална система. Та това е връхът на падението за един продавач на приемници ОПС. Да стане самият той жертва на една от тия досадни истории, чийто минимален процент изтъкваше по всевъзможен начин пред своите клиентки...

Или бе нещо друго.

Каквото и да бе, Даниел реши да кара много внимателно. *Онова нещо* можеше да се повтори и тук, сред потока от коли, на улицата. Беше нащрек, готов да спре при най-малкия тревожен признак. (Господи, как да повярва на всичко това! Още повече че поради професията си се явяваше всеки месец на контролен преглед с пълни невротехнически изследвания.)

Административните сгради на „Том-Фил“ бяха разположени близо до телевизионната кула на ДДОК (Дружество за директен отдых и култура — или 5-а телевизионна мрежа), до моста Грьонел, а това беше доста далече и Даниел се страхуваше да пътува сам след случилото се, крие опасност за него. Трябваше да предупреди за това, да потърси помощ. Инспекторите по безопасността не се шегуваха с тия неща — и имаха право.

Даниел необезпокоявано измина част от пътя, прекоси моста пред Архиепископията и отново се озова на остров Сите. Забеляза, че несъзнателно следва маршрута, който си бе намислил, преди да загуби съзнание. А от преживяното с госпожа Тодоба в стомаха си усещаше някаква горчива каша, почти отвращение.

Продължи да кара и машинално пое по моста Сен Луи. Паркира пред бара с фасада от червеникави камъни и надпис в стил „ретро“ „Веселата хубавица“. Въздъхна дълбоко и облекчено, че се е добрал дотук благополучно. Поста за волана.

Тясната улица, потънала в спокойна сянка, притъпяваше някак шума и отблъскваше нетърпимата жегга. По тротоарите между високите тъмни стени и спрените коли се движеха минувачи: човек веднага можеше да различи постоянните обитатели на двата бряга на Сена от „чужденците“ туристи, дошли от всички общности на Конфедерацията, други от по-далече или просто от някой кът на Франция, пък дори и от съседните квартали на Стария Париж. Всички носеха в ухото си приемник ОПС, дискретно или в стил „рококо“.

Спокойна вечерна атмосфера обгръщаше това кътче на Париж. Даниел погледна хронометъра на таблото: денят си отиваше. Още дълго щяха да се нижат протяжни часове и кротко да се стопяват в угасващата светлина, преди да настъпи нощта и да сложи край на победоносното слънцестоене. След като бе текло стремително, ето че

сега времето бе замряло и Даниел интуитивно чувстваше, че предстоящите минути щяха да се нижат с още по-мъчителна бавност.

Той излезе от колата, заключи вратите, обърна гръб на една двойка, която раздаваше позиви за някаква току-що родила се (вероятно) религиозна секта, и влезе в бара „Веселата хубавица“. Дълбок полумрак с преобладаващи червеникави тонове, маси и бар от лакирано дърво, дискретно проблясващи медни предмети под топлите погледи на еднооките аплици. Момичетата сервитьорки, с едва покриващи задника им плисирани полички, с плътно затворени до врата, но добре запълнени корсажи, очакваха клиента на единия край на бара или сновяха между масите. Тъй като Всесветското християнство бе премахнало проституцията с декрет на Олга Дерие, президент на Френската република, втора поред от женски пол, в някои барове, ресторанти и хотели видяха да разцъфват много приятни за окото цветя, кръстени „домакини“, момичета сервитьорки, момичета посрещачки и т.н., а съставът на тези очарователни батальони очевидно далеч надхвърляше по брой персонала, необходим на тези заведения. Момичетата си избираха клиенти, определяха срещи, държаха стаи в града, „работеха“ в извънслужебно според посочено от тях разписание и нагласяваха нещата така, че никога да не излизат от хотела, бара или ресторанта, сподирени от някой клиент. Ако за сигурно плащаха на техните работодатели за „покритието“ (което и правеха), то сумата беше постоянна и се даваше на четири очи. Контролиращите служби много скоро разбраха, че не са в състояние да се борят. А някои наивници продължаваха сериозно да се питат къде се крие разликата между „*преди закона*“ и „*след*“ него...

Едно момиче се запъти към Даниел, кацнало на токчета-кокили и изкусително кършещо снага, но с уморен поглед. Той бе яхнал една табуретка и го изчака да се приближи. Когато застана пред него, той потрепера като някой, който се пробужда, усмихна ѝ се бегло и поклати отрицателно глава. Момичето се нацупи леко с начервените си устни, мълком се завъртя и се върна на предишното си място на другия край на бара при останалите. Много маси в заведението бяха заети. От мъже, но и от жени, и едните, и другите бяха в компанията на „домакиня“ или „домакин“ — „Веселата хубавица“ осигуряваше и двата пола, по желание... Имаше и неколцина самотници, неподвижно облегли се назад, те следяха с притворени очи програмата ОПС.

Даниел Монклеман не обичаше да се „включва“ на обществено място, макар че беше напълно безопасно. Външно обезопасяващата система действаше безотказно и бе готова всеки миг да прекъсне вътрешното приемане на образа. Но той не обичаше това. Така и не можа да си обясни причината за нежеланието си.

Заведението беше тихо. От време на време звънваха късчета лед в чашите, приглушено ромоляха разговори и плуваха сред полумрака и островчетата розова светлина. И една отморяваща музика, като полъх от скритите усилватели...

— Дайте ми голяма чаша с нещо разхладително — каза Даниел.
— Мога ли да телевидеофонирам? Келнерът повдигна едната си вежда.

— Не се ли чувствате добре, господине?

— Нищо особено, от топлината ще е.

— Вие знаете къде е телевидеофонът — каза келнерът, усмихвайки се съчувствено.

Даниел си каза: „Познал ме е“, и това го учуди. Всъщност нямаше за какво. Неведнъж бе посещавал „Веселата хубавица“.

Прекоси залата, като внимаваше много да не се блъсне в някоя маса. Избягна да погледне момичетата, минавайки покрай тях.

В кабината на първия подземен етаж се отпусна на една табуретка. От близките тоалетни се образуваше буквално един куб от остра лепкава миризма, изпълваща пространството от пода до тавана. Даниел помисли, че ще се задуши. Набра номера.

— Я! — възкликна той. — Ти тук ли си? Лицето на Дидие Ларзан, отразено на малкия екран, прие за миг учудено изражение.

— Да, тук съм, но ще излизам. А ти защо си такъв, Дани?

— Нещо не съм добре. Трябва да те видя. Случи ми се неприятност. — И повтори. — Трябва да те видя, Дидие.

— Неприятност? Каква неприятност? С клиент?

— Не, не... Всъщност виж какво, имаш ли копие от днешния ми списък?

— Имам.

— Госпожа Мюриъл Тодоба. С нея свърших. Продадох ѝ го днес следобед. Включих го временно аз, остава ти да ѝ го инсталираш утре или довечера, както желаш. По-добре утре, защото тая вечер...

— Биваше ли я?

— Абе... явно не бях нейният тип. Казах й, че ти ще й свършиш работа... Тя ще се съгласи. За тебе е добро парче.

— Добре. Утре ще видя... Ама какво е направила с тебе тая жена?

— Нищо. Не се шегувам. Не знам какво ми стана. Мисля, че моят приемник...

Дидие Ларзан замълча. Усмивката му изчезна.

— Къде си сега? — попита той.

— „Веселата хубавица“. Не посмях да се върна в управлението, нито вкъщи.

— Стой там. Идвам.

Дидие Ларзан прекъсна връзката. На Даниел му се гадеше и побърза да се качи в бара, за да не припадне. Изгълта половината чаша с „нещо разхладително“, която момчето му бе оставило. Почака половин час. Когато Дидие се появи, той вече едва се сдържаше на едно място, а ризата му можеше да се изстиска. Заради една хлапачка от „Преродените“ бе пожелал да изпрати деня в това заведение, а ето че само като гледаше тези момичета, му идеше да побегне.

— Да излезем — рече Даниел. — Тук нищо не мога да ти кажа. Ела.

Дидие Ларзан го последва тихомълком.

— С кола ли дойде?

— Не. С кънки за лед.

— Не се шегувай, Дидие. Хайде, ще се качим в моята.

Седнаха. Даниел почака приятеля си да затвори вратата. Така, както бе, с ръце на кормилото и опрян на седалката гръб, се почувства малко по-добре. Дишаше по-леко.

— Е, какво? — запита Ларзан. — Чукал си се с жената, мъжът й те е заварил, ти си побягнал презглава и си премазал папата, който минавал насам...

— Чуках се с нея и тя се отдаде толкова страстно, колкото и един чувал с трици. И не е омъжена. После излязох, качих се в колата си...

— И заразказва.

Когато свърши, Дидие Ларзан запали цигара и не предложи на Даниел. Изпусна дима през отвореното прозорче на вратата.

— Какво представляваше това предаване? — запита той.

Даниел разказа накратко каквото си спомняше. Някаква история с момиченце, което воюва с родителите си и спечелва развода с тях, сетне разпокъсани приятни преживявания, приливи на тъга. Невероятна свирепост и атмосфера на истинска сатанинска жестокост отначало. Но после не си спомняше. Някакви образи. Очи, пълни с омраза.

Ларзан бавно поклати глава. Неговият ушен приемник проблесна. Постоя с притворени клепки няколко секунди и Даниел разбра, че той запаметяваше избраната програма за деня. Ларзан отново отвори очи.

— Не е имало нищо такова днес по петте мрежи. Възможно е твоят приемник да не е в ред. Или твоят хипноавтопрограматор. Или чужди интерференции. Това между другото се случва с предаванията от американските спътници: конкуриращи програми се вмъкват нелегално и използват най-малкия пропуск на нашите междинни предавателно-приемателни станции, каквито могат да имат само страните, подписали договора за международно сътрудничество ОПС. Не мога тук, в колата, да ти кажа точно каква е повредата. Не мога и да те откарам в управлението по това време. Утре ще разберем. Не се паникьосвай... Не си ли опитал да прегледаш приемника си след това?

— Не... това ме изплаши здравата. Дидие Ларзан се усмихна. Загоряло лице. Успокояващ поглед. Потупване по рамото.

— Хайде, опитай. Аз съм до тебе. Изпробвай каналите и програмното запаметяване... Започвай.

Даниел се окашля. Предното стъкло на колата му се видя покрито с тъничък слой лепкав прах; клепките му бързо запремигаха. С трепереца ръка изтри мокротото си чело; една капка се плъзна надолу по носа му и той нервно я разтърка с пръст.

— Добре — каза той. — Започвам.

Мрежа 1. ДДДИ (Държавно дружество за директна информация): *и ето, господин Монклеман, свидетел сте на безредни демонстрации, които понастоящем вълнуват цяла Южна Африка. Черното население, което, убедени сме, е подстрекавано от чужди агенти...* ПРЕКЪСВАНЕ... Мрежа 2. ДИДИ (Дружество за излъчване на директна информация): *Светият отец Еварист ви благодари лично, скъпи господин Монклеман, за приема, който...* ПРЕКЪСВАНЕ... Мрежа 3. КГДИ (Културна група за директна информация):

Преустройство на селата. Ако желаете да следите нашето предаване, ще ви запознаем с едно семейство земеделци, което се е насочило към оранжерийното производство и което... ПРЕКЪСВАНЕ... Мрежа 4: ДДППО (Дружество за директна професионална подготовка и образование): свързана много тясно със социологията на познанието, социологията на културата изучава създателите на символичните творби, отразяващи различните представи за света, отношението на творбите и на автора към обществото, върху което въздействат, системата за създаване на духовни произведения и идеологическото поле, към което се отнася и съвкупността от средствата за предаване и прие... ПРЕКЪСВАНЕ... Мрежа 5: ДДОК (Дружество за директен отдих и култура): *Калън (това си ти, Даниел) бутва шапката си назад. Кеят тъне в мъгла. Чуват се корабни сирени. Те сигурно са те подвели, а ти...* ПРЕКЪСВАНЕ. ИЗЧИСТВАНЕ. ВРЪЩАНЕ В ПОЛОЖЕНИЕ: СЪБУЖДАНЕ/СЪЗНАНИЕ, СВОБОДНО ОТ ОПС.

Даниел въздъхна дълбоко. Изтри отново челото си.

— Струва ми се, че това съвпада с програмирането. Няма смущения.

Дидие Ларзан се залови да изрежда:

— Мрежа 1: текущ информационен бюлетин за бунтовете на южноафриканските миньори. Мрежа 2: документална информация за изразената от папа Еварист благодарност след обиколката му в Европейската конфедерация. Мрежа 3: документален филм за преустройството на стари земеделски райони в поречието на Рейн. Мрежа 4: образователна програма за творческия процес, за художественото творчество или нещо подобно. Мрежа 5: драма с криминален сюжет от серията за Калън, американска продукция. Ето всичко, което видях. Съвпада ли с твоето?

Даниел кимна. За миг потъна в мълчание. Сетне каза:

— Дидие, дай ми, моля те, една цигара.

Ларзан му подаде кутията. Поднесе му запалката си и известно време го наблюдава, докато вдишваше и изпускаше дима, после каза:

— Не се тревожи. За първи път ли ти се случва? (Даниел кимна.) Е, да... Сигурно е травматизиращо, разбирам. Хвърля в тревога. Но не е нещо сериозно. Можеш да си почти сигурен, че няма никаква опасност, апаратът ти е в ред, хипнопрограмата за приемане на образ

„тета“ не е увредена, уверявам те. Убеден съм, че си пострадал от интерференция, причинена от странична спътникова емисия. Утре ще те проверя отново и ще попълним ново сведение за хипногаранция с твоите графични данни, потвърдени от обратната биокомуникация... и всичко, което се иска. О'кей?

— О'кей. Господи, беше толкова... толкова неочаквано... Дидие, боя се, че пак ще ми се случи.

— Невъзможно е дори едно на хиляда.

— И все пак ме е страх.

Ларзан му отвърна с още по-бащинска усмивка и смачка фаса си в пепелника.

— Добре — каза той. — Излез оттам. Ще те закарам у вас и ще дойда с такси за моята кола. Хайде!

В очите на Даниел проблесна облекчение. Той припряно излезе от колата си и тичешком я заобиколи, сякаш се боеше, че неговият приятел ще промени решението си. Въобще не обърна внимание на шишкото с бледо, зле избръснато лице, който тъкмо влизаше в бара „Веселата хубавица“. И шишкото не погледна към Даниел Монклеман.

Те никога не бяха се виждали.

Не се познаваха.

Още не.

Дебелият мъж с пръстено лице, смачкани дрехи, потен, и разтреперан като Даниел Монклеман, обул стари гумени обувки и плувнал в тлъстина, се казваше Диф Билби.

Ако се окаже, че Летита не е чак толкова хубава, това ще бъде само едно субективно виждане и не бива да му се отдава значение. Тя привличаше също толкова клиенти, колкото и дружките ѝ сервитьорки във „Веселата хубавица“. Изглежда, имаше и такива, които намираха очарование в дългите ѝ, малко кльоцави крака, тесния ѝ ханш, несъществуващия наглед задник, на който и най-стегнатите панталонки стояха някак хлабаво; харесваха и това, че кръстчето ѝ можеше да се обхване с две ръце, че ребрата ѝ се брояха, както и безплътния ѝ бюст и изпъкналите очертания на ключиците и на плещите ѝ, досущ „ангелски криле“. Обикновено имаше безизразен поглед, удавен дълбоко в тъмните ѝ очи. Устата ѝ бе голяма, а устните си гримираше в ярко карминеночервено. Тънките ѝ кестеняви коси се спускаха до хълбоците, понякога ги вдигаше и навиваше в плосък кок, който скриваше под къдрава, голяма и съвсем бяла перука.

Тази кльоцава и прозрачна Летита имаше невероятно голямо сърце. Цяла планина. Еверест.

И навярно за това някои я обичаха.

Като Диф Билби например, тая грамада Диф. Противоположностите се привличали, казват. В самото начало подпухналият от тлъстини Диф бе прелъстен от тоя лек като перце силует с крехки кости: той го последва.

В бара само направи знак на Летита — самотна, тя му махна с ръка в отговор от другия край и той бързо излезе навън. Извървя шестстотинте метра между бара и хотела, качи се по стълбището и влезе в стаята. Зачака.

Не правеше нищо. Седеше на леглото, плъзгаше наоколо празен поглед или се вторачваше в претрупаните шарки по килима от изкуствена вълна. От време на време изтриваше лице.

Сега мълком гледаше Летита. Съвсем вярно беше забелязала още с влизането си; „Не изглеждаш много добре, Диф.“ Отвърна ѝ с лека усмивка, колкото да запази самообладание, да не се предаде на

унинието, което го бе обзело след свестяването му. Гледаше я как сваля перуката си и я захвърля на един стол, как изхлузва късичката рокличка на момиче сервитьорка, разтърсвайки разпуснатите си коси, как сваля бикините и ботушите си. Виждаше я гола под взетия набързо душ, сетне да намята халата за баня. Гледаше я само защото тя се движеше. Летита отдавна не се стесняваше от него, понеже знаеше, че това не му пречи. Първия път Диф ѝ беше клиент и тъй като бе тежък, тя беше отгоре, разбира се. Ако бяха преспали заедно, то бе защото на Диф нищо друго не му идваше наум, нито пък на Летита. Не беше нещо фантастично. Нито дори средна работа. („Сексуалните неща“ бяха угаснали за Диф наскоро след злополуката с Ким; също като яростта. Всичко това кипеше някъде дълбоко в него, колкото да напомня за себе си... но то беше като отлив, изгубил силата си, неспособен да се разрази, и той го знаеше. От време на време изхвърляше няколко храчки бяс и се изчерпваше в онанизъм, който свършваше с лепкава влага между пръстите му...) Втория път Диф бе платил, но те дори не бяха се докоснали. Платил бе само заради компанията, за това че си поговориха за загубеното време на Летита. Третият път също. След това не. Тя не пожела.

Бяха като двама приятели. Като брат и сестра може би — но и това не изразява всичко: бяха станали едно човешко същество плюс още едно човешко същество, които си поделяха взаимно тишината или говореха понякога, за да не слушат как времето се изплъзва. Диф никога не идваше изневиделица — ако Летита имаше клиент, той изчакваше или отлагаше посещението си за следващия ден. Летита никога не бе стъпвала в магазина. Никога не бяха излизали някъде да пийнат заедно по чашка, да хапнат нещо или да погледнат кабаретен театър — какъвто все още се намираще тук-там, упорито борещ се срещу ОПС.

— Гладен ли си? — попита Летита.

Той поклати отрицателно глава.

Гримът ѝ бе паднал под душа. Косите ѝ висяха на клечки, оголвайки черепа ѝ, а очите бяха хлътнали повече от всякога. Лицето ѝ беше бяло като мляко, но тя побърза да начерви устните си — можеше да се разхожда без дрехи, ала не и без червило.

— Жаден ли си?

Извади от хладилника тавичка със замразена храна (която тутакси напъха във фурната) и прозрачна бутилка с вода.

— Ако имаш нещо за пиене.

Тя сложи бутилката с вода на масата и хвърли бърз, изпитателен поглед към дебеланкото седнал на леглото ѝ. Взе от една етажерка някаква бутилка синтетичен алкохол. С бутилка в една ръка и чаша в другата, тя приближи и остави всичко на паркета пред Диф.

— Според етикета излиза, че това е стар скоч — каза тя.

Начервената ѝ уста се усмихваше. Ала не и очите ѝ.

Диф си наля една чаша, изпи на един дъх три четвърти от нея и постоя с притворени очи, чувствайки как течната лава се спуска по хранопровода му и накрая избухна в стомаха. Когато отвори очи, го срещна погледът на Летита.

— Май не ти се случва често да пийваш такива неща — каза тя.

Баналният тон на заключението ѝ никак не подхождаше на онова, което можеше да се прочете в очите ѝ.

— Имах нужда. Още имам нужда.

Изпи остатъка в чашата. Огънят на алкохола се разнесе по вените му. Сигурно бе отвикнал вече, след тези пет години. Още една чаша и може би щеше да събере смелост да заговори. Щеше ли да забрави ужасните картини, които го запокитиха в подсъзнателното преди няколко часа, или щеше да намери сила да ги призове отново...

— Пак затънах. За четвърти път.

Летита знаеше за какво говори той, сигурно беше се досетила: идвал бе предишните три пъти и пак бе пил.

Диф си наля втора чаша. Отпи малка глътка.

— Защо? — попита Летита.

Клекнала пред него, тя се поколеба за нещо... после отиде и седна на една пластмасова табуретка пред масичката си.

— Защо ли? — повтори като ехо Диф Билби. — За да разбера, предполагам. Защото вече не издържам. Всеки ден чакаш и чакаш, надяваш се, че нещо ще се случи, всеки ден вярваш, че утре ще бъде по-добре... Разбираш ли, всеки ден се пъхам в главата ѝ, за да прочета на този гаден сенситометричен екран топлинните промени във вулкана от цветове, с надеждата да открия някое място, което ще отговори положително на моите внушения! Божичко! Всеки ден все това виране, все тая история, все тия думи! *Нейната* история, но също и

моята! *Нашата* история! Крещиш с кротки думи и очакваш, че някое кътче от тая проклета памет ще се събуди, ще добие отново форма и ще ѝ върне съзнанието, ще ѝ вдъхне отново живот и ще ѝ даде средство да се бори с урагана, който я убива. Всичко това... в някои моменти е по-силно от мене: трябва да го споделя с нея. Знам ли. Сякаш очаквам, че нещо ще се промени, че мъчението ще се свърши. А то... всеки път е обратното. И положението сякаш се влошава.

— Невротехниците, които...

— Те не разбират повече от мене! Понякога и по-малко! Пет пари не дават за това! Колко ли такива случаи има по света, Летита? И за колко знаят неврротехниците, които навестяват Ким? Нищо не знаят те. Нищо! Нито те, нито някой друг, нито аз... Разбираш ли? Гаранционният период на „Том-Фил“ свършва след пет години. Нима има по-голяма възможност Ким да оздравее през тия пет години?

Диф отпи нова глътка. Вече не викаше, а нареждаше глухо, понякога гласът му се повишаваше и спадаше от само себе си.

— След пет години край на всичко. Те ще престанат да плащат обезщетение. Ще я откарат в болница и там тя ще свърши за по-малко от три седмици. Поради липса на внимание, на грижи. След пет години нищо няма да се промени. Кой ще се занимава с нея после? Кой ще отделя по един час всеки ден да се мъчи да я свестява, като ѝ повтаря до безкрай съвсем конкретни неща от живота ѝ? Онези ще престанат да плащат. Та те се опитаха да го сторят дори след добиване на гаранцията за при крайна нужда, под предлог, че Ким имала обременено минало и психически смущения, че е вземала опиати и тем подобни глупости... Мъчеха се да изкарат, че тя сама си е навлякла някакви видения по ОПС, като е вземала опиати. Глупости! Ама тая не мина.

— За пет години тя ще оздравее — каза Летита.

Дошъл бе да чуе това, макар то да го дразнеше, макар и да знаеше, че момичето не мисли какво говори. Дошъл бе да си възвърне силите.

Да изживее няколко мига насаме с едно човешко същество, което се отдаваше на крехката игра на човешкото общуване. Но погледът му отбягваше приемника ОПС, закачен в крайчеца на лявото ухо на Летита.

Колцина като него в Стар Париж и оттатък границите му живееха със свободни уши (освен онези, които още нямаха средства да си позволят един или друг модел от „скъпите“ играчки ОПС)?

— Ще оздравее... — рече Диф и опразни нова чаша.

Ръцете му трепереха. Потта се стичаше на едри капки по лицето му. В стаята бе топло въпреки отворения към тъмната улица прозорец. Отвън долетяха весели гръмки гласове. Диф остави чашата си. С големи усилия (поради дебелината си, но и от алкохола) свали сакото си и го пусна на под. Ризата му беше мокра.

— Ще оздравее... Известно време ще използват пенсията ѝ, каквото е останало. Или не: ще си го сложат в джоба. Ще остане само магазинът. Как мислиш, ще мога ли да преживявам от него? Ще ми го оставят ли? Досега си мълчаха, защото се грижа за Ким, родителите ѝ не са живи, а няма други наследници и те предполагаха, че ще узаконим връзката си. Днес идваха двама гадни контрольори, с контрольорски мухи, с контрольорски фрази. Казвах им, че пенсията на Ким си е за нея, вземам от парите само колкото е нужно за лечението. Сигурно и ти вярваш, че е така?

— Не знам.

Фурната изсвири. Летита я отвори и извади оттам тавичката, чието съдържание се бе изпекло под действието на микровълнов сноп лъчи. Сложи го на масата.

— Наистина ли не си гладен?

— Е, добре, лъжа е — каза Диф с притворени очи. (Летита започна да яде.) — Това е чиста, абсолютна лъжа. И те отлично го знаят. Без пенсията аз щях да съм на улицата, а Ким отдавна да е умряла. Постъпват така, понеже са хуманисти, затова се и преструват, че ми вярват, когато разигравам великодушие.

— Не говори така, Диф.

— Хуманисти са, изпотрепват се за добрите граждани, непрекъснато го доказват на всичките тия овце, дето постоянно са включени към ОПС. Така е открай време и все повече ще вървим натам. Сигурно си мислиш, че ще мога да преживявам, като продавам реликви на неколцина луди от носталгия по миналото или на побъркани колекционери. Докато Ким бе жива, го правех, да. Защото и двамата обичахме това. Защото вярвахме в него. Скъсвахме се от старание, само и само да разширим продажбата. Вярвахме...

Летита лапна една хапка, доста странна на вид — на мирис обаче бе сравнително добра. Ядеше, без да се интересува от съдържанието на блюдото, вторачила сив и неподвижен поглед в Диф.

— Ти много я обичаш, Диф. Тя сигурно е необикновена. Знаеш ли, Диф, това, дето толкова силно я обичаш, сигурно има някакъв смисъл. Много бих се радвала да се запозная с нея.

— Да се запознаеш с нея? С една мумия? С жив труп? Вярно, беше необикновена. По дяволите, никой никога не ще я види освен мен, застрахователните агенти и невротехниците. — (Не беше вярно: понякога горе се качваха клиенти приятели, които я помнеха отпреди...) — За първи път се срещнахме на един рок-концерт на открито. Бяхме свалили слушалките си. Слушахме с ушите си, гледахме с очите си, дишахме с кожата си. И така се почувствахме близки. Тя бе с осем години по-възрастна, но това нямаше значение, нищо нямаше значение; нито каквото бях правил до този момент аз, нито каквото бе правила тя. Имала е законна връзка с някакъв тип на име Том, но той умрял при някаква гадна злополука. Мисля, че го е обичала. Заедно се радвахме на този концерт накрай града. Трийсетина хиляди човека се бяха затворили вътре в слушалките си, а няколкостотин като нас „вдишваха“ направо звука и зрелището. Да, но сред тоя шум бяхме само ние. Случва се, знам го. Искам да кажа: знам, че не може да бъде другояче, но не знам защо се е получило така. Но е вярно. До болка е вярно. Останахме там много след края на концерта. Разговаряхме. Тръгнахме си и тя ми разказа за магазина. Имахме същите влечения, същите надежди. Обичахме същите неща, криволичехме по същите пътечки в покрайнините на света. Можеш да си представиш какво значи да срещнеш един ден някого, който те разпознава от пръв поглед, когато си чакал безнадеждно, и ето че той се появява от една бездна, за да повярваш отново, че е имало защо да чакаш.

Летита бе оставила вилицата-лъжица... На кървавочервените й устни трепна усмивка. Бледата, дребничка, костелива, безформена в пенъоара си Летита с кръстосани голи дълги крака, при това с протритата от ботушите кожа под коленете. Летита — замъгленият поглед. Летита — мъглата.

— Понякога — прошепна тя (за кого ли?) — си мисля, че си луд. Не се сърди, Диф.

— Навсякъде гъмжи от луди — каза отпусналият се на леглото мъж. Беше се облакът на коленете си, коремът му се сплескваше над бедрата. — По улиците, по домовете. Навсякъде е пълно с луди, вторачени в един и същи шизофреничен и параноичен модел на света, затънали в едно и също мливо, с които ги засипва ОПС. Закачили са по едно апаратче на ухото си и само сменят едни изфабрикувани образи с други. Толкова са луди, че вече не вярват в друг модел, не могат да възприемат нищо непрограмирано. Луди, принадлежащи към едно семейство, всички вкупом усмирени в ризницата на един и същи синдром, луди, които са обединени, точно така, уеднаквени, луди, които гримасничат на една и съща дължина на вълната. Изтръгнати, люшкани без посока в едно настояще, което уж се градяло за *тяхно добро*, упътвани към едно бъдеще, което щяло да бъде *възможно най-доброто* (да не забравяме, че тук-там над тая надежда тегнат заплахи и я заглушават), спокойно, умерено, демократично, либерално, религиозно, с божията помощ! Луди, в чиято памет са заличили подробностите от тяхното минало, за да посеят кълновете на нова опустошителна лудост, родена от човешката амбиция; грях, сторен след първородния, грехът на една нова ера, с невъобразими последици. Минало до немай къде мъгляво, окастрено, осакатено. И ако днешните луди си спомнят за атомното — и безименно — унищожение, което на един дъх заличи Израел и палестинското движение, то кой е чул да се говори за по-раншното, за Хирошима и Нагазаки? И за всичко останало? Кой освен онези, които все още се интересуват от няколкото оцелели книги и видеофилми? Какво са направили с *истинското* минало и с милионите неща, чрез които го знаем и помним. Говорят за световно сътресение, за опустошително безумие, пускат тук и там по някое „доказателство“, после проповядват връщане към духовните занимания и ето че постигат своето, любопитството е приспано и програмата, предлагана от различните центрове на ОПС, се оказва *предостатъчна*. Как? Защо? Защото такава официална история се запаметява по-лесно. Защото такава минало, заличено от ужаса, подхранва страхови комплекси. Много често миналото, от което бягаме, ни настига в настоящето — а лудите си живуркат с представата за райски бъднини, с вярата, с убежденията, предрешени и скрепени от религията. Защото всяка цивилизация без утвърдено минало се огъва и тресе на прогнилите си основи и трябва час по-скоро да си изгради нов

идеал, какъвто ще да е, ако иска да укрепне и просъществува. Мутагенният фактор е ОПС. Всички са болни, или ако щеш, ваксинирани, думата не е важна, а резултатът е един и същ. Всички... дори и ти, Летита. Дори и ти. А ние, *Ким и аз*?

Той пресуши чашата си. Алкохолът пареше в гърлото му.

— Или съм наистина луд. И то само аз.

— Никой не ти желае нищо лошо, Диф. Знаеш ли... може би не е добре за тебе, дете стоиш винаги...

— Не говори така.

Летита повдигна леко едното си рамо.

— Не само ти говориш такива неща. Случва се и клиенти да ми разказват, че насън се срещнали с някаква девойка. Но аз си мисля, че са го преживели в ОПС. Мисля, че са имали нужда от това. Схемата е същата, Диф.

Диф остана като втрещен, със зяпнала уста. Страх помъти погледа му.

— Диф, не се сърди, че ти казвам това.

Ала Диф никога не се сърдеше. Не чак дотам. Във всеки случай не избухваше. Той каза:

— Изключено е. Никой не може да разкаже същата история. Пък и аз не съм го сънувал, а съм го преживял. Не ми отнемай това, Летита. Недей. Изобщо не съм гледал предавания на ОПС от много години.

— Не съм казала, че лъжеш. Но... Диф, и аз понякога сънувам такава история, по същата идеална схема, за която говорят някои клиенти. Може и да идва от предаванията ОПС, или защото много ни се иска...

Диф повиши тон:

— А ужасите на Ким? Да не съм ги измислил аз? Защото много ми се иска, така ли? Четири пъти се „сливах“ с нея чрез сходни вълни при обратна биокомуникация. И видях! Видях ужаса, който я е обзел, цялата световна памет, всички радости, всички скърби, всичко... ВСИЧКО! Всичко, което мозъкът ѝ е записал несъзнателно и съзнателно, всичко, каквото е чула, прочела и премислила, целият този адски карнавал, който вилнее в съзнанието ѝ в един непоносим въртоп. Ето от какъв ужас тя иска да избяга, само че не знам дали ще успее, разбираш ли? Сигурно този ад застава пред това, което ѝ внушавам. Е, какво, измислил ли съм тези образи?

Летита не отвърна.

Седнала до масата с прикован в Диф поглед, тя побутна настрани тавичката с остатъците от яденето.

Диф въздъхна. Погледна ръцете си, празната си чаша.

— Та това е — каза той. — Беше време, когато виках, крещях, че искам да дишам свободно — да дишам нещо друго, а не тая чудновата въздушна смес, която ни предлагат. А онези казваха: Диф Билби е непоправим. Искях да стана творец, да създавам произведения за ОПС, представи си. За да им изкрещя, че съществувам. Те не ме приеха. Не съм зачитал някои съществуващи норми. По онова време аз не бях дебел. Да съм тежал само няколко килограма повече от тебе. Ама само с един удар счупвах маса. Търчах по събранията на разни опърничави и побъркани момчетии, искахме да оправим света, да разобличим злоупотребите с миналото и сериозно мислехме как да търгуваме с предавателите ОПС. Разбираш ли?

Той се надигна с мека усмивка на лицето. Помълча прав, мъчейки се да запази равновесие. Подви колене, вдигна сакото си и отново пак се изправи.

— Сега... пак ме прихваща от време на време. Редя изречение след изречение и все едно и също. Но гневът ми не може вече да крещи, защото знае, че е напразно — като всички думи, като всичко друго, като всичко, което не минава през каналите на ОПС. И така преживявам в един свят редом с техния и този свят бавно-бавно отмира. Всъщност не е толкова далече от света на Ким. Ти сигурно си права: лудият, болният, параноикът съм аз. Отлъченият. Само, разбираш ли, даже и да е вярно това, аз се чувствам по-цялостен, по-жив, отколкото ако се бях качил на кораба с всички. Смешно. Умираш и се чувстваш жив. Само защото те боли.

Той метна сакото на рамо, поколеба се, сетне излезе. Затвори вратата след себе си.

Летита остана да седи, дори не помръдна. Седмици или месеци по-късно той щеше да се върне и тя щеше да чуе същата реч, същата лавина от думи, същата история. А бе истина, че от известно време мнозина клиенти разказваха събития, подобни едно на друго: срещали насън девойка, която им се изплъзвала и бавно умираше, като символ, затворен в едно незнайно минало, неща от този род... Щеше да се завърне, дебел и потен. И да говори, да говори. А тя нямаше да

проумее и половината от този монолог, повтарян до безконечност. И щеше да му отвърне със същите думи.

Понякога се питаше имаше ли истина в думите на Диф Билби. В началото тя поглъщаше всичко. Но сега, откакто и други взеха да повтарят същото...

Заричаше се някой ден да го проследи скришом и сама да се увери в съществуването на тази девойка, изпаднала в състояние на... как му казваше той?... синдром „locket-in“. Но едва ли щеше да го стори. Дълбоко в себе си тя предпочиташе тази играчка да продължава.

Представяше си го как вкъщи говори на този жив труп, как напъхва стомашната сонда в мумифицираната уста...

Той щеше да се върне. Щеше да говори. А това ѝ харесваше. Беше различно от другите дни. Харесваше ѝ също да я боли. Доплакваше ѝ се от това.

Значеше ли то, че и тя бе жива? „Само затова, че те боли“ — бе казал Диф Билби...

А Диф Билби се завръщаше „у дома“, влачейки крака по тротоара. От време на време поспираше и задъхан се облягаше на някоя стена. Главата му бе леко замаяна. От изпития алкохол, естествено.

Даниел спусна козирката и хвърли поглед към малкото огледалце от вътрешната страна на колата: лицето му изглеждаше ужасно. Погледна Дидие Ларзан — и той не изглеждаше кой знае колко по-добре. Даниел си помисли, че причината за мъртвешкия им цвят бе зеленикавото осветление на подземния паркинг. Ларзан се усмихна, но това не оправяше нещата.

— Би могъл да продължиш с колата... — започна Даниел (с което искаше да каже още: „И ще дойдеш да ме вземеш утре сутринта, ако ти е удобно“... Въпреки успокояващите заключения на приятеля му, не му достигаше кураж да седне на кормилото, преди да са го прегледали основно...)

— Не се тревожи — прекъсна го Ларзан. — Ще взема такси на стоянката — така е най-добре.

— Добре. Както искаш... Още веднъж благодаря.

— Стига си си блъскал главата. Не си струва. Утре рано ще се видим в Управлението... и ще се заема с твоята клиентка.

— Отлично. Съгласен съм. Благодаря ти, приятелю.

Излязоха от колата. Даниел взе чантата си, после заключи вратите. Ларзан приближи и го тупна по рамото:

— И престани да ми благодариш на всяка тридесета секунда!

Даниел намери сила да се усмихне и се загледа подир Дидие Ларзан, докато се отдалечаваше към изхода на паркинга. Настана тишина. Зелена и душна. Даниел се запъти към асансьора, следвайки указанията на светлинните стрелки (също зелени); извървяваше разстоянието два пъти дневно в едната или другата посока, от години насам. За първи път това ходене му се стори дълго и си помисли, че дори не е забелязвал сивото циментово обкръжение. Обзе го странно чувство, граничещо с тревога. Но това място се числеше към най-сигурните, каквито могат да се намерят в самия център на Стар Париж. Затънтени предградия, паркинги на големи комплекси и коридори на метрото, подслоняващи всевъзможна покварена фауна — все познати

неща, от времето преди моралното и духовно обновление, когато в обществото, останало без способни водачи, разкъсвано от настървени властващи вълци, се множаха всякакви лешояди. Това време си бе отишло.

Даниел повика асансьора: петнадесети етаж.

Беше му по-добре. Но далеч не бе в най-добрата си форма. И тази тежест под лъжичката... може и да бе от удара в кормилото, но едва ли. Премеждието го бе разтърсило психически, почти бе сигурен, че неговите програмирани за видеоприемане ОПС мозъчни връзки бяха разстроени (пък и Ларзан не бе отхвърлил това предположение) и че това вероятно е дало отражение върху другите невронни възли. С една дума: стрес. Тревога. Отпадналост... Това, че предстоеше да се види със семейството си, не оправяше нещата. А пък и едва ли щеше да посмее да се усамоти за ОПС.

Забеляза една дълга драскотина по облицовката на асансьорната кабина, имитация на тиково дърво, и машинално се замисли над тази аномалия. Защо? Защо все нещо нарушаваше това успокоително, безлично, с една дума, незабележимо еднообразие? Така ли е било и преди? Отдавна ли? Ако е тъй, то как не го е забелязал?

И защо изведнъж отдаде значение на този въпрос?

Мярна му се и друга налудничав мисъл: „С мен става нещо необичайно...“, последвана тутакси от куп нови коварни въпроси: „Защо аз? Какво съм направил? Аз съм едно *нищо*, обикновен продавач на апарати ОПС, който може би се възползва донякъде от положението си пред някои клиентки, но нима това е тежко провинение?“ Думата ВЪЗМЕЗДИЕ болезнено се изписа в съзнанието му. И той, наследникът на дядовия си непукизъм, внезапно си спомни за своето всесветско християнско образование...

Помъчи се да си придаде спокойно изражение.

Неизменният декор на неговия апартамент се затвори зад него. (Неизменен? А защо да се променя? Защо предметите наоколо трябва да отразяват с нещо необичайно събитието, което бе объркало целия му следобед? Що за идея!...) Апартаментът на Даниел Монклеман и неговото семейство, подобно на петстотин хиляди други апартаменти, беше украсен според наложилата се мода и най-новите практически и естетически представи, предавани по всички програми за жилищно обзавеждане по мрежите ОПС. Стандартен модел съвършено гнездо,

житейска рамка с всичките му усъвършенствания и предимства, чийто замисъл и осъществяване са били най-сериозно проучени от ведомствата по строителството, за да осигурят максимално благоденствие за настанилите се в него наематели или собственици. И тук се свърши с царството на настървените инициатори и предприемачи отпреди обновлението: тези вълци, вкопчени в друг стил, чиято единствена цел бе да съберат закуп своите жертви (плячката си!) в клетки, наричани от тях функционални и „модерни“.

Матилд го посрещна с обичайния подозрителен поглед, който му отправяше всеки ден, но той предпочете да не ѝ обръща внимание и да си придаде бодър вид. Ала без да прекалява, за да не предизвика пак въпроси и намеци с хубавото си настроение. Никак не му се искаше да се впуска в подобен род престорено-любезна препирня с едва скрибуцащия тон на навика. Най-малко пък тази вечер!

Матилд започна първа:

— Какво става с тебе?

Ха сега де. Все пак бе по-безопасно от вечното: „Изглеждаш ми много весел...“ Ако всичко бъде наред, разговорът щеше да заобиколи въпроса за неизброимите случаи на поквара и нямаше да избие в люта ревност и стенания на изоставена жена.

Децата бяха в стаите си и слушаха курсовете за допълнително образование чрез аудиозапаметяване или гледаха академична телевизия (тъй като бяха малки, те нямаха право на законно ползване на ОПС, макар че положението на Даниел позволяваше някои нарушения на правилника), а може би слушаха музика със слушалки.

Даниел се строполи в креслото си и заразказва. Разказа за интерференцията и за малкото премеждие, причинено от това явление. Спомена, че Ларзан го бе придружил, без да уточнява от кое заведение го бе повикал.

Противно на всяко очакване, Матилд прояви искрено съчувствие. Загрижена маска легна на лицето ѝ, наклепано с блестящ грим, с който тя се мъчеше да надхитри годините. Внушителна в дългата си рокля на виолетови клонки, тя се приближи и спря на две крачки от Даниел.

— Утре ще се прегледам основно — каза Даниел.

— Гладен ли си?

Нямаше викове, нямаше: „Какво ще кажат в управлението?“, нито: „Много ли е ударена колата?“ Та тя не била толкова неприятна...

само да не беше тъгата по един силует, отлетял заедно с младостта и родените по задължение три деца, само да не беше отвращението ѝ от секса, може би от ретроградно религиозно убеждение, и яда му, че не при всички е така. Само...

— Не, благодаря, още съм разтърсен. Само съм жаден.

Тя му наля чаша сладък алкохол, а той просто искаше вода — но не каза нищо. Кога за последен път бе проявила такова внимание... Даниел наистина вече не си спомняше.

Той отпи от ликьора. Научи, че децата и Матилд се нахранили. Понечи да каже нещо и не намери какво. Разпокъсаният разговор се завъртя около произшествието. Оловна тишина властваше над апартамента, над цялата сграда, над всички сгради по улицата, над тези от площад „Сен Жак“, над целия град. Ако Матилд не бе Матилд, Даниел би станал, би я взел в ръце и биха стояли дълго така, за да избягат от тишината чрез съприкосновението на телата си. Но това бе Матилд. И той почувства тъга.

Тя се разположи в любимото си кресло и притвори очи. Няколко секунди по-късно ритъмът на дишането ѝ подсказваше, че се е вгълбила в една от програмите, предавани по петте мрежи ОПС.

Тя възприемаше вътрешно заобикалящия я свят, напуснала бе скромната почивна станция на своя дом. Ала тази вечер Даниел не смееше да стори същото. Отново се почувства сам, изоставен, треперещ, пред една врата, която се боеше да отвори.

Остави чашата сладникав алкохол. Почака. Дебнеше някакъв шум, някакъв дъх. Постепенно обстановката му се стори отвратителна и толкова враждебна, че реши да превъзмогне тревогата си и да пристъпи прага.

Ларзан бе прав, хипнозапаметяването беше в ред. Даниел въздъхна с облекчение и потъна в ОПС. Премина от една мрежа в друга, като включваше наум адекватните невронни връзки, без да прибъгва до върховата програма за деня (все още се боеше, изпитваше смътен страх при мисълта, че си играе с огъня и отива твърде далече...). Избра 3-та мрежа с новините за деня.

В будно състояние възприемаше правилно, сетивата му продължаваха да отразяват околния свят малко замъглено, но с необходимата зоркост. (Ако на вратата позвънеше посетител или някое дете слезеше от стаята си и се вмъкнеше в просторната всекидневна,

Даниел тутакси щеше да изключи.) Някъде дълбоко в съзнанието си той се виждаше седнал в креслото у дома си и същевременно увлечен в центъра на някое събитие; възприемащо го вътрешно, преживяваше го като пряк и заинтересован очевидец. Силата на възприемане в ОПС зависеше от интереса на телезрителя и от таланта на режисьора или водещия. Даниел можеше да бъде единственият събеседник на репортера говорител и дори един от участниците в събитието; можеше да бъде привилегированият ученик на което и да е културно-информационно предаване; да се слее с героя от някоя пиеса, знаейки точно как ще постъпят другите действащи лица. Сега той проследи филмов коментар за неотдавнашното посещение на папа Еварист I (навремето го бе преживял супердиректно в ОПС, а не като някои хора — в действителност, придружено с всичките му неудобства. Той обаче бе видял всичко, чул бе всичко, следвал бе Негово Светейшество стъпка по стъпка...). Научи, че по време на своята обиколка папата извършил такива дипломатически чудеса, та чак отцепилите се поклонници на свети Петър заговорили за връщане в неговите редици. Ако това тъй важно обединяване се осъществявало, то щяло да открие нова ера в историята. Докато изживяваше коментара и се усмихваше заедно с говорителя, Даниел се запита какво ли мислеше Матилд по този въпрос. Щеше ли обединяването на поклонниците на свети Петър и Всесветското християнство да ознаменува сближаването на Матилд и Даниел Монклеман? Предаването се проточи до късно с една поредица от политически дискусии, засягащи възможността за обединяване на тези две крупни религиозни движения. Главните представители на другите религии изразиха мнението си по въпроса. Едни разобличиха тази демагогска маневра от голям мащаб, други — по-предпазливи, засегнати в техните чувства на вярващи, ала надушващи кокала, подбраха крайно внимателно изразите си: например Съюзниците на бъдещето и техният говорител Пони Каро. Дори Опозицията СКИ едва-едва си показа зъбите.

През притворените си клепки Даниел забеляза, че Матилд стана от креслото. Той изключи своя ОПС. Тя бе гледала същата програма. Но въобще не говориха за това. Не бе нужно: бяха имали едни и същи преживявания, споделили бяха една и съща доза информация. Даниел се чувстваше много по-добре... Освободен от тревогата. Отиде да види децата — но те спяха.

Легнаха си. Даниел показа на жена си синкавото петно на стомаха си. Тя го посъветва на другия ден да иде на лекар. Той обеща.

Матилд се настани удобно в леглото си, подпряла гръб на възглавниците. Щеше да използва нормалната фаза на своя парадоксален сън, за да визуализира програмираните си сънища, с други думи, една-две пиеси с научнофантастичен сюжет.

Колкото до Даниел, той реши да не се намесва в собствения си сън. Тазвечершният опит ОПС бе минал добре, ала не биваше да вика дявола.

Това се случи посред нощ.

Позна я веднага — избраната, единствената, очакваната. Дойде при него засмяна, ала без предизвикателство. Музиката бе оглушителна, но той не я чуваше. Виждаше само нея.

А пък стаята беше просторна, светла, подредена как да е — тоест без да може да се отнесе към никакъв стандартен модел за обзавеждане. Фантастична стая. Като някои апартаменти, обитавани от артисти, тихи луди извън общоприетите норми и отношения. Някаква непокорна свобода... ала изкусителна. По стените имаше гравюри, на пода възглавнички, килими, книги (КНИГИ!), вестници, екзотични и чудновати неща. Багри.

Беше в дома ѝ. В нейната обител. Толкова ѝ отиваше. Снопове светлина припламваха в косите ѝ, озаряваха снагата ѝ. Тук, у дома си, тя бе съвършена. Такъв един особен свят, топъл, неповторим. Неин свят. Тя се усмихваше и му го поднасяше. Споделяше го с него.

Толкова щастлив бе, че думите засядаха в гърлото му. И ТАКА, ЛЕГНАЛ ДО МАТИЛД, КОЯТО ТИХО ХЪРКАШЕ, РАЗТВОРИЛ ШИРОКО ОЧИ, ТОЙ СЛУШАШЕ КАК УЖАСЪТ СЕ НАДИГА, ТУК, В СТАЯТА МУ НА ПЕТНАДЕСЕТИЯ ЕТАЖ. Тя го покани с една ръка, сетне разпери и двете, сякаш му поднасяше дар и му казваше: това е за теб. И за мен.

Като нейната красота не сте виждали и насън. Беше не само физическа, разбирате ли? А вътрешна красота. Съвършенство на душата, ще кажат вярващите. А тя не беше вярваща. Нито пък той.

Ала една нова вяра проникваше в сърцето му, в главата му. Той не вярваше в идеи, в догми, в интелектуални схеми, в нравствени предписания, във всички тия умозрителни построения, в чиято основа един ден непременно ще съзреш онази пукнатина, онзи недъг, който с

един замах ще помете лъжесъвършенството на градежа. Но той вярваше в нея. Тя съществуваше, тя бе това, за което никога не би посмял да си мисли.

Тя носеше в себе си такава вяра, разбирате ли?

Вярата, че едно живо тяло е цяло богатство, че ръцете са съвършени художествени творения, че е хубаво да се смееш, да плачеш, да се храниш. Да вярваш, че очите на другия могат да виждат отвъд нормалния спектър, че очите са сътворени и за да говорят, устата — да мълчи, кожата — да се надява, ръцете — да се радват на бъдещи милувки.

Тя седна, сетне полегна на възглавниците. Той също. До нея. Без дори да се докосват. Времето им принадлежеше. Да, всички години, всички векове. А сега им предстоеше да разберат и да вкусят мига. Трябваше да свикнат с тази нова вяра в самите тях, отекнала като летен гръм.

Тя каза:

— Наричам се Ким.

Даниел се изправи в леглото си, плувнал в пот; челюстта му бе скована, сякаш бе крещял без глас. Бе останала стаята и нейният полумрак, тишината. Оставаха смътните очертания на няколко функционални мебели и хъркащата маса Матилд. Но този следобед тя се казваше Даниела... и аз бях тя!

Значи се беше повторило.

Както първия път, без да го желае, при изключен приемник и предварителна хипнопрограма в състояние на покой. Против волята му. Да, той не беше в ред. Той или приемникът. Един от двамата. Или и двамата? Дали пък не приемаше пиратски предавания, както бе подхвърлил Ларзан?

Споменът за преживяното бледнееше, изтласкан от силен пристъп на безпокойство. Искаше му се да забрави, ала и да си спомня. Никога не бе улавял предаване с такова въздействие. Бе докоснал с пръст съвършенството, беше като забранено богатство, което бързо се стопяваше.

Смаян, Даниел остави времето да тече, седнал в леглото. Бавно и неумолимо тревогата и страхът се сляха в една отчаяна тъга и от очите му бликнаха сълзи. Наоколо му вече нямаше нищо, за което да се хване.

Като не можеше да издържа повече, той стана и бързо се облече, забравил, че Матилд може да се събуди всеки миг. Излезе от стаята, после от апартамента.

Прекоси тичешком паркинга с бледите светлини.

Хронометърът в колата показваше четири часа и тридесет минути.

Денят розовееше в безоблачното небе. Даниел полетя из улиците, пое по някакъв измислен маршрут и се загуби. Озова се на терасата на едно кафене и беше първият клиент на келнера с подпухнали клепачи.

Точно в осем часа той пристъпи прага на фоайето в управлението на „Том-Фил“. Търговският директор Ж. С. Бекен не можеше да го приеме. Даниел настоя. Секретарката му хвърли странен поглед и учтиво, но сухо го помоли да почака.

Нямаше го и Дидие Ларзан. Никой не можа да му каже защо.

Както сновеше из чакалнята, в един миг зърна отражението си в стъклото на една стенна гравюра. Рошав, блед, с набола черна брада и смачкана яка на ризата. Бързо отскочи до кабинета си и грабна бърсначката от тоалетната. Среса се, приведе в ред облеклото си. Резултатът не беше кой знае какъв. Не можеше да се пребори с това коварно безумно пламъче, което гореше дълбоко в очите. Отново слезе в приемната.

В девет и половина Ж. С. Бекен се съгласи да го приеме.

Даниел поздрави мъжа, седнал зад обширното бюро от истински махагон. Той бе неговият пряк началник и почти приятел. (Само условно не си говореха на „ти“.)

— Имам неприятности — съобщи Даниел.

— Така и предполагам — каза Ж. С. Бекен и на облото му лице се изписа искрено съжаление.

И той му съобщи, че вчерашната му клиентка, госпожа Мюриъл Тодоба, е починала. Защото използвала новия си ушен апарат от трето поколение, без да се подложи на предварителна хипнотична настройка за желаната визуализация, а Даниел Монклеман, макар и продавач, се бе съгласил да ѝ постави апарата незаконно, след като спал с нея, и невротехникът Дидие Ларзан бе съучастник в тези злоупотреби.

Знаеше всичко.

Дори това, че пиратски предавания от непознат източник смущаваха от известно време официалните програми, по-точно тези,

които излъчваше 5-а мрежа ОПС на честота А.Т.–Д.А. 623/х.12. Но тези интерференции идваха на второ място.

Главното бе смъртта на една клиентка на „Том-Фил“ по вина на негови продажни служители — продавач-представител и невротехник. Главното бе общественото положение на пострадалата (кварталните организации в Стар Париж открито поддържаха движението „Вярата на човека“) и сътресението от скандала, което неминуемо щеше да затъмни блясъка на фирмата „Том-Фил“.

А на всичко отгоре тези проклети интерференции станаха причина за куп рекламации и засягаха само програмите на 5-а мрежа, а най-голям брой приемници от 3-о поколение, в състояние да приемат тази 5-а мрежа, се изработваха и продаваха от „Том-Фил ОПС Къмпани“...

За по-малко от три минути лицето на Даниел Монклеман, бездруго доста променено, остаря с десетина години.

8

Ж. С. Бекен бе строен мъж, около четиридесетте, с подбаваща за положението му съдържана елегантност и спортна фигура, с която видимо се гордееше. По-лесно бихте си го представили на тенискорта, отколкото зад бюрото на един търговски директор. Завеждащият продажбите на „Том-Фил“ за района на Централна Франция изглеждаше доста неподходящо за своя пост. Навярно това бе една от причините, поради която Даниел Монклеман се чувстваше винаги съвършено непринудено, когато биваха заедно.

И ето че изведнъж същият този Ж. С. Бекен с рязък тон му отправяше тежки обвинения.

— Седнете, Даниел — покани го Ж. С. Бекен.

С недоумяващ вид Даниел погледна посоченото кресло срещу бюрото. Краката му бяха омекнали, главата му тежеше, ушите му бучаха... Ту го обливаше топлина, ту го полазваше мраз. По кожата усещаше неприятен сърбеж. „Дани, ти да не припаднеш!“ И той се запъти към креслото, внимавайки да не се строполи в него. Като потъна в меката тапицерна и се облегна, той се почувства малко по-добре. Познатият декор на директорския кабинет бе все още някак замъглен (интересно, от злополуката насам, когато говореше за всекидневното си обкръжение, използваше все думи, свързани с „декори“). Гласът на Ж. С. Бекен достигна до него отдалече:

— Казаха ми, че сте търсили Дидие Ларзан. — Даниел кимна.

— Вие работите постоянно с него. Предполагам, че сте искали да го предупредите за благоразположението на госпожа Тодоба. Една нова клиентка, която плаща лесно с тялото си, за да ѝ се постави незаконно приемник. Известно ми е, че това се прави при заместване с еднакъв модел... Но вие не може да не знаете каква опасност представлява подмяната на модел от второ поколение с модел от трето поколение. Извършва се ново пълно програмиране, съобразено със специфичната гимнастика на саморегулирането, което трябва да се усвои под формата на биохимични рефлексии от деликатния компютър — мозъкът.

На вас ли трябва да изнасям този урок... Това съучастничество с Ларзан отдавна ли е?

— Правили сме го петнайсетина пъти — чу се да отвърща Даниел. — Що се касае за подмяната на второ поколение с трето... Никога не е имало произшествие. За по-сигурно препоръчвах на клиентката да избира само една програма, близка до предишната схема...

— Нямало произшествие... Обаче тази сутрин се е случило едно, и то какво.

— Вие от Ларзан ли... аз не за това исках да го видя. Той беше осведомен още снощи. По-точно, позвъних да му кажа да не губи време. И за...

— Да?

— Не се чувствам добре, господине. Жертва съм на интерференции, които предизвикват ОПС, без да мога да управлявам този контакт. Улавям предавания, каквито не съществуват. За първи път ми се случи вчера, когато си тръгнах от същата клиентка. Имах дори произшествие по пътя. И после тази нощ. Затова исках да видя Ларзан. Той трябваше да ме провери със серия тестове за безопасност и да прегледа приемника ми.

Ж. С. Бекен поклати глава. Дълго и загрижено се вглежда в съсипания Даниел.

— И вие ли... — рече той. — Този вид интерференции зачести от известно време. И то главно в този сектор. А това е много неприятно поради факта, че „Том-Фил“ доставя най-много приемници от трето поколение и нашата фирма е най-много засегната.

— Ларзан споменава за неконтролирани предавания от спът...

Ж. С. Бекен поклати отрицателно глава.

— Не. Техниците от ДДОК, 5-а мрежа, са най-заинтересовани, тъй като тези пирати използват тяхната дължина на вълната, ето защо те се занимават с въпроса. Извършени са всички контролни операции: няма излъчване със спътник от страна, изключена от Съюза. Службите по техническата безопасност на ДДОК продължават издирванията в тясно сътрудничество с нашите техници — възможно е в близко време да ни окажат съдействие и техниците от „Унивърсъл Джап В. Къмпани ОПС“: много притежатели на модел от трето поколение с тяхната марка също са получили смущения. Лично аз бих предпочел с тази

гонитба на призрака да се занимава само 5-а мрежа и нашата група, така ще лишим конкурентите от възможността да раздухvat работата и да твърдят, че нашите изделия не са надеждни.

Ж. С. Бекен говореше със сериозен глас, свивайки и отпускаяки ръце, от време на време бръсваше с върха на пръста си въображаема пращинка върху полирания махагонов плот на бюрото.

— Това е... смуцаващо. А може да стане и сериозно. Но ще намерим обяснение. Някои техници предлагат следната работна хипотеза: възможно е да се касае за нещо като „автосмущение“; предаване, осъществено от един човек, който съгласува и нагажда своите видения според „плаващите“ референциални схеми на дължината на вълната на 5-а мрежа. Стремежи, събудени желаня и умозрителни построения, които вероятно са отклонили канала на излъчване в своя полза. Дали тази хипотеза ще излезе вярна, дали е налице заличаване на програми раните невронни пътища, или са отслабнали системите за ревизуализация на апарата... Трябва да се уточни.

Погледът на Ж. С. Бекен натежа, пръстите му нервно се свиха и това сложи край на обикновената размяна на професионални мнения:

— Този вид аномалия, най-често без сериозни последствия, е причинила смъртен случай, Даниел. Тази нощ или вчера, малко след като сте излезли от дома на нашата клиентка. Временната настройка на приемника не е издържала — а може и тя да е причинила засилването на явлението. Може да има значение и колективното подсъзнание, защото същия следобед ни бе съобщено за двадесет и четири случая на смущения, между които голям брой доста сериозни, причинили са мигрена и пълно разстройство.

— Колективното подсъзнание?

— Сред тези случаи има голям брой сходни видения. Многобройни схематизирани образи са тясно съгласувани помежду си... ако се съди по думите на пострадалите. Но изглежда, че те бързо се заличават в паметта им.

Даниел кимна мълчаливо. Помисли си: „Но аз си спомням за тази нощ...“, ала нищо не каза. Имаше чувството, че сред всеобщата лудост, която се стоварва отгоре му, той вече няма собствено съзнание.

Ж. С. Бекен постави длани на бюрото си, плъзна ги и се загледа в дирите, останали от тях, които бързо изчезваха, сякаш ги бе попила

стъкловидната повърхност на дървото.

— Госпожа Тодоба е трябвало да отиде рано тази сутрин на събрание на своето религиозно движение, в седалището му на улица „Льомер“. Обаче не се явила. Някои от дейците му се обезпокоили, отишли у дома ѝ и я намерили мъртва. Експертите по съдебна медицина я преглеждат. Незабавно бяхме известени, застрахователната служба е в тревога: това, че тя е в незаконно положение, ни дава право да не плащаме никакво обезщетение. Вие сте задължен да го сторите. Вие и Дидие Ларзан. Тъй като знаехме, че си сътрудничите, ние се свързахме с него и той призна всичко. За да избегнем отчасти скандала, мисля, че застрахователната служба ще си изпълни задължението... Но вие разбирате, че сме принудени да вземем строги мерки по отношение на вас, Даниел. Вие ще бъдете оставен в очакване. Вероятно ще бъдете окончателно отстранен от нашите служби, след законния период на очакване, с помощна пенсия, докато получите ново психопрофесионално ориентиране. Дружеството „Том-Фил“ няма да ви вземе отново, Даниел. Същото важи и за Ларзан.

Думите се сипеха като сачми в главата на Даниел. Но шокът бе помел описването му. Очакваше санкциите.

И все пак прегракналият му глас го изненада, когато запитва:

— В очакване *отсега*?

— *Отсега*, Даниел. Извършени са всички необходими по закон разпоредби.

— Бих желал през това време пенсията ми да се изплаща три четвърти на семейството ми и една четвърт лично на мене по банковата ми сметка.

Ж. С. Бекен леко наведе глава настрани, мълчаливо изгледа Даниел.

После каза:

— Напускате семейството си?

Даниел не отвърна.

— Размислете, Даниел. Такова поведение не е нито морално, нито красиво...

— Бих желал три четвърти от пенсията ми да се изплаща на семейната ми сметка. Една четвърт лично на мое име.

— Вероятно ще се наложи да се свържем с вас, Даниел.

— Ще го сторите чрез моята банка...

— Сигурно ще ви се наложи глоба, която да компенсира отчасти загубата, понесена от застрахователната каса поради вашата неокачествима грешка. Тази глоба ще намали пенсията ви.

Даниел остана безчувствен като мрамор. През този кратък миг на мълчалива дързост Даниел се почувства много силен. И отново рухна...

— Добре, Даниел — каза Ж. С. Бекен. Когато ставаше, за да сложи край на разговора, той пак изглеждаше искрено огорчен.

— Искам да се провери моят приемник — каза Даниел. — Да се прегледа моето хипнопрограмиране. Бекен се съгласи.

— Вие сте клиент на „Том-Фил“. Имате право на това. Идете в сервиза. Ще ви свалят приемника. Хипнопрегледът може би няма да се извърши веднага, но ще ви потърсят, когато могат. А без приемник вие не сте застрашен от интерференция — дори да се касае за автовизуализация, тъй като тя ползва предавателните канали на ушното реле. Известно време ще бъдете лишен от ОПС и оставен на вашите разпокъсани сънища с типичната десинхронизация на вашия нормален парадоксален сън.

Даниел стана. Да, чудно нещо, наистина се чувстваше по-стабилно. Стисна протегнатата ръка на Ж. С. Бекен.

— Уверявам ви, че съжалявам и че ми е неприятно, Даниел — каза той. — Бяхте свестен човек. Много свестен човек. Подобна глупост не ви отива...

— Вече нищо не ми отива — каза Даниел, но така и не знаеше защо и какво точно значеше това.

— Ще получите ново психопрофесионално ориентиране, нали? Периодът на изчакване при вас не ще бъде по-голям от две години. Ще трябва отново да постъпите някъде.

Даниел отвърна с въпрос:

— Каква дума се използваше преди за „очакване“?

— Не знам. Не е имало очакване.

— Та нали е имало хора, неспособни да извършват тяхната работа. Хора, които вече не са били желани.

— Имало е пенсиониране след определена възрастова граница. Както и безработни. Но гражданите не са били подготвени психологически да дават най-доброто от себе си. Индивидуалната психология и професионалното формиране не са допринасяли нищо за

това. Считало се, че платеният отпуск, който се полагал неотменно на всички, е необходим за отмора. Сега човек работи, докато сам не реши да престане, няма възрастова граница. Очакването намалява безработицата и предоставя необходимото прекъсване за почивка. Защо ме питате, Даниел?

— Нищо... Да речем, че съм в период на очакване, е казано със старата терминология: отстранен, уволнен.

— Съгласете се — каза Ж. С. Бекен, — че сегашната терминология не е толкова травматизираща. Съгласете се, че ние продължаваме да се грижим за вас, да гледаме на вас като на човешко същество, което е сгретило сериозно и затова трябва да плати, но трябва и да му бъде простено. Не ви е отнето правото да оправите положението си, нито сте осъден до края на живота си, Даниел... Все пак сте причинили смъртта на една млада жена.

— Млада жена, която направи всичко, за да постъпя незаконно.

Ж. С. Бекен бавно поклати глава. Не се усмихна.

— Тя е мъртва, Даниел.

— Тя е мъртва — повтори Даниел и излезе от кабинета.

Даниел Монклеман отиде в сервиза за контрол и поправка. Срещна познати лица. Всички бяха в течение на случая: доказателството бе, че никой не обели дума. Свалиха му приемника. А за предварителното програмиране Бекен правилно го бе предупредил: щели да го потърсят незабавно.

Той излезе от сградата на „Том-Фил“. На стълбите се сети, че бе забравил да попита какво е станало с Дидие Ларзан. Каза си, че той навярно няма да е кой знае колко очарован да се видят. Но щеше да се помъчи да го открие. И заслиза по стъпалата.

Пред колата му бе застанал един дежурен пазач.

— Колата е сервизна, господин Монклеман — рече пазачът, като сложи грамадната си ръка на вратичката, докато Даниел се мъчеше да я отвори. — Съжалявам. Казаха ми, че вече не сте от фирмата.

Господи! Тези не си поплюват...

Толкова години психопрофесионална подготовка, от добра по-добра, и накрая да я докара дотам. От детството нещата бяха устроени по възможния най-добър начин под братската и хуманна егида на правителството, загрижено за най-пълното разцъфтяване на всеки свой подчинен. Даниел бе пожелал да упражнява тази професия, беше я

избрал, насочван бе умело от преподавателите по професионално ориентиране, преценяван от психолози, откриватели на таланти. И хоп!

— Добре, драги — каза той на пазача. — Мога ли да взема някои документи и вещи от колата?

— Ама, разбира се, господин Монклеман. Даниел отвори вратата и после веднага я затвори.

— Няма смисъл — горчиво се усмихна той. — Нямам нищо лично в тази кола. Бях... разсеян.

Отдалечи се. Не знаеше къде да иде, какво да прави. Само местеше крак пред крак.

9

Същата вечер, докато Дидие Ларзан откарваше своя приятел Даниел Монклеман до дома му, преди новото трагично премеждие през нощта, та същата тази вечер Диф Билби изминаваше като сомнамбул разстоянието от дома на Летита до неговия магазин, поспирайки се често тук и там... от което действието на алкохола се поразея. След като спусна желязната рулетка и залости вратата на магазина, той почти възвърна нормалното си състояние. Което ще рече, че се чувстваше жалък, до немай къде оклюмал, с мигрена и подут стомах и както всеки път засрамен заради излиянията си пред горката Летита. Той прекоси помещението, без да светне, изминавайки неизменното разстояние между рафтовете и гондолите, и се изкачи горе.

Ким чакаше в леглото си сред полумрака, бледа, слаба и неподвижна, вперила очи в една точка на височината на големия прозорец. Преди да излезе, след като се бе свестил, естествено, Диф бе освободил главата на младата жена от сенситометричните каски и тези за ЕЕГ, бе изключил датчиците и бе поставил всичко в ред. Тя седеше сковано както винаги. От време на време премигваше. Един призрак, който неизменно причиняваше шок за всеки не свикнал да го вижда. Ала Диф бе свикнал... Но го шокираше друго.

Една мисъл се стрелна в ума му, без обаче да го учуди: Ким и Летита бяха мършави и двете. Приликата бе очевидна, макар че Летита си имаше двајсетина кила отгоре. Нима заради това бе избрал за изповедница момичето сервитьорка. Заради нейното мълчание и отзивчивост, които го насърчаваха да повтаря и преповтаря историята с Ким, любовта си към Ким — не стига, дето всеки ден го правеше пред Ким чрез съобщителните уреди, без да знае дали тя го чува. Или поради необходимостта от един вид психическо пречистване, от здравословно разтоварване от време на време. Какво пък?

За Диф този анализ се стори приемлив, но маловажен... не му носеше никакво вътрешно облекчение. Залови се с обичайните

действия.

Спусна щорите на огромните прозорци. Запали няколко лампи. Изпразни подлогата, пълна с гъста течност, оголи немощното тяло на Ким, за да ѝ нахлузи чиста нощница — за нощта, за деня, за вечността... — сложи отново подлогата под несъществуващите ѝ задни части, намаза с помада струпеите по хълбоците ѝ. Пригответи вечерната каша, разтвори стиснатите зъби на Ким, вкара стомашната сонда, напъха я колкото бе нужно и взе да сипва по малко от кашата. Безцветните очи на Ким го „гледаха“. Издърпа сондата, изми я, прибра я отново.

Клепките на Ким запримигаха учестено. Това се случваше често и можеше да настъпи по всяко време, най-вече след поемането на храна. Диф неведнъж се бе опитвал да си обясни това явление: напрежението на орбиталните мускули бе проява на фазата REM^[1], но сенситометричната карта на разстроените мозъчни дейности не бележеше никаква видима разлика. Той почака да се успокои ритъмът на премигването, сетне инжектира серотонин-5 НТР и проследи постепенното затормозване на активиращата ретикуларна формация (АРФ), след което бе поставил в основата, на тила съответния датчик АРФ. Настъпваше изкуствен сън. Но ако се наблюдаваше затормозването на АРФ, дори и тогава не се забелязваше никаква промяна в огнения вихър, който вилнееше на сенситометричния екран.

Диф дори не си даваше вече труда да включва този екран.

Когато видя, че е настъпил нормален физиологичен сън, Диф изключи серотониновия активатор, както и свързаната с него сонда АРФ.

Свали леглото в хоризонтално положение, сякаш това можеше да има значение за Ким, и се оттегли.

Повъртя се безцелно из стаята. Накрая реши да се нахрани: някаква яхния, стоплена за минута в микровълновата фурна (която не работеше добре). Излапа три лъжици, преди да започне да му се гади — повече от вида на ястието, отколкото от вкуса му. Пийна вода.

Образите от мозъчния шок, който го бе смазал при последния му опит за визуализация, бяха оставили дълбоки следи в съзнанието му. Но бяха загубили силата на първичния удар, бяха само бледо, много бледо подобие. Дори не можеха да се нарекат образи. А по-скоро усещания.

Видеофонът иззвъня: забравил бе да го включи към пощенската мрежа. Диф се обади. Някакъв тип със странен акцент, остър като носата му, поиска видеокасета за някаква церемония по случай годишнината от пускането на неизвестната бомба над Израел... Отначало Диф помисли, че този тип се шегува. Ала не. Значи ужасът не кипеше само в главата на Ким, ужасът — това бе и този тип, тръгнал да дири касета за годишнината (или възпоминанието?) на един апокалиптичен ден. И какво щеше да прави с нея? Да си я гледа на някой стар магнетоскоп, включен към академичен телевизор... Сигурно. И да преживява отново онзи миг.

Замаян от поръчката и вълната полупротивни-полуразмирни мисли, които тя породила, Диф нарочно замълча, преди да прати за зелен хайвер този индивид: той не се занимавал с такъв вид стока, бил се специализирал в културни старини от края на миналия век (разбира се, по официалния календар).

Той включи видеофона си към пощата. Качи се отново горе. Легна, без да си свали дрехите, и много дълго не можа да заспи. После го налетяха кошмари.

[1] Rapid eye movement (англ.) — фаза на бързи движения на очната ябълка, свързана със съновиденията. Б.р. ↑

Държавното семейно общежитие би могло да бъде и приятно. Впрочем такава бе за мнозина от пансионерите, „пълни“ сираци или просто настанени в него. Ала за Серж Монтра, който бе само на десет години, то стана много скоро нещо равнозначно на затвор.

Сградите бяха разположени в подножието на висока планина, в града. За Серж това бе *градът*, той не знаеше, че е възможно да се каже *градовете* или да се говори за различия и топографски граници. Пътят, който измина във вагона на еднолинейката, с нищо не му помогна да установи някаква разлика. Струваше му се, че градският пейзаж еднообразно застила земята и сякаш само родното му село сред изровената долина, между хълмовете и мъртвите кариери на подсечената планина, правеше изключение. Не, той още не знаеше, че и другаде има такива мрачни островчета, повече или по-малко забравени останки от някогашните безумия на индустриалния и технологичен подем, и че извън „девствените“ селски райони, подобни зони можеха да се открият дори в *града*, но под друга форма.

Планината бе тъй висока, че нацърбените ѝ върхове се забиваха право в синьото небе или потъваха в облаците. За първи път Серж имаше възможност да съзерцава естествен шедьовър от такъв мащаб.

Много бяха децата в общежитието. Стотици. Някои по-големи от Серж, други по-малки. И дори съвсем мънички. Повечето идваха от града или от други градове, защото е било преценено, че родителите им не могат да ги възпитават по разни причини — материални, социални, психологически и т.н. Ето защо с това се нагърбваше държавното общежитие и правеше всичко, за да подготви от тях преуспяващи граждани.

Преподавателите психолози, съветниците педагози, аналитиците, откривателите на индивидуалността, въобще целият персонал беше любезен, симпатичен, сърдечен, способен, внимателен, благосклонен. Всички бяха загрижени най-вече за едно: да изпълняват отлично задачата си. Всички бяха подготвени предварително за тази цел, за

този избор, всички бяха *открити* и обучени още когато самите те бяха деца. Съвършена демократизация на труда.

И всички повтаряха с тона на говорителя от серията анимационни филмчета „Не следвайте примера на Диф Билби“, когато Диф Билби, който се бе правил на глупак, биваше смъмрян и търпеливо му обясняваха как да стане добро момче.

Затова семейното общежитие бързо опротивя на свръхчувствителния Серж: общежитието с неговия тъй мил персонал и дори пансионерите му, толкова загрижени да бъдат добри, толкова усърдни в желанието си да изпълняват дадените им съвети...

Имаше уроци по гражданско право, уроци по всеобщ християнски катехизис, уроци по всичко — но *всичко* се свеждаше до тази или онази страна от дълга на гражданина, от религиозния дълг на всесветския християнин.

Аналитиците, откривателите на индивидуалността и преподавателите психолози единодушно потвърдиха психологическата неустойчивост на Серж (на десет години и половина) и го обявиха за момче с труден характер. Но към формиращата дисциплина рисуване детето проявяваше най-голяма възприемчивост. Беше надарено. С молив в ръка по цели часове то „разказваше с рисуване“ някакви истории върху груба бяла хартия. Бяха странни истории и по нищо не приличаха на тези, които другите деца рисуваха или разказваха по време на занятията за разкриване на личността. А Серж се позоваваше на преживяното от него през тия десет години и половина, на спомените си от мъртвата долина. Той рисува някогашните шумкари, изстребвани от бойците на урана, рисуваше кратерите и червените кариери, рисуваше татко — как седи на края на масата и дядо — как пуши цигарата си от миризлива трева... рисуваше едно мъртво момиченце, с бутилка между краката, рисуваше гонитбата на виновника-невинен, рисуваше едно обесено дванадесетгодишно момче, рисуваше заболели от краста и портрета на пътуващия лекар. Рисуваше оловносиви небеса, сред които понякога се мяркаха слънца, ала черни, кървави земи, къщи без прозорци, крехки силуети, дървета с превити стволоче, умоляващо протегнали оголените си клони. Рисуваше и града. Отначало за него му трябваша багри, и розовата планина беше там под небето в яркосиньо. Сетне забрави за планината. Небето пак стана сиво. Градът придоби облик на еднообразна клетъчна

конструкция, напомняща препречените пръчки на огромна желязна ограда. И себе си рисуваше в една такава клетка. В крайчеца на листа, отляво.

Ала рисуването бе само едно педагогическо средство, метод на психологическо изследване, записан на картоната на различните развиващи дисциплини. И то най-долу. Не го зачитаха за художествено ориентиране с оглед на бъдещето му, а бъдещето означаваше да се твори за ОПС. Нещо още по-лошо. Това, че се отдаваше на подобни безкрайно навързани истории, можеше да се обясни единствено със сериозно умствено отклонение, с неизлечима травма, податлива може би на химиотерапия, но методът се свързваше със сярата, затова предпочетоха чисто психологическото „външно“ въздействие.

Какво ще кажете на едно десетинагодишно дете, което си е наумило да посвети живота си на рисуването и да разказва ужасяващи истории за една загиваща действителност, която всички се мъчат да заличат? Какво ще кажете на това дете, когато се залови да разказва други, също тъй отчайващи истории, само че сред декора на една нова действителност, която се представя за най-добрата — и за мнозина е такава? Какво ще речете на едно дете, което с такава находчивост открива всички пукнатини, всички недъзи, всички търкания, за да ги окарикулатури?

Нищо.

Или просто ще говорите, без да си вярвате. Говорене заради говоренето, колкото да му набиете урока в главата.

Когато Серж разбра, че са го поизоставили, докато се спрат на нещо по-добро и се захванат здравата с него, той побягна. Знаеше да се оправя с пътната карта и с картата на еднолинейката. Първо походи пеша, после взе еднолинейката, защото му се струваше, че е по-безопасна. Пътува в тоалетните. После пак походи.

Луда радост замая главата му, когато зърна своето село. Истинска „хлапашка“ радост. Стигна изтощен, едва се държеше на тънките си разтреперани крака, с празен стомах и потъващ в мръсни пластове мъгла поглед... ала очарован да намери СВОЯ свят с неговото всъщност безмилостно лице и кариерите, оголили скалистите си скелети, и хилавите хрусталаци, и опустошените хълмове, и червения цвят, който отдавна се наложи над зеленото минало, и калните петна, които покриваха разбития асфалт на пътищата. След шестмесечно

заточение имаше чувството, че тази картина пред очите му беше поужасна от спомена за нея и всичко, което бе успял да изобрази в рисунките си. Но бе щастлив.

Семейната къща не беше се променила. Поне отвън. Бутна вратата и се озова в коридор, боядисан в черно и осветен оскъдно от малки червени стенни аплици — това го накара да помисли за миг, че е объркал жилището. Сетне бутна друга една врата, през която обикновено се влизаше в кухнята. Нямаше вече кухня. Само една голяма мрачна стая със стени, покрити с грозна имитация на тъмночервено кадифе. Дори прозорецът беше закрит. Чу ругатня, някаква лампа светна, изправена в леглото, голата му майка блъсна един гол като нея мъж, който я бе яхнал. Мъжът и жената изглеждаха по-слисани и от детето.

— Серж! — изкрещя мама.

Тя дръпна един чаршаф, загърна се набързо и тръгна към него, като подхвърли някаква къса, неразбираема фраза на своя клиент. Типът си кривеше сърдито мутрата. Серж дълго щеше да си спомня картината с мъжа, легнал по хълбок с набъбнал член, обвинително насочен към него като оръжие.

Мама го повлече в коридора и му каза да чака. Виждаше се, че кипи от сдържан гняв и от учудване. Не и от смущение. Не за първи път я виждаше гола. Беше се променила. Напълняла, закръглена. Но отпусната, с обриви по ръцете. Косите ѝ бяха боядисани в сиво-розово и бе гримирана като кукла — една стара кукла.

Вечеряха заедно в бившата стая на дядо, превърната в кухня. Той се нахвърли на яденето. Тя го наблюдаваше с очи, окръжени с морав грим. Разказа ѝ пътуването си, а тя го изслуша с престорено възхищение. Каза ѝ, че вече не иска да се връща в общежитието. Мама опита да го разубеди, като го засипа с всякакви доводи, но изпусна най-важния, който Серж лесно отгатна. За какво ѝ е на една проститутка нейният десетинагодишен син, само ще ѝ пречи. Как ще приемат такова неморално съжителство социалните служби за закрила на децата, а те непременно ще научат за това.

Нито той, нито тя си правеха илюзии. Но си даваха вид, че се надяват на нещо, очаквайки времето да им донесе някакво разрешение.

Три дни наред Серж броди из селото, по-точно това, което бе останало от него. Мнозина от другарчетата му бяха като него

настанени в семейни общежития, пръснати из градовете. Най-големите, които завари, работеха тук-там в малки магазинчета и занаятчийски работилнички, които още кретаха и мислеха, че ще спасят този край... за колко ли време? Разликата във възрастта между Серж и неговите „приятели“ бе прекалено голяма, за да се установи някакъв контакт, пък и положението му на беглец не оправяше нещата. Тъй че Серж посвети по-голямата част от деня на самотни разходки между могилите и опустошените хълмове. Детските банди, които само преди шест месеца още лудуваха сред този невъобразим пейзаж, вече ги нямаше. Сякаш времето в общежитието бе препускало, а тук бе текло безкрайно бавно: шест месеца, а като че ли са години. Осъзна това и заедно с него още нещо — един ров ще зее винаги и ще го отделя непоправимо от изживяното тук минало.

И ето че това минало, което никога не е било розово, се разкраси...

Серж вдъхна мириса на гнила пръст, на небето, което западните ветрове затъмняваха с дъждовни облаци, на лишеите и храсталаците. Беше като пиян, ала лека-полека дойде на себе си. Последната вечер, сам на леглото си в таванската стаичка, той пуши от „миризливата трева“ до повръщане.

От действието на тревата потъна в дълбок сън и това му попречи да види драмата. Не чу нищо, нито виковете, нито изстрелите, нито невероятната олелия, която насъбра любопитните чак от другия край на селото. От летаргията го изкара грубата ръка на офицера от полицията малко преди обед. След като претърсиха къщата, полицаите накрая откриха детето в едно таванско кътче, на сламеника със засъхнали нечистотии от повръщане.

Показаха се много внимателни, мили, съчувстващи. Забраниха на Серж да влиза в долната стая, но детето все пак успя да зърне петната и дългите кървави дири по пода и стените на коридора. Не видя нищо друго. Разбра, че същата вечер трима мъже нахълтали с взлом в къщата, че мама се отбранявала. Повалила двамина с револверни изстрели и с бръснач. Но третият изпразнил пълнителя на един допотопен ПМ в тялото ѝ и офейкал. Бягайки, се натъкнал на една група, която търчала насам, привлечена от шума, и улучил двама от тях, на го покосил изстрел от ловджийска пушка.

Серж чу някои хора да казват „това трябваше да се случи“. После го отпратиха. Настаниха го в едно друго държавно семейно общежитие, то пък бе край морето, на хиляда километра от неговото село (навярно предполагаха, че разстоянието ще го накара да се позамисли, ако пак си науми да бяга: не знаеха, че на Серж вече не му се щеше кой знае колко да се завърне „у дома си“, че на десет години и половина бе разбрал, че детството му безвъзвратно бе отлетяло изпод краката му... но и не подозираха, че алергията му към семейните общежития изобщо бе пораснала, а неговият „психологически профил“, както те казваха, бе по-объркан от когато и да било). Това също беше едно „симпатично“ място. И тук персоналът бе висококвалифициран, сърдечен. Пък и морето бе тъй красиво... особено когато връхлиташе яростно, когато ревеше, както се реве в разгара на някое празненство. Серж нарисова морето. Черният океан се зъбеше, та чак съдираше хартията. Тихомълком му отнеха рисунките. Свещеникът от Всесветското християнство му разказа историята за Христос, има дълги разговори с него — по-точно монолози, понеже затвореното лице на Серж светваше за миг в усмивка или откряваше устните си само когато Серж подхвърляше някой коварен въпрос, на който впрочем професионалният свещеник все не смогваше да отговори, та дори и извъртяло.

— Ако словото Христово е толкова силно и пълно с откровение, господин свещеник, защо сме се бавили толкова време, ами не сме го прилагали и въплътили в дела?

— То е прониквало бавно в сърцата, момчето, ми.

— Но нали е било познато по цялата земя, както казвате. Разнасяли са го мисионери. А който го чуел, ставал по-добър. Тогава защо?

— Защото други мисионери успели да злоупотребят с доверието на хората, събудили най-долните им инстинкти, пътят е бил дълъг и трябвало да се стигне до крайното жертвоприношение, за да проумеят...

— Но ако покръстените стават по-добри, как са могли да се поддадат на долните си инстинкти?

— Заблудила ги обожествената наука, използвайки техния стремеж към абсолютното, потребността им да надзърнат в отвъдното. Науката отклонила техните възжелания и въдворила съмнението, дала

уж рационално обяснение на божественото тайнство, което е заложено у всички ни.

— Но днес науката ни казва, че всяко божествено тайнство има своето обяснение, макар да си остава по същество божествено и тайнствено... и т.н.

Но и всички членове на ръководния персонал на общежитието, непрофесионални доброволни свещеници и примерни граждани на господстващия теократичен режим В.Х. говореха в същия дух, проповядваха зачитане на ближния, любов и доверие в неговите *тайнствени*, понякога смуцаващи сили, които тласкали човечеството към доброто, но много често по заобиколни пътища. Изглежда, че недомлъвките на Серж ги навеждаха понякога на парадоксалната мисъл, че са попаднали на някакъв рядък избраник... По-късно Серж се убеди, че всички „мисионери“ са такива, независимо, какво изповядват: с еднаква жар твърдят, че вашият атеизъм всъщност бил положителен знак и ви доближавал до вярата. Едва ли не бяха възхитени, удовлетворени, облекчени, за малко да се провикнат победоносно. По-късно, когато се заинтересува от старите книги и редки документи, заринати под таванските прахоляци, които отначало обявиха за еретически естествено, а после коварно разпространиха, че били пълни с измислици и не представлявали интерес, той можа да попълни някои значителни празнини в знанията си за словото божие. Разбра защо това слово не бе чуто по-рано, нито пък претворено в дела. Разбра, че както всяка реч, и то влечеше със себе си интелектуално извращение, войни „*В името на*“, кланета, кървави идеологически конфликти, водеше до власт и користолюбие. Носеше измама за хората, заблудени и тласнати по пътя на хегемонията, колонизацията, териториалните експанзии, геноцида и етноцида — към могъществото. Защото изведнъж узна това, което историята се мъчеше да заличи, преиначавайки го: съществуването на други вярвания, на други богове, други нрави, други вери, други философии.

Две години остана Серж в крайморското общежитие на дивия бретонски бряг. И отново побягна. Хванаха го седмица по-късно.

Изтърпя ново ориентиране, което се оказа също толкова безуспешно, колкото и предишното. Несоциален и нестабилен, интеграционен знак малко под нулата. Но стана чудо. Или бе резултат

от някаква машинация на прекалено енергичната Служба за гражданско ориентиране. Серж научи, че си имал сестра.

Точно два пъти по-голяма от него сестра, за която *никога* не бе чул да се говори. Нито от родителите си (което бе разбираемо), нито от дядо (което също бе разбираемо, но по-мъчно...). Ето и официалното обяснение: била се родила по времето, когато окончателно изоставяли кариерите, и още не се знаело дали на населението ще се разреши да остане там, така че се очертавало нерадостно бъдеще. Както и други деца, родени същата година, тя била настанена в общежитие. И отраснала като истинска рожба на държавата.

Живееше в Стар Париж, съвсем законно свързана с един механик, който притежаваше сервиз за поправка и продажба на автомобили... Самата тя бе помощник-техник и се занимаваше с административните дела на предприятието (имаха двегодишно дете). Бяха съобщили, че има едно „трудно“ братче, което би могло да се приобщи към социалната среда, ако заживее в стабилна семейна среда. Съпружеската двойка прие да даде подслон на този рядък екземпляр. Срещу материална помощ, отпускана от „Ориентирането“, както е редно.

Тя се казваше Лизиан. Той Жона. Бяха решили да запазят бащините си имена: Лизиан Монтра, Жона Валие. Когато синът им Тоб станеше пълнолетен, щеше лично да избере между Монтра и Валие или да посочи име, което сам той си е харесал.

Серж никога не повярва напълно, че между него и тая млада жена има кръвна връзка. Макар че отведнъж установи външна прилика с мама. А да се привеждат други доказателства освен акта за раждане, явно бе невъзможно: Лизиан никога не бе виждала родителите си, нямаше и представа за родното си място — пък и никога не бе се старала да узнае нещо повече от „нормалното“ си минало. Тя изслуша много внимателно това, което ѝ разказа Серж за родния край, за татко, мама, дядо и мините. Всичко. Притисна го до себе си и каза: „Горкичкото.“ А Жона се просълзи.

Може и да беше лъжесестра. Двойка доброволци, прилагачи във всекидневието си предписанията и заповедите на Всесветското християнство: „Помогни на нещастните“, „Обичай този, който страда, и много ще ти бъде простено, когато дойде възшествието“, всички тия трикове, всички тия сладникави и хуманистични литании, с които го

бяха поили толкова много, че не смееше повече да не ожаднее... Откъде да знае какво ще го сполети.

Едно бе сигурно: те бяха отлично запознати с досието на Серж и притежаваха истинска дарба на психолози. Никакви повтаряни до втръсване поучения, тежки до задушаване съвети, изрази като „ти би трябвало“, „ще трябва да“, „тъй трябва“. А веселие, добро настроение, непринуденост, внимание — винаги имаха време да те изслушат. Лизиан бе сестра „един път“. Жона бе жизнерадостен, забавен, луд по механиката, но се интересуваше и от много други неща. Например от рисуването.

И Серж почна да рисува. Рисуваше ли, рисуваше, но редом с това, подобно на много деца на неговата възраст, се учеше в училището на улицата. Разхождаше се и откри града: Стар Париж. Взе да се рови из малобройните антикварни магазинчета за културни ценности и там откри едни стари илюстрирани поредици, каквито бе виждал да се валят у тях, в къщата им в източното предградие Вогези/Юра. И книги. Не му пречеха да ги чете, юздата бе хлабава... ала това не приспиваше вниманието му. Зрънцето инстинктивно недоверие към всичко, свързано с близкото му обкръжение, си оставаше... Толкова доброта и разбиране му се струваха необясними. Никога не узна дали зад отношението на неговата „сестра“ и на зет му Жона не се крие капан. Или наистина бяха добри, великодушни и разбиращи и го считаха за личност, способна да се осъществи напълно и сама да избере пътя си.

Може би бе точно така.

Те наистина го обичаха. Бяха доказателството, че *това* съществува.

Три години.

Три хубави години. И Серж престана да рисува някак от само себе си. Открил бе нещо друго: моливът, перото и багрите не му бяха достатъчни. Обаче нуждата да разказва случки, за да докаже своето съществуване и да го вмести сред другите, си оставаше. Беше дори по-остра от всякога. При сестра си гледаше академична телевизия. Беше петнадесетгодишен, пълнолетен според закона и господар на съдбата си. Тогава откри системата ОПС. Съпругеската двойка, която го бе осиновила, често пъти не се задоволяваше да следи програмите по време на сън. По цели вечери приемаха вътрешно видеоизлъчванията

от един приемник ОПС от 3-о поколение, пуснат на пазара едва от няколко години, най-новия и пригоден за всякакво програмиране, за всякакво запаметено предаване, в който си щеш момент. Подариха му първия приемник.

Ушен, второ поколение, купен на старо.

И Серж бе приет в света на великото единно европейско семейство. Изведнъж обозря целия свят, както никога досега, и бе опиянен от гледката, а повечето му разговори през „свободното“ време отсега нататък опираха до това, което бе изживял в ОПС. Най-вече художествените филми и фантастичните творби.

Това опиянение продължи известно време. Сетне отново се обади недоверието. Той се избави от капана точно в мига, когато се канеше да щракне, така поне Серж обясняваше внезапния си поврат.

Повече от всякога искаше да бъде творец. Автор, художник-моделер за ОПС. Само в това виждаше спасението.

Избра си име: Диф Билби. Компютрите за самоличността нямат чувство за хумор. Помощниците психолози от „Ориентирането“ имаха къса памет, изглежда, никой не си спомняше за серията анимационни филмчета. И заключиха, че се касаело за здравословен юношески бунт. Не чак толкова лош отдушник, нали? Иди го разбери... Но приеха името без затруднение. За отбелязване бе, че всички бяха загрижени за нещо друго: много се говореше за военна заплаха.

Кой знае какво, че някакъв си чудак решил да се назове Диф Билби или Доналд Дюк в това опасно положение...

Диф Билби, бивш Серж Монтра, взе това за своя първа лична победа.

От „Ориентирането“ разрешиха той да се запише да следва за художник-моделер в една академия на ДПР/ТВ/ОПС (Дружество за производство и разпространение/Телевизия/Отклонен парадоксален сън...)

Приемния изпит издържа успешно. Но беше играл нечестно.

Даниел взе едно такси — стар модел с радиоуправление, впоследствие преустроен за ръчно управление, понеже не е хубаво да се оставя машината да заграбва труд, който може да се извършва от божие създание, бе казал един ден Еварист I, убеждавайки с един замах десетки милиона телезрители ОПС, към които се обърна лично и *доверително*... Таксито носеше крещящите цветове на една компания за междуградски транспорт, а божиято създание, което го управляваше, имаше подпухнало, червендалесто апоплектично лице с много тясна фуражка, килната над ухото, и караше като глупак. Повечето таксиметрови шофьори се мислеха за господари на улицата.

Неведнъж бяха на косъм от нещастieto. На някои шофьори им дай да ругаят. Този обаче не. Да не бяха защитните рефлексии на срещнатите или задминавани автомобилисти, този червендалест мъж така и щеше да си умре, без да каже гък, смачкан от железариите. Даниел не се чувстваше нормално, гледаше как пейзажът бяга като в някой всяващ ужас филм на ОПС, ала умът му бе другаде. До такава степен, че поблагодари на шофьора на таксито, когато слезе на площад „Сен Жак.“

За щастие семейната кола беше на мястото си в паркинга: Матилд не беше излязла. (Или бе излязла пеш...) Даниел отвори вратичката със своя ключ и запали. Излезе от паркинга.

Известно време кара безцелно, поемайки наслуки по една улица, сетне по друга. Главата му бе празна. Както когато привършваше с предвидените за деня продажби и посещения на клиенти преди края на работното време. Ала не... Нищо подобно. В такива случаи той си позволяваше да се пошляе и всеки път с удоволствие си избираше остров Сен Луи, кварталите в Медон, Панаира на игрите.

Този път бе друго. Нямаше ги вече предвидените продажби, клиентите и клиентките, нямаше го отчитането на резултатите, приятелското състезание между колегите, нямаше вече нищо. Нямаше го и завръщането у дома: този път окончателно. Нямаше я Матилд,

виковете, скърцането със зъби, риданията, упреците, обясненията. „Разбираш ли, Матилд, дадох ми двегодишен период на очакване, със задължително основно психопреориентиране и окончателно изключване от «Том-Фил», защото спях с една клиентка, която по този начин ми плати за незаконното включване на приемника ѝ, а после умря.“ Въпросите са неуместни. Тя, разбира се, щеше да научи. Или може би вече знаеше. Той обаче няма да ѝ се противопоставя. Навярно тя ще се опита да се свърже с него посредством банката. Ще поиска да се разведе. Това той ще остави на адвокатите. Тя ще спечели. Възможно е, след като изтече периодът на очакване и редовното изплащане на полагаемите ѝ се две трети от пенсията, тя да добие обезщетение за следващите години, което той ще трябва да изплаща отчасти от джоба си, ако започне отново работа и има необходимите средства, или пък държавата щеше да поеме всичко, осигурявайки изцяло материалните ѝ потребности, след като го признае за неспособен да ги посрещне. Тя би могла да уреди да я признаят психологически „непълноценна“ вследствие на изживяната травма поради грешката на бившия ѝ съпруг. Или... хайде, стига! Да върви по дяволите! Край с Матилд! А по-нататък... ще видим! Нали така, Даниел? Ще видим...

Засега да си кара колата. Умът му бе все така объркан, безсилен да вземе сериозни решения дори на първо време.

Бъдещето... Какво всъщност му оставаше от него?

А от миналото?

А от настоящето?

Минало: Даниел Монклеман, роден в 2003 година (по официалния календар на Всесветското християнство), в един небивало размирен период, за който всъщност не помнеше нищо, но донякъде разбра какво е било от уроците по история и в ОПС. Роден в 2003 година.

Шестнадесет години преди сключването на съюзническия пакт между страните на Европейската конфедерация. Професионално ориентиране — нормално, индивидуални способности — признати и развивани до постъпването на длъжност представител-продавач към „Том-Фил“. Узаконена връзка с Мат...

Настояще: Даниел Монклеман, дезориентиран, странно облекчен (да!) и едновременно с това съвсем объркан. Дори вече не е сигурен, че

още е Даниел Монклеман. Отстранен, изключен не само от „семейството“ „Том-Фил“, но и прогонен от Европейската конфедерация, в чието лоно „Том-Фил“ бе само един клан, късче от пъзъл. Прогонен от света, който му вдъхваше представата за цялостната световна действителност, на който дължеше социалното си приобщаване, самоличността си, който припомняше името му всред мнозинството. Настояще: известно време да живее сам, гол, изтерзан и ограбен, да живее зад кулисите на театъра. Сред празните скелета и декори, засъхналия грим в бурканчетата, костюмите, затворени в куфарите, неразучените роли.

Бъдеще...

Имаше за какво да трепери, телом и духом.

Даниел реши, че трябва да действа, защото дейността бе единственият начин да докаже на себе си, че съществува. Първото, което направи, бе да спре в една банка и да се свърже с управата, за да се осведоми за положението. Както и очакваше, новите параметри, отнасящи се до него, бяха вече приети от компютрите. И понеже положението му на отстранен бе напълно оформено, по-нататък не срещна никакви затруднения. Поръча да не вземат под внимание евентуалните обаждания на съпругата му, което бе записано съобразно желанието му, след като изслуша обичайната морализаторска реч. Банката го посъветва да поддържа по-чести контакти със службата за съобщения, защото посредством нея Даниел щеше да бъде осведомяван за хода на случая с интерференцията в приемника ОПС и за датата, когато ще може да се яви на контролен преглед на неговата хипнотична настройка. Помолиха го също, ако може, да не се отдалечава от Стар Париж. Обяснимо. Дали има вече ясна представа за своето пред стоящо психопреориентиране след периода на професионално очакване (което в неговия случай ще бъде и юридическо)? Разбира се, не. Пита ли се някой току-що измъкнат от водата полуудавник 3-а или 5-а мрежа ОПС предпочита да гледа, за да запълни вечерта си? „Ще ви известя незабавно“ — каза Даниел. Банката, която се занимаваше с неговите граждански интереси, щеше да задвижи процеса на взаимовръзка между различните организми, засегнати при неговото преориентиране от момента на известието. Добре.

Значи не бе съвсем захвърлен на безрадостната си съдба. Християнската либерална държава полагаше максимални усилия да се спазят религиозните и хуманитарни традиции: изгубените овце не бяха оставени на вълците. Ако още съществуваха вълци, то те върлуваха някъде зад граница...

След това Даниел зареди резервоара с газ на една станция. Познаваше собственика ѝ: станцията извършваше и зареждане на акумулиращи батерии за един друг тип коли — предишната сервизна кола на Даниел бе снабдена с такива батерии. Човечецът остана изненадан, като видя Даниел по това време с личната си кола, само един поглед му стигаше да забележи голите уши на своя клиент. Даниел се принуди да му обясни, че е в период на очакване и че освен това си има неприятности с приемника. Измънка нещо за очакването, като гледаше да скрие истинската причина за положението.

— Ама „Том-Фил“ си го бива! — опита да се пошегува човечецът, сочейки своя ушен приемник. — Ами що не си купите един хубав стар академичен телевизор да не губите връзката.

— Така е — усмихна се разсеяно Даниел.

Остана с впечатлението, че тоя приятел не повярва нито дума от обърканите му обяснения. Шегата прозвуча малко неестествено. Даниел се подписа под номера на личната си банкова сметка, в разписката, поднесена му от собственика на станцията, и припряно потегли.

„Да не губите връзката...“ — беше казал човечецът. Истината се чува не само от устата на децата, както твърдеше едно старомодно адажио, но и от устата със златни пломби на кучешките зъби на един собственик на станция за зареждане на акумулиращи батерии. От устата на който щете предан телезрител ОПС, на който щете гражданин — привърженик на Конфедерацията...

Да не се губи връзката.

Връзката с какво? Разбира се, връзката със световните събития, със съвременността, с действителността... Връзката с вътрешните дела на Конфедерацията, увереността, че избраният политико-духовен път *винаги* е най-добрият, най-сигурният път към идеала за върховно съвършенство. Връзката с примерите за придобитата автономна сила благодарение на добрата воля на целия народ и на подкрепата на бога,

който е пожелал да възстанови съединението, сериозно подкопавано от самолюбивото безразсъдство на човека-отстъпник от миналите епохи.

Направляваната сила. Силата на ДОБРОТО, сравнявана с проявите на ЗЛОТО: безредиците, заблудите, мизерията, нещастията, отредени за всички страни, които не са поели пътя на истината.

Да не се губи връзката...

... Няма да знае вече какво е рекъл Еварист I по повод на едно или друго събитие, нито отношението на религиите на малцинствата. Няма да участва вече в живота на президентката на Френската република Олга Дерие. Няма да знае каква насока са поели „Преродените в бога“, „Съюзниците на бъдещето“, „Приятелите на Маноск“, „Вярата на човека“, „Гласът за немите“... Няма да знае какво ще стане с надеждите за споразумение между Всесветското християнство и „Поклонниците на свети Петър“...

И за да узнае, сега трябва да гледа програмата на някаква си стара електроннолъчева тръба? *Да нита* щастливците, които могат да научават всичко по ОПС? Да изпадне дотам, че *да четете* напечатани листовки, обикновено спорни по съдържание, които може да си набави по всяко време — но то е все едно да затъне съзнателно в света на лъжата. Ни едно от тези неща не можеше да замени ОПС, която при това ви щади времето (ИЗЖИВЕЙТЕ НЕПОСРЕДСТВЕНО СВЕТОВНИТЕ СЪВРЕМЕННИ СЪБИТИЯ И РАЗВИТИЕТО НА ВАШАТА СТРАНА ПО ВРЕМЕ НА СЪНЯ СИ! ОТКЛОНЕНИЯТ ПАРАДОКСАЛЕН СЪН ЗАМЕСТВА ВАШИТЕ СЪНИЩА И ВИ ПОТОПЯВА В ДЕЙСТВИТЕЛНОСТТА! САМО ЗА НЯКОЛКО МИНУТИ ОБЕКТИВНО ВРЕМЕ ОПС ВИЕ ПРОНИКВАТЕ В СЪБИТИЕТО!) и съумява посредством визуалното внушение да достигне пряко до най-дълбоките механизми на разбирането — на убеждението. Да следи репортаж по една прастара електроннолъчева тръба значеше да улови само сянката на истината, да използва само частица от интелектуалните си способности. (ИЗПОЛЗВАЙТЕ ОПС, ВАШИЯТ ИНТЕЛЕКТ ЩЕ ЗАРАБОТИ С МАКСИМАЛНИТЕ СИ СПОСОБНОСТИ! ЧРЕЗ ОПС ЧОВЕК ОТИВА ПО-ДАЛЕЧ И ОТКРИВА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ, КОИТО БОГ Е ЗАЛОЖИЛ У НЕГО!) Значеше *да се отстрани*; всички, които все още нямаха приемник ОПС, чувстваха това и мечтаеха само за едно: да встъпят в тълпата привилегировани, въздигащи се към бога. Тогава?

Да пита тези, които имаха приемник ОПС? Да проси информация? С риск да срещне презрителния им поглед (най-малкото — изумен!), с риск да получи отказ? Дали ще приемат да си губят времето с него? И ако приемат, каква полза от такава откъслечна информация, предавана от трето лице?

Да не се губи връзката...

Колко време ще мине, докато може отново да си върне приемника ОПС?

Даниел пак потрепери. Забеляза с учудване, че е спрял пред един жилищен блок, ала не можеше да определи от колко време. Беше блокът, в който живееше Дидие Ларзан. Дотук беше карал машинално, дирейки съюзник въвн от закона.

Не само че не се надяваше да намери Ларзан у дома му, но дори да бе сигурен в обратното, пак нямаше да се реши да го види. Ларзан, побратим в безчестието и изгнанието? Значи побратим-неприятел... Той бе виновникът за изгонването на Ларзан.

Отстраняването на един невротехник имаше друго значение, не това като на един представител-продавач. Друга тежест. Макар и за едно и също провинение.

Дали съзнанието за неговата *заслужена* изолация не го тласкаше да довежда до крайност механизмите на отстраняването. Твърде възможно.

Нямаше никакво желание да анализира трезво положението.

Пък и беше гладен. И жаден. Ужасно жаден. Беше адски горещо.

Думата беше съвсем на мястото си.

Устните му се сгърчиха в измъчена усмивка, докато палеше колата. Сега да хапнем и да пийнем. Дадено.

Е, какво пък, драги ми Дани (възвърнал бе способността си да шофира добре), не си единственият в период на очакване! Нито единственият убиец „по невнимание“! Нито си единственият уволнен, когото семейството му ще изостави, комуто са отнели временно приемника ОПС!... Всичкото наведнъж е може би прекалено, но в едно справедливо и закрилящо общество, способно да наказва, но и да прощава, трябва да се изтърпи такъв един тежък момент. Само се уповавай, само не рухвай...

Замисли се за Матилд, за децата. Освен тяхната добре възпитана „синовна обич“, какво всъщност изпитваха те към него? Сега, когато

бе решил да ги загуби (беше ги загубил, свършено бе), той си задаваше такъв въпрос. А преди не. Децата бяха преди всичко Матилдини и тя влагаше невиждана енергия да им вдъхне вярата на „Поклонниците на свети Петър“, като воюваше стъпка по стъпка, ала не и гръмко с държавното религиозно възпитание. Пустата му Матилд! Чудачка. И защо се бе оженил за нея, а не за някоя друга? Отговор: защото в един прекрасен ден, убеден, че постъпва добре, се бе измамил. Премного време изтече, докато разбере и преглътне грешката. Защото имаха дете. После второ. И трябваше да играе ролята на добър баща.

Пусна радиото с музика за настроение, но то беше инфразвуков модел, пригодено да се слуша с ушен приемник. Чу само прашене и го изключи.

Спря пред „Верният“. По навик — случайно. Беше късно следобед, повечето редовни посетители от института вече се бяха върнали по работните си места. Съжали, че бутна вратата, но беше късно. Лъсналият от пот съдържател го посрещна с едно гръмко „Гос’дин Клементини!“. Атмосферата беше странна. Шум от прибори, далечни разговори на готвачите дълбоко в тяхното свърталище. Даниел разбра, че и тук музикалният фон беше инфразвуков, улавян автоматично от един приемник ОПС, който обаче можеше да се постави чрез хипноуправление в позиция „тишина“. Музиката никога не дразнеше, напротив — отпускате, настройваше съзнанието ви точно според вашето състояние.

Даниел насочи разговора към повредата на своя приемник (собственикът тутакси бе забелязал отсъствието му) и върху още някои често срещани повреди. Събеседникът му подхвърли два-три намека за малката от предишния ден, мъчейки се бездруго да разбере за нея ли бе дошъл Даниел. Наистина тази девойка вчера... само че тогава...

Нахрани се усамотено сред странните шумове. Та значи това бил светът: тишина или странни шумове. Преди да си тръгне, попита съдържателя за последните новини. Получи очаквания отговор: собственикът нямал време да ги слуша и не можел да го стори сега поради самата си работа свикнал да пуска ОПС по време на сън, програмирал си един информационен бюлетин по „втора“ и един художествен филм за отмора по „пета“. Даниел му поблагодари все пак.

Сложи ръце на волана, почака. Вчера по това време влизаше при госпожа Тодоба. Ръцете му трепереха. Не можеше да запали мотора.

Страхуваше се.

Страхуваше се от непознатия град, в който го бяха изоставили сам, като плячка в клетка със зверове. Що за идиотска реакция, Дани! Няма никакви зверове. И ти не си плячка.

Помъчи се сам да се убеди в това... ала напразно. Даниел Монклеман бе наистина плячка в един град, който му предстоеше тепърва да опознава отново със сетивата си на домашно животно, пуснато в джунглата. Не можеше повече да разчита на инфразвуковото радио в колата, което обикновено му предаваше приливите и отливите в уличното движение. Отсъствието на ОПС тегнеше дълбоко в мозъка му, премного голям и премного оголен. Нямахте да го осведомяват повече кои части на града трябва да избягва, защото еди-коя си отцепническа банда активисти върлувала в района, правела демонстрации и се счепквала с полицията... Господи! Тези факти той научаваше само по радиото и старателно ги избягваше, но ето че сега можеше да се окаже замесен в това... И, разбира се, нямахте да е като във филм на ОПС или като някаква субективна светкавична информация по втора мрежа (информацията постигаше своето, но никога не се разпростираше върху подобен род събития, за да не дава лош пример). Аудиото съобщава, машинално го отбелязваш, без да му отделяш кой знае какво внимание, и заобикаляш мястото. Да, знаеха, че това съществува. Знаеха, че злото съществува.

И още как...

Имахте квартали, където не биваше да се разхождате, защото кръстосвали „туристически“ групи, защото станал пожар или се спукал газопровод, защото били владение на тази или онази опозиционна религиозна партия и не е никак за препоръчване да се озовеш сред тях, винаги има опасност да те оберат... Как да научи, как да разбере кои са пътищата за добрия гражданин?

Най-сетне успя да откъсне ръцете си от волана. Бяха лепкави и омекнали.

Пое към остров Сен Луи с надеждата, че по това време кварталът бе за предпочитане, също като пътя, който си беше избрал. Един инстинкт, едно забравено сетиво му подсказваше, че бъдещето крие нещо лошо, а той не виждаше какво би могъл да промени в него.

Адам Стомб приближи до остъклената врата, стъпвайки безшумно по дебелия мокет с огромните си крака в обувки от жълта кожа. Номерът на обувките му (55-и) отговаряше на ръста, Стомб беше висок повече от два метра, а раменете му бяха двойно по-широки от обикновеното. Сред персонала по техническата изправност на предаванията ДДОК (5-а мрежа ОПС) се говореше на шега, че още не бил престанал да расте и че предупредил своя шивач да се съобразява с това: и наистина, въпреки великанските си размери той носеше винаги един номер по-голям. Саката му се люлееха по него, панталоните му се държаха само благодарение на тирантите и бяха удобно широки. Сега бе по риза. Бледосиня риза, полуразкопчана, с потни петна под мишниците. Който и да застанеше редом със Стомб, щеше да изглежда хилав и анемичен.

Той натисна копчето на деполяризаторната система на прозореца. Светлината нахлу на вълни в звукоизолирания кабинет със стени, облицовани със светъл бор. Пред очите му се ширна смазаният от жегата град. Маранята стопяваше в едно небе и земя. Очертаваха се само небостъргачите на Новата периферия.

Петнадесет етажа по-ниско авеню „Версай“ чертаеше правоъгълната ивица на една металическа река. Уличното движение беше невъобразимо.

Климатичната инсталация и вентилаторите работеха с пълна пара и въпреки това атмосферата бе някак тежка от застоялата миризма на пот и тютюн.

Стомб спусна щорите на остъклената врата. В помещението отново се възцари мек златист полумрак.

В креслата седяха двама души, а двамина други стояха прави. Още преди обед бяха дошли в кабинета на ръководителя на службите за техническа изправност на предаванията, на 15-ия етаж в сградата за телеразпръскване на ДДОК. Не бяха излизали от стаята, само към обед

поръчаха да им донесат един поднос със сандвичи. В момента пиеха студен чай в зелени картонени чашки.

Цареше тишина. За звуковата изолация се грижеше лично Стомб, който, както сам казваше, обичал да работи в пашкул от нищо. Голи стени, без никаква украса, освен едно бяло табло, напръскано със сини точки, и вградени скрити библио-видеотеки; таван от пресована слама и релефен мотив от корк, изобразяващ гигантска планисфера; на пода — кремав мокет. Дълбоки кресла. Три обширни бюра от светло дърво; едното с идеално гладка повърхност, без нищо отгоре, другите — отрупани с книга, досиета, графики и обичайните аудио- и видеоапарати за взаимовръзка.

Освен господаря на това място, Адам Стомб, присъстваха още: Керъл Донастър, който редом със Стомб изглеждаше смешно мършав, та чак прозрачен — метър седемдесет и три сантиметра и шестдесет килограма, слабо лице, оплешивял череп и трескави очи — Керъл Донастър, инженер-изследовател в службата за техническа изправност към конструкторската фирма „Том-Фил“; Барнаб Лъорис, среден на ръст, с безлична физиономия, малки кръгли очила, стегнал шията си в старомодна връзка — Лъорис, програмист на художествените предавания ОПС в ДДОК; Жан Гот, възпълен, сангвиничен, риж — изглеждаше, че се забавлява при всякакви обстоятелства — Жан Гот, ръководител на художествените предавания на ДДОК.

Бяха говорили много и сега си отдъхваха, отпивайки от студения чай, в очакване на новата информация, за да подновят разговора — дотогава оставяха на Стомб грижата да прекъсне мълчанието. Всички носеха ушни приемници ОПС. Освен Стомб — обаче лявото му ухо беше продупчено и по бледите белези можеше да се предположи, че е използвал често такъв приемник.

Всички подскочиха, когато червената сигнална лампа светна за телезапис. Уредът запращя и избълва на хартията дългото си съобщение.

Гот и Лъорис се надигнаха. Стомб откъсна съобщението, прочете го бързо, сетне го подаде на Керъл Донастър, човека от „Том-Фил“.

— Заключение от аутопсията на госпожа Мюриъл Тодоба — високо и ясно каза Стомб. — Смъртта е настъпила вероятно преди двадесет и четири часа, т.е. вчера около шестнадесет-шестнадесет и

тридесет часа. Приблизителна точност до един час. Малко след като вашият представител-продавач си е тръгнал, Керъл.

Керъл Донастър прегледа бегло написаното и го подаде на съседа си Лъорис, сетне вдигна глава и каза:

— Може и да има връзка. Знаем по кое време Даниел Монклеман се е блъснал в будката на пазача на „американския квартал“.

Жан Гот поясни:

— По същото време бяха отбелязани и повече от двадесет и четири случая на произволни интерференции при телезрители ОПС, независимо дали апаратът им е бил включен за визуално приемане или не. Всички са от един район. Има и по-слабо изразени случаи в обхват от двадесет километра в диаметър. Най-голям брой за месеците, през които се случваха тези неприятни интерференции.

Барнаб Лъорис му подаде листа, добавяйки:

— Както изглежда, въздействието на интерферираните образи е било почувствувано повече или по-малко мъчително, с различна сила и яснота, според това, дали засегнатите телезрители са били с включен или изключен ОПС. Както винаги спомените им са неясни и непълни.

— Ммммм — обади се Стомб, — вашият човек, този, Монклеман, не си ли спомня по-добре?

— Изглежда, колкото и останалите. Той обаче е станал жертва на нова интерференция през нощта. Признал го е пред нашия търговски директор.

— Силен или слаб шок, включен или невключен приемник... този човек си навлече голяма беда.

— Имало е и друг подобен случай — поясни Лъорис.

— Един човек който...

— Знаем това — спокойно го пресече Адам Стомб, като вдигна ръка. (Помисли за миг. Прочитайки бележката докрай, Жан Гот я сгъна и остави на близкото бюро.)

— Това момиче — измърмори Стомб — било включено временно. Хубаво. Значи е могло да приеме отразения сигнал с особено голяма си... подайте ми пак тая бележка!

Той препречете сведението. Остави хартията. Настъпи мълчание.

— Керъл, приятелю — каза Адам Стомб, — от колко случая на синдрома „locket-in“ се оплаква вашата фирма?

Керъл Донастър поклати отрицателно глава:

— Все по-малко и по-малко след последните процентни изчисления. Практически това вече не съществува след промените, които моят отдел внесе в нашите апарати. Не се шегувам. Ние сме с шестдесет процента под нормалното.

— Това момиче не е пострадало от „locket-in“ — добави Барнаб Лъорис. — Разполагаме по този въпрос с доклада на техниците. Приемникът ѝ е бил в ред.

— Знам, момчета — глухо каза Стомб. (Той приседна върху бюрото си; наистина да те хване страх за мебела, но той издържа.) — Искан само да го чуя от вас, за бога. Момичето е мъртво. Мъртво. Отговорничка по „обществените връзки“ на кварталните организации на „Вярата на човека“ Стар Париж. Мъртва... Умряла от страх. Погледът му на старо уморено псе пробяга по лицата на тримата мъже отсреща.

— Вие го прочетохте като мен. Термините са усложнени, съгласен съм, но по същество е така: умряла е от страх. И то от някакъв проклет страх, защото нещо, което е било прието от нейния приемник, ѝ е пръснало мозъка. Поради лошата настройка на проклетия приемник може би, знам ли. Но фактът си е факт: *голямо периферно медиаторно изпразване при стрес, предизвикано от невроендокринните структури на системата за задържане на рефлексите*. Така е написано дословно. А СЗР е реагирала тъй, защото само по този начин е било възможно да се „предпази“ от агресията: последно бягство, пълна задръжка на рефлексите, *на всички рефлексии*. Невероятна кортикостероидна секреция. Медуларно-надбъбречните жлези са почти изсъхнали, образно казано... а резултатът е, че отделеният десеторно повече, хилядократно повече адреналин като реакция на страховия стрес е убил тази жена. Само повтарям това, което е написано на хартията, господо. Адреналинът действа свиващо на периферното кръвообращение, като смалява кръвоносния съд чрез свиване на мускулните му влакна. И ето какво се е получило: пълно прекъсване на мозъчното оросяване. Пълна и внезапна исхемия.

Отново мълчание. Керъл Донастър бе мъртвоблед.

— Ще ме извините ли за малко, господо... Без да дочака съгласието на Стомб, той прекоси стаята с широки крачки. Вратата тихо хлопна зад гърба му. Стомб, Лъорис и Гот се спогледаха.

— Тежък удар за „Том-Фил“ — каза Гот. — Донастър сега си казва, че рискува в близко време да бъде в очакване.

— Ударът е тежък за всички — уточни Лъорис. — И за ДДОК, и за всички нас. Та нали на нашата дължина на вълната се предават всичките пиратски гадости. А ето че се вдигна и шум около това. И ще се шуми още повече след смъртта на отговорничката от „Вярата на човека“...

— Освен ако не сломим удара. Поне отчасти — каза Адам Стомб. — Ама пък накъдето се обърнеш, все грешки, да му се не види. Продавачът не е трябвало да извършва незаконно включване, вярно, ама и онази хубавица не е трябвало да му предлага задника си, за да го принуди. Тя също е виновна. Бих се учудил, ако онези клоуни от двойната религия бъдат настойчиви, нямат никакъв интерес да искат разоряването на „Том-Фил“ или на нашата мрежа: не бива да забравят, че им отпускаме антената за известно време, а това им е необходимо. Лошото ще дойде не от „Вярата на човека“, а от цялата общественост, защото ще я обхване страх, ако нещата вървят така. И то страх не от апаратите на „Том-Фил“, тъй като приемниците, които предават нашите програми, се конструират от други фирми... страх от самите програми, които стават проводници на опасни пиратства. ДДОК е най-заstrasена в тази история — освен това е доказано, че незаконно включеният приемник на жената е бил в пълна изправност.

Той удари тежкия си юмрук в дясната си длан.

— По дяволите, господо! Веднъж да открием произхода на тези пиратски емисии...

— Трябва да се действа бързо... — забеляза Лъорис. — Месеци наред отделът за програмиране е зает от повиквания и рекламации. Хората си въобразяват, че нашите предаватели ги дрънкат всякакви, или стигат дотам, че обвиняват нашите автори на художествени програми, че си вършат калпаво работата. Кевин се е побъркал.

— Кевин ли? — каза разсеяно Стомб.

— Кевин Жборг, от дирекцията за художествени предавания и отговорник за авторите.

Стомб поклати неопределено глава, което значеше: „Пет пари не давам за Кевин Жборг!“

— Да се откриело час по-скоро, а? Как си го представяш, Барнаб? Цялата служба за техническа изправност на мрежата е на

крак. Това не идва от чужди спътници, нечленуващи в съюза. Това не идва, както и предполагаме, от саботажни и опозиционни групички, известни или неизвестни. Изключено. Първо, защото не биха могли да притежават необходимите предавателни структури, и, после, защото всички съседни честоти се контролират. Всякакви източници, ако има такива, щяха да бъдат забелязани. Но, дявол да го вземе, няма източник! Сякаш си плува ей тъй, както дойде. Някакъв мръсен паразитен образ, който от време на време се подвизава на нашата дължина на вълните... Да полудееш.

Жан Гот рече:

— А хипотезата за автопрограмирането?

— Как пък не! — усмихна се Стомб. — Визуално автопрограмиране, което да подреди мечтите и вътрешните образи на индивида, неговите видения, желания, надежди, витаещи в дълбините на колективното подсъзнание? Организиране на представите в съзнанието на всеки благодарение на придобитите познания в ОПС и посредством някои невробиохимични вериги? И всеки си прави свое кинце за сметка на нашите предавания... Не ми се вярва. Няма доказателства и после... не, не ми се вярва. По дяволите, май трябва да допуснем, че вчерашната жертва си е устроила такова страхотно собствено кино, та чак е умряла!... Пък и копиране по емисия ОПС на нашата мрежа не става: той не е пригоден за това.

— Така е. Тогава късо съединение. Стомб поклати глава отрицателно.

— Обаче интерференцията, която от този момент става просто едно предаване, вече не зависи от честотното предаване — настоя Гот. — Тя се осъществява дори ако приемникът е изключен. Или само предварително програмирани хора, които не са могли да свикнат с...

— Знам — изсумтя Стомб.

Барнаб Льорис се намеси:

— Освен това показателите на пострадалите се съгласуват.

В този миг вратата на кабинета се отвори. Керъл Донастър се появи отново. Все тъй блед, с няколко листчета в ръка. Не каза нито дума. Другите го изгледаха тихомълком. Льорис продължи:

— Като сравнихме откъслечните спомени на „свидетелите“, можахме да съставим сценарий-образец. Навсякъде се срещат едни и

същи общи моменти — ние отстранихме от тях подробностите и неяснотите.

— Какъв е този сценарий? — попита Донастър с безизразен глас.

— Тази сутрин го изучавахме — изръмжа Стомб.

— Какъв е този сценарий? — повтори Керъл Донастър.

Барнаб Лъорис погледна въпросително Стомб. Тъй като ръководителят на техническата изправност на предаванията не реагира, Лъорис заразказва:

— Има една девойка, наричана ту Даниела, ту Ким. Родена в заможно семейство. Обградена с грижи. С потенциално труден характер, постепенно развива психопатия поради неразбиране с родителите си. Развежда се с тях към дванадесетата си година. Печели развода и няколко години по-късно отваря антикварен магазин за културни ценности. Въобщо всякакви клишета за идеализирано бягство. Отразена в съня, извисена проява на бунта срещу външната власт... Това не е всичко. Голяма любов с един мъж, който ще загине. После още една голяма любов, този път ИСТИНСКАТА, с друг мъж. — Той си пое дъх. — Това е сценарият. Повтарям, изграден е чрез съпоставяне, има непълноти, но всички психоаналитични елементи могат да се обяснят, колективното въображение е очевидно. Впрочем любопитно ще ми е да разбере психологическия облик на всички, които са станали жертва на тези пиратски образи. Сценарият се възприема и преживява ту от гледна точка на тази жена, независимо дали потърпевшият е мъж или жена (според преобладаването на мъжкия или женския принцип...), ту от гледна точка на родителите (рядко), от първия любовник и после законен съпруг (не тъй рядко, но не и често), или се преживява в ролята на последния избраник. В този случай девойката става самата Идеална жена в целия си блясък, възвишената съвършена любов... недостъпна впрочем, тъй като проклетият сценарий не отива по-нататък.

— Напротив — каза Керъл Донастър. Той повдигна малките си очила, които се хлъзгаха по носа му. Те отново се хлъзнаха.

— Това не е сценарий — каза той. — Нито автовизуализация на подсъзнателните затормозяващи процеси.

Той приближи книгата до очите си. Пръстите му трепереха. Прочете написаното, сетне отпусна ръка.

— За бога, Керъл — глухо помоли Адам Стомб.

— Вие току-що говорихте за синдрома „locket-in“ — каза твърдо Керъл Донастър. — Точно това ми помогна да разбера.

— Да разбереш ли? — Керъл Донастър кимна.

— Няма сценарий. Девоичето Даниела Морнер съществува. Тя наистина се е разделила с родителите си и е взела името Ким Сиова. Нейният антикварен магазин за културни ценности съществува, намира се по-точно на улица „Касет“. Ким Сиова се омъжила законно за някой си Антоан Жерес, който загинал. После срещнала друг мъж, човек с бурно минало, който се казвал Серж Монтра, но взел името Диф Билби. Живели заедно няколко месеца и смятали да се свържат законно — по всичко личало, че наистина са създадени един за друг. И тогава Ким Сиова става жертва на вътрешно взривяване на приемника. Изпада в тежкото състояние „locket-in“, усложнено от обездвижване и загуба на говора — и бог знае още от какво. От пет години тя е жив труп. Нашата застрахователна служба, разбира се, ѝ оказва помощ, а нейният приятел се грижи за нея. Всеки ден, с помощта на най-усъвършенствана апаратура, чиито подробности ще ви спестя. Мъчи се да я събуди. Тя е овладяна от абсолютна памет. Посредством реле за обратна биокommunikация при визуален сенситометричен, електроенцефалографски и не знам още какъв контрол той се мъчи да ѝ възвърне специфичната памет за нейната изгубена самоличност. Всеки ден ѝ повтаря и преповтаря коя е тя, каква е нейната история, тяхната история.

Керъл Донастър замълча за малко. Никой не се обади. Ала всички бяха побледнели като него. Листчетата хартия в ръцете му силно трепереха. Той ги размаха:

— Сетих се... Тук има всички подробности, всички доклади на нашите застрахователни агенти, дори последния, подписан от тях... — Той прочете: — Матийо Вилмо и Франк Фюзи. Последният доклад е от вчера следобед, малко преди петнадесет часа.

Той подаде документите на Стомб, който се поколеба, издържа погледа му, изтри широките си длани о панталона и чак тогава се реши да поеме документите за застраховка от „Том-Фил“.

— За бога — глухо каза той, а по устните му бавно се изписваше усмивка, — за бога, Керъл, въпреки че все още не мога да проумея нищо, си мисля, че сте намерили зрънцето... и наново ще трябва да си блъскаме главите.

Честна дума: още щом двамата бутнаха вратата, Диф си помисли, че не са обикновени клиенти. И се пренесе тутакси седем-осем години назад, когато инстинктивно можеше да познае полицаите, контролорите, всевъзможните надзиратели; по онова време той все си намираще повод за тревога, а ако го нямаше, неговото постоянно психическо състояние пришпорваше въображението му. Ала сега?

Шест-седем „нормални“ клиенти се мотаеха из магазина с надеждата да попаднат на находка. Новодошлите мълчаливо обходиха рафтовете, без да обръщат внимание на Диф, който чакаше, седнал зад масичката в дъното на магазина, до стълбището. Не минаха и две минути и двамата застанаха пред него. По нищо не личеше, че са държавни служители. Диф обаче не се лъжеше.

Поздравиха го с усмивка. Единият обяви:

— Служба за техническа изправност на предаванията ДДОК. Господин Диф Билби, бихме желали да разговаряме с вас, ако нямате нищо против.

„Ако нямате нищо против“ би могло също да значи „нямате избор“...

— Шегувате ли се? — каза Диф. — Нямам никакви проблеми, а моят приемник ОПС е открай време в едно чекмедже.

— Не се шегуваме — увери го същият тип. — Много е важно, господин Билби. Повярвайте.

Диф не бе в кой знае колко добро настроение. Беше се събудил леко махмурлия от снощните злополучни чаши алкохол, а в ума му още блуждаеха ужасяващите образи от главата на Ким, после изми съдовете от цялата седмица, но настроението му не се подобри, после надойдоха досадни клиенти, а от това слънце навън му се прииска да бъде другаде — в едно селско „другаде“, което навярно не съществуваше...

— Вижте какво, имам клиенти, които...

— Ще трябва да им обясните, че магазинът няма да работи, господин Билби. — Любезна усмивка. — Не се безпокойте, възможно е да не сте извършили нищо нередно, но се налага да поговорим сериозно.

„... възможно е да не сте извършили нищо нередно...“

Другият инспектор добави:

— Възможно е, без да знаете, да сте причинили някои неприятности...

— На ДДОК?

— И на други хора...

Първата реакция на Диф бе: „Тези какви ги дрънкат?“, а после: „Хубаво. Ето че съм причинил катастрофата на века.“

— Дайте ми пет минути.

Само за три минути успя да отпрати клиентите и заключи вратата.

— Та какво е моето престъпление? — запита той.

Двамата мъже се спогледаха и тревогата на Диф леко нарасна: почувства, че е употребил точната дума... или по-скоро думата, която никога не би трябвало да произнесе:

— Може ли да видим вашата приятелка, госпожа Ким Сиова? — попита мъжът, който говореше повече и който имаше тик — щом кажеше три думи, си почесваше носа.

Диф им посочи стълбата. Те се качиха и той ги последва. Впериха поглед в лежащата Ким, която дишаше тихо, с отворени очи и втренчен поглед. После тихомълком прегледаха уредите, разположени край леглото. Явно бяха техници, не поискаха никакво обяснение. Диф чакаше. Типът, който си почесваше носа, се обърна към него; Диф забеляза, че бе малко объркан от току-що видяното и се мъчеше да го прикрие. Във всеки случай не долови никаква агресивност в гласа на този човек, когато наруши мълчанието:

— Ние бързаме, господин Билби. Знаем вашето досие, беше ни предадено от фирмата „Том-Фил“. Преди всичко позволете ни да изразим съчувствие заради положението, в което сте.

— Ако някой тук е за оплакване...

— Да, разбира се, простете ми... Използвали ли сте тези терапевтични апарати днес?

— Не, обикновено го правя късно следобед.

— Освен вчера. Лечебните процедури на госпожа Сиова са били извършени, струва ми се, по-рано. Ако не се лъжа, известно време след като са минали агентите от застрахователната служба.

— То... точно така.

— Не се занимавайте с това днес, господин Билби. Ще ви предлага да ме последвате в управлението на ДДОК. Завеждащият службите по техническата изправност на предаванията Адам Стомб ви очаква.

— Господи, но какво съм сторил?

— Повтарям, много неща, без да знаете, много неща, господин Билби. И дори сте убили човек.

— Какво?

— Нека това не ви тревожи, не се страхувайте. Става дума за нещо много сложно... Всичко ще ви бъде обяснено в нашите кантори от Адам Стомб. Преди това бъдете добър да потвърдите нещо, което ни бе съобщено от „Том-Фил“...

Диф се улови, че и той почесва носа си. Измъкна носна кърпичка от джоба си и си изтри лицето.

— В „Том-Фил“, т.е. в докладите от застрахователната служба, се твърди, че сте опитвали многократно да установите пряк контакт чрез система за обратна биокомуникация с... болната. Че сте искали самият вие да изпитате мозъчната буря, която парализира госпожа Сиова. Истина ли е? — Диф кимна.

— Правили ли сте подобен опит вчера? — Диф отново кимна.

Човекът леко пребледня и поклати глава, като че ли очакваше този отговор.

— Непременно трябва да ни последвате, господин Билби: Ако госпожа Сиова има нужда от по-специални грижи, преди да тръгнем...

— Не — каза Диф. — Моето отсъствие...

— Ако се забавите по-дълго от предвиденото, ще изпратим някой да се погрижи за нея евентуално. Вашата помощ ни е много необходима, господин Билби. Може би желаете да се пригответе...

— Готов съм.

Типът се почеса по носа, изгледа Диф, смачканите му дрехи, опънатото над възглавничките тлъстина старо кадифено сако, нагънатия му панталон, босите му крака, кирливи и потни, подпетените обувки.

— Добре — каза той.

След като типът, когото го сърбеше носа, го увери, че скоро ще му бъдат дадени всички очаквани разяснения, не си размениха нито едно изречение, докато пътуваха в колата. Беше много горещо, въпреки че от спуснатите стъкла ставаше течение. Движеха се по улици, определени главно за автобуси с електронно-програмирани маршрути, после по пътни артерии, задръстени от частни коли. Едва след четиридесет и пет минути спряха на паркинга на ДДОК.

Секундите, докато асансьорът се изкачваше, бяха по-мъчителни от всичко останало.

Прекосиха безшумни коридори, разминаваха се с хора, които поглеждаха пътьом към Диф с изненада, ала той така и не разбра дали погледите им означаваха, че тези хора *знаеха* онова, което единствен той не знаеше. Спряха пред една врата. Типът почеса носа си и каза пред вградения вътрешен микрофон:

— Сержантите Биф и Делмет, господин Стомб. Диф Билби е тук.

Вратата се отвори. Сержант Биф (или Делмет) подкани Диф да влезе, побутвайки го по лакътя. Вратата отново се затвори.

В голямата стая беше прохладно и приятно затъмнено. Към Диф се приближи един великан и му стисна енергично ръката.

— Адам Стомб, ръководител на службата за техническа изправност на предаванията на тази мрежа, господин Билби.

Представи двамата си сътрудници: един зловец тип на име Керъл Донастър, от „Том-Фил“, и някой си Жан Гот, ръководител на художествените програми на ДДОК. Момъкът се ръкува дружески, имаше симпатична усмивка и приятна рижа глава. Диф си помисли, че ако за нещо му бъде нужен съдружник, това ще е Жан Гот.

Поканиха го да седне в едно кресло, предложиха му нещо за пиене и той си избра изстуден чай. Ръцете му трепереха. Потта непрекъснато се стичаше по гърба му и лепнеше в гънките на корема му. Цялата тая работа изглеждаше нереална. Диф се чувстваше важен — приемаха го доста вежливо — и едновременно виновен за някакво ужасно злодеяние.

— Отдъхнете си, господин Билби — рече Стомб, като се отпусна в едно кресло, което изстена под него. (Другите двама се приближиха, не останаха прави. На Диф му се стори, че неговият „съдружник“ успокоително му намигваше. Дали се лъжеше? Във всеки случай Жан

Гот се усмихваше.) — Моля да ни извините, че постъпихме малко безцеремонно с вас, за...

— Моля! — прекъсна го сухо Билби. — Обяснете ми за какво съм тук. Почти ме обвиниха за смъртта на един мъж и бих искал...

— По-точно за смъртта на една жена — рече Стомб. — Добре, Билби, ще ви обясним.

Пропуснал бе „господин“, но звучеше по-скоро приятелски, отколкото властно.

И заобясняваха. Ту Стомб, ту Донастър, понякога и Гот. Разказаха за интерферираните образи, забелязани от няколко месеца по обичайните канали на ДДОК, за това, как отначало са били удивени, после разтревожени, за различните хипотези, отхвърляни една подир друга, за настъпилия смут.

Разказаха за вчерашния случай, за смъртта на някоя си Мюриъл Тодоба и за обстоятелствата, при които е станала, за съучастничеството между някакъв представител-продавач и един невротехник. Разказаха му и сценария на паразитните халюцинации, които са имали потърпевшите, изградени въз основа на техните неясни спомени.

И Диф Билби се вледени. От главата до петите.

— Невъзможно е! — изпъшка той.

— Реагирахме точно като вас, Билби, когато преди малко Донастър ни предаде вашето досие и случая с госпожа Сиова. Но трябва да приемем очевидните факти.

Керъл Донастър продължи:

— А ето какво е очевидно, господин Билби: всеки ден от пет години насам вие лекувате вашата приятелка, страдаща от нещо, което би могло да е едновременно синдром „locket-in“ и пълно обездвижване със загуба на говора, по липса на по-добро обяснение. Госпожа Сиова е от малцината оцелели сред жертвите на тези нещастни случаи от няколко години насам. Няма да хваля вашата огромна преданост, с която сте прилагали избраната от вас терапия и която благодарение на вашата особена компетентност сте разработили и непрестанно подобрявали с течение на времето. Всеки ден вие се мъчите да установите контакт с Ким Сиова, опитвате се да възвърнете индивидуалното ѝ съзнание сред вихъра, който я владее психически, мъчите се да активизирате предимно онази част от паметта ѝ, която ще

й върне нейната самоличност, силата и средствата за нейното съхраняване и опазване. Вие сте опитали дори да почувствате това, което...

— За бога, всичко това го знам! — каза Диф.

— Извинете ме... Разбира се. Ето какво исках да кажа, господин Билби. С помощта на вашите контролни уреди, които са също и проводници на мозъчни импулси, вие сте станали жив предавател, който изпраща телепатични послания (точно това е думата, или поне най-подходящата, дори и да се посреща с усмивка и от доста време да принадлежи към речника на художествените измислици... дори и да виждат в нея как Бог приятелски намига на своите създания; забравят се предишните изследвания и хипотези на една сериозна наука, съвсем различна от днешната политико-религиозна бъркотия).

Ниският човек, който допреди миг се горещеше, поспря за малко и присви клепачи зад кръглите си очила. Думите, които бе току-що изрекъл и които влиятелният академизъм охотно би таксувал за „назадничава псевдонаучна ерес“, изглежда, не смуцаваха особено Стомб или Гот. Още по-малко смуцаваха Диф, който обузда нетърпението си, а човечецът му се стори по-симпатичен, отколкото мислеше...

— Вярващ ли сте, господин Билби? — попита Донастър. — Имате ли някаква вяра?

— Предполагам, че всички сведения, които притежавате за мене, доказват, че не съм.

— Разбира се. Но изпитанието, на което сте подложени от толкова време, би могло...

— ... да ме доведе до пълно и окончателно отхвърляне на всяко сляпо доверие, което би трябвало да изпитваме към някакъв справедлив бог, проповядващ търпение, примирение, преклонение в добродетелите на нещастieto, но ако го хванат в прегрешение... о, тогава, колкото и да е великодушен, си отмъщава за най-малката дързост!... *Ако имах макар и зрънце религиозност, ако вярвах в някакъв всеразпореждащ бог, Ким би умряла!* — Диф бе повишил глас.

— Съгласен съм с вас, господин Билби. Както и всички тук, мисля.

— Тогава да приключим с това. Вие споменахте за телепатия.

Донастър кимна решително. Повдигна очилата си на носа.

— Точно за това говорех. Вие сте станали жив предавател, който изпраща телепатични послания. Тоест образи, създадени от мисълта ви. Всички ние мислим с тези отражения на действителността в нас: мислим с образи. С думи-образи. А тези образи са резултат от деполяризираните и свръхполяризираните синаптични мозайки, индуцирани в различните възли на „мисловната мрежа“ при постъпването на сетивни сигнали — електрически вълни от нервните импулси с различна честота. Ето как нашият мозък е способен да извършва синтез на всички локални изменения, да ги свързва и подрежда логично и смислено и дори да ги създава чрез въображението — което е само едно преизграждане на образа, извършвано по синтетичен път благодарение на асоциативните зони на паметта. Образите, които вие създавате в мозъка си, като повтаряте неуморно миналото на Ким Сиова, са израз на вид дейност на вашата мисъл — във вашия случай контролираните честоти алфа и тета. Вие съставяте точни образи, като активизирате определена зона от мозъка си, същата, която се мъчите да събудите у вашата приятелка при сенситометричен контрол, ЕЕГ и допълнителната помощ на релето за обратна биокомуникация. Така ли е?

— Така е, струва ми се.

— Най-голямото доказателство за това е, че когато и двамата се намирате приблизително на същата честота, се извършва повече или по-малко телепатичен обмен: вие възприемате бурята в мозъка на Ким Сиова. Но, както ви казах, вие сте и жив предавател. Вие предавате не само за вашата пациентка. Вие *предавате* въобще. Предавате на продуктивни вълни, с дължина, близка до използваната от някой телезрител в ОПС за визуализиране на излъчвано предаване. Вашата способност за телепатичен автоматизъм е насочвана и максимално засилена благодарение на принципа на обратната биокомуникация. Изпращаните образи *използват за своето отразяване преплетената мрежа от вълни ОПС и церебралните механизми на някой мозъчен приемник*. Тези мозъчни дейности произвеждат електрически вълни с по-голяма или по-малка амплитуда (особено силна във вашия случай) и могат да бъдат предавани посредством електромагнитните полета, предизвикани от мрежите ОПС. Така че вашата телепатична способност изгражда доста свързани послания със съвършено „самоопределена“ композиция от алфа/тета и те се наслаждат на

специфичната за преподавателите ДДОК дължина на вълната. Ето защо и как историята на Ким Сиова, която вие повтаряте всеки ден, отчасти е била приета от телезрителите в ОПС, независимо дали приемникът им е работел или не: били сте много мощен преподавател и отличното автопрограмиране на някои лица... Донастър замълча. Последва тягостна тишина. Диф не знаеше какво да каже, какво да направи.

— Това са фактите — каза Стомб. — Без да си давате сметка, сте играли ролята на самоволен създател. Не сте имали нужда от предварителен запис, който после да се усилва и да се пуска по нашите канали. Самият вие сте били и усилвател, а вашите предавания попадат от само себе си на нашите канали. Така мислим ние.

— А... мъртвата жена?

— Много просто — каза Стомб. — Вие самият, когато се мъчите да се свържете пряко с вашата приятелка, винаги го правите предпазливо. Предвиждате опасност от тежък шок, вашата защитна система е готова да ви предпази, в състояние е да издържи при някои схеми. Вчера, когато се е случило това, вие сте били приемател, следователно преобразувател, но и реле. Засегнали сте нормално включени, значи защитени лица, за които приемането е било само паразитно. Тук не става дума за тази жена, която е използвала непригоден приемник и той е хванал изневиделица емисията без предварителна подготовка. Така е. Вас това не ви засяга. Не ви засяга морално. Обаче вие поставяте пред нас тежка задача... Що за смахната история? Слисан до немай къде, Диф чувстваше, че го напушва смях, несъмнено като реакция на всичко това.

— Вие се смеете? — попита Стомб. Диф изгълта остатъка от студения чай.

— Извинете ме... От нерви е, предполагам. Боже господи, съобщавате ми, че... Това е безумие. Може би не знаете, но когато бях петнадесетгодишен, исках да стана автор и да работя за ОПС. От професионалното ориентиране ме отхвърлиха, понеже моите сюжети не отговаряли на желаните норми. Искаха да ме накарат да дообработвам второстепенни творби от прочути автори. Аз... това е невероятно тъпо.

— Та ти си истински творец — каза Жан Гот. — Самоук и самобитен творец, но фактът си е факт.

Диф прие това „ти“ за съвсем нормално и не се изненада, тъй като идваше от „съдружник“.

— И от колко време вие сте... откога са тези „пиратски“ предавания?

— От няколко месеца.

— Защо само от няколко месеца? — Жан Гот каза:

— Защото ти е трябвало около пет години ежедневни усилия, за да натрупаш необходимия потенциал. А може би и затова, че нашите телезрители ОПС са подобрили възприемателните си способности, а и предавателите ни са ставали все по-чувствителни.

— Велики боже — изпъшка Диф. — И какво да правим сега?

Стомб отвърна:

— Има разрешение. Ще ви го предложим. Преди това ще ви помолим да се подложите на електроенцефалографски преглед, за да се определи точно вашата предавателна зона. Всичко, което чухте преди малко, си остава хипотеза. Трябва да имаме доказателства.

— А ако има доказателства?

— Мисля, че няма да пострадаш от това — каза Гот. — Ще ти предложат нещо.

— Ще се съгласите ли на този преглед? — попита Донастър.

Можеше ли да откаже? Забеляза, че бе смачкал картонената чашка във влажните си ръце. Стомб се усмихна и побутна към него металния пепелник.

— Този кратък сеанс ще стане тук — каза Стомб. — Засега не е нужно да вдигаме на крак цялата сграда.

Диф беше премного объркан, за да схване двусмислицата в последното изречение. Зачака послушно в креслото си.

Стомб се надигна, натисна бутона на едно интервидео. Миг след това непознат техник отвори вратата и бутна пред себе си подвижен комбиниран ЕЕГ със сенситометричен апарат.

Прегледът извърши Донастър. Диф така беше свикнал, че нямаше нужда от никаква каска за обратна биокомуникация: рефлексът подежда и той се оказа в желаната фаза за секунда. Поискаха от него да направи предаването, предназначено обикновено за Ким, и за четири-пет минути приключиха. Донастър свали от него каската с електродите-вендузи.

Притежаваха нужните доказателства. Очакваните. Предполагаемите. Бяха изписани сбито на лентата, която подвижният комбиниран апарат избълва.

Стомб предложи отново да пият и никой да не обели ни дума, докато сервитьорът не си излезе.

Тогава те направиха своето предложение.

Диф Билби ги изслуша, сякаш бе на седмото небе.

Неговата вечна мечта, забравена от пет години. Невероятно.

Най-официално ръководителят на службата за техническа изправност на предаванията на ДДОК, говорещ от името на директора на програмите на антената и в частност от името на директора на художествените предавания, му предложи да приеме поста на извънреден автор за мрежата. Професионалното психологическо потвърждение бе уредено автоматически. Хонорарът щеше да се определя по най-високата тарифа в таблицата.

От своето небе Диф запита:

— Аз... не разбирам... А ако откажа?

— Да откажете? За бога? — учуди се Стомб. — И по какви причини ще се откажете?

— Не искам да изоставя Ким — рече Диф. — Не ме бива за света на именитите автори... Не искам да изоставя Ким.

(И както говореше, се изплаши. Почувства опасни признаци в себе си и бързо ги потисна.)

— След три дни ще бъдеш прочут — каза Гот. — Прочут колкото Тини О'Кейл, Бъртън Лавоайер, Калаен, Хорст Малпас.

— Можем да поискаме подвижните медицински служби към нашето застрахователно дружество да се заемат с госпожата...

— Няма да изоставя Ким! — извика Диф. Испита неприятното усещане, че потъва в креслото си като в нещо дебело и меко.

— Добре, няма да я изоставяте — каза Стомб.

Диф насочи разтреперания си пръст към Донастър:

— Преди малко вие признахте, че тя живее още само защото всеки ден съм се грижил за нея, нали?

— Така да бъде — каза Керъл Донастър. — Но ако работите вкъщи, ние можем да ви осигурим невротехническа помощ. Някой лекар ще ви помага при чисто физическите грижи около болната. Стига да желаете.

Диф кимна.

— Боя се, че ще трябва да търпиш и мене — рече Жан Гот. — Произведоха ме на бърза ръка художествен ръководител на твоята продукция. Ще бъда при теб, за да ти помагам, да ти давам съвети, при нужда... Не да ти казвам какво да правиш, а как да влезе в употреба твоето произведение.

Диф отново кимна. Вече не знаеше какво става с него.

— Какво очаквате от мене, каква история? — попита той.

— Историята на Ким — каза Стомб. — Колкото се може по-скоро. Историята на нейния живот, от раждането ѝ до вашата среща и... нещастиято, което я сполетява. И това, че вие сте решили да продължите да я обичате и да я лекувате.

Зад всичко това имаше нещо много шокиращо за Диф (почувства го), ала и нещо съвсем предизвикателно: изправяше го срещу целия свят.

Той каза:

— Тая история няма нищо общо с онова, което вашите автори са свикнали да пускат по ОПС. Точно обратното.

Стомб сложи широките си длани на страничните облегалки на креслото и се подпря, като че ще става. Но не стана. Отпусна мускулите си и се облегна назад, сплитайки пръсти на корема.

— Вижте какво, Билби. Съгласете се, че сте своего рода интегриран тип, живеещ встрани от обществото. Вие сте необичайното. Както и Ким Сиова. Както и вашата връзка. Този антикварен свят с културни ценности, всичко това... Вие сте страшно подходящ да донесете нещо изненадващо на телезрителите ОПС от нашата мрежа. При това вашият случай е образец за подражание от гледна точка на Всесветското християнство. Вие се оправяйте както искате, но краят е във висша степен морален. — Той се вторачи в Диф. — Дори да е голяма гадост това, което казах, Билби, точно така ще погледнат на случая по-горе и затова ще преглътнат хапчето. Няма да говорим пак за вярвания и религия. По този въпрос сме наясно. Тук пет пари не даваме за това. Важен е процентът на слушане на нашите програми. А той расте. Защо? Защото потърпевшите са се заинтересували от вашите интерфериращи образи. Защото изпитват нужда от нещо ново, а това наистина не прилича на серийното производство на О'Кейл или Лавоайер, или на който ще да е. А това ги

интересува. Тревожи ги, но ги интересува. Ние ще ги успокоим и ще продължим да ги интригуваме. *Ще представим тези интерфериращи образи като специално организирана рекламна кампания за лансиране на един нов автор: вие, Билби.* Още от тази вечер. А вие ще разкажете тази история и вдругиден, понеделник, я излъчваме. Ще видите какво ще стане.

Стомб снижи гласа си до шепот:

— Изстрелваме ви към славата, Билби. И с един замах се справяме с това опасно положение. Печелим заедно, и вие, и ние. По всички линии. О'кей?

Диф преглътна мъчително.

— Процентът на слушане се е покачил, откакто...

— Стремително — потвърди Стомб. — Сигурен съм, че повечето си мислят вече, че е с рекламна цел. Всички останали мрежи ни дебнат.

— Искам да работя съвсем сам — бавно каза Диф. — Директно върху устен кодер от типа „Матферсън“ със звуково заличаване и кортикометричен „роб“. Искам гаранция, че нищо и никой няма да злоупотреби или цензурира моята работа, че няма да има никакви декоративни притурки, музика, коментарии, оформление, които да не са мои.

Стомб подсвирна през зъби.

— Чатките ги тези работи, а?

— Нали ви казах: готвех се за творец. Отхвърлиха ме, но знам тънкостите и техниката.

— Все пак карайте по-внимателно — каза Стомб. — Тежката артилерия ще ви отсеке ръцете и толкоз. Кариерата ви ще свърши на бърза ръка. — И процентът на вашата мрежа ще спадне...

— Не е задължително: нали дадохте модела, ще продължим по-нататък. Една бомбичка освобождава много потиснати импулси.

— Обаче не можете да ме изпуснете току-така, защото съм причина за вашите затруднения, открихте ме... но бих могъл да продължа моето „творчество“ извън вашия контрол и няма да можете да извлечете полза от това. Греша ли?

Диф бе слязъл от небесата. Тръпнеше от агресивност, без да знае в какво точно да се цели.

Адам Стомб присви клепачи. Странно полуигриво-полууморено пламъче проблесна през сивите цепки на очите му.

— Грешите, Билби — отвърна просто той.

Две думи. Само толкова, но Билби разбра каква сила стои зад този човек.

В миг се досети, че данните за слушането и интереса на пострадалите телезрители ОПС вероятно не бяха мръднали, а може и да беше обратното. Може би се страхуваха. Но ДДОК бе открила ефикасно средство да обърне опасното положение в своя полза.

Ала бяха разкрили картите си.

Щяха да използват Диф Билби, нещо, което бе от полза както за тях, така и за Диф Билби, тъй като тази новост щеше да увеличи слушането, след съответната рекламна кампания — кампания за лансиране, която неусетно бе започнала отпреди месеци, — тъй като това предлагаше на телезрителите своего рода предпазна клапа, която им позволяваше да изживеят визуално някои ситуации във от допустимите норми. А и за Диф Билби бе добре дошло — малко сръчност, усет за конюнктурата, умение — и би направил кариера с *легализираното представяне на конфликтността*.

Но могат и да не използват Диф. Ще го отстранят незабавно — него и неговите интерференции. А след време ще копират първия модел от творбата му.

— Да... Билби, лъжете се, ако мислите, че заспалият преди пет години човек се е събудил.

— Но ако приемете да се включите в играта, Диф Билби, вие сте намерили разковничето. Можете да станете онова, което винаги сте искали да бъдете: да сте жив и да можете да го заявите пред света.

— О'кей — каза Диф. — Съгласен съм. Кипеше от възбуда и ужас едновременно. С противен вкус в устата и бледото лице на Ким пред очите. Повтори:

— Наемам се. При условията, които ви поставих преди малко. У дома. Господин Гот е добре дошъл.

— Жан — каза Гот. — Не „господин Гот“. С тебе ще свършим добра работа.

— И един кодер „Матферсън“...

— ... подсилен с кортикометричен „роб“, дадено — каза Стомб. — И „карт бланш“ за реализацията. Кога можете да започнете?

— Тази вечер, ако имам необходимото — каза Диф Билби, без да мисли.

— Ще го имаш — увери го Жан Гот.

Диф Билби бе изпратен до дома си с една сервизна кола на ДДОК. Сам. Жан Гот щеше да дойде при него вечерта с нещата, необходими за „лагеруване“, и апаратурата за творчество.

Диф бе обещал да не установява контакт с Ким, преди официално да започне предаването ОПС и докато не бъде монтирана заглушителна предпазна система. За първи път от пет години той мълчеше.

Когато Гот пристигна, намери Диф седнал до леглото на Ким Сиова. Вгледаха се продължително един в друг. Не си казаха нищо.

Диф Билби завърши така:

„... и разбрах, че ужасът от световната гибел не бе връхлетял само върху Ким; цялата вселена се сгромолясваше. Не само нашият свят, този, който тя и аз се канехме да изградим с взаимни усилия, за да устоим на другия. *Но и другият*. Да, той също се рушеше. По някакъв ужасен начин онзи свят ни бе сразил, ала чудно, победата удържахме ние. Той беше заличен за Ким и за мен, само че аз останах да бдя и видях нетърпимата неправда, която се стовари над нея. Едно бе важно: да вложа останалата ми енергия, гняв и сила, за да върна Ким към живота. Такава бе единствената цел на моето съществуване. И не може да има друга...“

Изрече последната дума и прекъсна приемането от кортикометричния „роб“, после изключи и апаратурата КАС (кодиране — анализ — синтез) за енграмите на кодера „Матферсън“. Последна дума, последно изречение... и сякаш някакъв гаден горчив дим го обвини при мисълта за предателство. Усещане, което кортикометричният запис нямаше да отбележи. Тишината тегнеше над Диф и той не смееше да мръдне — тежка грамада със заоблен гръб и провесени ръце, — седнал пред блока „Матферсън“, поставен на масата. Диф дочуваше тиктакането на будилник или на някакъв друг часовник някъде в стаята, но сигурно се заблуждаваше, тъй като имаше само един малък безшумен електрически часовник с махало. Тиктакането изчезна веднага щом разумът му доказа, че това е невъзможно. Лека-полека дойде на себе си и се намери отново в стаята с познатите предмети сред мекия полумрак. Спомни си, че тук бе и Жан Гот, седнал наблизко в единственото що-годе удобно кресло: той се размърда, свали праметнатия си крак и настоящето отново се възцари наоколо.

Настоящето с тежкото тяло на Диф и празната му глава, в която вече нахлуваше и растеше тревогата. Размърда се и той. Погледна Гот. Опита се да прочете нещо окуражително по лицето на Гот, ала видя само колко е бледо и объркано. После Гот се усмихна. Мъчително, но

все пак се усмихна; така беше — насърчително, заговорнически. На Диф му олекна.

— Четири часа — каза дрезгаво Гот. — Четири часа говори, без да си поемеш дъх.

— Това не е толкова важно.

— Знам... Беше... е, добре, ето какво: никога не съм чувал толкова силен и толкова правдив разказ. Знаеш ли, как да го кажа... просто те преобръща отвътре. Страшен шум ще вдигне!

— Нали това искат. Неочакваното. Предпазната клапа... Безопасното участие в някоя забранена ситуация.

Гот не отвърна. Изглеждаше истински разтърсен.

Диф се изправи, протегна се, та чак ставите му изпукаха. И отново се отпусна в креслото.

— Наистина няма по-добро нещо от тоя „Матферсън“. Работил съм с него за кратко време, когато ме приеха в курсовете по художествено творчество. Наистина си го бива.

— Защо не са одобрили да продължиш?

— Защото сценариите, които им предложих, много приличаха на това, което чу през тези четири часа — усмихна се Диф. — Не отговарят на нормата. Неудобни са. Бяха злото, което трябваше да се забрави, за да се прокара по-лесно идеалът за преобразеното общество, устремено към съвършенството. По онова време още нямаше опасност гражданите да се преситят от доведеното до крайност манихейство... Това, че е нямало нужда и от предпазна клапа.

— Слушай — каза Гот, — твоят разказ сигурно ще разтърси хората. Но знаеш ли как ще изтълкуват края му? Като божие наказание, а за тебе ще си помислят, че искаш да изкупиш греховете.

Диф се изправи мълком, отиде до хладилника и затърси две бутилки бира, отвори ги. Седна отново в креслото и подаде едната на Гот. Отпи глътка и чак тогава заговори:

— Посъветвах ме да пипам с ръкавици, нали така?... Ако съм искал, ще ми позволят да разказвам и други истории. Не само живота на Ким Сиова, но и моя, детството ми, живота на хората, които съм познавал. На майка ми, на дядо ми. Историята на една опустошена равнина.

— Това ще се върже с официалната пропаганда, тъкмо си разчистват сметките със загниващото минало...

— Историята на една равнина, която опустошават сега — продължи Диф. — Животът ми от момента, когато реших да стана творец, до мига, когато срещнах Ким. Историята на едно момиченце, изнасилено от дванайсетгодишен гамен... моята действителност. Действителността. Не знам дали ще вземат края на първата история за... покръстване. Нека си мислят каквото искат. Думите не са всичко, в главата ми остава още нещо, нещо неизречено, нещо зле изречено, гневът, бунтът. И накрая историята на Ким, която искаше само да живее в съгласие със себе си и която...

Спря се. Суров пламък прониза погледа му и стиснал бутилката, той насочи пръст към Гот:

— Помни, Жан. Никаква намеса на вашите коректорски екипи от ДДОК! Никакво преглеждане от онези, дето отговарят за интоксикацията. Стомб ми обеща! Ще го пуснете така, както е! Каквото съм разказал, е завършен продукт.

Гот се поколеба; виждаше се, че е възбуден от всичко това, но едновременно и слисан, и объркан. Той каза:

— Знаеш ли колко време е нужно на човек като Хорст Малпас, за да създаде един художествен филм, като имаш предвид, че е номер едно в ранглистата, с най-много заявки от запаметяващите банки?

— Няма по-гадни филми от тия на Малпас. Още когато бях на шестнайсет години, ми предложиха да работя над неговите декори. Навремето той се нуждаеше от рисувани опори, за да поддържа вдъхновението си...

— А сега пък се нуждае от филмирани опори. Та знаеш ли колко време му е нужно? Минимум четири месеца плюс цял екип оформители, сценографи, автори на диалозите и т.н. Четири месеца, Диф. А ти направи нещо, което субективно може да се разтегли до дванадесет часа, зависи от възприемателните способности на телезрителите, и ти направи това за четири часа! Малпас едва би смогнал да нахвърли най-общо съдържанието, да набележи бегло идеята.

— И какво ще направи Малпас от това кратко съдържание? Нещо заоблено, гладко, мазно, изкусително. Едно лайно. Повръща ми се от Малпас и неговите произведения. Искам да причиня болка, Жан. Да раздразня, да притесня, да принудя да се мисли, да въведа

насилието и нежността, да покажа живота, да кажа, че *за мене светът е това*.

— Наистина толкова е важно това твое лично и необичайно виждане за света...

Диф така и не разбра дали Гот го иронизира, или е искрено трогнат от наивно изповяданата му вяра. Той отвърна:

— Кой е първият?... Разбира се, най-важно за мене е да виждам нещата по свой начин, да виждам онова, което смятам за вярно по моему, с моите очи, с моите вътрешности, моите... Но има и нещо още по-важно: *да го изкажеш*. Да го предложиш.

Гот посочи апарата „Матферсън“ с глава:

— Ние ще предложим този... този вик.

Диф Билби кимна. Сега почти бе сигурен, че може да разчита на подкрепата на Жан Гот. Не само на техническата му помощ. Беше сигурен, че го е разтревожил и очаровал въпреки условните му рефлексии, които все още действаха като естествена отбрана срещу агресията. Почувства се по-добре.

— Така и ще направим — каза той. — Защото откъслеци от този вик вече заинтригуваха онези, които са го чули. Защото за мене творчеството не е нищо друго освен вик от ярост, от гняв, от любов, — вик, изразяващ непоносимото, радостта. Аз няма да отстъпя от това, Жан. Разказвах четири часа, както съм разказвал всеки ден, за да съживя Ким. С моите думи, моите заблуди, моите несръчности. Това не е някой съвършен продукт, който се гълта с лекота като хапче за сън, за облекчение, за изцвяване, а напротив: вирус, моят вирус. Историята на Ким обърква собствената ми история... Това, което казах, не изчерпва всичко, нещо е останало в главата ми, нещо, което не успях да предам много добре устно — моите импулси, а те са и на Ким. Моите съмнения, колебания, неувереност, моето съжаление, че съм показал едно, а не съм успял добре да открия друго. Затова настроих кортикалния „роб“ да заличава смущаващите ме мисли, тези, които не са свързани пряко с историята. Боже господи, знаеш ли какво нещо е ОПС?

— Струва ми се, че зная — пошегува се Жан Гот.

— Ето, разказвах пред тази машина, а тя записваше. С моя глас и моята мисъл. И тази страхотна машина закодира всичко със своя синтезатор. Представи моята история като сигнали, пригодени, за да

бъдат приети чрез символични понятия, групирани в запаметяващи схеми. Ще последва възбуждане на ретикулярните таламусни ядра и предаване чрез лимбичното образуване към един сектор, предхождащ челния лоб. Ще се извърши прекомпозиране на получената възбуда и насочването ѝ към специализираните сектори. Тези сектори ще анализират и натрупат информацията, после ще комбинират в халюцинаторни визуални, слухови и т.н. структури отделните точкови огнища на възбудата. Закодираните сигнали, предадени от „Матферсън“-а, ще се възпроизведат посредством преподавателя. Ето как мисълта на един творец се превръща в схематизирани символи, разбираеми за датчика. Малпас прибегва до помощта на цял един предварителен цирк, за да провъзгласи мислите си, да не допусне грешки, да не се изложи на риск. Аз не искам това. Тази история хората ще я получат така, както съм я предал. Ще я пресътворят по своему, трудно или не, според това дали техните визуализирани схеми са податливи или не за нещо непредвидено. Тъй ще бъде. Майсторът съм аз и имам право, Жан.

— Искаш да ги притиснеш?

Диф въздъхна продължително.

— И да, и не. Не им желая злото. Само да им кажа: на тази земя съществувам и аз, и Ким Сиова също е живяла този живот. Просто очаквам...

Той потърси необходимите думи и поклати глава. Отпи глътка бира и продължи:

— Всъщност не знам какво очаквам, Жан. Това е истината. И въобще очаквам ли нещо.

— Освен излекуването на Ким? Последва дълго тягостно мълчание — Диф Билби бе вперил поглед в Жан Гот. Устните му затрепераха.

— Тя няма да оздравее — прошепна той.

И все тъй вперил очи, без да мигне, продължи:

— Знам го от пет години. Може би и това ще влезе в моята творба. Това, че съм сигурен, че се боря напразно, че всъщност съм мъртъв като нея.

— Но цели пет години...

— ... се преструвах, че още живея, защото отказвах да приема моята смърт и тази на Ким: смъртта на света, който искахме да

изградим заедно, да се намерим и да се опознаем взаимно в него. Но днес я приемам. Днес, Жан, след всичко, което ми се случи... може би защото знам, че ми предлагат място като за мен в света, който отричах, защото се обнадеждих, че ще изкажа моето отрицание... Затова се и срамувам, Жан. Не исках да оживявам пак. Изоставям я.

— За бога, Диф...

— Тя няма да оздравее — повтори Диф. — Но аз може би да.

Гот остави бутилката на пода. Когато вдигна очи, Диф се беше смалил още повече на стола си, забил глава между раменете си, с наведено чело. Гледаше ръцете си, стиснали полупразната бутилка.

— Нали не мислиш така, Диф! — убедено каза Гот. — Разбира се, че не, особено след това, което слушах четири часа. Знам, че ще продължиш да се бориш. Ние ще ти помогнем. Аз ще ти помогна. Чуй, Диф...

Диф не помръдваше. Очите му блестяха трескаво при слабата светлина.

— Диф, погледни ме! — Диф повдигна глава.

— Мръсник! — каза той, потънал в някакъв лош спомен. — Пет години не проля една сълза, а сега оплакваш себе си!

Гот се разгневи.

— Е, какво, хленчи тогава, Диф Билби! Само чуй какво ще ти кажа! Пет години, а, все това ти е в устата, и то, както сам каза, за да се самосъжаляваш. Възмездие! Изкупление на греховете чрез страдание! По дяволите! Но цели пет години, всеки ден, ти си изпълнявал ролята си, мъчил си се да измъкнеш Ким от нейната изолация. Защо? Защото си искал тя да оживее, ето защо, да оживее с тебе, за тебе, *за тебе!* А и за да запазите тоя магазин може би — толкова по-зле, ако съм гаден. Но не си вярвал в това. Ти каза преди малко, че не си вярвал, че дълбоко в себе си си се предал. Имало е болка, ярост, бунт, а сетне всичко се е уталожило. Останал си сам с нея, полумъртвата. Това също са твои думи. Двама мъртъвци. Но преди малко имаше нещо друго, Диф. Ти пак се беше озлобил, беше несправедлив и суров пред онова, което е сполетяло Ким. Та нали за нея мислеше, когато говореше на другите. Беше истински бунт, да. В твоя монолог имаше сила, каквато никога не си имал за тези пет години. Чуваш ли ме?

Диф поклати глава. Две сълзи потекоха по бузите му.

— Тя може да оздравее, Диф. Знаеш ли какво ще направим? Ще използваме това произведение. Ще включим един приемник ОПС в Ким и ще ѝ предадем тази история, нейната история, която никога не ѝ е била разказвана така ясно. През всичките двадесет и четири часа на денонощието, ако трябва. По дяволите, ще опитаме и това. Всички средства ще използваме!

— А застрахователното...

— Те няма да са против. В краен случай, колкото и отвратително да изглежда, ще раздухаме публично този случай. Ще видим. Утре ще поговорим с неврохирурга.

— Но има опасност това да предизвика куп интерференции по нормалните програми: ще се наложи да прибегнем до дължината на вълните, които осигуряват контакт с Ким — а те ми забраниха да...

— Те ще монтират устройство за смущение, Диф. Няма да рискуваме нищо.

Диф остана безмълвен. Само поклати глава и заплака.

Мълчаливо и неподвижно, присвил тлъстото си тяло.

После сълзите му секнаха. Изтри бузите и брадата си с ръкав.

Гот каза развеселено:

— О'кей. Няма да пипаме този филм. Никакво препрочитане, нищо, никакво зализано оформление. Ти си прав. Ето че научих нещо като художествен ръководител. Винаги съм се радвал, когато се случи да предложи нещо оригинално, но в традиционната форма... Оказа се обаче, че взривяването на възприетите форми също ми допада. По дяволите, Диф, чувствам се пак някогашният хлапак, току-що завършил професионалната си подготовка, когато си мислех, че мога да направя чудеса. Още отсега си представям физиономии на критиците и признатите автори в стил Малпас. О'Кейл и Сие! Харесва ми този фарс. Особено пък с подкрепата на Стомб!

— А на Кевин Жборг?

Усмивката на Гот се превърна в лукава гримаса. Дълбоко в очите му проблесна пламъче, но след миг лицето му прие престорено сериозно изражение:

— Жборг е директор на художествените програми. Лъорис е генерален директор на програмите на мрежата. Стомб — ръководител на службите за техническа изправност на предаванията. В конкретния

случай е важно неговото мнение... Всъщност не биваше да ти казвам това.

— Защо?

— Не биваше, но ти го казах. Процентът на слушане не се е увеличил. Напротив, твоите интерференции са предизвикали паника. Имаме стотици такива случаи, а след време заплашваха да станат хиляда, десет хиляди, ако не бяха се натъкнали на тебе. Работите на ДДОК вървяха зле. На „Том-Фил“ също. И дори на другите фирми, които предават нашите програми. Вонеше Диф. Сега обаче замириса другояче. Тези няколкостотин потърпевши ще ги обявят за привилегировани и тогава ще научим, че имало още стотици други, които приемали интерференциите, ама си мълчали. В този момент хиляди от тях приемат рекламните предавания, съставени от преобразувани блуждаещи сигнали. Кампанията се разгръща. По дяволите, твоето произведение може да се програмира, още утре, т.е. — той погледна часовника си — дори още днес, неделя, стига да искат. Довечера или сутринта. Не, Диф, процентът на слушане... Но тъй като успяха да обърнат нещата, сега ще направят „бум“. А това е един шанс за нас. И то благодарение на тебе. Те ще пуснат на всяка цена твоето произведение, и то само след няколко часа, стига да им кажа по видеофона, че е готово, завършено, обработено и зрелищно. Ако гарантирам за него, те няма и да го погледнат. Но ако все пак го направят, готов съм да вдигна скандал, за да ги убедя, че не можеш да постъпиш другояче. И няма да го подложат на никаква преработка: това изрично е казано в твоя договор.

— Договор ли?

— Който донесох, а ти ще го подпишеш. Валиден за най-малко четири произведения... Ще го пуснем. По дяволите, особено ако наблегнем на финала и неговото морализаторско тълкуване.

Гот се изправи, измъкна от джоба си дебел найлонов плик и го подаде на Диф.

— Договорите. Къде ти е видеофонът?

— Долу, в магазина. Жан?

— Ммм?

— Знаеш ли, нещо такова си мислех и аз за този процент на слушане.

— Нима?

— Защо ми го каза? Каква е всъщност твоята роля тук?

— Казах ти го, защото не си глупав и допусках, че се досещаш. И още как. Колкото до ролята ми... аз съм художествен ръководител. Тъпо е. Да те ръководя, да те съветвам, ако възникнат въпроси пред тебе.

— Това, дето ми каза за Ким...

За първи път лицето на Гот загуби добродушния си израз:

— Мислиш, че съм говорил служебно? Ако мислиш така, кажи. Веднага ще поискам да ти изпратят друг художествен ръководител. Каквото съм казал за Ким, казал съм го лично от името на Жан Гот. По дяволите. Тази история ме грабна просто защото е уникална. Някой си да обърка нашите програми, къде се е видяло такова нещо. После, след твоя номер като „самоук“ творец, се постарях да си върша работата, като ти подказвам подходящо оформление за произведението ти. Продължавам да го правя, но едновременно открих, че изкуството може да се възприема както с главата, така и с вътрешностите ни. Грубо казано. Продължавам да върша своята работа, като си казвам, че творбата в крайна сметка е един облагороден отпадък, един усъвършенстван отпадък, изхвърлен от тази чудновата физиологическа и психологическа машина — човешкото същество. Отпадък, доколкото е „в повече“ и не може „да трае дълго време“. Искаш ли една хубава метафора за пример? Лайното е отпадък. Нормален, необходим за биологичното равновесие на всекиго и за доброто му състояние. Кой е казал „това е мръсно“? Такова било схващането за ценностите в дадено цивилизовано общество. Лайното е един нормален, необходим отпадък, само че опошлен; творчеството е отпадък, нещо, което освободената от автоматизираните навици мисъл изхвърля въвн от себе си, също така необходимо, но обикновено потискано, за да се поддържа един обществен ред, изключващ изненадите — следователно творчеството е частично разрешено и обработвано, за да бъде някак признато. И като ти казвам това, върша своята работа както никога досега, признавайки какво мисля от дълго време, още когато видях с очите си как постъпваш ти в твоето толкова лично творчество, в разрез с всички официално установени рамки. Работеше не само твоят ум — твоят осакатен, частично буден ум — той бе сечивото на ЦЯЛОТО ти същество. Никаква предварително изфабрикувана морална или интелектуална система няма да ти попречи да се изходиш, когато ти се

прииска. Обаче тези системи могат да потиснат изхвърлянето на отпадъка от творчеството, задушавайки нормалния процес на отделяне на това „нещо в повече“. От него ще направят един управляван акт. Творчеството ще стане нещо банално, обикновен жест, осакатен рефлекс... а ако е прекалено силно, ще го обезценят, ще го превърнат в едно мръсно лайно и бързо и задължително ще го забравят. Така мисля аз. И така схващам моята роля тук, при тебе. И веднага започвам да я изпълнявам, като видеофонирам в програмирането, за да им съобщя, че имаме една рядкост. — Усмихна се отново. — Ще си послужи с други думи, разбира се.

Почака Диф да отговори. Той поклати глава и също се усмихна.

— Жан Гот, чудно е как с тези идеи не са те обявили за непоправим психопат, еретик и тем подобни?

— Правех се на овчица, докато ме ориентират към артистичната дейност на ОПС, на творческа длъжност, която ми допаднаше и не беше опасна. За всичко си държах езика зад зъбите.

— Ти да... Обаче аз не.

— Така е. Но ти твориш почти несъзнателно. ТИ НЕ МОЖЕШ да бъдеш нещо друго. Впрочем в такава степен може и да е заболяване... при една ценностна система, която вероятно е също един вид болест. Да не можеш да издържиш на насилието на една заобикаляща действителност, смятана за синтез на всичко най-добро. Да не умееш да се отстраниш, да се стремиш към бягството, което ще те опази *жив*. Да не можеш да си държиш езика зад зъбите. Нито да се покориш. Да викаш за помощ всички компенсирани средства на изкуството. Защото не си можел да лъжеш, Диф. Освен тези пет години, когато си бил мъртъв.

Той добави:

— Като много други, които ние, техниците на преподавателите ОПС, подкрепяме в смъртта.

— Но къде е тогава моето творчество? — попита Диф.

— Знаеш добре. В самия ти живот. В нуждата да бъдеш това, което си, отхвърляйки господстващите образци. В твоя бунт. Ти можеш да го изразиш само по антисоциален страничен път, защото те задушаваша. И той се готвеше да избухне с помощта на Ким като ваша обща творба. Преди. Но сега, ето как...

Диф стоеше безмълвен. Той размаха за поздрав бутилката бира под носа на Гот и на един дъх я опразни. Гот кимна. Заслиза по стълбите, поспря. Над стълбището се виждаше вече само главата му.

— Диф...

Диф въпросително повдигна едната си вежда.

— Ние наистина подкрепяме хората в смъртта с помощта на ОПС. Най-хубавата от всички религии, най-действителната, защото е прикрита — жизнена, защото и тя си затваря устата. Разбираш ли, за първи път от много време си мисля, че си върша добре работата. Не че това ще революционизира планетата, нали разбираш? Само чувствам, че сега си върша добре работата. Мое лично творчество. Я ми извади още една бутилка бира.

Главата на Жан Гот изчезна.

Той говори по видеофона половин час. Диф го чуваше как ръмжи и се ядосва на моменти, за да ускори програмирането на живота на Ким, творение на Диф Билби.

Качи се горе ухилен, с кръгове под очите и разрошени коси, като че току-що се беше бил.

Диф му подаде отпушената бутилка — взел бе още една и за себе си.

— Печелим — викна Жан Гот. — Първо програмиране — днес следобед, второ — утре. Ще чакаме реакциите. Никой не повярва на твоето четиричасово произведение. Някакъв тип — мухльо такъв — за малко да се задави, като му казах, че няма да има преработка. Наложих се да се обадя на дирекцията — тя е съгласна. Свързах се и със Стомб. Събудих го. Колко е часът?

— Съмва се.

— По дяволите! А никак не ми се спи! Един като се разкрещя — и знаеш ли защо? Защото не искам и да чуе името Диф Билби. Предчувствам, че ще стане страхотна бъркотия.

Той изпи бирата. Наистина се съмваше. През големите прозорци със спуснати пердета се очертаваха сивите фасади на жилищните сгради по улицата като тебеширени рисунки върху почернен с въглен фон.

И на Билби не му се спеше. За първи път от толкова време чакаше припряно да се роди денят, да закрещи, да размаха ръце, да

заяви за себе си като всяко новородено. Имаше странното усещане, че той акушира на този ден, той или Гот, все едно.

Умората действаше като опиат. Да заспи и да развали това усещане, какво светотатство!

Диф предложи миризлива трева, Гот прие. Натъпкаха малките си кокалени лули и запушиха, наблюдавайки как дневната светлина постепенно завладяваше пространството, осветявано от лампата.

Тогава, обгърнат от голям облак синкав дим, Диф спокойно каза:

— Бих могъл и да изчезна, нали?

— Да изчезнеш?

— Ако, да речем, ми се прииска да ида по-надалеч в моите произведения. Ако след първото излъчване, поради неуспех или натиск от политико-религиозните власти, бъде анулиран договърът — а аз продължа нелегално моите предавания.

Гот изпусна голямо кълбо дим.

— А след смъртта ми — каза Диф — какво ще стане с Ким?

Предметите и мебелите в стаята придобиха ясни очертания, обичайната си форма. Петната от сенки и светлина застанаха по местата си.

Уличните шумове достигаха до тях.

— Тутакси ще довтасат да търсят филма — каза Гот. — Ще трябва да споменем за това в следващото ти произведение. Сюжетът и всичко останало. Мисля си, че ще бъде по-трудно от онзи първи вик на сърцето. Нещо ще трябва да се направи... не знам. Да се заговори за това.

Сенките и светлините моделираха костеливото лице на Ким, хлътналите ѝ бузи, изпъкналите и скули и брадичка. Тя дишаше. Клепачите ѝ потрепваха през двайсетина секунди.

— Знаеш ли — каза Диф, — аз не бях дебел като сега. Бях... като всеки друг. Но тя беше фантастична.

— И ти си бил такъв за нея, клети човече.

— Аха — отвърна Диф. — Вярно, бях фантастичен. Той дръпна от загасналата си лула. И каза:

— Тя ще оздравее, Жан. Ще оздравее, сигурен съм. Ще постъпим както казваш. Ще разчупим това нещо. И добави:

— Тази сутрин разбирам това. Чувствам го.

Гнетеше го най-вече мълчанието. Повече от изгонването. Всъщност двете взаимно се допълваха и той още по-силно чувстваше колко непригоден е за живота на тази нова планета, която постепенно откриваше и която му предлагаше какви ли не смайващи изненади, че ако не внимаваше, лесно можеше да се плъзне от тревогата към истинския ужас.

И дали не беше вече много късно? Не беше ли *винаги* много късно? Имаше ли нещо, с което *да се предпази*? Беше съвсем несигурно. Чувстваше се като болен от някаква генетична аномалия, лишен от имунна система, тънещ в свят на хищни микроби, злотворни спори, подигравателни вируси... Хапан, смукан, изсмукван от цялата тази противна гмеж, която несъмнено се готвеше за повсеместно настъпление...

Но къде да се подслони? Разбира се, имаше някои заведения, тихи пристани, където се събираха гражданите в период на очакване, ала въпреки сполетелите го беди Даниел Монклеман не искаше да приеме положението си на изгнаник, истината е, че не искаше да подпише своята абдикация. Оттук дочуваше разговорите... и от немай къде признаваше причините за своето „очакване“: в неговата професия „очакване“ автоматически значеше порицание, тъй като не съществуваха икономически и обществени условия за безработица...

Та ето това мълчание...

Отначало се носеха слухове, ала обикновено те оставаха на заден план, не им се обръщаше кой знае какво внимание. А сега взеха да излизат на сцената. Преди попадаше на музикални програми, на информация за движението или за дребни градски проблеми, които улавяше автоматично само като завъртеше копчето на аудиоприемника — а копчето го завърташе винаги автоматично. Имаше разговори, в които можеше да се намеси или да проследи, познавайки същината на разисквания проблем, тъй като всички те тръгваха от програмите ОПС. Сега се чуваше само бръмченето на автомобилните мотори и думите,

които си разменяха *нормалните*, „интегрирани“ хора, а от тези думи поне една четвърт бяха загубили своето значение. Дори да се отнасяха до познати неща, Даниел трябваше да положи усилие, за да се включи в разговора, и все му се струваше, че не знае някои нови данни.

Всъщност това „мълчание“ бе като странното и тревожно гъмжене в джунглата, забелязано от първия цивилизован човек, запрятен в зеления ад.

В бетонно-асфалтовата джунгла Даниел последва дирите, които трябваше да го отведат до познатите „постове на цивилизацията“. За да осъзнае съвсем ясно, че и тук го чакаше отхвърляне. Джунглата надви. А дали не бе обратното, не бе ли джунгла за самия себе си, последният дивак на земята.

Първа спирка: „Веселата хубавица“. Приятен полумрак сред душния следобед... но много скоро превърнал се в душен полумрак. Тишина. (Но знаеше, че мозъците на онези притежатели на ушни приемници, които желяеха, се омайваха от лека музика.) Приглушени разговори на момичетата сервитьорки с клиентите. Много маси бяха заети от безделници с притворени очи, които се наслаждаваха на визуализиран сеанс ОПС и същевременно вдъхваха атмосферата на заведението. Помъчи се да подхване разговор с бармана и съобщил, без онзи да го е питал, че приемникът му ОПС е повреден. Човекът се усмихна и забеляза, че е смешно да се случи такова нещо на продавач на „Том-Фил“. Даниел, който бе вече решил да скрие, че е в очакване, разбра, че не бива дори да намеква за повреда на приемника, освен пред непознати. Засмя се заедно с бармана, призна, че положението му не е кой знае колко приятно. Събеседникът му се учуди, че като представител на фирмата няма възможност незабавно да подмени приемника си. А Даниел, в желанието си да не споменава за интерференциите, на които бе жертва, се заплете в объркани обяснения за някакви минимални срокове и за предимството, което се давало на клиентите, противно на това, което се мисли. Принуден бе да признае, че трябвало да почака ден-два поради техническа повреда, което се случва рядко — поясни той. Барманът изслуша всичко напълно безучастно. Даниел се почувства още по-засегнат поради факта, че дори в това положение бе намерил начин да прояви усърдие и да рекламира фирмата, която го бе изхвърлила. Рефлекси, които неизменно се проявяваха и срещу които му предстоеше да се бори.

Когато му дойдеше времето, психопрофесионалните съветници по ориентирането щяха да си имат доста работа!

Даниел попита бармана за новините по света, от което последният буквално се втрещи (и Даниел пак бе принуден да му обяснява колко изолиран се чувства човек, когато е откъснат от света...). Онзи явно се стараеше да прояви разбиране... но, изглежда, не му се удаваше да се види в подобно положение. Той каза:

— Хм... всичко е наред.

И уж *случайно* единствената новина която съобщи, бе:

— Някаква известна жена от „Вярата на човека“ била намерена мъртва тази сутрин, но изглежда, че е умряла вчера. От естествена смърт, както казват.

— Както казват? — прошепна Даниел.

— Вярващите от „Вярата на човека“ използват положението, за да сеят раздори. Говорят за политически атентат. Гледат да не насочват пряко подозренията си, обаче...

Даниел бе излязъл от бара.

От този момент нататък той си втълпи, че не само джунглата, из която бродеше като сомнамбул, беше осеяна с клопки, отрови и капани, но че всички тези опасности бяха насочени точно и единствено срещу него. Измисляше си най-невероятни неща, които със светкавична бързина ставаха правдоподобни... А дали не бяха го замесили в някаква машинация...

Абсурд! Пълно безумие! Невероятно! Та нали проклетата Мюриъл Тодоба бе настояла да бъде незабавно включена? (Всъщност беше ли *наистина* настояла? И без да иска, преживя наново онзи момент: пасивността и безразличието на младата жена, докато се прегръщаха... но веднага си изгради следното противоречиво доказателство: тъй като тя се отнесе така безразлично, не значеше ли това, че се стремеше към нещо, което си беше наумила отнапред?)

Втора спирка: „Мъртвият бар“, пак на остров Сен Луи. Същият декор, същата обстановка, същият потаен ужас.

Побягна. След като глътна четири чаши уж с уиски. Мислеше, че алкохолът ще му помогне да понесе самотата. Обратният ефект не закъсня. Алкохолът още повече го затвори в един скроен по мярката му пашкул и изтъка допълнителни мрежи.

Като парадокс онова, което двукратно бе изживял чрез интерференцията в ОПС, придоби голяма важност. Особено снощното изпитание. Постепенно реши, че *това е* единствената приемлива действителност.

Бекен му бе казал: „Възможно е да бъде своего рода автопрограмиране на най-съкровените ви надежди, визуализиран израз на един идеал, до който всички се домогват, но никога не улавят. Това са вашите мечти, вашите възвишени желания. Търсене на абсолютното — и неговото откриване, изживяно като организиран сън. И всичко това на дължината на вълната на колективното подсъзнание посредством една мрежа на ОПС.“

Да. Божиите създания си остават вечно деца, директори съвършенството. И само грамадите от грешка на лъжепророците ги отклоняват от духовните им стремежи. Да, да! Познатата песничка... И към това разклатено положение се прибавя алкохолът, то се знае. Така или иначе тази песен изведнъж се стори на Даниел много наивна... питаше се как е могъл да си я тананика толкова време. Имаше нещо ужасно в нея. И неприемливо. Колективно подсъзнание ли — не искаше и да чуе за него. Нека другите се радват на измислиците, които са заслужили. Той не държи да споделя с когото и да било преживяното предишната нощ. То си беше негово. Само негово. Господи, та онази девойка бе създадена само за него, беше го почувствал — другият, този, когото тя чакаше, бе той. И все още бе навярно. Защото тя съществуваше, тя го зовеше.

И наистина му се стори, че я чува, дори без приемник. Шокът бе тъй силен, че за малко не се блъсна в един автобус. Мислите му се объркаха.

Когато по-късно дойде на себе си, беше нощ. Даниел вече не броеше погълнатите чаши. Той говореше ли, говореше, за момичето с червените коси, което бе създадено само за да го срещне и което пламенно го очакваше някъде. Спомни си смътно за един барман, който му бе казал нещо такова: „Приятел, тая проклета рекламна кампания май ви се е отразила зле, а? Ким чака и мене, човече. Няма да ви сервирам повече, ето ви сметката!“ Той заплака. Заобяснява, че това нямало нищо общо с настроението му, че било само в глада, просто слюнката е сбъркала пътя си (искаше да прояви хумор), а

барманът си помисли, че той е четири пъти по-пиян, отколкото изглежда. Издърпа чашата, която му бе напълнил, и му върна парите.

Още по-късно изхвърлиха Даниел от един ресторант, защото се заяждаше с всички клиенти и вдигаше шум, искаше да отвлече някаква червенокоса девойка, която, както твърдеше, го очаквала тук, откакто се бе родила. Ядоса се, но след като го замериха два-три пъти със салфетки, моментално изтрезня. Като се катереше по вратичките, успя някак си да се намъкне в колата си през вдигнатия покрив. Един дежурен полицаи се приближи, но се залиса с някакъв тип. А Даниел заспа на седалката зад волана.

В паметта му светкавично нахлуха спомени. Ужасна болка стягаше черепа му и режеше като с трион тила и слепоочията. Отвори очи, погледът му попадна сред същинска бялна се пещ и тутакси затвори очи. Дочу шумове, някакъв глас. Поизвърна глава и пак отвори очи. Добре. Няколко пещ: само някаква гола крушка с нагорещени жички, повесена на шнур от тавана. Таван... крушка... значи: вътрешност на апартамент, на стая. Къде? Кога? Няма отговор без необходимата информация... Даниел се напрегна да събере някои сведения.

Първо се намери легнал на една кушетка, легло или диван, нещо меко и хоризонтално, което сигурно би било удобно за всеки нормален човек, легнал отгоре му — т.е. пощаден от мигрената. Предпазливо озъртане. Млечнобели стени. Голи. Няколко занаятчийски афиша, по които погледът му се плъзна, без да се помъчи да забележи нито изображението, нито обясненията. Прозорец с плътна кафява завеса. Маса. Врати — на стенни шкафове, на дрешник или водеха към друга стая? Затворени врати, боядисани в кафяво като завесите. Под от стари-прастари дъски с изпъкнали жилки. И толкова мръсен.

— Е, какво? — рече гласът. — Как сме?

Даниел подскочи и тутакси седна. Стопеното олово се залюля от единия до другия край на черепа му и трябваше да опре глава на облегалката на канапето (беше канапе) и да притвори очи за секунда. Сетне ги отвори.

Човекът стоеше прав пред него и му подаваше чаша вода. Едно хапче кипеше и кръжеше на повърхността.

— Вземи — каза човекът — и пий. Много помага. Казвам се Голо.

Низ от думи, изречени монотонно. Болезнено шляпаха слепоочията му, сякаш го удряха с пръсти. Голо ли? Е, та какво? И защо му говорят на „ти“? Хората, които ви говорят на „ти“, без да ви познават, непременно спадат към една доста особена обществена категория. Примери колкото щеш в информационните бюлетини, документалните филми и филмите на ОПС. „Този тип, помисли Даниел, не е от моя свят!“, сетне си спомни какво беше станало със света, за който машинално си бе спомнил, помисли, че може би точно този Голо бе един „съдружник“, „побратим“.

Пое чашата. Почака, докато се разтвори хапчето, като се мъчеше да сложи мислите си в ред. Същевременно се взираше в Голо. Млад, трийсетина годишен, ниско остригани коси, доста пооредели. Сив дружелюбен поглед. Трапчинка на брадичката. Облечен спретнато в син платнен панталон и яке от изкуствена кожа, закопчано до врата. Обувки от синтетична прозрачна материя, бежови.

— Пий — рече Голо. — Стопи се.

Даниел пи. Наистина се беше стопило и плюс това беше гадно. Той се намръщи и върна празната чаша на този любезен Голо.

— След три минути ще се оправяш — увери го младият човек.

Даниел дори не се опита да повярва. Голо седна на пода (с този хубав панталон на такъв мръсен под!) и сложи чашата до себе си.

— Къде съм? — попита Даниел. — Колко е часът? Как съм попаднал тук?

Голо се усмихна с вид на човек, който е изпадал хиляди пъти в подобна ситуация.

— Отговарям подред: при мене си. Сега е... шест часът сутринта, неделя. Тук си, защото тука те доведох. И съм готов да ти дам всички желани разяснения.

— Шест часът сутринта? — заекна Даниел. — Неделя? Това е... дръпни това перде, отвори прозореца за...

— Тц-тц-тц — отвърна Голо. — Няма да дръпна пердето, няма да отворя кепенците. Тъй е по-сигурно. Формално погледнато, сградата е необитаема, определена за събаряне. Практически виждаш... и ако саботажът по картотекирането на градските сгради продължи, няма да я съборят още една-две години. Но ти можеш да ми вярваш; погледни.

Той показа китката си и ръчния хронометър. Даниел види часа и датата. Поиска да сравни със своя: нямаше хронометър. А не можеше

да си спомни имал ли е преди това.

— Нищо не разбирам! — каза той. — Кой сте вие? Защо живеете в изоставен блок?

Вместо отговор Голо му показва стените и афишите. Смаян, Даниел прочете лозунгите, пропагандиращи „Вярата на човека“. Изкрещя:

— Но къде се намира този блок?

— В източното предградие. Периферията на Нов Париж. Парадоксално е, но ако Стар Париж значи лукс, Нов Париж пък значи лайно... ама какво искаш, като не ни дават да си изберем територия. Можеш да ми говориш на „ти“.

Даниел остана със зяпнала уста. Както му обещаха, мигрената му отслабваше. Би предпочел тя да си остане, за да не я замести другото неприятно чувство, което го обземаше...

Чу се да пита с отчаян глас:

— Но... какво съм ви сторил? Защо сте ме довели тук? Голо изглеждаше учуден.

— Какво си ми сторил? О, на мене нищо. Обаче си дигал страшен скандал в един квартален ресторант, където имат обичай да се събират доста наши хора. Крещял си, че момичето от рекламните предавания ОПС, с което 5-а мрежа ни проглушава ушите от вчера, било любовта на твоя живот, че те очаквала, че ти си дошъл... Да не говорим какви нападки си сипел срещу обществото и как си ревял срещу Всесветското християнство, „Том-Фил“ и някоя си Матилд... Не те знам към кое вярване спадаш и колко бутилки си пресушил, но си казахме, че е по-добре да не привличаме вниманието към нашия район. — Той пипна ухото си и своя приемник ОПС. — Ти нямаш такава дрънкулка, ама ти е останал белег от нея. Загубил ли си го, или така си искал?

— Загубих го — изпъшка Даниел.

— Да не мислиш, че го направихме само за да се спасим от инспекторите, дето гъмжат из този район... Ние, привържениците на „Вярата на човека“, когато можем, оказваме помощ на други противници на режима... и даже на поддръжниците на режима, ако има случай, само че това се случва рядко, признавам. Ние сме материалисти-деисти и почитаме незнайното като екзистенциална сила. Всяко живо същество, човешко, животинско, растително,

непременно е подвластно на импулси, породени от заобикалящата го среда, които обаче никога не могат да бъдат обяснени само с нашата логика. Незнайното е единственият господар, който...

— Знам! — прекъсна го Даниел. — Познавам вашите философски и религиозни принципи.

— Това не е рели...

— По дяволите! Какво съм търсил в този ресторант? Как съм попаднал тук?

— Е, добре — каза Голо, поклащайки глава. — Нали ти казах какво си правил. Откъде си дошъл, как си попаднал там, не знам. Зная само, че те изхвърлиха, че се качи на четири крака в колата си и едно дежурно ченге те взе на мушката си.

— Спомням си...

— А пък аз си рекох: слушай, Голо, ако не загладиш работата, тоя пак ще започне старата история и ще вдигне на крак всички квартални офицери. Може да стане лошо и за нас, и за него. Хванах ченгето, обясних му, че си ми приятел и че си попрекалил с пиенето. Седнах в колата ти и те докарах тук. Това е.

— Що за тъпа история — каза Даниел.

— На твоє място щях да благодаря. Или си мислиш, че ми е провървяло с тебе. Какво е твоето движение?

— Какво?

— Твоята партия? Обзалагам се, че си от „Преродените в бога“. Само те имат наглостта да крещят на публично място като тебе.

Гласът му достигаше неразбираем до ушите на Даниел. Няколко загадъчни фрази се въртяха в главата му, особено една, която извикваше далечната мисъл за един барман, бог знае къде...

— Слушай — каза той, — каква е тая работа с рекламните съобщения?

— Чак пък да не си спомняш... ама ти май от тях си се подредил така, а...

Голо търпеливо обясни, че от няколко месеца някакви интерференции (онова, което тогава вземаха за интерференции) обстрелвали емисиите на ДДОК. Някои се тревожели, други надушвали, че се готви някакво сензационно събитие. Предната вечер мистерията била разбулена: ставало въпрос за рекламна кампания, с която телевизионната мрежа лансирала една нова серия за тази неделя.

Нещо революционно, крещели те в главите на милиони хора с настъпването на нощта, като прекъсвали директните програми и визуализации на всеки половин час. Заглавието било „Животът на Ким“.

— Мръсна новоизмислена интоксикация — заключи Голо. — Ама ти изглеждаш съвсем плачевно. Да не е от алкохола...

Даниел се вкопчи за страничната облегалка на канапето. Простена в себе си: „НЕ! НЕ!“

— Ей! Приятелю! — извика Голо, изплашен от внезапното му побледняване.

Изгубил контрол над себе си, Даниел грубо избухна:

— Не съм ви никакъв приятел! Нямам работа тук и искам да изляза! Искам да си ида!

— Дума да не става... в това състояние не. Трябва най-напред да знам с кого имам работа. Рискувах, като те доведох тук. Ти нямаш никакъв документ в себе си, нито в колата си.

— Нямам...

Даниел опипа джобовете си. Досега не бе обърнал внимание на облеклото си. Беше по риза и панталон, само с една обувка.

— Къде ми е самото? Обувката?

— Някъде по пътя, докато си щурял нощес, приятелю. Ти изникна в ресторанта точно в този вид.

— За бога, това е невъзможно! Аз се казвам Даниел Монклеман! Продавач съм от фирмата „Том-Фил“, сега съм в очакване, защото... (нещо щракна предупредително в главата му и той реши да не стига до края)... защото приемникът ми е повреден. Пострадах от тези рекламни машинации и мислех... те са принудени да действат по този начин! Помислих, че повредата е от това! Не участвам в никакво революционно движение, аз съм всесветски християнин и нямам нищо против вас. Пуснете ме да си ида...

Стаята му се стори изведнъж по-празна. Смут пробягваше в жилите му.

— Да те пусна да си идеш? — запита Голо престорено кротко. — След това, което ми каза?

Даниел понечи да се обади, но се отказа. Никога не бе се озовавал в подобна ситуация, донемайкъде изпаднал, изоставен от всички и дори от себе си.

— Вие сте взели документите ми... — каза той. — Вие. Нямам нищо против вас...

Думите му не звучаха убедително. Голо още повече присви очи.

— Ако казваш истината, тогава съм любопитен да знам какво търсеше из нашия район. Ако лъжеш, още по-любопитен съм да знам защо ме будалкаш с тая идиотска басня и какво се крие тук. И в двата случая се питам защо не постъпих другояче, ами те прибрах и те доведох тук... И то тая нощ. След всичко станало...

— Поинтересувайте се! — замоли Даниел. — Ще видите, че...

— Бездруго ще се поинтересувам, и то още сега. А ти ще си стоиш тук. Обаче първо ще се разбере с другарите какво да правим... Право да ти кажа, не знам какво да мисля...

Да признае ли всичко? Казвам се Даниел Монклеман, отстранен съм от „Том-Фил“ за тежка професионална грешка...

— Защо казвате: „и то тая нощ“? — попита той. — Какво е станало?

Голо пак се замисли, присвил проклетите си очи...

— Така — рече най-после. — И откога ти е повредата?

— Вчера... вече не помня... Не, онзи ден, само че не беше повреда, защото... свалиха приемника ми в събота сутринта.

Нито дума повече.

— Да допуснем — кимна Голо. — Значи не знаеш? В петък следобед или вечерта е починала една много известна жена от нашата партия. Официалната версия е: сърдечносъдова недостатъчност. Ние поискахме аутопсия, но както се знае, те могат да представят нещата иначе, за да потвърдят тяхната версия. Ние обаче подозираме, че това е политически атентат. Ликвидирали са я. Кой е виновникът или виновниците? Не знаем. Издирваме ги и ще ги открием. Целият квартал кипи и затова е пълно с ченгета. Предвидили са реакцията ни, а това доказва, че нашата хипотеза не им изглежда толкова невероятна...

— Но за какво аз... политически атентат ли? Кой ще посмее да прилага такива методи?

За секунда на лицето на Голо се изписа искрено удивление.

— Ти шегуваш ли се, или наистина си кръгъл наивник, надъхан от Всесветското християнство, ама може и да си страхотен комедиант, а!

И точно в този миг в главата на Даниел Монклеман блесна мълния. В мига, когато се запита дали „страхотният комедиант“ не бе точно този човек, седнал пред него. Спомни си за Мюриъл Тодоба.

— Точно тъй — каза Голо. — Ето виждаш ли, че си в течение.

Даниел бе произнесъл името на висок глас. Със свито гърло се помъчи да заличи ужасната си непредпазливост:

— Чувал съм наистина да споменават това име... да говорят за тази афера...

— И като храбър всесветски християнин кацваш пиан като пън в квартал, за който знаеш, че ври... Отлично... Сега вече знам какво да правя с тебе.

На Даниел му се виеше свят. Почувствал, че събитията го изпреварват, той замълча и глупаво се усмихна. Мускулите на лицето му не го слушаха.

И пак замоли: „Проверете! Проверете самоличността ми!“ Кое то и щяха да сторят, ако не го бяха направили вече... ако вече не знаеха, и то отдавна, що за човек бе убиецът на Мюриъл Тодоба. Този, който бе послужил като инструмент за убиването ѝ.

Значи целият този мизансцен... целеше да го повъртят още, за да разберат кой стои зад него, и тогава ще си отмъстят...

Но подобна безумна ситуация се преживява само във филмите на ОПС!... и винаги свършва добре...

Дали пък не участва в някой филм ОПС?

Възможно ли е приемникът му ОПС да е чак толкова развален? И сега да изживява вътрешно кошмар, който няма нищо общо с действителността?

Усмихна се още по-широко. Така го смазваше всичко, стоварило се над него, че не можеше да реагира разумно.

Голо се изправи. Отвори една врата (беше стенен гардероб), върна се с друга чаша, пълна с кехлибарена течност.

— Пий.

— Какво е...

— Приспивателно. Няма друг начин.

Даниел се ухили до уши. А му се искаше да завие.

— Отрова е, нали? Искате да се отървете от мене.

— Господин Даниел Монклеман, защо си мислиш така, щом не си виновен за нищо...

Това изречение, казано с такъв тон, вече издаваше една огромна машинация.

И той посегна към чашата.

— Те имат сума начини да вкарат шпионин камикадзе — каза Голо. — Ще видим тая работа. А дотогава пий. Приспивателно е.

Даниел помисли: „Тия ще издирват и ще открият нещо, което не зная дори аз, т.е. кой ме е подтикнал да извърша това незаконно включване. Дали не ми е внушено, а също и на тази жена, дали не съм ѝ подсказал идеята да бъде включена незаконно... Ще стигнат до това и няма да ми повярват. Те...“

— Искам да си ида — каза той.

— По риза? С една обувка?

Какво от това! Готов бе да избяга гол!

— Искам да си ида. Нямам нищо общо с...

— Пий.

С лявата ръка Голо разкопча якето си, измъкна от вътрешния му джоб черен метален автомат със синкави отблясъци и огромна черна муцуна и я насочи към Даниел.

— Или ще стрелям.

Като във филм ОПС. Но различен по сила.

Не беше филм. Беше действителността в джунглата.

Даниел Монклеман изпи съдържанието на чашата и си помисли, че ако можеше да избира, би предпочел да умре другояче. Помисли си, че животът му в крайна сметка е бил само една лоша шега.

Жан Гот може би бе успял да намери точните думи, за да изкаже една истина, припомняйки петте години, през които Диф Билби си е мислил, че се бори яростно, а всъщност е умирал бавно, докато е придружавал с болезнена вяръност Ким Сиова, оттеглила се отвъд границите на живота. Тежки думи. Думи, които шибат като камшик, когато например намекна, че поведението на Диф Билби вероятно има твърде материални подбуди: сигурна работа, свързана с управлението на магазина, докато трае застраховката и той може да получава пенсията на Ким, а след фаталния срок, който знае, може и да наследи магазина, като продължи да работи същото. Пък и самият Диф не изричаше ли с мъка горе-долу същото? Предназначено за великодушното ухо на Летита с помощта на две-три чашки алкохол? Та тези неща той знаеше далеч преди поразително разгорещеният Жан Гот да ги запрати в лицето му.

От думите ли бе? Или от събитието, което бе разтърсило навика? Или от нощта, изпълнена с тътена на надеждата? Контактът със себеподобния и изразената взаимна признателност? Или напрежението, докато чакаха да избухне онзи революционен експлозив?... Или изпитата бира и изпушената трева? От всичкото наведнъж, разбира се, и Диф почувства, че тръпне от нова енергия, която приятно пробягваше под кожата му и го възбуждаше.

Той помоли Гот да излезе за малко от стаята и се зае с Ким. Тоалет, почистване на почти пълния с изпражнения съд, намазване с помада струпеите, разранените места, преливане на хранителен серум, операцията със стомашната сонда... Действия на призрак. Ала за първи път от толкова време, той се осмели да надникне в края на ритуала, в едно бъдеще, което вече не бе неясно. Ала за първи път, докато вършеше това-онова, той заговори шепнешком на Ким, вместо да си послужи със съобщителните апарати, които почти се бяха сраснали с нейното тяло. Каза й: „Ким, ти ще се завърнеш.“

Заради самата нея. Дано чуе, тя, която вече не чуваше.

След това повика Гот.

Набързо си приготвиха закуска. Сякаш Гот живееше тук от много време.

Точно в осем часа един техник от ДДОК дойде за филма. Това възвести разпукването на един необикновен, безумен, опияняващ ден.

След това пристигна изпратеният спешно от застрахователната служба на „Том-Фил“ невротехник, един тип с биволско лице, когото Диф никога не бе виждал, но който се оказа крайно симпатичен и много компетентен: знаеше на пръсти досието Ким Сиова и Диф Билби. След четири-минутен разговор Диф разбра, че не можеше да съобщи нищо ново на този човек (казваше се Роли Данк и сякаш държеше само на малкото си име), който прегледа и провери за по-малко от четвърт час всички апарати край леглото на Ким.

И заключи:

— О'кей.

Звучеше лаконично, но струваше колкото цяла реч.

Гот и Диф му изложиха замисления от тях проект: да се излъчи нощната творба на Диф, като я въртят постоянно и последователно през всичките двадесет и четири часа на денонощието с минимални прекъсвания за почивка. Роли одобри тази идея. Трябваше да се обърнат към ДДОК и към дирекцията на „Том-Фил“. Гот се спусна към видеофона и се завъртя в шеметния танц на съобщенията. Роли пое щафетата от него. След един час проектът бе одобрен от службата по техническата изправност на предаванията на ДДОК, дирекцията по програмирането и дирекцията на „Том-Фил“. Необходимо бе малко време, за да се уредят нещата. Роли провери на часа кортикалната възприемчивост на Ким, за да подготви евентуално предварително програмиране. Принуден бе да се откаже: бурята в мозъка на „бегълката“ (както я наричаше) правеше невъзможно засичането на точните данни. И той взе единственото разумно решение: да се базират на една отдавнашна мозъчна картография и да използват хипно-определящите параметри, установени от предишните години, когато Ким си бе поставила първия ушен приемник ОПС от 3-о поколение. Беше по-малко рисковано, тъй като злополуката бе причинена от техническа неизправност в приемника.

Късно сутринта се появи друг невротехник по ОПС от „Том-Фил“ и донесе един съвсем сигурен приемник, проверен четирикратно

и предназначен за Ким. Трябваше да пробие наново дупчицата за закачане: след пет години тя се бе запушила.

После дойде служител от техническата изправност на предаванията на ДДОК, спешно изпратен лично от Адам Стомб. Казваше се Жули Норман. Той монтира предпазната заглушителна система, благодарение на което емисиите, предназначени за Ким, нямаше да се разсейват по всички посоки и да смущават нормалното приемане на другите, както бе станало, когато Диф се опитваше да установи контакт — рискът бе още по-голям, защото персоналната емисия щеше да използва с удесеторена мощност каналите на ДДОК. Работата на Жули Норман се сведе до няколко превключвания на един електромагнитен предавател-рефлектор и проверка на действието му. След това той поиска позволение от Диф да вземе няколко книги и да остане в стаята. Диф се съгласи.

Обед: пристигане на болногледач от застрахователната компания на „Том-Фил“, „за да разтовари Диф от някои задължения“. На Диф му мина през ума, че предишната вечер бе отхвърлил това предложение, но ги остави да вършат своето. Той реши да излезе от стаята, когато онзи тип мушна тръбата в хранопровода на Ким. Отиде при Гот в магазина.

— Помъчи се да не мислиш за това — каза му Гот, като го потупа по ръката.

— Мъча се. Боже господи, що за суетня.

— Не пожела да напуснеш дома си... и аз те разбирам. Но тази „суетня“ е необходима...

Диф се чувстваше мръсен и вонящ. Потеше се като никога. И като никога му беше неловко от това. Техникът по ОПС, който бе донесъл и закачил приемника, си бе отишъл. Останаха Роли и Жули Норман. И Гот. Все още имаше премного хора и Диф не смееше да вземе душ и да се преоблече.

За щастие беше неделя и магазинът, както беше редно, бе затворен. Така отпаднаше опасността от наплив на клиенти... ала надойдоха пък други хора.

По поръчка на „Том-Фил“ сервитьори от един близък ресторант поднесоха пантагрюеловско ядене, опитаха се да поразпитат за това-онова, надушвайки изключителното събитие. Гот съумя любезно и твърдо да ги отпрати и те си отидоха, без да настояват повече.

Видеофонът постоянно звънеше. Отговаряше ту Гот, ту Диф или Роли — който се случеше до апарата. Търсеха ги или от „Том-Фил“ (най-често Керъл Донастър), или от 5-а мрежа ДДОК (Стомб, Лъорис или разни оператори...). Гот има дълъг разговор лично с Кевин Жборг. Когато свърши, той намигна и рече:

— Гледали са го. На Жборг му треперят гащите, но му харесало. Между нас казано, мисля си, че без подкрепата на службата по техническата изправност на предаванията (и, разбира се, на отдела за телевизия към министерството, да, господине!) той нямаше да се реши... но вече е пуснато. Рекламните съобщения се редували цяла нощ. Не мога да ти кажа точната цифра, някъде около десетина милиона телезрители ОПС чакат емисията, а това е много! Страшно много! Нашите кантори са залени от обаждания от конкурентните мрежи. Информационните служби към тези мрежи работят с пълна пара, всички най-ловки репортери са готови за скок. Твоите прочути *конкуренти*, нашите скъпи автори звезди, крещят, че са предадени. Името ти не е разкрито и затова още няма наплив. Щом го научат следобед, ще се хвърлят насам. Готов ли си за атака?

Диф изтри лице в кърпата си, станала за изцеждане. В погледа му се отрази панически страх.

— Жан, мисля, че ще имам нужда от тебе... няма да удържа положението.

— Няма страшно, повярвай ми — каза Гот. — Със съгласието на Стомб взехме някои мерки. Ти само ще казваш това, което е. Само с един лек нюанс — и тогава, ще видим, Роли или аз, ще се намесваме.

— Един нюанс?

— Диф, трябва да запазим безукорното техническо реноме на отдела за предаватели и емисии към ДДОК. Просто е като фасул: лекувал си Ким, без да се интересуваш от нищо друго. Не си причинявал пиратски интерференции. Обратно: нашите служби за чистота на предаванията са засекали твоите *емисии*, *уловили са ги, за да ги пре-предадат после умишлено по нашия канал с честота А.Т.–Д.Т. 623/х.12*. Разбираш ли хитрината? Всичко е било уж официално предвидено, замислено и пресметнато на ниво ДДОК. Извън общоприетите норми в тази история е предварителната рекламна кампания за сензационното предаване. Може да ни обвинят в недотам почтени психоманипулации за това, че сме причинили безпокойство у

телезрителите, които са пострадали от „пиратството“, но това не е страшно — пък и така е по-добре, отколкото да мислят, че нашата мрежа не може да засече веднага явлението. Тревога у пострадалите — да, но и интерес, изострено внимание: целта на всяка рекламна операция. Онези, които са убедени, че приемникът им е повреден, естествено, ще бъдат обезщетени плюс някаква допълнителна сума за компенсация. Това е. Ние те открихме, възползвахме се от твоите предавания, но, разбира се, веднага те осведомихме за всичко. И ти се съгласи.

— А причините?

— Диф, няма какво повече да криеш, когато отговаряш, на този въпрос. Защото си творец, защото твоят живот и животът на Ким заслужават да се разкажат. Защото в това се оглежда светът.

— Чувствам се наистина отвратително, сериозно ти говоря — каза Диф.

— Не си ял нищо.

— Не съм гладен...

— Тогава глътни това — каза Гот. Той му показва розова пластмасова тубичка, пълна с хапчета със същия цвят.

— Леко успокояващи. Диф глътна три.

— Ела — каза Гот. — Ще се качим горе.

Оставиха Роли на пост до видеофона. Горе помолиха Жули Норман да слезе при колегата си от „Том-Фил“ и той се съгласи веднага.

Най-напред Диф дръпна пердетата. Стаята се изпълни с полумрак. Сетне нагласи леглото така, че Ким да застане в седнало положение. Клепачите на тази жена без възраст потрепваха през двайсет секунди.

— Всеки път правя това — обясни Диф, като приближи и седна на стола до Жан Гот. — През деня е седнала. Нощем — легнала. За нея е все едно. Заради себе си го...

Не довърши изречението, само тръсна глава. Капчици пот се поръсиха от кичурите коса.

— Ще послушаш ли? — запита Гот.

Ново поклащане с глава. Лека усмивка.

— Сигурно не... Пък и навярно не е за препоръчване. Знаеш ли от колко време не съм включвал ОПС?

— Знам, че от пет години си мъртъв — отвърна Гот. — Мъртъв или просто си другаде. В книги от миналото, в касети. В едно друго време... Забавно, за тебе настоящето е кола, която те откарва до миналото. Ето какво съм разбрал.

— И как си го разбрал?

— Понеже не съм глупав. — Гот се усмихна величествено. — Дори се изкушавам да мисля, че съм един от най-интелигентните и надарени хора на земята.

Диф откликна на шегата. Почувства, че нервите му взеха да се отпускат. Транквилантите. Или този червенокос човек с весело лице му действаше по най-успокоителен начин...

Долу извън видеофонът. Гласът на Жули Норман отговори, сетне повика Роли. На Диф не му се слушаше.

— На петнадесет години — каза той — бях сигурен, че ще успея. Бях изпилал моя творчески проект за ориентирането... Една история с деца, които живеят в някакво изоставено място край някогашните уранови мини... Питам се какво е сега там... Беше такова озлобление, разбираш ли? Такова нападателно насилие — и вместо да напада причината, отреченото минало, то нападнаше сегашното състояние на нещата. Отхвърлиха ме. Оставиха ме да изчаквам и да се уча, предложиха ми да избирам много пътища за ориентиране, по-точно да работя като сценограф в помощ на признатите автори. Изглежда, дарбата ми е свързана със селото, та можех да сътруднича на творец, който бе изразител и защитник на селото — например специалистът по художествените програми, предназначени да заинтересуват някои редки екземпляри, които не живеят в града: агрономи, разни земеделци, знам ли кой още... само не и тези бог знае откога отредени за прекласиране хорица, защото те не притежават приемник ОПС.

— Непрекъснато се адаптират емисии за академичните приемници — каза Гот. — А най-често тези предавания се преобразуват за ОПС.

Диф не обърна внимание на уточнението.

— Дори един ден се разминах по коридорите с великия Бъртън Лавоайер. Можех да го докосна... И си казах: мръсно, да пукна, ако не направя нещо по-добро от тебе, от тези безвкусици, дето излизат от черепа ти и все са точно по мярката...

Гот хлъцна развеселен.

— Сигурно скоро ще го видиш, Диф. Чуй един съвет от стара лисица като мене: не му казвай това веднага. На такива типове им се слуша думата, може да е парадоксално, обаче нищожеството тежи страшно много.

— Пратих ги да пасат — продължи Диф, приведен, с лакти на коленете, сплитайки и разпервайки пръсти. — С моя проклет характер... Много често извън градовете или в квартали, които рядко показват, срещам хора, дето никога няма да ги видиш в ОПС. А пък аз вечно съм се люшкар между два свята, две действителности — защото става въпрос за две лица на действителността, видял съм и съм правил неща, които могат да причинят страшни взривове в главите на зрителите ОПС, стига да им ги покажат... Живеем в либерален, демократичен свят, направляван от бога и устремен към съвършенство, а? Не зная по-хубава шега в духа на черния хумор от тази, не виждам какво би ме разсмяло повече... Живеем върху черупката на един свят, а отдолу цяло гъмжило... пъпли... и се боричка...

Диф разпери, ръце. Бяха лепкави, по кожата му се стичаха мръсни струйки пот. Отново ги сплете, за да скрие ужасния им вид.

— Да, газил съм в това. После ме хвана страх. Страх от това, което бях, което можех да стана, страх от онова, което този свят ми поднасяше. Ама такъв страх, че... малко ми трябваше да си тегля куршума.

Той повдигна глава. Блесналите му очи срещнаха внимателния поглед на Гот. Долу звънеше видеофонът, Жули Норман и Роли Данк говореха...

— Разбираш ли, Жан? Разбираш ли? *Страх*, защото не ти остава никакъв изход. И точно в този момент се появява ненадейно една девойка. И само те гледа, нищо друго, а ти вече знаеш. Още не смееш да повярваш, ала знаеш. Бога ми, в такъв момент се хвърляш с главата надолу в клопката. *Срещаш* Ким Сиова като двойник — допълнение, докосваш я, а тя разбира, гледаш я, а тя чува; и ти също чуваш, разбираш. Предишното е било само един лош сън. И каква шега, тя и ти прогласявате, че съществувала тази глупост, наричана Бог. Както е ставало неведнъж. Както е прието, че съществуват и други глупости, плаващи по безкрайната нервна мрежа на планетата. Беше обяснимо: Ким и аз се подхранвахме от нашия малък независим генератор. Дватамата заедно можехме да понасяме непоносимото. Можехме да

живеем и взаимно да си вдъхваме сила. Можехме да се надяваме, че един ден тази сила ще ни окрили и ще я споделим с други хора. Аз бях на двайсет години. Ким на двайсет и осем. И тя живееше другаде, в миналото, с магазинчето си, общуваше с други такива откачени, приличаха на градинари, които копаят земята, за да изровят корените на настоящето, и така намираха някакво равновесие. И дори не бързахме да спим заедно. Тя ми каза: зависи от тебе. Искаше да говори за себе си, за това, което притежаваше, за целия свой свят, за да ѝ се притека на помощ, а и тя ме подкрепяше по моему. Така градяхме нашето настояще. Полагахме основите. Три месеца. Колкото да нахвърлим плановете на катедралата и да положим основите ѝ. И ето, един ден... Лицето му се сгърчи в гримаса.

— Това е.

Гот мълчеше, тишината се сгъстяваше и двамата едва се сдържаха да не извърнат очи към леглото, където почиваше призракът Ким. Диф Билби въздъхна дълбоко и силно. За да заличи всичко, заговори решително:

— Първа творба: историята на Ким Сиова от Диф Билби. Втора творба: детството на Диф Билби от времето, когато се е казвал още Серж... онзи страшен проект, отхвърлен от ориентирането. Трета творба: приключенията на Диф Билби между петнайсет и двайсет години, до срещата му с Ким. О'кей?

— О'кей — кротко одобри Гот. — По-нататък?

— Реалистични адаптации на онова, което Диф е срещнал по своя път: opakото на огледалото... една приемлива версия по дифбилбовски, което не значи, че...

— Гот! — изкрещя Роли Данк. Гот и Диф подскочиха.

— За бога, Гот! Готово: излъчването започва! Диф се изправи побледнял, с разтуптяно сърце. Гот бе също блед, но направи познатата гримаса, в смисъл: спокойно, приятелю, спокойно. Притвори очи и след секунда потъна в ОПС.

Диф имаше чувството, че е настъпил краят на света, такава тишина тегнеше над града. Над всички градове. Навред. Но в стаята тя бе още по-тягостна и по-плътна откъдето и да е другаде. Ала не долавяше се все пак един шум: равномерното дишане на Ким.

И това продължи цели четири часа. Пряко субективно време, което по-късно телезрителите спокойно можеха да накъсат и разтягат

според желанието си до шестнадесет часа.

Четири часа.

Четири часа Диф се изпълваше с нарастваща паника, после дрямка замъгли съзнанието му, след това започна да нервничи. И после нищо. Четири часа видеофонът долу мълчеше.

Към края Диф не издържа, засуети се из стаята, затършува по рафтовете, прелистваше списания, захвърляше ги, измъкна отнякъде стар касетофон за директно слушане. И някаква касета, която веднага сложи в апарата. Дълго ходи насам-натам из стаята, докато намери подходящи батерии.

Приседна на пода на възглавници с касетофона на колене.

Жан Гот отвори очи, без да помръдне, без да каже нещо. Просто гледаше Диф. Отдолу се чуваха възклицания.

Гот се изправи.

Беше около осемнадесет часът.

— Диф — изрече отчетливо Гот. — Излъчиха го, както си беше. Нищо не са пипали. Господи, Диф... след това, което видяхме, онова, което ми каза и разказа през нощта, е нищо. Нищо. Страшна работа, Диф...

Диф тихомълком поклати глава. Без никакъв коментар. Плувнал в пот, със свито гърло и застинала усмивка на устните, той натисна бутона на касетофона. Сред тишината гласът на жената, която пееше, сякаш изпълни стаята. Литнал с музиката, която заглуши първия звън на видеофона долу, гласът мълвеше:

*Очите отвори да видиш
света заради мен.
Знам, и да искаш, не можеш.
От радост треперят ми устните,
че твоята участ споделям.*

... и казваше още:

*Знам, да започнем отново ще можем,
да извикаме нашия блян.*

*Той в тебе е — не другаде,
той жив и силен е — в сърцето ти.*

Но музиката секна изведнъж. Диф натисна бутона и превъртя лентата. Каза:

— Стар запис. Лентата е лоша, калпава работа. Вероятно от 70–80-те години, не може да се разбере. Тя се казваше Фабиен Тибо. Ким би дала цяло състояние, за да издири всичките ѝ касети, дори плочите ѝ. А това беше любимата ѝ песен.

— Диф...

— Знаеш ли какво, аз ще ги използвам.

— Слушай, Диф...

Роли Данк се стрелна по стълбището.

— Максимално слушане! — изкрещя той. — 97% са сигурни. Значи от сто до сто и двадесет милиона телезрители ОПС знаят за Диф Билби. Току-що се свързах по видеофона със Жборг: съветва ни, т.е. съветва ви да идете в управлението на ДДОК, за да се спасите от нашествието. Тук ще стане ад. Към магазина са изпратени полицейски части.

Диф се изправи.

— А вие?

— Норман и аз оставаме тук да се грижим за Ким. Дават ни зелена улица за първото персонално излъчване. Не се притеснявай за нищо.

— Добре — каза Диф Билби.

Той последва Гот. На улицата за пешеходци ги чакаше кола. Качиха се. Шофьорът поблагодари на Диф с поглед, пълен с възхищение и уважение. Моторът се давеше, но накрая потеглиха.

Остъклените врати на Административното управление на ДДОК, които се разтвориха пред Диф Билби тази вечер, не бяха просто остъклените врати на управлението: те бяха невидимият досега вход към един невероятно щур свят, гъмжащ, шумен, кръжащ, с водопади от думи, викове, лица, възклицания и блъсканица. Тук времето течеше с ускорен ход. Диф се озова изневиделица насред тази планета.

За щастие Жан Гот беше неотлъчно с него. Беше му водач сред този шеметен танц. На помощ на своя художествен ръководител се притече и Барнаб Лъорис.

В първия момент Диф бе сигурен, че няма да издържи повече от час. Обаче се лъжеше. Издържа. Не беше кой знае колко сложно: трябваше само да си раздвои вниманието...

Стаите, канцелариите, залите, през които мина или се спря къде повече, къде по-малко, бяха обширни, ала тъй претъпкани с хора, че за кратко време някак се смаляха пред очите. Всички тези хора искаха да видят Диф, да стиснат влажните му ръце, сякаш тези няколко думи, които с всички сили се стремяха да му кажат, бяха жизненоважни за тях. Кесаревото — кесарю, ето защо Диф първо бе представен на Кевин Жборг, дълъг кльошав тип с посивели слепоочия, с втрещен поглед на влечуго, който не успя да се стопли дори от широката усмивка. Диф получи първия залп от поздравления в своя чест.

Стомб бе навсякъде. Въпреки великанския си ръст той се оказа най-дискретният от всички. Понякога Диф го зърваше да стърчи с три глави над множеството. Погледите им се кръстосваха и Стомб със съучастническа гримаса му махваше с ръка, продължавайки разговора с някой от присъстващите.

Диф тутакси забрави имената на мъжете или жените, които му се представиха сами (или от Гот) с изключение на четири-пет. Бъртън Лавоайер, Херст Малпас... и някои много известни критици като Малкълм Енди, Джъст Бекет...

Бъртън Лавоайер:

— Драги приятелю, признавам: отначало мислех, че е някаква забавна игра с името Диф Билби, което събужда определени спомени. Само да не ми кажете и вие като другите, че сте направили това за четири часа?

Диф:

— Пет години обмисляне, или двадесет и пет, ако щете... и четири часа осъществяване, това е. А не си ли спомняте за мен?

Не, Бъртън Лавоайер не си спомняше за кандидата за творческа работа, който бе отхвърлен от ориентирането и същевременно се беше отказал да работи за *маестрото*... Диф си достави удоволствието да му го припомни. Физиономията на Лавоайер...

Малкълм Енди:

— Удивително, драги, удивително, повярвайте. Разтърсващо взривяване на повествователните структури. Блестяща творба. Такова майсторство, че човек би помислил...

Глъч. Поздравления. Движение. Представяне: на тоя, на оня: творецът Диф Билби, господин Еди-кой си, госпожа Еди-коя си. „Великолепно, драги господине! Невиждано!“ Въртене насам-натам. В ръка с чаша, пълна с нещо. Не сте ли жаден? Какви са вашите планове?

Интервюта. Камери. Декламира урока си сред глъчката, под зорките погледи на Гот и Лъорис. А някъде наблизо е Стомб. Браво, Диф. Отлично се върза с официалното съобщение в печата. Очевидно вашият интимен живот ще бъде максимално опазен. Не става дума да съобщаваме адреса ви. Благодаря, господин Билби. Защо сте избрали това име? Очевидната връзка с някогашната серия анимационни филми може ли да се изтълкува като... Колко нови творби ще ни предложите? Може ли да ни кажете няколко думи за... Какво мислите за ислямските движения, които се стремят да... Наистина ли вярвате в излекуването на Ким Сио... Каква беше реакцията ви, когато ДДОК се свързва с вас, след засичането на вашите... Възнамерявате ли да работите за друга... Творбата ви е израз на чистия бунт, обаче никъде не виждаме структурите, които...

Диф почувства, че му прилошава, и трябваше да седне. Краката му се подкосиха от многото неусетно изгълтан алкохол на празен стомах. Стомб се появи като по чудо и се надвеси над него.

... мяркаше се една подвижна сянка. Все не можеше да я оприличи на кого е. А той се казваше Диф Билби, смешно... как можеше да бъде вярно... Разбира се, не. Той се казваше Даниел Монклеман, продавач в „Том-Фил“. Диф Билби бе само името на едно лошо хлапе от анимационен филм. Той обичаше Ким Сиова, тя го зовеше, беше на смъртен одър, отново бе преживял драмата и той... сянката го подхващаше, повдигаше го. Увеличаше го. Ето че се търкаляше в спираловидна бездна, потъваше...

Беше нощ, когато Диф, придружен от Жан Гот, се завърна у дома си. Пак със служебната кола на ДДОК, но шофьорът не бе същият като на отиване.

Пред магазина стояха на пост трима полицаи. Много дискретни. Наоколо се навъртаха двайсет-трийсет човека, по всяка вероятност клиенти, които познаваха мястото и бяха дошли да се уверят, че не сънуват, след като са гледали предаването и чули името на автора. Полицаяте бяха обявили, че въпросният автор отсъства и е много зает. На всяко допълнително запитване отговаряха с пълно мълчание или заявяваха, че нищо не знаят.

Спуснаха желязната рулетка на вратата.

Настъпи часът за второто излъчване.

Диф мълчаливо прекоси магазина и се качи на горния етаж, сподирен от Гот. Завариха Роли и Жули Норман, бяха се разположили на второто легло.

— Нищо положително — каза Норман. — Спряхме за известно време персоналното излъчване. Лекуващият невротехник от „Том-Фил“ се занимава с нея. Сега спи. Искате ли да видите анализа на графиките?

Диф поклати глава отрицателно.

Роли и Жули Норман си отидоха. Щяха пак да дойдат утре и следващите дни...

Диф се отпусна на леглото, където малко преди това лежах двамата мъже. Беше капнал. Главата му бучеше. Беше пребит. Но знаеше, че сънят няма да дойде.

— Това се казва успех — каза след малко Гот. — Стомб ми съобщи резултатите: 75% от обадилите се телезрители са го приветствали горещо. Ще имаш същия процент официални

положителни критики. Слушането ще се увеличи от двадесет до четиридесет точки. Това е сигурно.

Диф дълго и мълчаливо кимаше с глава. После каза:

— Детството на Диф Билби. Ще го направя.

— Веднага ли?... *Сега!*

— Сега. Пригответи „Матферсън“-а. Гот бавно поклати глава от ляво на дясно в знак на недоверие и несъгласие.

— Луд ли си, Диф. Цяла нощ не си спал и... едва се държиш на крака.

— Ще го правя седнал.

— Не се шегувай. Замаян си от станалото и... за бога, не може да си вечно в такова благодатно състояние като вчерашното. Ще се изложиш на риска да...

— Няма никакъв риск. Ще видиш. Винаги можем да го оправим, нали така?

Гот отчаяно махна с ръка, промърмори нещо неразбрано, сетне, каза:

— Виж какво, Диф... Разбирам, че това ти е завъртяло главата. Успехът е голям, о'кей, но мой дълг е да те предпазя от някои щуротии. Още утре ще ти съобщят реакциите на публиката. И няма да е като тазвечершното дрън-дрън. Ще те разнищят. Признатите автори, които допреди малко ти сервираха ей такова голямо „скъпи приятелю“, имат здраво укрепени позиции и ще ги бранят. Впрочем ще си останеш техният „скъп приятел“, обаче това няма да им попречи да сторят всичко, за да...

— 75% възхитени телезрители — прекъсна го Диф. — Нали ти го каза преди малко. Пет пари не давам за твоите „колеги“, за техните интриги, в тази игра не влизам.

— Обаче тази игра съществува. И тя може да измени мнението на възхитените телезрители. Ще имаш много официални критики на своя страна, разбира се, но ще имаш и също толкова противници. А при равно съотношение „против“ тежи двойно повече от „за“. Това също е статистика. Позволи им да си поемат дъх. Една нова атака веднага след първата заплашва да подрони току-що завоюваното. Пак според играта. Прекалено дългите и остри зъби ги чупят.

— За бога, Жан! Не става въпрос за дълги зъби! Ти ли ми говориш това!

— Но точно така *ще го изтълкуват!*

— Жан, трябва веднага да го направя. Пък вие го пуснете, когато си искате.

— Освен ако не го отхвърлят, ако решат, че си го претупал.

— Или ще бъде това, което умея, или нищо.

Гот безпомощно разпери ръце и после ги отпусна.

В пет часа сутринта Диф Билби спря да записва на „Матферсън“-а и на спомагателното устройство към него.

После вдигна очи към Гот.

— Господи — прошепна Гот. — Да не повярваш. Изглеждаше толкова изтощен, колкото и Диф, ако не и повече. Мъртвоблед, със зачервени от умора очи.

— А сега ще спя — обяви Диф...

Събуди се подир обед. Гот беше на крак. Данк, Норман и неколцина техници също бяха тук. Диф бе гладен. Нахрани се (пак с доставено от „Том-Фил“ ядене), след това присъства на персонално предаване на Ким. Уредите за сенситометричен и ЕЕГ контрол не отбелязваха никаква промяна.

Гот го запозна с официалните изявления на Конфедерацията. Беше точно каквото бе предвидил. Онези, които бяха „против“, обръщаха внимание на формата на творбата, не и на нейния замисъл и чисто човешкото ѝ съдържание. А тези които бяха „за“, съзираха в нея гения, но както предвиждаше Гот, заобикаляха целта и разрушителния заряд в историята на Ким, за да я превърнат в пропагандаторска притча в полза на Всесветското християнство: нередна и осъдителна постъпка, заплатена с наказание, покаяние и изстраждане...

— Остава да видим мнението на телезрителите — каза Диф. — Дори един-единствен да е прозрял истината, пак е добре.

— Обаче е страшно недостатъчно за следващите излъчвания. Дали те ще продължат, ще зависи от масовото слушане, а масовото слушане ще се съобрази с предварителните положителни критики.

— Не е сигурно. Хората могат и сами да поискат да видят, да чуят и да изживеят нещо истинско.

Гот не отвърна.

Той изпрати филма с втората творба, предхождана от видеофонен запис на разговора с Лъорис.

В следобедните часове дойдоха първите телезрители, зажаднали да се срещнат очи в очи с автора. Десетина на брой. Понеже магазинът не беше затворен, полицаите ги взеха за клиенти и ги пуснаха да влязат.

Искаха да видят Ким — Диф отказа. Искаха да разговарят и понеже това беше пряк отговор на отправения от Диф вик, той се съгласи. Поговориха. Някъде в житейската история на Ким те бяха познали себе си. Бяха от тези, които Диф бе срещал толкова често, когато скиташе до самите предели на системата; стиснали зъби, без право на вик. Низвергнати. Идеха да поговорят за себе си, да общуват с един приятел, с един брат, да изрекат думи, които да бъдат чути и разбрани. Бяха или в очакване, или преминали срока, научили бяха адреса на Диф след хиляди невероятни комбинации и с безумно дръзкото си присъствие показваха своето презрение към стоящите на пост полицаи. Изпълнени бяха със скрита топлота и смущение. Бяха гладни и жадни. И диреха ключ, съвет, за да намерят собствения си път. Идваха да кажат: ето ни. Помогни ни. Изслушай ни.

Диф ги изслуша.

Когато попитаха дали могат да легнат тук, на земята, дали могат да хапнат залък хляб, Диф се съгласи.

— Не само ще ти изядат хляба — мрачно го предупреди Гот, — но ще те изядат цял. Изгони ги, Диф.

— И на бърза ръка да ги арестуват?

— А тук? Пак ще ги арестуват рано или късно, дори е вероятно.

Диф Билби поклати глава.

— Ето това е светът — каза той. — Тези хора са само част от него. Те съществуват от плът и кръв, а не само в моите творби. Нали ги виждаш. А аз съм ги виждал стотици пъти преди. От тях се зароди онова, което правя сега, което харесва на 75% от телезрителите. И аз да не мога да ги изслушам?

Тази нощ те пак си легнаха късно — или рано. Беше вторник. Кевин Жборг бе видеофонирал, за да съобщи, че е получил втория филм и го е гледал лично. Добре, много добре, макар че имаше забележки за някои детайли... тук-там неща, които можеха да бъдат...

Диф остана непреклонен.

— Произведението е напълно завършено. — Жан споделяше мнението му по този въпрос.

Нещата изплуваха в паметта му едно подир друго и заедно с тях нахлу тревогата.

В миг избухна с пълна сила.

Още неотворил очи, Даниел осъзна, че обстановката не бе като тази, за която си спомняше. Сетне разбра, че не е умрял, и отлепи клепачи.

Голо седеше на една табуретка със спринцовка в ръка. Остави спринцовката в метална купичка на друга табуретка.

Слабият шум отекна като гонг в мозъка на Даниел. Главата му тежеше. На мястото на стомаха си усещаше ужасна празнота. Вече не лежеше на дивана, а на корава дървена пейка, покрита само с едно сиво одеяло. И от тавана пак висеше познатата гола електрическа крушка — това бе единственото, останало от предишната обстановка.

Даниел седна на пейката, сподирен от втренчения поглед на Голо.

— Къде съм? — вяло попита Даниел.

Голо го остави да се огледа. Каменни стени, разядени от влагата. Сводест таван, също от камък. Вляво някакво прозорче с ръждясала метална решетка, по средата с четири дупки. Подземие ли бе това?

Бетонния под беше студен. Зад Голо затворена желязна врата очертаваше червеникав правоъгълник на фона на сива стена. Светлината от крушката променяше силата си с продължителни премигвания, придружавани от лек обезпокоителен шум: сякаш всеки миг можеше да изгори.

Лявата ръка го болеше. Свивката на лакътя му беше подута и посиняла. Очевидно му бяха ударили цяла серия инжекции. Не помнеше как е пренесен тук.

— Кой ден сме? — попита той.

Странно, в глъбините на тревогата някаква частица от него оставаше зорко хладнокръвна.

— Гладен ли си? — запита Голо.

Измъкна от джоба си найлонова кесийка и я сложи на коленете на Даниел; взе кутия бира и я остави на пейката. Даниел извади сандвича от кесийката. Забеляза, че Голо не носеше същия панталон и че якето му е сменено с непромокаем жълт шлифер. Много набързо, само на три хапки, той излапа сандвича. Грабна кутията бира и отпи глътка. Потрепера.

— Та кой си ти *всъщност*? — запита Голо.

Даниел го загледа с ококорени очи.

— Казвам се Даниел Монкле...

— Даниел Монклеман, работи в „Том-Фил“ като продавач — изрече Голо.

Даниел бързо-бързо закима с глава.

На което Голо отвърна също с кимване, ала от ляво на дясно — отрицателно.

— Не.

Даниел за малко щеше да повърне трите хапки, изгълтани само преди миг.

— Не? — прошепна той.

— Не — каза Голо. — Осведомихме се. Не бе много лесно. Осведомихме се чрез „Том-Фил“, като се представихме за евентуални клиенти и поискахме продавач, когото са ни препоръчали някои телезрители. Нали разбираш? Искахме да бъде Даниел Монклеман.

— И... какво?

— Какво ли? Даниел Монклеман е бил продавач наистина, обаче вече не се числял към персонала на „Том-Фил“. Бил в очакване, защото бил болен психически, и веднага поясниха, че нямало нищо общо с техническото смущение в неговия приемник ОПС. От четири месеца бил на лечение в една клиника.

Сводът на избата се сгромоляса над него. Но крушката продължаваше да виси горе и да пращи.

Посред шума Даниел се чу да пита:

— От колко време ме държите като затворник?

— Бъди сигурен, че не е повече от четири месеца.

Шумовете заглъхнаха. Подземието прие нормалните си размери. А сега да помисли, трябва да разбере... Какво са му инжектирали? Преживяваше... някакъв кошмар. Посегна към ухото си: нямаше

апарат. Това обаче нищо не значеше. Ако бе попаднал на някакво разстроено предаване, можеше и да... НЕ! НЕВЪЗМОЖНО!

Вълна от гняв го заля.

Изкрещя:

— Лъжете! Те не са могли да ви кажат... живея на площад „Сен Жак“, номер 6! Говорете с жена ми, тя се казва...

— Матилд. Браво. Свързахме се с нея. Тя потвърди, че мъжът ѝ се разделил с нея след заболяването си, *преди четири месеца*. Не знае къде се намира клиниката. Пък и не иска да знае, както изглежда. А в „Том-Фил“ са едни потайни, строго поверително било, гарантирана анонимност на болните... а и за какво са му на клиента услугите на продавач, който вече не съществува?

— Това не е вярно! — изкрещя Даниел. — Аз не... не съм болен! Те... не знам какво искате от мене... Пуснете ме да си ида и...

— Кой си ти? Какво търсеше в нашия квартал и за какъв дявол вдигна гюрултия онази вечер? Провокация ли беше, или наистина си се провалил?

— Провалил?

— Защо са те нарочили точно тебе?

— Бога ми, точно това бих искал да знам и аз.

Голо присви очи.

— Ти много бълнуваше... Какво значи тая операция „Ким Сиова“? Защо казваш, че се наричаш Диф Билби?

— Диф Билби... но това е анимационен филм!

— Това е името на оня самозван автор на серията, с която ни заливат. Само за това приказват. Някаква тъпотия, двусмислена като всичко друго...

Даниел зяпна от удивление. Потупа се по ръката:

— Да не би да съм оглупял от вашите инжекции, а?

— Една от нашите, Мюриъл Тодоба е убита. Смъртта не е естествена. Ние от своя страна проведохме анкета и проверихме всичко. Слушай сега: тя поискала приемник ОПС от „Том-Фил“. Платила известна сума. В „Том-Фил“ го потвърдиха. В деня на смъртта ѝ дошъл някакъв тип да ѝ постави приемника. У дома ѝ и в нейната банка са намерили разписката за продажбата на името на Даниел Монклеман. Обаче в „Том-Фил“ отричат. Поставянето на апарата било

определено за след месец. Представиха доказателство. Какво ще кажеш?

Голо не дочака отговор и продължи:

— Този ден някакъв тип довтасал при Тодоба. Свършил долната си работа, то се знае, поставил ѝ е някаква контрабандна стока. Или кой знае какво е правил с нея. Умряла е от ужас. Може би се е случило нещо лошо... да си чул? Онзи тип хукнал презглава, та чак се блъснал в будката на кварталния пазач, това са все доказателства. И някаква застрахователна бележка на името на Даниел Монклеман. Потърсихме пазача... обаче наскоро друг човек е поел неговата работа. Нещо да кажеш?

— Казвам се Даниел Монклеман — издекламира Даниел. — Аз доставих на Мюриъл Тодоба апарата според уговорката и на уречената дата. След това се почувствах зле, някакви интерференции ли, що ли, и загубих контрол над колата си. Бях в шок.

— Чуваш ли се какво говориш?

— Не съм я убил! — изкрещя Даниел. — Не ме мислете за луд от четири месеца! Всичко това го скалъпиха те, за да се предпазят!

— Да се предпазят ли? От какво, дявол да го вземе?

— От проклетите ви обвинения! Аз... аз извърших включването на апарата, без да съм упълномощен. Това се прави по споразумение с невротехника... Тя искаше да може да гледа веднага... спях с нея и... и после тази интерференция, какво ли... Катастрофирах, само че те не искаха да се разчуче...

Закреця все по-силно и по-силно с писклив глас и колкото повече крещеше, толкова по-силно чувстваше, че затъва, толкова по-ясно се убеждаваше в мръсната манипулация на „Том-Фил“. Разбира се, прикриваха се с всички средства. Матилд е получила огромно възнаграждение, за да се включи в играта им — и навярно не се е поколебала. Докато това убеждение засядаше в него, с другата част на измъчения си мозък той се питаше в какво доказателство да се вкопчи, за да не приеме версията за своята лудост...

— Прехвърлих всичко на моя сметка в банката... теглих няколко пъти... същия ден, когато ми съобщиха, че съм в очакване, ходих в няколко заведения...

— Що за доказателства са това, а? — ... каза Голо. — А и банковите сметки са тайни. Как искаш да проверим?

— Имам деца! Попитайте тях... пуснете ме да си изляза оттук! Искам да ги видя!

— Тц-тц... Приятел, ти май си нямаш представа... Ама ти наистина ли си мислиш, че ще ни залъжеш с твоите измишльотини? Че в „Том-Фил“ са скалъпили този фарс ей тъй, заради репутацията си? Те можеха преспокойно да твърдят, че е станала злополука, и да те премахнат, какво значение има?

— Заради тези необясними интерференции, които...

— Рекламни филмчета за някакво ново произведение и толкова. Историята на Ким Сиова, разказана от Диф Билби... И покрай целия този шум, дето се вдига, какво значи смъртта на една деятелка от „Бирата на човека“, нали? Нейната неочаквана смърт...

Голо сплете пръсти. Погледна ноктите си, после Даниел:

— Знаеш ли, пак нищо не разбирам? Някакъв тип се е представил за Монклеман и е утрепал една от нашите. Телеуправлявано лице, което после откачило или са го унищожили. *Ти*. Или пък истинският Даниел Монклеман се е измъкнал от лудницата и се шляе из града, полицията е по дирите му. *Ти си*.

Даниел клатеше глава от ляво на дясно, после напред-назад. Имаше нужда да прави това движение, за да чувства, че съществува. Той каза:

— Щом съм избягал, как ще знам всичко което ви казах за госпожа Тодоба? Защо ще ви го признавам?

— Свързал си се с нея преди няколко месеца, преди да се провалиш. Поръчката си приел ти. А останалото ти го разказах преди малко аз.

— Не! Казах ви го, преди да...

Млъкна. Не бе сигурен, че е говорил преди Голо.

— А колкото до проклетите ти интерференции, както им казваш, преспокойно си могъл да подочуеш нещо, докато си се шляел насам-натам.

Изведнъж по бузите на Даниел рукнаха сълзи. Заобяснява:

— Това става, когато съм гладен. Вместо да отделям слюнка, аз плача... Боледувал съм някога от болест, която...

Голо замълча, като се мъчеше да не изглежда кой знае колко изненадан. След малко каза:

— Тая работа ще ни излезе през носа. Така ми се вижда. Много мистериозни неща има отдолу, бъди сигурен, че зад това се крие някаква операция от голям мащаб... Убиха Мюриъл. Ще убият и други. Всесветското християнство се съюзява с „Поклонниците на свети Петър“, Еварист I триумфално обикаля обединена Европа, сега пък се стягал за Африка, след като вдигна шумотевица в двете Америки... И изведнъж с гръм и трясък излъчват християнска идеологическа тенденция. По дяволите... а ти... ти... за тебе сме девет десети сигурни, че съвсем са ти промили мозъка и си телеуправляван; попаднал си сам в ръцете ни или са те изпратили тук. Защо? Какво да те правя, господин Х?

Даниел си мислеше: „Само едно е важно, онази чудна девойка на име Ким Сиова. Всички мислят така, и аз също, защото тя ме очаква. Аз съм Диф Билби. Сътворих тази история и полудявам от нея, вече не ми е подвластна...“

— Кой е Диф Билби? — внезапно запита той.

— Онзи, дето се подписва под оная тъпа история. Някой самозванец, иди го разбери.

— Не е самозванец! — изкрещя Даниел. — Той съществува!

— Аха... и сега ще вземеш да ми разправяш, че си ти. Каквото бръщолевеше и преди... Диф Билби, героят на анимационния филм, дето плачел, когато е гладен...

Бавно, много бавно Даниел полегна на пейката, като подгъна крака и сложи глава на свитата си ръка. Събори бирената кутия.

— Ще ме убие ли? — попита със затворени очи.

— Откъде да знам. Нали ти казах... Как искаш да постъпим с избягал луд или телеуправляван умопобъркан?

— Вярно — каза Даниел. — Избягах. С Ларзан.

— Кой е Ларзан?

— Невротехникът, който трябваше да настрои приемника на госпожа Тодоба. Един донжуан.

— Та ти, казваш, си побягнал с този момък?

— Да.

— Съучастник ти е в една история, дето не е ставала с тебе... нали си избягал от лудницата, където си бил затворен четири месеца...

От тишината въздухът натеза. Влажна, смрадлива тишина.

Голо се изправи.

Никак не предполагаше, че Даниел ще скочи толкова бързо. Ударът го запрати на пода. Даниел, вече бе сграбил табуретката и го цапна. Само веднъж. Право в лицето.

После претърси безжизненото тяло и намери револвера. Вдигна табуретката, седна отгоре ѝ и постоя така, загледан в окървавеното лице на Голо. Едната скула, костта на носа и кожата на челото бяха разцепени. Кръвта се стичаше известно време и направи на пода локвичка.

Даниел имаше план. Единственият възможен. Налудничав план.

Вече знаеше, че е луд. Това бе единственото сигурно нещо и той трябваше да иде докрай. Огромното спокойствие, което го изпълваше, бе най-доброто доказателство.

Втората творба бе излъчена в сряда вечер.

Диф отказа да иде в Управлението на ДДОК; не държеше да преживее отново вълненията от първото предаване. Пък и беше уморен.

Още не се бе заловил с третата творба, както бе намислил — за своя живот от петнадесет до двадесет години и срещата си с Ким. По липса на време (както обясни той, макар че Гот си мълчеше...) или защото бе взел да се пита дали наистина е уместна тази негова идея да разказва преживелици...

В магазина сега имаше трийсет-четирийсет човека. Те нито шумяха, нито вдигаха скандал или суматоха. Просто бяха тук. Говореха си. Разказваха за себе си. Главните теми за разговор се подреждаха така: 1) преживяното от Диф и бъдещите му планове; 2) собственият им житейски опит и бъдещите им планове (мъгляви); 3) скритите механизми на творчеството, неговата цел, проявите му при сегашната система. Нататък следваха критични бележки за въпросната система, пълни с отчаяние и безсилие. Но и призови за помощ, и една безмерна надежда, която те всецяло влагаха в Диф Билби, възплъщение на крехък идеал, който трябваше да оцелее.

Ако в началото Диф разбираше и се ласкаеше от това, то много скоро почувства, страх и неувереност пред огромната отговорност. Казваше им:

— Единствената ми сила е в моята творба. В начина, по който я чувствате, в онова, което ще направите от нея. *Вие* и всеки един от вас. Единствената ми сила сте вие.

Ала той виждаше, че това не е достатъчно. Четеше го в очите им. Беше наистина страх, тъй като не бяха само трийсет-четирийсет: бяха стотици хиляди. Другаде.

А тукашните идваха, разполагаха се, заминаваха. Двама-трима от самото начало стърчаха неподвижно като дървета. На мястото на

излезлите бързо идваха нови. Господи! Колко ли още са потеглили за насам?

В сряда вечер Диф не посмя да слезе в магазина. Остави ги долу и заръча на Гот да им каже, че е болен...

Гот държеше на своето:

— Не биваше да започваш. Сега ще стане ад.

— Значи всичко е наред — възразяваше вяло Диф, — творецът, издигнал се над тълпата. Недосегаем... — Гот вдигаше рамене:

— „Над“ ли казваш? Не. Защо „над“? Виж вътре, да, ето кое трябва. Вътре и същевременно настрана. За да не пукнеш от задушаване.

И добавяше:

— Ти не си създаден за свещеник, добре го знаеш. Ти говориш за себе си и сетне го даваш — толкова. Не е ли така?

Да, така беше.

В четвъртък около обед Гот съобщи първите официални критики за втората творба. Както се очакваше, нямаше чак такъв необуздан ентузиазъм. Коментари, които първоначално изглеждаха безобидни, се оказваха многозначителни и от тях се подразбираше, че продължението на продукцията се приемаше с резерви. Като изразител на „приятелските“ (и лъжепротекторски) недомлъвки, Бъртън Лавоайер говореше, че след възхитителната изненада на тази новост съжالياва за грубите конструктивни несъвършенства и някак тягостните чудатости и клишета... той, който от години прилагаше същите хитрости — обаче чисто академически хитрости, приложени от способен и безспорно опитен професионалист. Обратно, лагерът на удовлетворените слушатели спечели две точки...

Към тринадесет часа пристигнаха болногледачите, изпратени от „Том-Фил“. Бяха двама. И в един глас тихо ахнаха, от което Диф Билби подскочи. Без да проронят и дума, отстъпиха крачка назад...

Диф стана от леглото и прекоси стаята. Приблужи до леглото, където лежеше Ким. И разбра... и наоколо стана празно.

— Гот! — извика Диф.

Изрева името на художествения ръководител и той се появи горе на стълбището.

Гот не каза нищо (сподавена ругатня се изплъзна от безкръвните му устни, нищо повече), застана като Диф на три крачки от леглото.

Къде бе разликата?

Костеливата гръд на Ким сега бе неподвижна. Клепките ѝ вече не потрепваха.

„Направи го, Диф! Включи я незабавно, не губи нито секунда и се свържи с нея! Бързо! И...“

Ала той не помръдна.

На свой ред Роли Данк се появи горе на стълбището, каза: „Господи“, и се втурна. Жули Норман го следваше. Мярнаха се две-три любопитни лица, но болногледачите от „Том-Фил“ ги отпратиха и се изпречиха на стълбището. Миг преди това долу се чуваха разговорите и дори няколко акорда на китара. Изведнъж настъпи тишина. Само китарата отрони няколко ниски тонове.

Роли Данк прегледа каквото бе нужно. После и той отстъпи назад и застана неподвижно. Диф прошепна:

— Идете им кажете долу да се махат.

Болногледачите се заеха с това. Настана известна суматоха, след това чува изгонените да говорят на улицата.

— Кога за последен път е било персоналното излъчване? — запита Диф Билби.

— Тази сутрин.

Не разбра чий беше този глас.

— Аз я убих — прошепна той.

Коленете му се подгъваха. Той падна.

По-късно, седнал на леглото си, Диф Билби видя как изнесоха тялото на Ким Сиова. А още по-късно до празната постеля останаха само уредите.

На улицата имаше хора, това беше тяхно право, и полицията не можеше да направи нищо.

Гот се приближи до Диф Билби, със стол в ръка, остави го на два метра от леглото и седна.

— Гладен ли си?

Диф поклати отрицателно глава. Въпросът не го учуди ни най-малко. Каза:

— Знаеш ли, струва ми се, че съм преживял този миг много отдавна... Свършено е, Жан. Не казвам, че е по-жива от всякога, а пък донякъде е така... а тя е мъртва. Мъртва. *Отишла си е*. Не искам и да

зная къде ще я сложат, дали ще я изгорят, или заровят... не искам и да зная. Ужасно е, а?

— Не — каза Гот.

Диф стана. Настани се пред „Матферсън“-а, включи го и заразказва.

Повече от пет часа, чак до зазоряване, той твори. Гот задрямва на два-три пъти. После Диф млъкна. Върна се при леглото и се отпусна в него.

— Кой ден е, кой час? — запита той.

— Петък. Четири часът и половина.

— Слуша ли?

— Аха.

— Излезе лошо, а? Животът на Диф Билби от деня, когато решил да се нарече Диф Билби до срещата му с Ким Сиова... Лошо, а?

— Струва ми се, че ти сам го каза: тя е мъртва. Да, лошо беше. Но ще го пуснат. Бъртън Лавоайер ще си помисли, че си послушал съветите му.

— Толкова ли беше лошо?

— Много лошо, Диф. Аз бих го направил по-добре. Защото аз не плюя на всичко...

— Ти си наистина един от най-добрите художествени ръководители в тоя бранш, нали така, Жан Гот?

— Бива си ме — каза Гот.

Диф поклати тежко глава. Изтри длани в покривката на леглото, после сплете пръсти и отпусна ръце между краката си. Раменете му се отпуснаха. Изведнъж се превърна в олицетворение на изтощението, на отчаянието. Тежка маса от плът и едновременно с това тъй крехка. Брадичката, бузите, устните му трепереха.

Запита с пресеклив глас:

— Ще мога ли да остана в магазина известно време?

— За бога, Диф, не мисли за това!

— Знам... знам...

Навън отново затрептяха струните на онази чудна китара.

А по улиците на града Голо караше с бясна скорост една кола, под дулото на собствения си револвер, който един луд бе опрял в ребрата му.

Щеше да излезе от джунглата.

Скоро всичко щеше да свърши. Даниел Монклеман най-сетне ще се приобщи към нормалния свят, в който бе свикнал да се движи от раждането си. Ако в един момент се бе заблудил, вината не бе негова, жертва е бил на плачевна грешка, много рядък за системата случай на неправда. Очевидно бяха поискали да се избавят от него, но той можа да го разбере и дори да го приеме: в тяхното положение те смятаха, че това бе единственият начин да се защитят. Отговорни личности го бяха пожелвали противно на техните морални принципи, поемайки риска да бъдат осъдени, но самоотвержено, от християнско великодушие, за да защитят стотици, хиляди хора, чиято сигурна служба и хармонично социално приобщаване зависеше от такива фирми и организми като евро-американската „Том-Фил“, ОПС и телевизионната мрежа ДДОК към отдела ТДФ/ОПС под контрола на Министерството за висша координация на вътрешните служби за култура и информация.

Такава бе истината.

Сам Христос, възплътил божия дух в сърцата на хората, не бе ли пожелвал себе си? Нима неговото бе лудост?

Но Даниел Монклеман не бе Христос. Ето защо моментално го изкараха луд. Само така той можеше да заслужи да бъде отново приет от обществото. Добро беше то. Ще му прости, ще го лекува и отново ще го приеме в лоното си. Ще се заеме с него.

Той няма да издаде тайната и ще бъде солидарен с дейността на отговорните фактори от „Том-Фил“ и ДДОК.

Но ще убие дявола.

Даниел тикна револвера в хълбока на Голо и рече:

— Не карай толкова бързо. Не се мъчи да ни забележат уличните полицаи.

Голо подсмъркна и възропта:

— Само преди четвърт час трябваше да летя като стрела.

Той намали. Шосето беше хлъзгаво. През нощта бе паднал лек дъждец.

— Сега ти казвам да намалиш — повтори Даниел.

С крайчеца на окото си наблюдаваше подпухналото лице на Голо. Така и не можа да му се разсърди. Голо бе само един разстроен като него инструмент, повлечен от побеснелите стихии.

Сега бе ред на Голо да трепери от страх. Мислеше си, че е в ръцете на умопобъркан активист, опасен луд, избягал от приют, един бог знае... На Даниел му изнасяше да поддържа този страх (без капка отмъстителност), а това превръщаше Голо в послушен автомат. Всъщност от известно време Голо повече не бе му нужен, ала Даниел не можеше да рискува и да го пусне на свобода.

Когато Голо дойде на себе си, веднага се отказа от всяка съпротива — пламналият поглед на Даниел бе достатъчно красноречив... Излязоха от подземията и се озоваха в една мрачна и тясна улица без никакво осветление: нощта бе настъпила. Даниел разбра, че беше четвъртък от следващата седмица. Четири дни след неговото отвличане! Стоял бе затворен четири дни, мъкнат от едно място на друго, тъпкан със сънотворни хапове и всевъзможни транквиланти. Вън чакаше една кола. На Голо. Качиха се.

Планът на Даниел бе обмислен от игла до конец. Той съпостави това, което Бекен от „Том-Фил“ му бе съобщил за интерференциите, причинили всевъзможни смущения, и казаното от Голо за програмираната от ДДОК творба от Диф Билби. И тази възвишена визуализация за непостижимата човешка любов бе приела образа на една жена! Тази вътрешна страст за малко щеше да го погуби, сякаш такава любов можеше да има човешки измерения, сякаш тя не бе предназначена единствено за бога! Така значи, ето в какво са карали да повярват милионите хора! Постъпката им будеше отвращение. Даниел беше разбрал. Нямаше съмнение: „Том-Фил“ и ДДОК са се видели притиснали, принудени да се оправят, както могат, с явлението, както си е мислел и неговият причинител. А една от тези интерференции е убила Мюриъл Тодоба.

Той обясни всичко това на Голо. Убийството на Мюриъл Тодоба е дело на дявола. Голо го изгледа с празен или недоверчив поглед. Няма значение.

Трябваше да си изясни нещата. Не можеше да разчита на онова, което успя да изтръгне от уплашения Голо. Чувстваше се способен за всякакви дързости и най-голямата от тях бе да влезе в една нощна аптека... такъв мръсен, хилав, със занесен вид, по риза и с една обувка — стиснал в дясната си ръка дръжката на револвера в джоба на панталона си... Голо, обезумял, с окървавено лице... Даниел обясни, че са пострадали при спречкване с пияна банда (нещо, за което не би се сетил няколко дни по-рано!), и продавачът аптекар без никакво колебание почисти и дезинфекцира лицето на Голо. След няколко подхвърлени забележки за „тези пропаднали типове, които се държат като зверове в недостатъчно охраняваните квартали“, Даниел съвсем естествено насочи разговора към нашумялата серия ОПС и към новия автор Диф Билби. Разбира се, аптекарят беше в течение — пък и кой не беше? Да, Диф Билби съществувал от плът и кръв: даже имало интервю с него; втората част от творбата му била предавана по ОПС предишната вечер: разказ за неговото тежко детство. Предвиждала се трета част, която щяла да стигне до срещата му с Ким Сиова. Но нещата можели и да се променят. „Да се променят ли?“ — запита Даниел. Въпросът му който че ли изненада аптекаря. Как? Ами, разбира се, *след смъртта на Ким Сиова*. Даниел посочи голото си ухо и обясни, че е изгубил приемника си при спречкването с хулиганите. Колкото до неговия приятел, той не бил се включвал в ОПС през деня, работели на другия край на града и т.н.

Ким Сиова съществувала.

Диф Билби съществувал.

Ким Сиова починала сутринта.

Наскоро след влизането му в джунглата тя бе единствената вътрешна сила, в която се бе вкопчил Даниел. Вярата на изоставения от бога самотник в компенсиращата сила на човешката любов... някаква демонична биохимична обмяна бе помрачила разума му. Но, по дяволите, та той бе повярвал в това! Толкова силно бе повярвал!

Толкова силно, че бе разтърсен цял — въпреки това, което знаеше. И аптекарят се бе хванал. Каква бе точната цифра на измамените?

Трябва да открие Диф Билби.

Потърсиха координатите му в една видеофонна кабина. Безуспешно. Тогава Даниел се сети, че той държи антикварен магазин

за културни ценности (Отново знакът на дявола! Това болезнено любопитство у някои хора към тъмното еретично минало...), а броят на тези съмнителни дюкянчета навярно е малък. Той изръмжа доволно, когато откри адреса на „Лютеция“. И името на собственичката му: Ким Сиова.

Ето че пътят пред него беше свободен. Стига само да пожелае да тръгне.

Разплака се: беше гладен и за сетен път се помъчи да обясни сериозно своя случай на Голо, но той го прекъсна. Можеше да си разправя каквото си ще, Голо явно се интересуваше само от едно: как да се измъкне от тази невероятна авантюра.

Даниел го накара да спре пред едно павилионче за закуски, отворено по всяко време на денонощието: отвън, от двете страни на входа му, продаваха сандвичи. Той изпрати нещастния Голо за покупки, заплашвайки го с пистолета. Улицата беше пуста и само неколцина купувачи се мотаеха из павилиончето. Голо се държа благоразумно. Върна се при колата, понесъл куп сандвичи и затворен буркан топло кафе.

Погледна Даниел, докато ядеше и пиеше, но отказа да си вземе от храната в отговор на поканата му.

Нощта беше изтекла. Сивите печални светлини на зората очертаваха на изток хоризонта на града.

Бяха прекосили целия Стар Париж и приближаваха целта.

— Слушай, ти да не си намислил да пречукаш този тип, а?

— Трябва да го направя. Изглежда, нищо не си разбрал.

— Разбрах, че не искам да се забърквам в тая работа! Закарвам те, където искаш и ме пускаш да си ида, о'кей?

— А аз колко пъти те молих да ме пуснеш, а? — отвърна му спокойно Даниел. — Не мога да те пусна, знаеш добре. Поне докато не стигнем там.

— Ако се тресна в някоя стена, май ще имам същите шансове да се измъкна, така ли?

— Да не си посмял. Като стигнем, ще видим. Имаш една възможност, повярвай ми... Не ти желая злото. Ще отмъстя за смъртта на вашата Мюриъл Тодоба. Убиецът е той.

Голо караше все по-бавно и Даниел пак му напомни да побърза. Триста метра по-нататък полицаи им препречиха пътя, отляво и

отдясно бяха спрени десетки коли. В колите чакаха хора. По тротоарите също имаше чакащи.

— Продължавай — каза Даниел. — Карай по средата, между колите.

— Ще ни спрат накрая.

— Прави каквото ти казвам.

На Голо му затракаха зъбите. Пое по средата на улицата между редиците от коли, карайки бавно. Зад стъклата на вратите ги оглеждаха хора с побледнели лица и зачервени от недоспиване очи, правеха им знаци с ръце, за да им покажат, че пътят е затворен.

Караха така няколко минути и стигнаха до преграда от метални тръби. Зад нея плътна тълпа бе заела улицата и тротоарите, хората пристъпваха на място, имаше насядали, налягали... Двама полицаи се приближиха.

— Свали твоето стъкло — прошепна Даниел. — И ме остави да говоря аз. Ще стрелям, без да ми мигне окото.

Един от полицаите се наведе и дори не се учуди на подпухналото лице на Голо.

— Улицата е затворена, не виждате ли? — каза той.

— Аз съм близък на Ким — отвърна Даниел. — Трябва да...

Полицаят се подсмихна уморено:

— То се знае... Тука има три-четири хиляди близки на Ким или на Диф Билби. Аз също, ей богу. Можете да твърдите още, че сте от този бряг на Сена, че живеете на улица „Касет“ — редовно излизат с този номер. В такъв случай ще ви поискам документите... и ще ви посъветвам да оставите колата си ей там, на края на опашката. Районът е напълно блокиран.

— Аз съм от „Том-Фил“ — каза Даниел.

— И това е доста познато. Изглежда, че „Том-Фил“ и ДДОК имат от вчера няколко хиляди нови служители. Като тази девойка, дете беше кръгло сираче, а се оказа, че имала триста-четиристотин близки роднини... сякаш това променя нещо. Изтеглете се, момчета. Застанете ей там. Пък и няма нищо за гледане. Тялото вече не е тук.

— А Диф Билби?

— Откъде да знам? И за какво ви е? — Полицаят най-последно забеляза подутото лице на Голо. — Вие откъде идвате, приятел?

— Няма нищо — каза Даниел. — Малко произшествие.

— Изтеглете се на опашката да не се случи още едно. Или се прибирайте у дома си. Чудя се какво очаквате, като идвате насам.

Те се изтеглиха. Отново същите лица зад стъклата. Подигравателни.

Голо гарира в края на редицата. Спря мотора.

Беше се разсъмнало. Небето бе още млечносиво, но скоро щеше да стане синьо.

— Няма да дойда с тебе — каза Голо.

— А аз не мога да те оставя сам.

— Ама ако стреляш, планът ти ще пропадне. Веднага ще те открият. Пък и не можеш ме накара да мръдна от тука.

— Преди малко също не можех да стрелям — възрази Даниел. — Защо не каза нищо на полицаия? Защото номерът ти не минава, а тебе те е грижа само да си запазиш кожата. Има начин. Вдигни буркана с кафе изпод седалката ти.

Голо изгледа подозрително Даниел и машинално се наведе. Ударът с дръжката на пистолета го засегна зад ухото, придружен със слаб, противен шум. Свлече се като чувал върху коленете на Даниел. Няколко секунди Даниел не посмя да мръдне, като се оглеждаше да не би някой да го е видял, след това блъсна тялото на Голо. Забеляза, че по горната част на панталона му имаше петна от кръвта, която се стичаше от носа и устата на Голо (макар и да му се струваше, че не го бе ударил толкова силно: нали бе виждал що за удари получаваха героите на филмите ОПС, преди да бъдат пречукани!). Във всеки случай дали Голо бе мъртъв, или само в безсъзнание, бе последната грижа на Даниел. Голо беше без значение.

Той му взе обувките — бяха по-малък номер, но щяха да станат. Сетне грабна смачкания на топка шлифер от задната седалка и го навлече. Възтесен, но и това беше дребна работа. Сложи револвера в джоба си и излезе от колата.

За пет минути се добра до бариерата на улицата, криволичейки между хората по тротоара. Мина от другата страна на бариерата, без патрулиращите двойки да му попречат, и се смеси с тълпата.

Не виждаше нищо, не чуваше подхвърлените забележки, когато по невнимание настъпеше някой крак или блъснеше някого.

Щеше да излезе от джунглата и да се завърне в своя свят.

И отново препятствие. Тройна редица от прегради, които очертаваха пред входа на „Лютеция“ квадратна „по man’s land“^[1]. Една от страните на този квадрат представляваше редица от полицейски фургони. Пред остъклената врата бяха поставени двама часови. Железните рулетки бяха спуснати само няколко сантиметра, така че можеше да се види вътрешността на магазинчето.

Даниел пушна в ход лактите си, докато се добере до първата редица на притихналата тълпа. Попита един брадат юначага дали Диф Билби е вътре. Човекът го погледна така смаяно, сякаш го питаха за името на тази планета.

— Ам’че как — изръмжа той.

Смайването му порасна още повече, когато Даниел го помоли учтиво да се дръпне малко. Зяпнал от изумление, човекът видя как този тип в жълт измачкан шлифер прекрачи през едната, другата и третата преграда. И тръгна към входа на магазина.

Оставаше му да измине десетина метра. Даниел разбра, че всъщност разстоянието бе невероятно дълго. Зърна силуетите на полицаите между фургоните. Двамата часови до вратата се запътиха насреща му...

Той стреля веднъж през джоба си, после извади оръжието. Единият от часовите се завъртя чудновато на петата си и политна, бълвайки голяма струя кръв. Викове. Но Даниел чу само ехото от стрелбата. Стреля към втория часови, който нямаше оръжие и затова се хвърли по корем. От крака на мъжа бликна кръв.

Божият пръст Даниел Монклеман полетя напред като гюлле, изстреляно от оръдие. Свил глава между раменете, той се хвърли с всички сили към остъклената врата (това също го бе гледал и преживявал стотици пъти по ОПС... но ударът бе по-силен, отколкото очакваше...). Способностите му да възприема изведнъж му се сториха някак забавени. Видя се как удари вратата, чу как стъклото изтрещя. Полетя със задницата напред, изтърколи се върху острите късове стъкло, изправи се и тичешком прекоси магазина. Можеше да мине само от едно място: стълбището. Взе го на четири разкрача.

И видя Диф Билби.

Видя и друг един човек.

Ала тук такси разбра кой от тях бе Диф Билби.

Дръпна се, за да освободи място на стълбите, и викна, размахвайки револвера:

— Рижият! Слез долу! Спри ги да не идват, иначе веднага ще убия този! БЪРЗО!

Лицето на рижия мъж, отпърво слисано, подпухнало от умора и сън, се изопна. Мъжът покорно стана.

— Да не сте посмели да правите нещо — посъветва го Даниел на минаване. — Ще го убия.

Отвън се чуваха викове. Отдолу зашумяха. Ниският риж човек слезе долу и врявата утихна почти мигновено. Чуваха се само виковете отвън...

Само с един бърз поглед Даниел отбеляза всички подробности в обстановката. Спуснати пердета на прозорците, три запалени лампи, сложени на пода. Книги, възглавнички... Познаваше тази обстановка. Идвал бе тук по време на интерферираната визуализация от онази нощ... Ей там си беше легнал с Ким — в съзнанието на Диф Билби. И както първия път той бе Ким Сиова, или Даниела Морнер, и за малко не бе изкусен от болезнената психика на тази девойка, преживявайки я вътрешно, *разбирайки я*. Тук той бе любил Ким Сиова с помощта на разстроения мозък на Диф Билби... беше повярвал...

Господи!

И това ми било Диф Билби! Този мъж, седнал на разхвърляното легло, този дебелак, тая грамада. Това измъчено потно лице, тия залепнали коси, тая рижка брада...

Това ли е обичала Ким Сиова?

Даниел пристъпи напред. Съжаляваше, че не бе стрелял веднага. Вече не бе сигурен ще има ли сили...

— Трябва да изляза от джунглата! — каза той.

Билби дори не се изненада, сякаш разбираше смисъла наказаното — ами да, то се знае, че разбираше! Нали бе самият дявол! Нали бе... Лицето му носеше следи от страшна умора. Следи, отпечатани в тлъстината, — обрамчили сивия му поглед.

— Убиеш ли мене — каза Билби, — убиваш себе си. Беше вярно. Дори прекалено вярно, тъй като той не говореше за физическо самоубийство, а за нещо повече, беше ужасно и Даниел го разбра. Не трябва да му позволява да говори!

— Кой си ти? — попита Диф Билби. Насоченият към него револвер очевидно не го смущаваше ни най-малко.

— Даниел Монклеман! — кресна Даниел. — А ти уби жената, която... и заради тебе аз...

Билби продължително въздъхна, сякаш тялото му бе пълно само с въздух и трябваше да го изпразни докрай.

Погледът на Диф Билби срещна Даниеловия.

— Странно — каза той. — Да беше дошъл с револвера си вчера, щях с всички сили да се отбранявам. Защото бях мъртъв. А днес съм жив и това не ми прави впечатление.

— Какво значи това? — изписка Даниел.

— Нищо... нищо важно... във всеки случай по-маловажно от това, което те е довело тук, за да ме убиеш. Много време ми трябваше, за да го разбера. Както и това, че е излишно да съжаляваш, задето си убил или оставил някого жив. За нищо не бива да се съжалява. Но да се предприеме нещо трябва, да.

Всичката самота на света, целият низ от страхове, породени от неизброими заплахи, нахлу в съзнанието на Даниел Монклеман.

Всичките съмнения на света. А гъмжилото се превърна в огромна вълна, която го заля — безкраен океан, по който островите — крепости на истините и убежденията, подпорите, крепящи тази неимоверно разраснала се цивилизация, внезапно потрепериха като изградени от кибритени клечки. Всички световни съмнения, залегнали в едно човешко съзнание, но и споделени.

И божият пръст Даниел Монклеман се почувства брат с този подобен нему мъж, гол, одран до мозъка на костите му, до ядрото на взривените му клетки, подобен нему брат и същевременно единствен по рода си. Бяха обвързани с един и същи житейски договор — съединени дори със съюза, скрепен с печата на убийството, което предстоеше да извърши в името на съмнението, в името на бога, у когото дремеше образът на съмнението и заблудите.

Изстрелът изтръгна вой от гърдите му.

Видя как полетя револверът му, а кръвта опръска десния ръкав на шлифера.

Нисичкият риж човек стоеше при главите им. Той не се възпротиви.

Защо да се противи? Беше сам на света заедно с този, който навярно бе самият дявол — или просто един объркан човек.

Жан Гот каза:

— Разбери, Диф. Така не може. Не бива да оставаш тук нито миг. Ще стане истински ад. След този удар не бива. Премного рискуваш. За известно време поне... разбираш ли? Ти няма да си идеш завинаги. Ще се върнеш. Магазинът е твой, застрахователното дружество „Том-Фил“ е уредило всичко и така трябва. Ще се върнеш. Можеш да вземеш жилище на ДДОК или на „Том-Фил“, можеш да отидеш където си искаш. Можеш да дойдеш при мен. Само не оставай тук. Трябва да мине време. Току-виж, че са дошли и други смахнати като ей този да те обвиняват, че си убил Ким.

Диф вдигна очи.

— Не знам в какво ме обвинява. Ако е за убийството на Ким, той е прав.

— Господи, Диф, знаеш, че не е вярно.

— Не, не знам. А ако е така, значи са замесени мнозина:

Гот отчаяно разпери ръце, после сви юмруци.

— Тръгвай с мен, Диф.

— Добре — каза Диф Билби.

[1] по man's l'and (англ.) — ничия територия. Б.р. ↑

Диф Билби отиде да живее с Жан Гот в апартамента му на петнадесетия етаж на един блок-кула на ДДОК, на улица „Версай“.

Гот се почувства облекчен и дори горд при мисълта, че е успял да склони Диф. Всъщност нещата стояха по-другояче. Диф нямаше вече сили да стои сам в магазина, сред бурята, която сам бе предизвикал, а пък и не му се искаше да се озове в апартамент, получен от „Том-Фил“ или ДДОК.

Със себе си взе много малко неща: някакви дрехи, кашон с книги, стари касети и допотопния касетофон.

Подозираше, че като е край Жан Гот, това успокоява Адам Стомб, Керъл Донастър, Лъорис, Жборг и тем подобните им... може би дори предложението на Гот и неговата любезна покана да е телеразпоредба от разните ръководни телевизионни служби на ОПС или „Том-Фил“. Но това никак не бе важно.

Явно нищо вече не бе важно за Диф Билби. Решил бе да прекъсне контактите с работодателите си, а те, разбирайки преживения от него шок, бяха приели. Гот осъществяваше връзката между тях и ги информираше.

Тъй че всичко беше ясно. Ала и това не смущаваше Диф.

Но и нищо не правеше.

Тоест слушаше стари касети, четеше книги, говореше малко — или безобидни неща. Изобщо не слушаше Гот, когато той му изреждаше процентите на слушателите, критиките и т.н. или плъзналите клюки, сплетните, намеренията на еди-кой си автор, специализиран в общуването с еди-каква си публика; че сюжетът на този бил предназначен специално за агрономите, на онзи бил за „Съдружниците на бъдещето“, за „Приятелите на Маноск“, натуралисти и „поклонници“ на майката-земя и на слънцето... наистина трябва да внимаваме с всички тенденции, независимо дали произлизат или не от християнството, с надеждата да ги спечелим за каузата. Нали така?

Трябваше (така каза Гот) да мине време. Така смяташе и Диф Билби (който не бе обелил дума по този въпрос, но се правеше, че чака да го молят, за да приеме). И времето измина.

Диф не го пресмяташе. Бяха много дни и нощи.

Един ден към обед Гот рече:

— Жборг пита дали мислиш за четвъртата си творба и за подновяването на договора. Ще подпишат каквото поискаш, представяш ли си? Продължава сензационно да спада процентът слушатели на другите мрежи, след три години ще им продадем за едно излъчване твоите творби на невероятни цени. Дори и третата, макар че не беше толкова добра. Продадохме вече на чуждестранните телевизионни мрежи от евро-американското обединение ОПС. Цяло състояние.

Той замълча, сякаш очакваше Диф да запита нещо по-конкретно за това състояние.

— Добре — каза Диф. — Ще направя четвъртия епизод.

С тон на човек, който дълго е мислил над току-що казаното. Гот се намръщи. От няколко дни, изглежда, му тежеше да понася мълчаливото присъствие на Диф. А Диф Билби, за когото не остана скрито неговото държане, логично бе решил, че поканата на „приятеля“ му, беше чисто и просто телеразпоредба от ДДОК и сие. Голяма работа.

— А договорът? — попита Гот.

— Ще видим.

— Ще ги разиграваш ли? Може би ще подпишеш с някоя друга мрежа?

— Ти как предлагаш?

Беше се отпуснал по обичайному в дълбокото кресло, което си бе харесал още с влизането си във всекидневната. Беше отслабнал — стопил бе няколко килограма, тъй че ризата му се люлееше на него. Почти не се миеше, не се решеше, не сменяше по-често отпреди дрехите си. Веднъж-дваж Гот му бе намекнал нещо за тази занемареност под формата на шега, ала убийствените погледи на Диф го накараха да се откаже от ролята на досаден наставник бавачка или на превзета съпруга.

— Подпиши каквото си искаш — каза Гот.

— Но ако подпиша, да речем, с 3-а мрежа, какво ще стане с тебе?

Гот присви очи.

— Кажи си честно какво искаш?

— Само да знам... Бил си добър с мене и все още си такъв, Жан. Не искам да ти изиграя мръсен номер.

— Не получавам процентно възнаграждение — каза Гот.

— Ще поправим това положение. Ще подпиша с ДДОК, ще им изфабрикувам глупости и всичко ще се нареди отлично.

— Глупости?

Диф Билби кимна:

— Аз съм безчувствен, Жан. Премного съм жив, за да вярвам все още, че моите творби могат да променят нещо... О, не се безпокой. Това все още е удобният Диф Билби, тревожещ толкова, че да не тревожи. Няма да останат измамени. Когато бях унищожен, творях истински. Сега съм жив и безчувствен и вече не искам да се унищожавам, нито смелост имам за това, нито вяра. Живеем в свят, в който трябва да си вярващ, Жан... Пък и нали видях какво остана от моите произведения, като минаха през филтъра на ОПС и средствата за информация. Разбира се, шокирали са. Разбира се. Само че сега знам, знаел съм и преди, *знаеш и ти*, че човек винаги се пробужда след най-тежкия кошмар и пак заживява нормалния си живот — дори и той да е само някакъв сън. ОПС ви потопява в действителното, кара ви да изживеете събитието непосредствено, да участвате, да чувствате, да трептите. Тя заема мястото на безредните сънища от парадоксалния сън... за да направи от тях организирани визуализации, изживени субективно. Ала това са пак сънища, Жан. Няма друга тайна. Премине ли нещо през тези информационни средства, то автоматически става нереален продукт. Можеш да *вярваш* в това, да го вземаш за образец, да отхвърляш този образец. Какво от туй? Крайният резултат е предвиден. Знаем, че става въпрос за модел на един сънуван свят, и все пак вярваме в него, нагаждаме се към него, стараем се да го изживеем в действителност. Разкъсваме се между два начина на възприемане: колцина избират да се откажат от това тежко положение и се доверяват само на единия от тях? Съмнението не е позволено: трябва да се избира, трябва да се вярва, вярва, вярва! Вездесъщият ни го повелява! Той говори чрез хорските уста! Той говори в главите им! Бог, това е ОПС, това е ДДОК, това е... Кажи, помниш ли онзи наш разговор, когато едва се познавахме? И онова, което ти каза? Да си творец, не

значи да си затваряш устата... Тъй каза Жан Гот. Така мисля и аз. Обаче не е вярно. Погрешно е. Един идеал повече. Благодетство пожелание. Жан, та няма може да говориш в един безмълвен свят, без да се унищожиш или по някакъв начин да те унищожат?

Гот се настани на страничната облегалка на едно кресло срещу Диф. През всичките тези дни Диф нито веднъж не бе произнесъл толкова изречения наведнъж. И очевидно бе решил да продължи:

— Така е, да създаваш, значи да разрушаваш. Не само да изтръгнеш нещо от себе си (било то извисено или лайняно...) подобно на вик. То е да разрушаваш, не може да бъде друго: да разрушиш частица от единството на онзи, който ще възприеме творбата — иначе все едно че желаното само те е помилвало по козината — и се самоунищожаваш. Самоунищожаваш се, проваляш се и започваш отначало, за да се сринеш, да изчезнеш, да разчистиш място за новата конструкция, която по-късно ще разрушиш, за да я усъвършенстваш. Ето какво е съществуването. По дяволите... създаваш, за да се създаваш. И така съществуваш заради другите и знаеш, че съществуваш заради тях, като в замяна разчиташ на тяхното потвърждение... Обаче разрушението действа, когато дългоочакваното потвърждение, умножено, свръхумножено, загуби индивидуалната си насоченост, за да стане точно обратното: масово явление, тежко като бреме, нечовешко, загубило силата си на сладостна примамка и превърнало се в насилие. Насилие, което ти пречи да съществуваш, да твориш, да разрушаваш както искаш. Е, добре, Жан, къде е изходът? Да съществуваме, като творим, да, с мисълта, че другият знае, че съществуваме, с представата, че максимален брой други хора знаят това, защото така ще имаме най-много шансове да вярваме в собственото си съществуване. Да съществуваме, като *едновременно* създаваме желаниа контакт с другия и увереността, желанието, вярата в този споделен контакт. Да съществуваш, то е *да се възприемаш* сред други, *възприемани* от тебе. Други *възприемащи*. Покажи ми по какво личи истинското, действителното във всичко това, Жан.

Той замълча. Зачака.

Гот остана мълчалив, окъпан от словесната вълна, разтърсен колкото от съдържанието на тази реч, толкова и от нейната неочакваност. Диф махна с две ръце пред себе си, сякаш искаше да заличи казаното. И се засмя.

— О'кей — каза той. — Ще направя четвъртия епизод.

Гот се изкашля.

— Те искаха нещо за смъртта на Ким... Диф се усмихна широко:

— Да вървят по дяволите. Аз си оставам господар (искам да говоря за подписаното с тях споразумение) на моите творби. Ще имат право на монтаж с касети, може би две-три неща за Ким, за книгите, които тя обичаше. Може, ако искат, и някакъв сюжет за смъртта. Но за смъртта, която не значи нищо, за живота минало, за няколко примера от това живо минало, което се мъчат да убият.

— Както искаш, Диф.

— След това ще подпиша с тях. За дребни глупости, от време на време колкото да изплюя каквото ми тежи на сърцето, ако случайно не мога да издържа... Една продукция годишно. Става ли?

— Ще стане, Диф.

— Резултатът ще бъде същият, нещо като сън. Възприето за такова. Ни най-малко разрушително. Те могат да си позволят да пуснат каквото си щат и каквото не са разбрали... Страхуват се, смятат се задължени да треперят, да цензурират, да представят по определен начин... Защо? Всеки път става автоматична асоциация със съня и недействителното, а тя поражда само краткото изкушение с действителни факти да се изгради нова недействителност, която се взема за истина според настроението или сюжета или пък се смята за банална, стерилизирана. Насилието е външно. Макар и да се визуализира вътрешно.

— Ще стане, Диф — повтори Гот.

Диф кимна.

— Доста говорих и ожаднях — каза той.

Остави на Гот да иде да потърси нещо за пиене, загледа се в него, докато пълнеше чашите. Каза:

— След това ще се измъкна. Ще си отида.

— Къде ще идеш, Диф?

— В магазина. Или другаде. Ще пътешествам. Ще обиколя света. Ще отслабна. Ще си запълвам времето.

Диф шумно сръбна няколко малки глътки блудкава бира. Погледът му отново угасна. С мъка се откъсна от креслото и направи няколко крачки из дневната. Гот го сподиря с очи. Диф ту пипаше някоя дреболийка, ту докосваше с ръка двойните пердета, ръба на

някой мебел, изкуствената тапицерия: ама биваше го да дразни Гот. Като че ли с това се убеждаваше, че обстановката наистина съществува. Застанал до прозореца, през мъгливата панорама на града, разпрострял се докъдето стига погледът, затворен в тишината на стаята като в пашкул, Диф каза:

— От колко време съм тук, Жан?

— Не съм броил дните.

— Не вярвам, Жан. И знам, че не ти е весело... Питам се доколко е възможно да се живее с човек като мене.

— Диф...

— Позволи ми да довърша. Не се оправдавай. Това е естествено. Неестественото съм аз... иначе всички ще станат нещо такова, ако реагират като мен, нали? Ето ти една егоистична изповед на твореца, нали така? Но егоизъм ли е, когато имаш такава нужда от другите, за да знаеш, че живееш? Не е ли по-скоро признание за патологично безсилие? За невъзможността да се приспособиш към една среда, която съдбовно съществува, а ти я отхвърляш с всички сили по простата причина, че не съответства на това, което си очаквал?

Обърна се, отпи още малко бира. След две-три секунди пяната по рижите му мустаци се стопи.

— Тази „ненормалност“ дреме обаче у всички, знам това. Чувствам го. Но тя добива реалност само когато се срещне с особеното или малобройното. Хипертрофия на възприятието до загубване на самосъзнанието, водещо към споделяне на това просветлено виждане — смятано за просветлено... а то се дължи единствено на особеното, сигурен съм. Тази хипертрофия би могла да означава просто максимум възприемателни способности, общи за всички.

Гот бавно поклати глава. В ръката си още държеше пълната чаша бира. Погледна течността, после Диф.

— Няма да можеш да промениш света, Диф.

Диф радостно хлъцна:

— Така си мислех и аз. И ти също, нали?... Така е.

— Нали ти казах. Поне да си въобразяваме. Да се залъгваме. В края на краищата си казваш, че да промениш света значи да разбиеш или развалиш образа му в главата на друг. Да създаваш и да предаваш на друг. Защо? Какво смайващо самомнение, нали, когато единствено или почти единствено аз мисля така! Да се утвърдиш, значи да се

стремиш да убедиш със силата на внушението: да споделиш един и същи пейзаж, за да не бъдеш сам със своето виждане... или да извикаш представата за един пейзаж, който другите ще познаят и ще им бъде хубаво.

— Значи е измама?

— Прав си, Жан. Ти улучи, като каза, че съм роден творец, безсилен да побегне в друга посока. А сега вече не мога и да се крия. Принуден съм да заблуждавам. Да творя въпреки всичко, за да *изкажа*, да *потвърдя*, ако не и да съществувам. Изключено е да спра, особено пък сега. Да замълча, когато живея, би значело да умра преждевременно.

Диф отново взе да крачи из стаята, да пипа това, онова. Спря се пред „Матферсън“-а, поставен на масичката, и разсеяно погали облегалката на стола.

— Ким успя да изгради един устойчив свят сред околната връва. Дали е бягство? Но бягството е биологически оправдано, здравословно; само по разни там изопачени философско-морализаторски съображения е станало синоним на подлост. Ким не спираше никого да я последва в това „бягство“, това беше едно убежище, спасителен изход. Тя бе изградила този свят напук на връвата, мислейки, че може да го скрие — дали не си бе присвоила правото да наложи мълчание на останалите? Тя също се надяваше да промени света. Нейният. Като си мислеше, че някой от живите ще приеме тази нова програма и ще я утвърди, ще ѝ придаде плътност. Могъщество! Могъщества... могъществата на въображението. Говори ми за действителното, Жан Гот.

Гот не отвърна.

Каза само:

— Променил си се, Диф. Не бяха празни думи.

— Вярно е — призна Диф.

Лумналият в очите му блясък не изразяваше и една десета от надигналата се в него позната сила.

Ако трите първи творби на Диф Билби изблигнаха отведнъж, като някакво спазматично повръщане, едновременно мъчително и сладостно, необуздано, с четвъртата съвсем не беше така. Както и трябваше да се очаква след онова, което той (отчасти) бе признал пред Жан Гот. Трябваша му много дни и много нощи. Работи с „Матферсън“-а на последователни периоди от около пет минути, редуващи се с директни половинчасови записи.

Междувременно се подготвяше грижливо за вмъкване на касеткови записи. Въпреки всичко сюжетът се въртеше около смъртта на Ким, тъй като подборът на прожекциите от една забравена култура съответстваше на нейните влечения.

В завършен вид предаването се вмести на петчасова лента. Разбира се, личеше си дифбилбовското, все така и все още, пък дори и само защото филигранно издаваше носталгията му по онова въодушевление и по изгубената способност за моделиране на настоящето. Присъстваше и самобитността му на разказвач, съдържаната сила в подбора на касетите рязко контрастираше със сладникавите вълни, които разплискваха певците и певиците от днешното време. (Подобна сила донякъде се бе опазила все още само в песните на уличните артисти, които нямаха достъп до телевизионните канали ОПС.) Беше пак както преди. Но беше и един сън повече.

Творбата бе одобрена. И Диф Билби подписа дългосрочен договор с ДДОК, който му осигуряваше значителни суми и му позволяваше да избира сюжетите си. Срещу едно произведение годишно Диф наложи да участва и Гот и в замяна отстъпи пред факта, че неговите „продукции“ евентуално могат да бъдат преглеждани и променяни (с негово съгласие) от двама автори: сред тях се мъдреше и Лавоайер. Като че ли никой не се изненада от тази учудваща отстъпка. Напротив, изглежда, че това беше логично: та нали Диф бе признал, че е „безчувствен“, намеквайки, че е неспособен да твори вън от изворите на лично преживяното... Официалните автори си връщаха по този

начин и не го криеха: митът за дивия, инстинктивен и първичен творец рухваше, пометен от урагана на професионализма, и техните страхове изчезнаха. Диф Билби запазваше многобройните си телезрители, решително спечелени при първата среща. Прави се всичко необходимо да остане сред първите. Браво.

Диф изглеждаше доволен. След подписването на договора той поиска да го включат отново в ОПС. Сложиха му приемник от трето поколение на „Том-Фил“ (то се знае) и той се програмира сам под разсеяния поглед на един техник. Тази операция стана в едно помещение на „Том-Фил“ и продължи един следобед. След това Диф поиска да го откарат пак в апартамента на Жан Гот. Решил бе да се върне в магазина на другия ден.

Гот го очакваше във всекидневната. Беше унил, ала Диф дори не забеляза.

— Я виж! — провикна се той, сочейки ушния приемник, закачен за лявото му ухо. — Ето че пак съм свързан със света, Жан! Нали така трябва, щом искам да съм правилно информиран за действителността. Щом искам да знам за какво да говоря в моите прегледани и поправени, харесвани и спорни творби.

Гот се усмихна едва-едва. Въпреки всичките му усилия въодушевлението на Диф не изглеждаше чак толкова убедително. А той продължаваше с удесеторено старание:

— Трябва да се намесиш в този свят, ако искаш да говориш за него. Да знаеш хит-парада на вярата и вярванията, да умееш да разчиташ барометъра на сигурните неща... Да си способен да издекламираш с точни цифри вярващите, спечелени за правото дело от негово светейшество Еварист I, привлечани и събирани оттук-оттам. Знаеш ли колко са на брой, Жан? Знаеш ли каква е силата на Всесветското християнство, което така успешно изтръгна корените си от миналото?

— Диф! — викна Гот. — Ким е убита от ДДОК.

Пресилената лукава усмивка, изкривила лицето на Диф, се задържа още няколко мига, сетне той побледня и чертите му се изопнаха. Застина на мястото си, до вратата на стаята. А Гот стърчеше по средата ѝ.

— Причината е не това, което направихме с тебе. Научих го едва днес следобед. От устата на Роли Данк, от „Том-Фил“, докато ти

поставяха приемника.

Диф остана безмълвен.

— Роли не издържа! — извика Гот. — Но, изглежда, и той не е в течение. Така казва.

Диф полуотвори устни. Бледнината по лицето му постепенно се загубваше.

— Кой? Защо?

— Някакъв техник от ДДОК, може би лично Жули Норман, по нареждане на Стомб, разбира се. Но не можем да узнаем със сигурност. Нищо не може да се докаже. Нищо.

— Защо? — повтори Диф.

Гот мислеше, че това ще го съсипе, и се зачуди като го видя тъй спокоен и невъзмутим.

— Монтираната заглушителна система не е работила добре. Или прекалено добре... та чак е заглушавала персоналните емисии за Ким. Има и графики — имало е, тъй като са ги унищожили, но Роли ги е видял. О, не че те са показвали, че Ким е приемала емисиите, но са отразили постепенното затихване на умствените ѝ дейности. Стихването на бурята... Не е никаква злополука. Норман е бил преместен на друга служба, уж случайно. Роли и аз сме на едно мнение. Той е говорил със Стомб и по държането му се е убедил, че е така.

Диф присви клепки, помисли за миг. Прошепна:

— Ким е трябвало да умре.

— Точно така, Диф. Никой не бе сигурен, че ти ще се согласиш на дългосрочен договор с ДДОК, договор, който да предвижда контрол над предаванията ти. Интерференциите, които причини, бяха голяма опасност, а те можеха да се подновят. Ти беше едната част на тази машина, предаването, а Ким — другата, приемането. Няма ли приемане, няма опасност и от предаване, край на насочените снопове, предавани чрез онази комуникационна система. Трябваше да се премахне причината за връзката. И още нещо, не знам дали не са мислели с този удар да създадат драматична ситуация, която да те подтикне да продължиш в тяхна полза твоите потресаващи творби: та нали искаха сюжет за смъртта на Ким. Съобщението за тази смърт разтърси силно зрителите. Така че от ДДОК постъпиха предпазливо и изгодно за тях. За да те обезоръжат, а след това по-сигурно да те

подчинят, знаейки, че си увлечен от стихията и не можеш без нея. Искаха да пресушат този извор на творчество у тебе, за да използват по-добре останалите, онези, които могат да се управляват. Точно така и стана. Диф, те си въобразяват, че са спечелили.

— *Въобразяват си?*

— Напускам ги, Диф. Захвърлям всичко. Проклет да съм, че се сетих за това директно предаване, те го използваха като предлог да поставят заглушителната си система. По дяволите! Виновникът съм аз! Убиецът! Плюя на всичко, да не съм чул вече да ми говорят за сътру...

— Не, Жан — спокойно каза Диф.

Приблужи се до ниския червенокос човек, треперещ от глава до пети, със сгърчено разстроено лице. Хвана го за раменете и го стисна, докато мъчителна гримаса не изкриви чертите на Гот, докато погледът му не се осмели да срещне погледа на Диф Билби.

— Не, Жан — повтори Диф.

Пусна го и останал прав, се загледа в Гот, който разтриваше разсеяно раменете си.

— Нищо не се променя, Жан. Всичко е казано. Те „спечелиха“, ако щещ. Нека си въобразяват. А Ким умря, защото аз престанах да ѝ повтарям всеки ден, че не е мъртва. Тя разбираше. Ала не можеше да стори нищо повече. Тя разбираше. После дойде мълчанието и бурята надделя. Дори да не бяха заглушавали емисиите, тя не би оздравяла.

— Но те нарочно попречиха да...

— И това е логично. Така трябваше да постъпят... При това положение можеш да си предаваш с години без никакъв резултат. Ким отдавна бе умряла. Само че аз не исках и да знам, това е.

— Да знаеш, да знаеш! Диф! По дяволите, сега нали *знаеш* какво са направили! Не те ли засяга това?

— Изгаря ме, Жан. Само че остави ме да се оправя сам с тая жарава. Тя си е моя. Ако те са отговорни за стореното от тях, аз пък отговарям за това, което знам. Ако ти искаш да захвърлиш всичко, направи го. Но каква полза има? Жан, важното е да останеш на мястото си и да помниш онова, което знаеш. Помисли над това. Нека гневът пари под краката ти, не се мъчи да избягаш от пламъците.

— И какво постигаме с това, Диф Билби?

— Денем и нощем, с отворени или затворени очи, буден или не, ти никога вече няма да спиш както преди.

Тази вечер двамата се напиха тежко с блудкава бира.

Близо месец след като бе го напуснал, Диф се завърна в своя магазин. Все още бе лято, жежко, понякога с дъждовни бури — такива невероятни бури, сякаш небето внезапно се продънваше и се изливаше като истински океан. На вратата бе сложено ново стъкло. Един месец... А на Диф му се струваше, че бе изтекло много повече време. Че не беше същото лято.

Отново се почувства стопанин на всичко наоколо. Най-напред подреди книгите и касетите, сред които „гостите“ на неговата скорошна слава внасяха известно безредиe. Сетне се качи горе.

Дълго седя сам на леглото, където Ким бе лежала пет години, чакайки окончателната смърт, умолявайки го може би от глъбините на своя ужас, всеки ден — умолявайки го да не я свестява. Кой да му каже? Така ли бе или не?

Плачеше му се, а сълзите не идваха.

Зашета из къщи без особено желание. Щом слезе долу в магазина, и бурята избухна.

Прав зад вратата, Диф дълго гледа как дъждовните пристъпи връхлитаха един подир друг; постепенно лицето му се вкамени, а очите му се втренчиха сурово. Стоя така много след като пороят затихна. Сетне се съвзе, сякаш грубо го изтръгнаха от някакъв сън. Усмиваше се.

Запъти се към видеофона с надеждата, че бурята не беше прекъснала някъде кабелите. Апаратът работеше. Той позвъни във „Веселата хубавица“.

„Като в онези противни творби с подписа на О’Кейл или Бъртън Лавоайер!“ — помисли иронично Диф. Не можа да се удържи. Чу трополенето по стълбите и стана. Крачолите на панталоните му отдолу бяха мокри, вечните му овехтели обувки не приличаха на нищо: по пътя все улучваше отточните канали...

Вратата се отвори пред Летита. Все същата си беше, в работното си облекло на момиче сервитьорка... само че Диф не си спомняше да е виждал подобна усмивка у нея.

Изтече цяла минута.

— Е? — каза Диф Билби.

Летита блъсна вратата с крак и Диф я взе в обятията си. Тя се отдръпна веднага щом си размениха звучни целувки. Изглежда, се чудеше дали такъв изблик беше уместен или не.

— Диф, няма да повярваш, ама точно преди да позвъниш, мислех за тебе — каза тя.

— Разбира се, че ти вярвам. А за какво мислеше?

Тя отстъпи до масичката и опря о нея мършавото си задниче, като се облегна с две ръце и костите на раменете ѝ изпъкнаха.

— Каквото често съм си мислила. Че повече няма да те видя. Че Диф Билби е станал голям човек и тем подобни. Знаеш ли, гледах всичките ти творби. Отначало ми беше трудно да си представя, че това си *ти*. Обаче, като слушах твоите творби... Божичко, Диф! Беше различно от онова, което си ми разказвал...

— Моля ти се, да не говорим за това — помоли Диф, като се усмихна, за да смекчи сухотата на гласа си.

Тъмна пелена обви гримираното лице на Летита. Тя отново стана такава, каквато я знаеше открай време: момичето-мълчание, момичето-слушател.

— Не, не — каза той тихо. — Аз не исках... наистина всичко това вдигна голям шум. Малко ми дотегна. Радвам се, ако ти е харесала

творбата, но... не знам какво да ти отговоря. Лет, не съм дошъл да слушам комплименти.

Нова светлинка проблесна в очите на Летита.

— Променил си се — каза тя. — Положително.

— Уха! — каза той. — Отслабнах с десет килограма.

Двамата се засмяха. Беше ли ѝ казвал някога Лет? Тя се засуети, предложи му нещо за пиене, попита го дали е гладен: той прие и питието, и храната. Хапнаха и пийнаха, седнали от двете страни на мъничката масичка. Момичето-мълчание разказа хиляди неща. Диф слушаше. Чувстваше се толкова добре и умиротворено, че за сетен път Летита се излъга за причината за усмивчицата, която постоянно се мяркаше в брадата на Диф. Тя млъкна сепнато.

— Каква съм глупачка, а?

— Бога ми, не! — възкликна Диф. — Толкова обичам да те слушам. Затова ми се прииска да те видя.

— Само за това ли?

— Мисля, че да.

— Обикновено говореше ти, Диф.

— Така не бива да продължава... Мисля, че ми се е искало да прекарвам времето си с тебе, за да говоря. В деня, когато прибягнах до професионалните ти услуги, не ми провървя, така ли беше? Но за всичко друго съм идвал тук винаги с удоволствие.

— Много мило, Диф.

— Не знам. Не вярвам. Но това е истина.

— Много мило — повтори упорито Летита. — Сега, когато стана толкова известен, да си спомниш за едно паднало момиче от нощно заведение, което...

— Не — рече Диф, размахвайки ръце в знак на протест. — Всички момичета са паднали, Летита. И всички мъже са паднали мъже. Така е нареден светът: плащат ли скъпо, продаваш прелестите на вярата, на всички вери, на всички вярвания! Та били те духовни, религиозни, политически, научни и не знам що си, всякакъв етикет върши работа — обаче е необходим! Сексуални желания, извратени или не, необуздани наслади или поемани на малки дози по дълга програма за постигане на екстаза! Всички врати се отварят към едни и същи лабиринти. Всички сме клиенти, проститутки, сутеньори или

велики начинатели от божиите нощни заведения. Ето това е истината, която гложди стомаха ми, Летита.

Тя (момичето-слушател) бе стояла със зяпнала уста. Може би бе изплашена? Диф се сети, че никога не беше я питал каква е нейната вяра. Запита я сега.

Тя сви мършавите си рамене.

— Мисля, че Всесветското християнство. Имам интерес от това, нали?

Диф сложи длани на масата, от двете страни на чинията. Каза:

— Избирала ли си, Летита? Искам да кажа: професията си. Ти ли си я избра?

Още едно свиване на раменете — боязлива светлинка в дъното на очите.

— Разбираш ли, не ми оставаше друго, след като ме ориентираха откривателите на индивидуалността.

— За бога, Летита, а твоите собствени стремежи! Твоята собствена преценка за това. Искам да кажа: ако ти дадат възможност да правиш нещо друго, ще се... решиш ли?

— Ако ми харесва, да. Защо не?

— Лесно е да се каже, Лет. Имаш ли желание за нещо друго, или мислиш, че животът ти е неизменно и докрай предначертан?

— Бих желала...

— Ето за какво съм дошъл — каза Диф. — Върнах се в магазина. Имам нужда от някой, който да се заеме с подреждането на нещата, с продажбата... накратко, с всички тези работи.

Тя побледня.

— Няма да мога, Диф!

— Не става дума за това. А за следното: дали *ще ти хареса?*

Летита го гледаше, сякаш той бе олицетворение на ужаса. Постепенно този израз се стопи и замени с объркване, после с някакъв строг покой и напрегнат размисъл.

— Мисля, че да, Диф.

— Продадено! — провикна се Диф.

А Летита заотстъпва:

— Ама аз няма да мога!

— Не се и съмнявам, че ще можеш Лет... Много е лесно, ще се научиш. И дори много бързо, щом ти харесва. Научила си се да спиш с

всякакви, а то не ти е било чак толкова приятно. Май не си и помисляла за някакво удоволствие.

Летита поклати глава от ляво на дясно. Сълзи блестяха в ъглите на очите ѝ.

— Диф, трябвала си вървиш — каза тя. — Бързо... защо аз? Толкова други има, дете...

— Ей тъй: ти.

Диф стана.

— Отивай си бързо, Диф Билби. Не знам. Вече нищо не знам и... трябва да помисля. Трябва да... Иди си, Диф.

— Ще ми се обадиш ли? Ще ми съобщиш ли отговора си?

— Добре, Диф.

— Тази вечер?

— Върви си, Диф.

Беше на прага, когато тя го повика със странно глух глас. Скрила бе лице в кръстосаните си ръце в един ъгъл на масата. От дъното на тази пещера тя извика, разтърсвана от ридания:

— Много те обичам, Диф!

— Аз също, Лет. Много те обичам.

Затвори тихо вратата и бавно заслиза по стълбите. На връщане пак улучваше тези отточни канали. Когато влезе в магазина, най-напред изхвърли старите си обувки в боклукчийската кофа.

Видеофонът извън в три часа и дванайсет минути заранта. Диф, седнал на един стол с апарата в ръка, го включи веднага. Екранът светна и почистеното от грима лице на Летита се изписа в малкия овален екран.

Изтекоха повече от тридесет секунди.

— Мисля да приема, Диф — каза Летита.

Диф се усмихна.

— Забавно — каза той. — Когато някой казва „мисля да“, това те кара да си мислиш, че не е съвсем сигурен в отговора си...

— О'кей. *Тогав да*, Диф.

Диф кимна.

— Много те обичам, Лет. А сега хайде да поспим, а?

Тя кимна. Сама прекъсна връзката. За Диф Билби това бе една победа. Във всеки случай приятно му беше да си мисли, че е така.

Всъщност терапията беше съвсем проста. В 87% от случаите тя даваше възможност за умерено дълготрайно възстановяване. „Умерено възстановяване“ означаваше, че болният Даниел Монклеман би могъл да бъде приобщен към обществения живот на конфедерацията след съответно професионално преориентиране на личността му, като заеме длъжност, отговаряща на сегашните му способности, далече от мястото, където се е развило психическото заболяване (промяната в обстановката беше важна съставка от положителния фактор за възстановяване на психическото равновесие). „Дълготрайно“ значеше от три до петнадесет години. По-често петнадесет. Но за лекуващите от психиатричната клиника, истински чиновници — времето не беше важно. Времето беше подвластно на бога, както и всяко нещо на този свят, както всички създания, човешки или не, както всичко живо — както този нещастник Даниел Монклеман.

Неговият случай не бе единствен. В един неотдавнашен доклад Медицинският орден съобщаваше за малко повече от седем милиона души, настанени в клиниките на Обединена Европа поради умствено смущение, причинено главно от „умствено пренасищане“ с ОПС. Медицинският орден беше подчинен на Всесветското християнство. Имаше и други много по-малки клиники. Седем милиона болни, които смесваха действителните неща с видените в ОПС — това беше и малко, и много. Малко — в сравнение с всичките приблизително триста милиона граждани и другите случаи на психични заболявания, за които ОПС нямаше вина, и много — за техниците от телевизионните мрежи и фирмите-доставчици на приемници — последните обаче трескаво работеха за откриването на средство, което да отстрани за в бъдеще всички проблеми от „невронното пренасищане“: и щяха да го открият.

И така, Даниел Монклеман съвсем не беше сензация. Обикновена параноична шизофрения, примесена с натрапчиво мистично заслепение и нищо повече.

Ето защо и терапията не беше оригинална. Клин клин избива и затова прибягваха до персонален директен ОПС. Този метод беше нееднократно потвърден.

„Извън машината“ (такъв бе използваният термин) или, ако щете: изключен, Даниел Монклеман се мятеше и гърчеше в безмълвен кошмар на леглото си и трябваше да го връзват с каиши, за да го усмирят. Ала „към машината“, ще рече — в персонален ОПС, той се успокояваше духом и телом.

Клин клин избива...

А целта бе психически да свикне с причината за нещастieto си, която по същество се състоеше в неправилното тълкуване на факторите ОПС поради преплитането им с фрагменти от изживяната действителност. Причината за нещастieto му беше лицето Диф Билби и неговите творби. (Ето защо Монклеман се бе опитал да убие Диф Билби в налудничав пристъп на ярост, съчинявайки си една история за някакво негово отвличане и за разкрит от него международен заговор, ръководен от самия дявол... след това, през настъпилото временно облекчение, той искал, умолявал да се заемат с него и да го лекуват... оттогава насам болестта не му давала покой...) И тъй, той трябваше да опознае Диф Билби и да го разбере. Щял да дойде на себе си само след като е преживял, преживял и преживял миналото на този, който бе причинил неговото „изплъзване“. Нужно бе да *разбере*, за да се съгласи да оздравее, за да възвърне себе си.

Даниел Монклеман изстрелваше мъченичеството си, привързан към едно болнично легло, потънал в своя сън с ужасни кошмари, а от глъбините на клетия му мозък един лукав глас му нашепваше, че това е самата действителност.

След това се събуждаше.

С облекчение. Но беше болен, разберете, нещо не беше в ред, теглеше го към бездната, а спомените му се нижеха някак наопаки. Често имаше впечатлението, че изживява два пъти едно и също събитие, или пък имате злокобни предчувствия: например мислеше си, че Ким ще стане жертва на злополука в ОПС. Каква безсмислица. Казваше си, че някой ден ще трябва да се посъветва с лекар.

Ала най-много се страхуваше да не заспи — в съня си той се превръщаше в един друг човек, когото ненавиждаше, който живееше смахнато и беше си навлякъл невъобразими беди.

Всъщност истинската история на неговия живот би могла да започне ето така:

Имало едно време един двадесет и пет годишен младеж на име Диф Билби. Понякога той се замислял и си казвал, че в края на краищата животът му не е нито чак толкова успешен, нито чак толкова провален. И ако досега неговите мечти, надежди и стремления не се бяха осъществили докрай, то това, слава богу, не беше го и притеснявало...

Неговата житейска история би могла да започва и така, нали? Непременно разкрасена с ретроспективни сцени, поднесени от паметта.

А защо не в началото?

Но къде е началото на един човешки живот?

Никой не знаеше.

Нито онези от ДДОК, нито от „Том-Фил“, нито Гот, нито Летита, нито пък някой друг.

Никой.

Само той.

Единствен той.

Замисли се над това, когато разбра, че има способността да предизвиква интерференции по предавателния канал на ДДОК. Беше като озарение. Сетне настъпи мрак. И пак някаква светлинка, която непрестанно се усилваше и ставаше все по-ярка. Първите си „опити“ извърши върху Гот и неговите реакции само затвърдиха предположението му. Не се лъжеше. Изключено. Такова бързо възприемане и съгласуване на мислите между двама непознати не можеше да се обясни само с озарението от приятелското чувство между тях, с „признателността“ или нещо друго. Никога в такава форма и с такава сила. Сигурен бе.

Впрочем той не беше повлиял. А беше предизвикал, разбулил, разкрил. Беше взривил.

Това всъщност е идеята.

И не само идеята: действителността. Озарението. Откритието.

С някой друг, не като Жан Гот, това навярно не би станало: Жан бе „зрял“ човек, неговото богатство беше скътано, скрито в него. Той сам се беше открил и Диф точно това и очакваше от него.

Това нямаше да се получи със Стомб например. А може би да?

Не беше и телепатия.

Диф си обясняваше явлението по следния начин: през тези пет години, с помощта на електронна контролна апаратура, която неимоверно увеличаваше неговата способност за предаване на електромагнитни вълни, и като въздействаше на това предаване чрез графични и слухови сигнали за обратна биокомуникация, той се научи да използва тази част от мозъка си, която беше свързана с творческото

въображение и внушението. И добре се беше научил. Така че тези усилени и предавани по електромагнитен път вълни бяха смутили и други канали. Тъй като тези канали всъщност служеха за готови проводници. Ако ги нямаше... Ако ДДОК не беше предавала на дължина на вълната, близка до тази на емисиите на Диф, неговите послания така и щяха да се носят в пространството на електромагнитните сили: просто щяха да придобият други форми и нямаше да изградят образи в мозъците на предварително програмираните телезрители ОПС. Щяха да си останат някакви сигнали. И само толкова.

Сигнали, които не са засечени. И не могат да се засекаат.

Излъчвани на различни честоти, те щяха да образуват, общо взето, някакви призрачни очертания алфа/тета. Тук-там, на една нормална ЕЕГ, тези сигнали можеха и да се отразят, но нямаше да могат да ги анализират. Подобно на специфичната линия, която се получава при шега или безсмислица в мозъка на онзи, който възприема тази безсмислица. Ако ДДОК не беше...

Но беше станало иначе.

И какво от това.

Щом като Диф знаеше.

Защото беше проумял. Защото както никой друг използваше тази част от мозъка си, като прост рефлекс, зависещ от волята му и вписан в неговите синаптични схеми вследствие на дългата практика на обратната биокомуникация.

Вече не му бяха потребни апаратури, усилвател за предаванията, свръхподобрен приемник. Защото *той можеше* сам.

Ще предава „безсмислици“, които ще се приемат и никакъв детектор не ще може да засече.

Ето така. И дори шокът от това озарение ще засили процеса и той ще открива все нови и нови неща. Така че смъртта на Ким...

Не можеше да предава образи. Но така беше още по-добре. По-неуловимо. Безсмислици, които могат по някакъв начин да объркат прекрасното устройство на един мозък — устройство заложено, изградено и заздравяване, докато човечеството се е учило да живее. Той можеше да предизвиква такива смущения най-вече у онези, които още нямаха приемници ОПС.

Смущенията щяха да имат един-единствен ефект: не да втълпяват нови преживявания и разказват същите истории по друг начин, а да вдъхват *съмнение*. Възможно бе ориентирането да вземе връх или не; при онези, които ОПС не беше формирал изцяло, възможностите за смущение бяха, естествено, по-големи. Съмнението можеше да бъде отблъснато или не. Ала то щеше да се появи пак. Отново и отново.

Винаги щеше да се появява.

И понякога щеше да възтържествува. Засега ще се казва Летита.

Ето в какво *вярваше* Диф.

Той можеше да бъде писателят от миналото, общуващ с тези, които не четат, или пък кинематографистът за онези, които през живота си не са стъпвали в киносалон. Един творец, който общува с всички, които не гледат академична телевизия или ОПС.

Творецът, който общува. Който предава способността да се твори самостоятелно (а не да се поглъща готовият продукт посредством съня и виденията), който създава възможността за пробуждане — т.е. за съмнение.

Съмнението с неговите приливи.

Именно това.

И ключът беше у него.

Нямаше друга алтернатива за оцеляване. Щеше да прогласява изречения, изтръгнати от старите книги, които ще се превръщат в закодирано съмнение, ще разтърсва задрямалите сетива, с рева си ще пробужда онези, които се готвеха да заспят. Напук на всичко.

В главата си. Неуловимо. Под носа на онези, които мислеха, че са го обуздали, а вместо това само засилиха неговата „власт“.

— И защо човек трябва непременно да вярва в нещо свършено? — щеше да крещи той от глъбините на съзнанието си, изпращайки напосоки милиони, милиарди сигнали на „безсмислици“ на дължина на вълната, принадлежаща само нему и на човешкия мозък. Ето това щеше да крещи под формата на химико-електрически синаптичен обмен, с думите-образи на своята мисъл, гласа на мълчанието, долетял от онези особени мозъчни пластове, чието действие беше изучил и умееше да ползва. „Човек е отговорен както за това, което прави, така и за онова, което вижда.“ Някъде беше прочел това изречение истина. Та ето какво щеше да крещи и щеше да го превърне в код, който сред

потока от електро-енцефалографски емисии щеше да напомня за него, код, сумиращ множество вълни с различни честоти и амплитуди — и никакъв детектор не ще може да открие в границите на един нормален цикъл предаване алфа/бета/тета различните подвълни, съставляващи този код, нито да идентифицира честотата и амплитудата на всяка от тях. Няма такъв уред.

Освен друг човешки мозък с помощта на същите характеристики ЕЕГ, съответно дефинирани от алфа, бета, тета и т.н. честоти.

Единствено тази машина може.

Тази машина, приемаща и предаваща елементите от своето обкръжение — от цялото си обкръжение, — която се стимулира от всяка промяна в него, отбелязва и най-малкото му изменение, но беше с редица притъпени възможности, защото са ѝ придали схемите на навигацията, тази именно машина „смуцаващият“ код на Диф би могъл да пробуди. Като предизвика приемане и ответ на нов смущаващ стимул, който би могъл да стане нов навик, да се изрази в декодирано послание, предизвикващо специфични реакции и нова гимнастика на мисълта, да освободи нови „потенциали“.

В това е посланието на съмнението: да се мисли по-иначе. Да се мисли другояче, за да се отвърне и да се обясни това смущение — или поне да се потърси обяснение.

Той няма да вземе да крещи просто така: съмнявайте се! А ще изкове цял арсенал от мисли, предизвикващи и подстрекаващи към съмнение. *Необичайни* стимули, извън програмата за уеднаквеното виждане на околния свят, оформено в резултат на перманентното образование, което манипулира съзнанието. Стимули, които да действат от само себе си и да освобождават верижни реакции, изразени в дезориентиране, съмнение и желание да се потърси и открие някакъв отговор, който да е, може би дори закодираният израз на предизвикателната мисъл. Зависи от потенциалните способности на субекта и неговия повече или по-малко богат „енцефалографски печат“. Единствено той знаеше.

Щеше да изкрещи, да изреве в главата си: Не вярвайте, не вярвайте вече на нищо и на никого, вярвайте само на себе си, когато мечтаете за бунт, правда, мир и ЩАСТИЕ. Но те не съществуват. Векове са се изнизали, откак сте мислещи животни, а сте запомнили само това, защото дребни хитреци са ви го набили в главите.

Повярвали сте и все още вярвате, че утре благодарение на вас ще дойде Златният век или че вчера той може и да е съществувал благодарение на други, но е бил унищожен поради нечия грешка. Мятате се между минало и бъдеще и дори не забелязвате как неизживяното настояще изтича между лапите ви, огромните ви лапи, протегнати към химери, с жаждата ви за любов, преглътнатата нежност, сподавените ви протести.

Помъчете се да си *представите*, че НОРМАЛНО може да се римува с КРИВО-ЛЯВО, помъчете се, докато се почувствате съвсем зле от дисонанса!

Ето какъв ще бъде неговият вик.

Ще извика и думи, прочетени в книгите за миналото. Онова, истинското. За дългия път и безсмисленото дирене на абсолютното щастие, сподавило кратките мигове на покой и блаженство, дребните нещица, които ни привързват към света. Ще крещи прочетени и скътани в паметта му фрази, чиито автори бе забравил.

Защото друго приемливо решение за него нямаше. Защото, бидейки творец, той искаше да сътвори хората и да ги направи свои съучастници, различни нему и равни нему.

Защото беше луд, особен, нелегален странник в божиите бордеи.

И, разбира се, беше самият бог. Като други преди него, които бяха крецели на всеослушание, ала не ги чуха, защото им липсваше високомерие, дързост и истинска воля за измама.

А той обладаваше високомерието, измамата и тайната на безименното.

Името му нямаше да узнае никой.

ГЛАВА ПЪРВА

Лош бе този ден за Надя Кадрини.

Късен септемврийски ден, сив, почти студен в сравнение с пороите горещина, изсипали се над града през юни, юли и август.

Това оловно небе, намръщено като някой шпионин зиме, този пронизващ вятър, който фучеше по улиците, навярно бяха до голяма степен виновни за мрачното настроение на Надя.

Тя седна в колата си, спряна до тротоара, и постоя така, мислейки си откъде да започне този следобед. Запали цигара.

Боже мой, нещо все пак не беше както трябва... Или просто не ѝ вървеше? Само да блесне слънцето и всичко ще се оправи, нали?

От една седмица беше постъпила като продавач-представителка в „Том-Фил“. С много добри препоръки за професионалната ѝ подготовка. Разбира се, нужно беше да се обиграе в практиката и всички от фирмата признаваха, че е потребен един период на адаптация и обучение в хода на самата работа. Чудеса не ставаха. А Надя би желала да блесне още с постъпването си. Но и това беше нормална реакция на дебютантка. Всички бяха минали през този стадий: така казваха нейните колеги. Както и да е...

При това само допреди шест месеца „поклонничката на свети Петър“ Надя Кадрини живееше в 2026 година. Обаче неотдавнашното обединяване на нейната църква с Всесветското християнство я изстреля с един удар деветнадесет години напред, в 2045 година — според официалния календар. Административно погледнато, това всъщност не променяше нищо. Открай време беше жонглирала с датите. Трябваше само да се пренастрои психически. Беше едновременно объркващо и успокояващо да се чувства напълно в нормата. Най-травматизиращото идваше от друго. Не се свикваше лесно с мисълта, че необузданият стремеж към обединение на папата „дисидент“ Йоан-Павел Х можа тъй лесно да го подхлъзне в лагера на прогресивните неокатолици на Еварист I.

От петнадесетте клиенти, посетени за три дни, бе получила само една нова заявка и едно последно потвърждение за включване на приемник.

Ужасен резултат, според нея.

Най-отчайващото беше, че претърпя непростим провал при почти сигурни клиенти. Бяха ѝ предали списъка, останал от някой си Даниел Монклеман — продавач, който бе напуснал фирмата поради умствено заболяване, бил свестен човек, според старите служители. По негов адрес се носеха какви ли не слухове. Твърдеше се дори, че бил замесен в онази работа с покушението срещу Диф Билби, ама иди разбери точно какво е станало... Имало е наистина някакво покушение, но тъй като действаше закон за защита на неприкосновеността на гражданина, самоличността на умопобъркания се пазеше в тайна. (Всъщност Надя бе склонна да приеме, че е било някаква шумна рекламна история...) Та бог знае в коя клиника бе

Монклеман, а да тръгнеш да тръбиш из улиците, че бил замесен в някакъв скандал, не беше нито разумно, нито от полза за фирмата.

Пък и фирмата си имаше други грижи.

И най-голямата от тях беше точно това необяснимо спадане на цифрата на продадените ОПС за миналия месец, главно в Стар Париж — но явлението се наблюдаваше и в няколко провинциални града. Никакъв икономически фактор не обясняваше това събитие, а внимателните проучвания на продажбите на „Том-Фил“ въобще не го бяха предугадали. Политическият климат беше сравнително добър, програмите, които петте мрежи разпръскваха, бяха превъзходни. Чудно, наистина.

Най-обидното за Надя беше това, че клиентите от списъка на нейния предшественик сега категорично ѝ отказваха. Пресен пример за това бе семейство Жил и Рита Окдей, от които току-що си бе тръгнала. И двамата бяха служители в „Карбусолей“, дори бяха внесли предплата. Финансовото им положение беше добро, бъдещето им в професионално отношение беше осигурено. Банките бяха потвърдили покупката... и хоп! Сега си искаха обратно предплатата. Вече не държали да имат приемник ОПС. Стигал им старият академичен телевизор, който впрочем почти не пускали — бяха добавили те. Възможността да се слоят с човешката общност приеха хладно. Не че бяха враждебни, настъпателни, не... обаче бяха дяволски непреклонни в решението си.

Надя ги увещава цял час. Резултат: нула. Пълен провал. Фирмата щеше да върне предплатата.

В „Том-Фил“ твърдяха, че този застой, макар и необясним, няма да продължи дълго.

Хубаво, казваше си Надя. Въпреки че засега я мъчеше парещото чувство за лично поражение.

И на всичко отгоре, тая сивота наоколо!

Тя смачка в пепелника двете трети от цигарата и машинално пусна инфра радиото. Тиха отморяваща музика нахлу в главата ѝ. Не беше много гладна, но все пак подкара колата към ресторанта на някой си Алдо Каванети — препоръчваша ѝ го горещо всички нейни колеги. Градската сигнализация ѝ съобщи най-подходящия маршрут дотам, но тя не обърна внимание. Умът ѝ беше другаде.

А настроението ѝ беше спаднало катастрофално.

Дори взе да се пита дали професионалното ориентиране не се бе излъгало в нея. И въобще какво я бе тласнало към тази работа. Каква ужасна мисъл — да се пита дали професионалното ориентиране не се бе излъгало в нея...

Издание:

Пиер Пьоло. Грубо в мозъка

Роман

Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна, 1986

Библиотека „Галактика“, №79

Редакционна колегия: Любен Дилов, Светозар Златаров, Елка Константинова,

Агоп Мелконян, Димитър Пеев, Огнян Сапарев, Светослав Славчев

Преведе от френски: Денка Дамянова

Рецензент: Райна Стефанова

Редактор: Светлана Тодорова

Оформление: Богдан Мавродинов, Жеко Алексиев

Рисунка на корицата: Текла Алексиева

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректори: Паунка Камбурова, Янка Василева

Френска, I издание

Дадена за набор на 28.V.1986 г. Подписана за печат на 4.VIII.1986

г.

Излязла от печат месец август 1986 г. Формат 32/70×100 Изд. №1985

Цена 1,50 лв. Печ. коли 18,50. Изд. коли 11,98. УИК 11,12

Страници: 296. ЕКП 95366 5657–260–86

08 Книгоиздателство „Георги Бакалов“ — Варна

Държавна печатница „Балкан“ — София

Ч 840–31

© Панко Анчев, предговор, 1986

© Денка Дамянова, преводач, 1986

© Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев, библиотечно оформление, 1979

© Текла Алексиева, рисунка на корицата, 1986

c/o Jusautor, Sofia

Piere Pelot. Les pieds dans la tête

© Calmann-Lévy, 1982

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.